

SL DELION /09

CONSERVATORUL „GEORGE ENESCU”
IAȘI

BIBLIOTECA
PAVEL DELION
INV. NR.

METODICA MUZICII VOCALE

PAVEL DELION

1979

21

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOTECA
PAVEL DELION
INV. NR.

I Probleme generale

DEFINITIF

SCOP SI SARCINI

LATURILE METODICII

DIVERSIFICAREA METODICII

DEZVOLTAREA MUZICII SI METODICII

IN DECURSUL TIMPULUI

METODICA IN INVATAMINTUL MUZICAL RELIGIOS

METODICA IN INVATAMINTUL PRIMAR SI SECUNDAR

METODICA IN INVATAMINTUL SUPERIOR

Definitie

Metodica este o disciplină de sinteză și specializare, care se ocupă cu studiul procesului de învățămînt pe obiecte. Fiecare disciplină de învățămînt are o metodică proprie, cu ajutorul căreia se pot stabili soluții concrete în toate problemele ce se referă la predarea și învățarea obiectului respectiv.

Scopul și sarcinile metodice

Scopul și sarcinile cursului de metodică împreună cu practica pedagogică, efectuată nemijlocit în școlile de aplicatie, au menirea de a consolida și imbogăți pregătirea de specialitate și pedagogică însusită de studenți la cursuri, de a forma și consolida deprinderi legate de munca didactică, de a deschidea interesul și dragostea pentru această muncă și de a cultiva calitățile morale necesare unui educator: ținută etică ireproșabilă, cinste, demnitate, sinceritate, principialitate, modestie, voință, stăpniire de sine, consecvență, punctualitate, simțul răspunderii dragoste și respect față de muncă, pasiune, abnegație, intransigență față de nedreptate și necinste, mindrie patriotică, spirit internaționalist, generozitate și dăruire pentru interesele colectivului, exigență și spirit ~~revoluționar~~ comunista, ținută corporală și vestimentară deosebită de un educator.

Cursul de metodică, împreună cu practica pedagogică, urmăreste, ca pe baza cunoștințelor de specialitate și pedagogice, să înarmeze studenții cu un bogat volum de cunoștințe, principieri și deprinderi din metodica muzicii în vederea realizării procesului de educație muzicală a tineretului scolar, familiarizându-i totodată, cu întreaga muncă desfășurată de profesor atât în clasă cît și în afara de clasă.

Inarmați cu temeinice cunoștințe, principieri și deprinderi de munca didactică, viitorii profesori de muzică vor începe cariera fără greutăți și lipsuri. Neavând asemenea cunoștințe, principieri și deprinderi, încercările tinerilor profesori, în majoritatea cazurilor, sunt istovitoare și chiar demobilizatoare.

Cursul teoretic și activitatea practică contribuie la pregătirea candidaților în vederea predării muzicii atât în scoala primară, scoala generală ~~cit și~~ în alte tipuri de școli: școli de muzică, școli populare de artă, licee de muzică, licee de cultură generală, licee de specialitate, școli profesionale etc.

Viitorii profesori de muzică trebuie să fie ferm con-vini și să-i insurească o concepție justă și clară în ceea ce privește necesitatea și importanța înșăptuirii educației muzicale a tineretului scolar. Numai printr-o concepție justă se asigură realizarea educației estetice în școală. Educația muzicală nu trebuie confundată cu teoria muzicii. Educația muzicală cuprinde teoria muzicii, însă aceasta nu trebuie considerată ca scop ci doar ca mijloc de a explica relațiile ce există între diferite elemente ale muzicii în vederea usorării înțelegerii conținutului emoțional al ei. Teoria nu poate înlocui muzica, ea fiind în esență o artă și, ca orice artă, ea se adresează în primul rând sensibilității artistice a tineretului. Ne este cunoscut faptul că poporul creează muzică fără să cunoască teorie. Creează pentru că are sensibilitate artistică foarte dezvoltată. Cîntăreții populari, creatorii de cîntece nu cunosc game, moduri, ritmul aksak sau alte elemente aparținînd teoriei, și, totuși creează și interpretează cîntece de totă frumusețea ce impresionează și emoverează. Iată de ce în școală este necesar să se urmărească înșăptuirea educației muzicale a elevilor prin cîntece, accesibile și frumoase, prin intonarea elementelor muzicii, solicitînd ajutor teoriei numai atunci când este necesar să se lămu-rească unele probleme muzicale.

La această disciplină candidații sunt pregătiți și în ceea ce privește activitatea de metodist în cadrul diverselor instituții cultural-artistice, case de cultură, cămine culturale, cluburi artistice, case de ^{cinezi} picnieri, sindicate etc.

Metodica muzicii cuprinde scopul și sarcinile educației muzicale în învățămînt, planul de învățămînt, programele scolare, manualul didactic, principiile didactice, metodele de învățămînt, etapele învățămîntului muzical, mijloacele prin care se realizează educația muzicală, structura metodicii a lecției de muzică, tipurile și varianțele ei, întocmirea planurilor de lecții și acțiunile didactice, culturale și metodice a profesorului de muzică.

Laturile metodicii

Metodica muzicii, ca obiect de învățămînt, cuprinde două laturi: metodica predării muzicii și metodica studierii muzicii.

Metodica predării muzicii cuprinde modalități și procedee pe care le utilizează profesorul în vederea transmiterii de cunoștințe și formării de priceperi și deprinderi muzicale.

Această disciplină pune la dispoziția profesorului procedee cu ajutorul cărora elevii înțeleg și își insușesc cunoștințele muzicale predate de profesor. Astfel, ei înțeleg ce este timpul muzical, care sunt calitățile sunetului, ce se înțelege printr-un interval, o gamă sau un mod. Pe lîngă procedee cu ajutorul cărora elevii își insușesc cunoștințe, noțiuni și reguli, esențial este faptul că metodica predării muzicii oferă educatorului și procedee cu ajutorul cărora elevii își formează și își consolidează deprinderi practice de a percepere, recunoaște și reproduce elemente de ritm, elemente melodice etc. Astfel, elevii își formează deprinderi de a percepere, recunoaște și reproduce ritmul format din pătrimi și optimi, de a percepere, recunoaște și reproduce un interval, o gamă, un mod. Asemenea procedee aparțin profesorului.

Metodica studierii muzicii cuprinde procedee și modeli-
tăți, care trebuie bine cunoscute de către elevi, în vederea in-
susirii diferitelor elemente ale muzicii, precum și în vederea
formării și consolidării deprinderilor practice corespunzătoare.
Astfel, elevii trebuie să stie cum se insușesc de exemplu: elemen-
tele muzicale ca sincopa, contratimpul, trioleul, cum se execută
acestea și cum se formează și se consolidează deprinderile de
tactare, ritmire sau intonare ale acestor elemente muzicale. Ase-
menea procedee aparțin elevilor, el își intră în obligativitatea lor.

Profesorul de muzică trebuie să fie bine prezentat, să
cunoască ambele laturi ale predării muzicii, întrucât nu se poate
concepe o educație muzicală fără a urmări constient felul și ni-
velul transmiterii și modul cum elevii își insușesc cunoștințele
și își formează deprinderi practice de intonare.

Diversificarea metodicii

Deosebim o muzică vocală și una instrumentală,
există pentru fiecare ramură cîte o metodică proprie. Astfel muzi-
cii vocale își corespunde "Metodica predării muzicii vocale", iar
muzică instrumentală își corespunde "Metodica predării muzicii ins-
trumentale". Întrucât la muzica instrumentală deosebim variate
specialități, așa cum ar fi: pianul, vioara, flautul etc., este ne-
cessar ca pentru fiecare specialitate să existe cîte o metodică
proprie. În felul acesta am putea consemna: metodica predării pi-
anului, viorii, violoncelului, contrabasului și metodici pentru fie-
care instrument de suflat: flaut, clarinet, oboe, fagot, trompetă, corn,
trombon etc.

In cadrul acestor ramuri ale metodicii, există elemente comune de asemănare și elemente prin care ele se deosebesc și se diferențiază atât ramurile cît și specialitățile între ele.

Un element comun tuturor disciplinelor este procesul de cunoaștere. Atât la obiectele de cultură generală cît și la cele de muzică vocală și instrumentală, procesul de cunoaștere este unic. La orice obiect de învățămînt cunoașterea se realizează prin cele trei trepte: contemplarea vie (auditivă), ratiocinamentul (explicarea) și practica (exercițiul).

Alt element comun este profesorul. În predarea oricărui discipline, profesorul trebuie să posede o bogată și temeinică precădere de specialitate și metodică. Să aibă o ținută etică ireprosabilă, să posede trăsături de caracter și voință, stăpînire de sine, consecvență, punctualitate, simțul răspunderii, pasiune și dragoste de muncă. Atât profesorul de cultură generală cît și profesorul de muzică vocală sau instrumentală se ocupă în cadrul procesului de învățămînt, în mod egal, atât de realizarea laturii formative cît și de realizarea laturii educativ-informativé.

Elevul, reprezintă deasemenea un element comun. Lui îl se adresează profesorul. El este acela care asimilează cunoștințe, și formează deprinderi și este influențat datorită procesului formativ, educativ și instructiv.

Alt element comun este scopul educației. Scopul educației în învățămînt este de a dezvolta multilateral personalitatea elevului pentru a se încadra în mod activ și constient în cunoașterea noii societăți. Acest scop este comun atât muzicii vocale, muzicii instrumentale, care cuprind pianul, orga, instrumentele de coarde, instrumentele de suflat cît și pentru toate disciplinele de cultură generală.

In ceea ce privesc deosebirile, acestea sunt următoarele: lectia de cultură generală este teoretică iar cele de muzică vocală și instrumentală sunt practice, lectii în care primează exercițiile de intonare și de cîntare-interpretare.

Lecțiile de cultură generală și cele de muzică vocală sunt colective, iar cele de muzică instrumentală sunt individuale. Din această formă de învățămînt individual, pentru profesorul de instrument, descurge cerința unei înțelegeri mai aprofundate a particularităților dezvoltării fizice și psihice a copilului și a-

dolescentului. Profesorul de instrument are posibilitatea să cunoască temeinic și profund particularitățile individuale, de viață și temperamentale ale elevului, ceea ce creează o largă gansă de a influența personalitatea acestuia atât în ceea ce privește latura formativă cît și în ceea ce privește latura informativă.

Forma specifică a muncii pedagogice realizată cu fiecare elev în parte, creează posibilitatea de a se stabili o legătură directă între profesor și elev, de unde rezultă o responsabilitate totală din partea educatorului asupra elevului.

Profesorul trebuie să adapteze conținutul lecției și forma de transmitere a conținutului, particularităților individuale de vîrstă și temperament ale elevului.

Mentionăm o deosebire esențială care constă în faptul că, în ceea ce privește înșuirea culturii generale, istoria omeneirii consemnează multe exemple de personalități care și-au susținut actul culturii în mod autodidact; dar în ceea ce privește învățământul instrumental, acest lucru nu este posibil, deoarece baza înșuirii tehnicii instrumentale o formează deținerea care este condiționată de o îndrumare competentă.

Deosebirile privind lecțiile ce aparțin diferitelor specialități și metode instrumentale ca :pianul,vioara,flautul,clarinetul etc. rezultă din natura și specificul disciplinei respective, care se concretizează prin ceea ce este tipic, propriu, particular,referitor la studiul și modul de interpretare corespunzător instrumentului ce se studiază.

Dezvoltarea muzicii și metodicii în decursul timpului

Din cele mai vechi timpuri,datorită funcției sale sociale, în educație, muzica a jucat un rol deosebit. În antichitatea greacă i s-a atribuit puteri netăgăduite. Astfel, Aristotel a propus ca muzica să fie introdusă în activitatea de educație a copiilor, iar Platon, fiind solicitat să-si spună opinia în legătură cu educația tineretului, afirmă următoarele: "Cred că e greu să șăsim ... una, mai bună decât aceea care e în uz la noi de multă vreme și care cere ca trupul să-l formem prin gimnastică, iar sufletul prin muzică".

Din antichitatea greacă pînă în zilele noastre,muzica pe de o parte,atât ca artă cît și ca știință,și-a largit mult

sfera, iar pe de altă parte știința educației a rămas mult în urmă. Istoria muzicii consemnează dezvoltarea tuturor mijloacelor de expresie. Astfel, melodia, ritmul, tonalitatea, polifonia și armonia s-au dezvoltat și amplificat neîntrerupt, mai ales de când s-a inventat și perfeționat scrierea muzicală liniară. De asemenei s-a dezvoltat și perfeționat teoria muzicii, a modurilor și a gamelor. Față de dezvoltarea mijloacelor de expresie, știința educației muzicale - metodica predării - a stăgnat. Decelajul dintre aceste două laturi, pe de o parte mijloacele de expresie, iar pe de altă parte, știința educației muzicale, s-a mărit de la o perioadă la alta.

Știința - disciplina educației muzicale - metodica predării muzicii, nu a ținut pas cu dezvoltarea și amplificarea mijloacelor de expresie din mai multe cauze. Una din ele și cea mai importantă o formează lipsa de cunoaștere a specificului limbajului muzical și lipsa de elucidare a imaginii sonore concret senzoriale, purtătoare de mesaj social. Această lipsă de cunoaștere a avut consecințe negative asupra întregului învățămînt muzical de pretutindeni și din toate timpurile.

Necunoscindu-se forma sonoră concret senzorială prin care muzica reflectă viața interioară a omului și lumea înconjurătoare, nu s-a cunoscut nici rolul și importanța ei fundamentală în procesul instructiv-educativ. Din această cauză, educația muzicală din cele mai vechi timpuri, pînă în zilele noastre, nu și-a atins scopul decît în mică măsură. Permanent și în mod excesiv, în învățămînt s-a accentuat latura instrucțiv-științifică și tehnică de învățare a teoriei, în detrimentul laturii esențiale, care constă în dezvoltarea sensibilității, a gustului estetic muzical, în perceperea frumosului din muzică, acestea fiind lăsate pe plan secundar.

Urmărind știința educației, evoluția metodicii de-a lungul învățămîntului muzical, din țara noastră, vom constata că latura tehnicistă a muzicii a persistat multă vreme în școală și, pe alocuri, se mai poate întîlni și astăzi.

Metodica în învățământul muzical religios

Intrucit pe teritoriul patriei noastre s-a dezvoltat și a înflorit cintarea psalitică, este necesar să cunoaștem metodă acestei domenii de învățămînt.

În scolile organizate pe lîngă diferite mănăstiri, odinioară cu învățarea scris-cititului limbii materne se învăța și cîntecul bisericesc. În vederea învățării cîntecului bisericesc, pe primele pagini din colecțiile de cîntece se găseau explicații teoretice asupra semnelor muzicale, semne din scriitura neobizantină, utilizate în sec. XV-XVI, în tot răspînditul Europei.

Ucenicii, doritori să învețe cîntările bisericesti, erau repartizați pe lîngă călugări și iutori, de la care învățau scrierea și citirea semnelor muzicale, deprințându-i tineră iscrușul și cintarea propriu-zisă a imnurilor.

Din documentele vremii rezultă că la începutul sec. XVI o astfel de scoală a fost cea de la Putna, care era condusă de Eustatie Protopsaltul. Altă scoală era cea de la Suceava și cărei faimă a trecut hotarele Moldovei, ceea ce a determinat venirea la această scoală a unor ucenici din Lvov pentru a deprinde cintarea frumoaselor imnuri psaltice.

În sec. XVII, se menționează astfel scoala de pe lîngă mănăstirea Trei Ierarhi din Iași, deschisă de Vasile Lupu, în anul 1640, și și scolile de muzică bisericescă din Sebeș, Alba Iulia, Caransebeș și Lugoj.

În sec. XVIII, se înființează scoala de muzică bisericescă pe lîngă spitalul Colțea din București și scoala de pe lîngă biserică Sf. Nicolae din Iași, organizată de domnitorul Moldovei Grigore Ghica Vodă în anul 1776.

La începutul sec. XIX, ia ființă scoala de muzică bisericescă a lui Petru Efesiul, de pe lîngă biserică Nicolae Șelari din București, unde, printre elevi, fi găsim și pe Anton Paisie.

Primele elemente de metodică din această perioadă se referă la procedeele folosite în lecțură cu activitatea de cîntare. Nefiind concretizate în scris, nu s-au putut transmite altor scoli și nici posterității. Presupunem că imnurile se învățau prin imitație, după euz, procedeu combinat uneori cu demonstrarea prin gesturi, miscarea brațelor, în combinație cu explicarea,

semnele psaltice servind doar ca orientare generală.

Metoda învățării cîntecelor după auz, prin imitație, se utilizează și astăzi pe scară largă, atât în grădinițe, scoli cit și în miscarea artistică de amatori, în ansambluri corale, grupuri folclorice, în instruirea solistilor vocali etc.

În grădinițe și scoli (etapa prenotației) cîntecele se învăță prin imitație astfel: educatoarea sau învățătorul intonează cîntecul model, apoi pe fragmente, iar copiii îl învăță după auz.

Deosebirea dintre învățarea imnurilor prin imitație, în perioada învățămîntului muzical religios și învățarea cîntecelor prin imitație în grădinițe, scoli și miscarea artistică de amatori din zilele noastre, constă în faptul că în activitatea lor, cîlugării se conducea după experiență proprie, pe cînd educatoarele și învățătorii de astăzi se conduc după anumite procedee experimentate în scoli și consignate în manuale de metodici.

De altfel, este bine cunoscut faptul că poporul nă învață să cînte cu ajutorul scrișului și cîtitului semnelor muzicale. Cîntările din popor învăță cîntecele după auz, fie de la radio, televizor sau de la alii cîntăreți, în familie, în timpul cîzătorilor, petrecerilor, serbărilor scolare sau ale cîminului cultural.

Metodica predării muzicii în învățămîntul muzical din scolile primare și secundare

Pînă la începutul sec.XIX, școala primară este organizată și susținută de către biserică, iar dascălul de strană apare și ca învățător, fiind obligat să învețe copiii satului carte și cîntări religioase.

În scolile unde se pregăteau candidați pentru a deveni învățători, aceștia învățau toate cîntările bisericești, de la cei mai buni dascăli, pentru ca astunci cînd vor deveni învățători, să fie bine pregătiți în vederea predării acestor cîntări copiilor din scolile de la țară.

La începutul sec.XIX, pe lîngă muzica bisericească, în scoli, pătrunde muzica vocală europeană. Această muzică a dezorientat pe cei chemați să-o predă, întrucît ei nu cunosteau tehnica acestei notății. În acea vreme, notăția liniară nu era.

cunoscută la noi. Muzica vocală europeană punea probleme și în legătură cu repertoriul de cîntece, care era alcătuit din melodii populare germane, franceze, poloneze și altele. Primele manuale de muzică și colecții de cîntece pentru școlari au fost lucrări traduse din alte limbi. O astfel de lucrare a fost colecția de cîntece fröbeliane, popularizată în învățămînt în toată țara.

In școlile secundare, pe lîngă repertoriul de cîntece străine, manualele mai conțineau arii din opere, solfexii și multe noțiuni, reguli și definiții din domeniul teoriei muzicale. Elevii din școlile secundare învățau tot felul de cîntece străine, cîntau arii din opere, învățau teorie, dar nu aveau nici cele mai elementare noțiuni despre cîntecul popular românesc.

Concepția cu privire la învățarea amănunțită a teoriei muzicale a venit la noi din Apus și cu toate rezultatele ei negative, această concepție a dăinuit multă vreme. În mod practic, în unele unități de învățămînt, această concepție mai dăinuie și astăzi. Astfel, unii profesori, urmăresc în mod formal aplicarea prevederilor programei analitice și parcurserea tuturor problemelor teoretice care sunt trecute cu grijă în planul calendaristic. Iar la sfîrșitul anului școlar, profesorul de educație muzicală informează conducerea școlii că la muzică s-au parcurs toate subiectele prevăzute în programa analitică.

Unii autori de manuale, nesatisfăcuți de traduceri, au procedat la elaborarea unor noi cărți de muzică. El își au preluat unele idei cu privire la conținut, dar au fost dezorientați atât în ceea ce privește scopul predării muzicii în școală, cât și în ceea ce privește materialul didactic.

În privința scopului educației muzicale, primul care a observat drumul gresit pe care merge învățămîntul muzical, a fost Spiru Haret.

Ca ministru al învățămîntului, el emite o circulară către maestrii și maestrele de muzică în care se menționează următoarele: "Scopul introducerii studiului muzicii în învățămînt nu este de a încărca pe elevi cu hîste cunoștințe pur teoretice, ci de a-i învăța să cînte cîntece de acelea care să aibă putere de a-i mișca. Nici un fel de compoziție nu atinge acest scop cel mai bine decît cîntecele populare. Nu trebuie să lipsească nici creația mariilor maestrui însă locul principal trebuie să-l ocupe

muzica populară. Nu este admis ca elevii să nu stie ce este o doină dar să cînte coruri din Trubadurul".

Din conținutul acestei circulare rezultă accentul dec-
sebit care se pune pe latura educativă a muzicii și realizarea
acesteia prin cîntecul popular. Se combată excesul teoriei seci
și se pune bază pe cîntarea propriu-zisă.

In ceea ce priveste materialul didactic,s-au făcut in-
cercări,de către D.G.Kiriac și T.Popovici de a introduce cîn-
tecul popular în învățămînt,fără acțiunea lor a întîmpinat
rezistență din partea meestrilor de muzică.

Concomitent cu generalizarea învățămîntului muzical ba-
zat pe scriitura liniară, și introducerea manualelor de muzică,
pătrund și unele elemente de metodică legate de predarea muzicii.

Elementele de metodică se găsesc în lucrările unor mu-
zicieni care,pe lîngă altele, s-au preocupat și de educație mu-
zicală a tineretului scolar. Astfel, George Ștefanescu, în lu-
crarea sa "Noțiuni elementare de muzică pentru uzul scoalelor
primare conform programei oficiale" 1894, preconizează,mai întîi,
învățarea numirii notelor și apoi intonarea lor.Ei precizează
că sunetele muzicale se reprezintă prin semne care se scriu și
se citesc ca și cuvintele care sunt reprezentate prin litere.
George Ștefanescu sesizează fenomenul de simbolizare a sunetelor
prin semne - note.

De metodica predării muzicii în scoală,s-a ocupat Juarez
Movilă și Ioan Costescu. Juarez Movilă a scris lucrarea "Noua
metodă practică pentru învățarea scris-cititului muzical",1902,
iar Ioan Costescu a scris lucrarea "Noul sistem de învățămînt
muzical elementar",1913.

Autorii acestor lucrări preconizează învățarea denumirii
sunetelor în asociere cu înălțimea lor. După autorii cități mai
sus,sunetele muzicale se învăță cu ajutorul zamei asa după cum
se procedează în cazul învățării cîntecelor cu text,in grădinițe
și în scoala primară.

In aceste lucrări constatăm următoarele lipsuri :

- asocierea dintre denumirea sunetului și înălțimea lui,
fără a adăuga și poziția sunetului pe portativ, prezintă o greu-
tate în învățarea scris-cititului muzical ;

- învățarea sunetelor global,în formă de zamelă,asa după
cum se învăță cîntecale cu text în grădinițe și în scoala pri-

mară, înseamnă, a neglijării sunetelor ca entități sonore distințe, individualizate. Neglijarea sunetelor și a raporturilor de întărire, durată, intensitate și timbru, considerindu-le ca structuri sonore prefabricate, formează o piedică în cristalizarea de reprezentări sonore, fără de care nu se poate concepe înșuirea scris-cititului muzical.

Lucrări de metodici mai scriu : Mihail Poslușnicu - "Insemnări în corelație cu principiile muzicale", 1916, D.G. Kiriac - "Solfiatorul" - metodă tradusă din limba franceză, 1916. În toate lucrările amintite, se expun procedee de înșuire a scris-cititului muzical pentru clasa I de liceu, clasă ce echivalăzează cu clasa a V-a a scolii generale de azi.

Cel care cere categoric predarea muzicii începând cu clasa I-a a scolii primare este Al. Voievidea. El redactează lucrarea "Manual metodic pentru predarea cîntului în scolile primare", 1923. Viziunea sa asupra organizării predării muzicii de către cadre calificate chiar de la clasa I, îl asează printre muzicienii care au reușit să primească departe, în viitor, formulind încă din 1923 teze, care, astăzi, stau la baza modernizării învățămîntului.¹⁾

Alți profesori și muzicieni care au scris lucrări de metodici : Marcel Botez, 1933; Gavril Galinescu, 1934; Faust Niculescu, 1937; Nicolae Buicliu, 1947.

---

1) Anatolie Bircă : Sistematizări, Reflexe în predarea scrierii muzicale, pag. 61.

Metodica muzicăi în învățămîntul muzical superior

Evoluția metodicii și dezvoltările învățămîntului muzical vocal din țara noastră a parcurs aceeași cale cu acțiunea de pregătire pedagogică și de specialitate a celor cineaști să predea această disciplină.

După înființarea conservatoarelor din Iasi și Bucuresti, 1864, în scopul pregătirii candidaților pentru concursul de admitere în aceste instituții, ministerul introduce studiul muzicăi vocale în toate scolile elementare. Predarea acestei discipline a întîmpinat reușită, din lipsă de cadre didactice cu pregătire corespunzătoare.

Incepînd cu anul 1865, Consiliul general al instrucțiunii a solicitat înființarea scolilor normale, pe lîngă universitățile din Iasi și Bucuresti, în vederea pregătirii profesorilor secundari. O lege în acest sens a fost promulgată în anul 1879, iar în anul 1880, conform legii, au luat ființă două scoli normale, una la Iasi și alta la Bucuresti, Cea de la Iasi a funcționat cu 25 elevi, pe lîngă facultatea de științe, iar cea de la Bucuresti cu același număr de elevi, a funcționat pe lîngă facultatea de litere. Incepînd cu anul scolar 1881-1882, scolile normale au funcționat cu ambele secții: literară și științifică. Fiecare secție avea 12 elevi. Profilul secțiilor a fost asemănător cu profilul facultăților respective. În secția științifică se prezentau profesori pentru specialitățile: matematică, fizică și științe naturale, iar secția de litere a funcționat cu subsecția: literară, filozofică și istorică.

Din anul 1893, elevii scolilor normale erau obligați să facă lecții practice în cadrul unui liceu de aplicație.

Din toamna anului 1898, scolile normale superioare se transformă în seminarii pedagogice universitare. Fiecare seminar pedagogic avea la dispoziție cîte un liceu, pentru aplicații practice. Absolvenții diferitelor facultăți, care se prezentau să devină profesori, urmău cursurile teoretice de pedagogie organizate în cadrul acestor seminarii, asistau la lecții ținute de profesor sau colegi și țineau lecții practice la diferite clase din liceul de aplicație. În aceste seminarii se prezențau profesori pentru toate specialitățile în afară de muzică și

desen. Legea din 1879, cu privire la numirea profesorilor în învățămînt, reglementează situația cadrelor ce predau muzica și desenul, precizîndu-se că numirea acestora se va face prin concurs. Pentru profesorii de muzică, concursul a fost organizat pe linie conservatoare.

In liceea apărută în anul 1898, cu privire la învățămîntul secundar, și superior, se precizează că, muzica trebuie socotită ca o dexteritate, iar cei ce o predau purtau titlul de maestră, fără drept de participare la consiliul profesoral. Această situație a durat pînă în anul 1928, cînd, conform modificării legii învățămîntului secundar, muzica este considerată ca artă și, maestrii de muzică intră în categoria profesorilor, cu toate drepturile legale.

Cu timpul și absolvenții de conservator care doreau să devină profesori de muzică, erau obligați să termine cursurile seminarului pedagogic. Unii dintre profesorii titulari la aceste seminarii pedagogice, care îndrumau activitatea practică, au scris și lucrări cu caracter metodic. Astfel de lucrări sunt: "Metodul scripto sonis" de Constantin Cordoneanu, 1909 și "Îndrumări metodice" de Nicolae Lungu, 1939.

Insemnatatea acestor seminarii pedagogice constă în faptul că îndrumarea activității practice se făcea de către specialisti cu experiență și cu deosebite rezultate în munca didactică, fiind de real folos celor ce se pregăteau pentru devenire profesori. Pe linie partea pozitivă se remarcă și una negativă, care constă în lipsa cursurilor de metodică pentru fiecare obiect de învățămînt.

Spre sfîrșitul sec.XIX și începutul sec.XX, problemele de metodică erau înglobate în pedagogia generală. În această etapă s-a dezvoltat metodica celor obiecte de învățămînt, care din punct de vedere teoretic erau predăte în universități, iar practica de predare a acestor obiecte se efectua în cadrul seminariilor pedagogice afiliate universităților. Astfel, s-a dezvoltat metodica predării matematicii, fizicii, științelor naturii, limbii române, literaturii, istoriei etc.

Cu toate că în licee și gimnaziile se predă muzică, pregătirea pedagogică a maestrilor a fost neglijată. Neavînd o cultură generală superioară și nici o temeinică pregătire de specialitate, maestrii de muzică n-au putut contribui în mod real

la dezvoltarea metodicii predării acestei discipline.

O disciplină cu conținut asemănător metodicii institu-
lată "Enciclopedia și pedagogia muzicii" a fost predată, între
anii 1927 - 1938, la Conservatorul de muzică din București, de
către George Breazul.

Profesorul George Breazul are merite deosebite în dez-
voltarea învățământului muzical din țara noastră. El a elabo-
rat manuale de muzică, colecții de cîntece pentru copii, pro-
grame scolare și îndrumări metodice. Din tot ceea ce a elabo-
rat, rezultă că George Breazul avea o temeinică preșăzire de
specialitate și o profundă cunoaștere a psihologiei muzicale
a copilului. Pentru a realiza o educație muzicală de calitate,
el dădea atenție și interes deosebit utilizării cîntecului de
copii și a cîntecului popular românesc.

Scopul muzicii în învățămînt după George Breazul este
următorul :

- de a trezi și dezvolta insusirile muzicale ale copiilor, contribuind la formarea armonioasă a sufletului lor ;
- de a procura bucurii prin învățarea, inventarea și interpretarea de cîntece și jocuri ;
- de a destepta interesul și a le cultiva gustul, dragoștea și înțelegerea pentru cîntecul și jocul popular ;
- de a-i pregăti sufletește și cu ajutorul muzicii pentru viață.

In vederea realizării scopului muzicii în învățămînt,
George Breazul recomandă trei categorii de bunuri :

- producțiiile muzicale ale copiilor ;
- muzica populară și
- operele de artă muzicală cultă.

In îndrumările metodice, George Breazul reliefiază va-
loarea cîntecului de copii în realizarea educației muzicale. Cîn-
tecul de copii, caracterizat prin intervalul de tertă minoră
în coborâre, denumit intervalul copiilor, prin durate de pătri-
mi și optimi, are un rol fundamental în formarea și dezvoltarea
sensibilității muzicale a copiilor.

Activitatea depusă de George Breazul pe tărîmul învăță-
mîntului muzical, a petezit calea către definirea metodicii ca

disciplină independentă. În ultimii ani, a inceput activitatea de constituire a cursurilor de metodică pentru fiecare obiect de învățămînt. Astfel, pentru predarea muzicii a apărut : "Metodica predării muzicii în scoala de 8 ani" de Ana Motora Ionescu 1965; "Metodica predării muzicii" de Ion Serfezi 1967; "Indrumări metodice pentru predarea muzicii în etapa prenotației" de Magdalena Ursu 1969.

Obiectul "Metodica predării muzicii vocale" a fost introdus în planul de învățămînt pentru conservatoare ca disciplină independentă. Această disciplină a fost introdusă și în planul de învățămînt pentru liceul pedagogic de învățători și liceul pedagogic de educatoare.

Metodica predării muzicii, împreună cu practica pedagogică efectuată nemijlocit în scolile de aplicație, asigură o pregătire corespunzătoare viitorilor profesori de muzică, atât din punct de vedere teoretic cât și din punct de vedere practic.

**SCOPUL MUZICII IN INVATAMINT
SARCINILE MUZICII IN INVATAMINT**

**CONTINUTUL MUZICII CA OBIECT DE INVATAMINT
LECTIA DE MUZICA - PROCES DE CUNOASTERE
DEPRINDERILE NECESARE ACTIVITATILOR MUZICALE
EDUCATIA MUZICALA CU ELEVII MAI SLAB DEZVOLTATI AUDITIV**

PLANUL DE INVATAMINT

PROGRAMA DE STUDIU SI MANUALUL SCOLAR

MUNCA CU MANUALUL SCOLAR

PLANUL CALENDARISTIC

MATERIALUL DIDACTIC

Scopul muzicăi în învățămînt

Scopul fundamental al educației în școală este dezvoltarea multilaterală a personalității tinerei generații, pentru încadrarea ei, activ și conștient, în ~~procesul de construire a socialismului~~.

Fiecare disciplină de învățămînt contribuie la realizarea acestui scop prin elementele specifice disciplinei respective. Muzica, ca disciplină de învățămînt, asigură dezvoltarea multilaterală a personalității elevilor prin unele elemente specifice, aparținând celor trei aspecte de bază :

A. Aspectul formativ. Realizarea acestui aspect se înfăptuiește prin următoarele :

- formarea multilaterală a tineretului școlar, ca viitori membri conștienți, activi și utili societății, înzestrati cu capacitatea de căutare, selectare, prelucrare și împreșptare a cunoștințelor și deprinderilor printr-un proces continuu de autoeducație;

- cultivarea emoției artistice, pasiunii, abnegației, dăruirii, devotamentului, sacrificiului ~~pentru colectiv~~;

- dezvoltarea sentimentelor intelectuale, morale și estetice și în special, dezvoltarea sentimentului de dragoste pentru muzică ; *IMN 144502*

- formarea și dezvoltarea simțului și gustului estetic muzical în vederea integrării muzicii în viața de toate zilele.

B. Aspectul educativ. Împlinirea acestui aspect se înfăptuiește prin asigurarea dezvoltării calităților psihice. Acestea se realizează prin următoarele :

- formarea și consolidarea deprinderii de a percepe conștient limbajul muzical prin însusirea temeinică a imaginilor sonore concrete senzoriale ;

- dezvoltarea suzului muzical, ca mijloc de a percepe muzica ;

- dezvoltarea vocii elevului, ca mijloc de interpretare a muzicii ;

- formarea și consolidarea deprinderii de solfegiere pentru studierea muzicii în mod practic.

C.-Aspectul instructiv.

- înșurarea de cunoștințe necesare înțelegerii muzicii ;
- largirea orizontului muzical al elevilor prin studiul istoriei muzicii, a formelor muzicale, folclorului muzical, a armoniei, auditiei etc..

Unele din aceste elemente ale scopului muzicii în invățămînt, se realizează în mod indirect în fiecare lecție, odată cu diversele activități muzicale, iar pentru realizarea altora, sunt necesare preocupări deosebite din partea profesorului.

Din elementele scopului predării muzicii în invățămînt, decurg sarcini corespunzătoare.

Sarcinile predării muzicii în invățămînt

A. Aspectul formativ

Mai bine de un secol, procesul pedagogic a cuprins două șeruri: a. latura instructivă sau informativă, prin care se înțelege pe de o parte, predare, iar pe de altă parte, assimilare și b. latura educativă, prin care se înțelege dezvoltarea psihicului uman. În ultimii ani, conceptul pedagogic s-a îmbogățit cu a treia componentă, care constă în c. latura formativă de formare, prin care se înțelege capacitatea de a realiza o permanentă autoeducație.

Astfel, actul pedagogic este conceput ca o unitate cu trei componente : instrucție, educație, formare.

In societatea noastră socialistă, actul pedagogic tri-polar se impune din necesitatea de a făuri nu numai personalități multilateral dezvoltate ci și personalități (medici, ingineri, profesori etc.) care sintetizează atât calitatea de bun cetățean cât și cea de personalitate profesională.

În zilele noastre, realizarea aspectului formativ al educației muzicale, capacitatea de a înfăptui o permanentă autoeducație, este o importanță deosebită. Ritmul alert de dezvoltare a muzicologiei ca știință a declansat un mare decalaj față de metodica de predare și numai datorită unei capacitați de autoeducare se poate asigura stabilirea unui echilibru dintre multe informații și posibilitatea de a le asimila.

Din dorința de îmbogățire a programelor analitice, în fiecare an se acumulează un volum apreciabil de cunoștințe care

solicită din partea elevilor un efort de înmagazinare mereu sporit, în timp ce eficiența înșurării lor e redusă. Volumul și complexitatea cunoștințelor vor continua să crească din ce în ce mai mult, iar învățământul nu-si va putea îndeplini menirea dacă se va mulțumi cu rolul de a selecta și transmite cunoștințele. Ca să-si îndeplinească sarcinile, învățământul trebuie să se orienteze spre o astfel de formare a elevului încit acesta să stăpînească o sumă de cunoștințe și deprinderi fundamentale și să-si formeze capacitatea de căutare, selectare și prelucrare creațoare a cunoștințelor de care va avea nevoie în viață. Un astfel de învățământ va putea forma oamenii ai societății moderne capabili să-si apropie cunoștințele de care au nevoie, să si le împrospăteze și completeze continuu, realizând astfel educația lor permanentă. De la scoala cărții, la scoala pregătirii pentru viață social-politică, aceasta trebuie să fie deviza "scolii noastre". Scoala trebuie să prezintească cetățenii activi, animați de dorința de a munci și de a se autoeduca, fiind la curent cu perfectionarea societății multilateral dezvoltate.

Realizarea aspectului formativ se întregeste prin :

- cultivarea emoției ;
- dezvoltarea sentimentelor intelectuale, morale, estetice și în special sentimentul de dragoste pentru muzică, pentru integrarea acestei arte în viața tineretului ;
- cultivarea simțului și gustului estetic muzical.

Emoția plăcerii, a satisfacției și a bucuriei se produce în momentul interpretării sau audierii unui cîntec. Emoția reprezintă atitudinea psihică subiectivă, acordul, relația subiectului cu conținutul cîntecului, cu activitatea de cîntare sau ascultare. Prin urmare, pentru realizarea aspectului formativ, cîntecul prin care se înfăptuiește educația muzicală, trebuie să fie frumoase, accesibile, pe de o parte, iar pe de altă parte ele trebuie să fie interpretate artistice. Accesibilitatea conținutului de idei amplifică, dezvoltă și intensifică emoția. Forța ideologică a textului unită cu forța emoțională a melodiei crează o expresivitate directă și mobilizatoare.

Sentimentul de dreptate, cinste, dragoste pentru muzică, se dezvoltă prin cîntecul propriu-zis, de o ireprosabilă realizare artistică, de o logică în desfășurarea structurală, însoțit de un text adecvat, potrivit trăsăturilor psihofiziologice ale

copiilor. Sentimentele se consolidează prin participarea afec-
tivă a copiilor la interpretarea cîntecelor, atât în cadrul o-
relor de muzică, cît și în cadrul orelor de ansamblu coral.

Simțul și gustul estetic muzical se dezvoltă în strînsă
legătură cu calitatea tuturor activităților muzicale: interpre-
tarea cîntecelor, participarea copiilor la jocurile muzicale, la
cîntecele cu miscări. Pentru dezvoltarea simțului și gustului
estetic muzical, o importanță deosebită are valorificarea conținutului
muzical și literar al cîntecelor. Pe lîngă faptul că ele-
vii trebuie să fie orientați asupra înțelegerei conținutului li-
terar și muzical al cîntecului, ei trebuie antrenați să participe
activ la interpretarea lui, să adopte o atitudine față de con-
tinut.

Simțul și gustul estetic muzical se dezvoltă prin orga-
nizarea unor manifestări artistice muzicale, prin participarea la
spectacole și concerte accesibile elevilor, prin amenajarea sălii
de muzică sau sălii de clasă cu imagini frumoase în legătură cu
muzica și cu celelalte obiecte de învățămînt.

O deosebită influență, pentru formarea și dezvoltarea
simțului și gustului estetic muzical la elevi, exercită exemplul
personal al profesorului, prin felul cum prezintă și exemplifică
cîntecele și problemele muzicale, prin ajutorul pe care îl acordă
elevilor care întîmpină unele dificultăți în înțelegerea și in-
terpretarea muzicii.

Așultarea unor cîntece în cadrul auditiilor organi-
zate în clasă sau în afară de clasă, concurează substantial la
dezvoltarea gustului și simțului estetic muzical.

Urmărirea realizării aspectului formativ în cadrul
activității didactice și extrascolare, asigură înșeptuirea in-
tegrării muzicii în viața de toate zilele a tineretului scolar.

B. Aspectul educativ

a. Formarea deprinderii de a percepă conștient limba-
jul muzical prin insușirea temeinică a imaginilor sonore concret
senzoriale.

Imagina sonoră concret senzorială, este specifică
muzicii. Ea nu trebuie identificată cu senzația, noțiunea, judecata
sau raționamentul, care reprezintă trepte de reflectare în știin-
ță și filozofie. Imaginea sonoră nu se formează privind sau ci-
tind o partitură ci, în momentul audiției. Prin audiere, între

cîntecul audiat și auditor se stabilește o legătură material-fiziologică. Pe baza auzului muzical, pe releul bulbar (segment al creierului mic) semnalul sonor produce reacții motorii, dinamogene, (fructificate în jocurile muzicale și cîntecelor cu miscări). Pe releul diencefal (segment al creierului) semnalul sonor dobindește caracter afectiv emoțional, iar pe releul cortical (scoarța creierului) se asociază reprezentări intelectuale, se dezvăluie semnificația estetică a semnalului sonor.

Prin urmare, pe baza sensibilității auditive, ascultătorul recepționează fenomenul sonor, care, la rîndul său, produce o stare de afectivitate, o stare emoțională, iar pe baza factorului intelect, -prin asociere-, se dezvăluie semnificația fenomenului sonor.

Asadar, imaginea sonoră concret senzorială apare pe baza unui proces unic al celor trei factori :senzorial, afectiv și intelectual.

In momentul audiției, moment al cunoașterii senzoriale, fenomenul muzical este modificat și transformat, cu ajutorul gîndirii, în imagine sonoră concret senzorială, purtătoare de mesaj cu puternică forță de convingere și influențare asupra auditelor.

Prin audiții elevii trăiesc puternice emoții, și formează atitudini, cînvingeri, pasiuni, dispoziții și sentimente. Conținutul literar și muzical al cîntecelor, audierea și interpretarea lor îi însuflarează pe copii, și socializează, de unde rezultă puternicul rol educativ al muzicii.

Cultivarea imaginilor sonore concret senzoriale creează posibilitatea de a simți și trăi frumosul din muzică, formează capacitatea de a recepta mesajul muzical, care reprezintă condiția fundamentală de integrare a muzicii în viața tinerului scolar.

b. Dezvoltarea auzului muzical.

Auzul muzical face parte din categoria dispozițiilor native (înnăscute) și se prezintă ca o particularitate anatomico-fiziologică. Încă din perioada anteprescolară, la unii copii dispoziția înnăscută se manifestă prin capacitatea de a sesiza sunete și de a fi atrăsi de cîntec. În imprejurări favorabile, sub influența mediului și a unei educații corespunzătoare, această particularitate se transformă în aptitudine, însușire sau pre-

dispozitie psihică individuală. Prin aptitudinea muzicală înțeleghem sensibilitatea analizatorului auditiv sau capacitatea organelor muzicale de a simți cît mai vîrstăile muzicale.

Sensibilitatea analizatorului auditiv se clasifică în auz absolut și auz relativ. Ca reflex condiționat, auzul absolut se formează în special la elevii care studiază muzica prin mijlocirea unui instrument muzical. Auzul absolut poate fi format și cu ajutorul muzicii vocale însă această activitate este condiționată de asocierea înălțimii sunetelor cu numele notelor, după diapazon. În acest sens, la începutul fiecărei activități muzicale, este necesar ca profesorul să se orienteze după înălțimea absolută a sunetelor conform diapazonului. Acest lucru nu e posibil permanent din cauza vocilor sau din cauza unor cînteces scrise într-un registru prea scut sau prea înalt.

Elevii care și-au format un auz absolut recunosc înălțimea sunetelor fără ajutorul diapazonului.

Elevii care recunosc înălțimea sunetelor cu ajutorul diapazonului posedă un auz relativ.

În cadrul studiului muzicii se dezvoltă auzul ritmic, melodic și cel armonic. În legătură cu auzul muzical se utilizează expresia de auz intern sau auz interior, care face posibilă cîntarea în gînd - activitate ce se asemănă cu citirea în gînd a unei lucrări literare. Auzul interior se referă la perceperea sunetelor muzicale pe bază de reprezentări, pe bază de memorie, sau pe bază de imagini sonore concret-senzoriale.

Auzul muzical se dezvoltă prin exerciții de cultură auditivă, exerciții de cultură vocală, cîntace, canoane, cînteces pe două sau trei voci și solfegii progresive monodice și armonice. Exercițiile de cultură auditivă, sistematizate logic și gradat efectuate la începutul fiecărei ore de muzică, alcătui de exercițiile de cultură vocală, asigură în ceea mai mare măsură dezvoltarea auzului muzical al elevilor din toate clasele.

c. Dezvoltarea vocii

Vocea omenească reprezintă o ingestare a naturii. Ea se folosește ca mijloc de exprimare a ideilor și sentimentelor umane.

Vocea este de două feluri: cea folosită în vorbire, care reprezintă un limbaj specific pentru fiecare națiune, și cea folosită în cîntare care reprezintă un limbaj universal pentru cui se

cunoasc muzica.

In prima perioadă de dezvoltare a copilului, activitatea de vorbire este favorizată față de activitățile de cîntare. Preocuparea părintilor față de vorbirea copilului este foarte bogată, iar ceea ce privire la cîntare, în multe cazuri lipsesc cu desăvirsire. Aceasta este motivul pentru care activitățile de educație muzicală, în grădiniță și în clasa întâi a scolii primare, întâmpină creșătări.

Din cauza mediului nefavorabil și a unei educații necorespunzătoare în grădiniță și în primele patru clase ale scolii primare, profesorul de muzică depistează, în clasa a cincea, unii elevi cu auz muzical nedezvoltat și cu voce neformată. Nefiind obișnuiti cu activitățile de cîntare și pentru a evita o stare de inferioritate față de colegii lor care cîntă, acești elevi declară că nu au voce și refuză să cînte. În asemenea cazuri educatorul trebuie să acorde bunăvoie și răbdare pentru că acești elevi să-si recapete increderea în forțele lor și numai după aceea va începe munca de formare a vocii prin cîntare în colectiv.

Pentru a forma vocea elevilor este necesar ca profesorul să cunoască următoarele :

- aparatul vocal ;
- deficiențe vocale posibile ;
- schimbarea vocii sau mutația ;
- timbrul vocilor ;
- ambitusul vocilor.

Aparatul vocal este compus din trei organe principale: plicanii, care alcătuiesc rezervorul de aer, laringele cu coarde vocale, care produc sunetul și farinsele împreună cu cavitatea bucală și nazală, constituind cutia de rezonanță care întărește sunetul și-i dă un timbru corespunzător.

În legătură cu elevii care au unele deficiențe vocale, profesorul trebuie să cunoască felul de manifestare a deficiențelor, cauzele care determină manifestarea lor și mijloacele de remediere. În cazul unor deficiențe mai grave, profesorul se va consulta cu medicul "colii". Polipii sau amigdalele pot fi cauză acestor deficiențe, care necesită tratament chirurgical. În cazul elevilor cu laringită sau faringită, aceștia vor fi scuși de activitățile de cîntare pînă la completa lor vindecare. În

unele cazuri, cîntarea guturală sau nazală se datorează unei emisiî gresite, iar în alte cazuri, sunetele sunt denaturate datorită faptului că elevii nu deschid gura în mod corespunzător.

Remedierea deficiențelor vocale se face prin explicare și demonstrare. Educatorul trebuie să explice și spoi să demonstreze cum se cîntă corect și frumos, iar elevii repetă exercițiul de mai multe ori.

O atenție deosebită trebuie acordată elevilor în preajma vîrstei de 14 ani, în perioada pubertății, cînd transformările psihofiziologice afectează vocea băieților. Perioada aceasta se numește perioadă de schimbare de voce sau perioada de mutație, care la unii elevi durează mai mult, iar la alții mai puțin. Schimbarea vocii începe cu o răsucirea care duce la o neclaritate a timbrului și a intonației, neclaritate care cu timpul devine din ce în ce mai accentuată. Vocea băieților devine gravă și coboară cu o octavă pînă la două. Această perioadă se termină în preajma vîrstei de 15-16 ani, după care urmărează o perioadă de consolidare pînă în preajma vîrstei de 18 ani cînd vocea devine bărbătească.

Transformările psihofiziologice în perioada pubertății se petrec și la fete, însă nu afectează vocea atât de evident ca la băieți. După vîrsta de 16 ani, vocile de fete se transformă în voci femeiesti.

În preajma mutației, băieții vor evita eforturile vocale, vor face exerciții ritmice, exerciții de recunoaștere, exerciții de dictare, indicate fiind și audițiile muzicale.

Pînă la începutul perioadei de mutație, în vederea organizării ansamblului coral, copiii se pot grupa în două sau trei voci egale. În privința timbrului, vocile de copii pot fi divizate în două categorii: voci cu timbru deschis, cristalin, plină de gîngărie, clare, luminoase și voci cu timbru mai închis, rotunjit și mai bogate în vibrații.

În cazul grupării elevilor pe două voci, se vor respecta cele două categorii de timbru.

În cazul grupării elevilor pe trei voci, la vocea întâi și a treia, profesorul va repartiza pe elevi ce manifestă cea mai mare claritate a timbrului, iar la vocea a doua, va repartiza pe

elevii cu timbrul vocal intermediar.

In privinta ambitusului, vocile de copii au in general o intindere ce nu depaseste decima do 1 - mi 2.

Ambitusul fiecarei voci are trei registre : registrul grav, registrul mediu si registrul acut. Sunetele din registrul mediu se cantă natural si fără efort.

Schema intinderii vocilor de copii

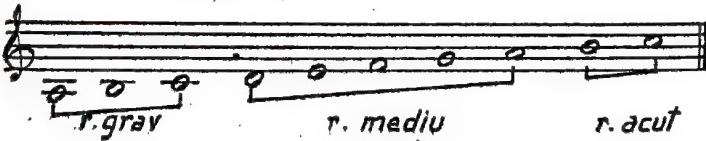
Diapazonul vocii de soprano

Diapazonul vocii de mezzo-soprano

Diapazonul vocii de alto

Această schemă nu trebuie luată în considerare în mod rigid, întrucât ambitusul vocilor de copii diferă de la un elev la altul, iar prin activitățile de cîntare, exerciții de cultură auditivă și cultură vocală, acestea se extind spre registrul acut, la vocile de soprani și spre registrul grav la vocile de alți.

Deoarece cu ajutorul auzului, elevii percep muzica, iar cu ajutorul vocii, ei o realizează în mod practic, rezultă că auzul și vocea au o importanță fundamentală în studierea muzicii.

După perioada mutației, vocile maturizate au următorul diapazon :

Voci femeiești

soprani

Voci bărbătești

tenor

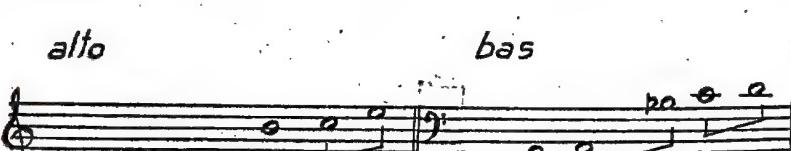

mezzo-soprani

alto

bariton

bass

Această schemă este maleabilă, întrucât ambitusul fiecărei voci se extinde în ambele sensuri atât prin cultură auditivă, cultură vocală cît și prin activitatea de cintare.

d. Formarea deprinderilor de cintare și solfegiere.

Deprinderea de a solfegia se formează prin activitatea de solfegiere pe baza unui material - cîntecelor și solfegiei -, adecvat particularităților cresterii și dezvoltării fizice și psihice ale elevilor. Pregătirea pentru formarea acestei deprinderi se realizează în clasa întâi și a două, iar deprinderea propriu-zisă se formează în clasa a treia și a patră. Pornind de la recitativul care se desfășoară pe un sunet, se trece la formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce formule melodice formate din două sunete, sol-mi. În continuare, după consolidarea acestei obisnuințe, se trece la formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce sunetul "la" în asociere cu sunetele sol-mi. Continuând în felul acesta și cu celelalte sunete, elevii din clasa a treia își formează temeinice reprezentări și asociații legate de sunetele naturale ale scării do 1 - do 2. ~~de unu spre~~

Cultivînd memoria și gîndirea muzicală pe bază de cîntecuri și solfegie, elevii clasei a patra își consolidatează în mod temeinic deprinderea de a percepe, recunoaște și reproduce oral și în scris sunetele naturale din scara do 1 - do 2. Aceasta reprezintă activitatea fundamentală în ceea ce privește formarea și consolidarea obisnuinței de solfegiere.

e. Aspectul instructiv

Acest aspect se concretizează prin :

a. Însusirea de cunoștințe, necesare înțelegerii muzicii, largirea orizontului muzical al elevilor prin lecturi de istoria muzicii, forme și genuri muzicale, folclor muzical și armonie.

Cunoștințele se concretizează prin : noțiuni, definiții și reguli ce aparțin de teoria muzicii, forme muzicale etc.

Citeva exemple de : - noțiuni : timp, metru, sunet, nota; - definiții: distanță de la o reaptă la cea de a treia, în urmă sau coborâre se numește terță; - reguli : gamele majore cu diezi și formează din cvintă în cvintă ascendentă; sau: rezulta prin care se află tonalitatea unui cîntec sau sclafie.

b. In cadrul orelor de educație muzicală,cunoștințele trebuie transformate în priceperi. Priceperea se referă la capacitatea de a realiza o problemă muzicală în mod practic,tinind seama de anumite reguli. De exemplu: cunoștințele în legătură cu un interval,se referă la precizarea sunetului de bază, apoi a sunetului de vîrf și a celor intermediare. Priceperea de intonare a intervalului se referă la folosirea acestor cunoștințe în activitățile practice de intonare a intervalului respectiv; sau,priceperea de a tacta o măsură,se realizează,tinind seama de sensul gesturilor fiecărui timp,sau,priceperea de a intona o gamă se formează tinind cont de structura modului - locul tonurilor și a semitonurilor.

Priceperea se bazează pe explicare și demonstrare.

Ea reprezintă primul pas în realizarea activităților muzicale practice.

Activitățile din faza priceperii se realizează rar, tinind cont de reguli și recomandări cu privire la efectuarea lor. Priceperile fac trecerea de la cunoștințe la deprinderi, de la teorie la practică,ele se obțin mai greu decât cunoștințele.

c. In activitatea de educație muzicală,este necesar ca problemele muzicale legate de dezvoltarea auzului,a vocii, de formarea priceperilor de cîntare și solfegiere,să fie transformate în deprinderi. Deprinderile reprezintă capacitatea elevului de a realiza o activitate practică,corect și repede,fără preocupări cu privire la reguli. Exemple de deprinderi : intonarea unui interval,corect și repede,fără să fiind la sunetele intermediare,sau,tactarea unei măsuri corect și repede, fără să fiind la sensul gesturilor respective.

Priceperea și deprinderea se asemănă fiindcă ambele se referă la anumite activități practice. Totuși, deprinderea reprezintă o fază mai evansată în ceea ce privește realizarea practică a unei activități. De exemplu : orice absolvent de conservator are pricepere de a cînta la pian,intrucît cunoaște succesiunea clapelor și corespondența acestora cu sunetele muzicale,dar deprinderea de a cînta la acest instrument o are numai acela care a lugrat în mod special pentru formarea ei.

Deprinderea se caracterizează deci,prin rapiditate și precizie,iar pe baza acestor două caracteristici se realizează

expresivitatea, ca ultimă fază a activității.

O deprindere formată și consolidată ajută și usurează formarea altrei deprinderi. „e exemplu: deprinderea de a intona gama la minor natural, usurează priceperea și formarea deprinderii de a cînta gama mi minor natural sau gama re minor natural. O deprindere formată și consolidată poate influența formarea unei noi deprinderi cu condiția ca ea să fie formată corect și bine consolidată.

Conținutul muzicii ca obiect de învățămînt

Conținutul muzicii ca obiect de învățămînt este determinat de rolul pe care îl are arta în societate, rol ce rezultă din cele trei funcții ale ei:

- funcția de cunoaștere ;
- funcția estetică de reflectare a societății;
- funcția social-educativă de transformare a realității.

Funcția de cunoaștere se realizează prin intermediul imaginilor sonore concret-senzoriale. Formarea imaginii sonore concret-senzoriale este condiționată, în primul rînd, de audierea unui cîntec sau exemplu muzical de o ireprosabilă realizare artistică și o interpretare de un final nivel, iar în al doilea rînd, de suiectul receptor, care trebuie să aibă o structură fiziologică corespunzătoare – suz muzical și capacitatea de a trăi pe plan psihic conținutul cîntecului respectiv.

Funcția estetică rezultă din conținutul și forma cîntecului sau a piesei muzicale.

Dacă conținutul mesajului social îl formează omul cu întreaga sa viață interioară, cu sentimente puternice, cu atitudini emotionale, cu fenomene din lumea înconjurătoare, forma care îmbrăcă acest conținut trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- Să aibă valoare funcțională care să poată transmite conținutul cât mai expresiv, cât mai convingător și mai emoțional.;
- Să fie accesibilă, aceasta este condiția de bază în dezvoltarea conținutului.

Prin urmare, în cazul muzicii, valoarea estetică a cîntecelor, rezultă din conținutul și forma lor. Conținutul trebuie să fie în concordanță cu particularitățile dezvoltării fizice și psihice, iar forma, structura melodică, să fie cantabilă, tesută

pe intervale apropiate, brodată pe un ritm curgător. În lectură cu accesibilitatea cîntecelor, se va aprecia prezentarea muzicală a elevilor, nivelul lor, dezvoltarea vocilor și a auzului muzical.

Funcția social-educativă, de transformare a societății și realității, rezultă din conținutul mesajului social și forma estetică de prezentare a mesajului social. Un mesaj social cu un convingător conținut social și într-o prezentare estetică corespunzătoare, are o puternică forță de convinsere și o mare influență asupra auditorilor. În procesul assimilării, datorită conținutului cîntecelor, se formează atitudini, se produc emoții, se unifică individualități cu temperamente diferite. Ascultătorii se insuflătesc și se socializează, de unde rezultă puternicul rol educativ al muzicii.

Cele trei funcții ale artei, în timpul audierii și interpretării cîntecelor, acționează simultan. Trăsirea emoțională a conținutului ideologic al cîntecelor influențează puternic psihicul tineretului scolar, dezvoltă sentimente, interesul și gustul estetic muzical.

Alături de cîntece propriu-zise, conținutul muzicii ca obiect de învățămînt, cuprinde cele mai importante creații - forme și genuri ale muzicii culte și populare, cîntece patriotice, cîntece revoluționare, arii din opere, piese corale din opere, prelucrări populare, cîntece de masă. Conținutul se îmbogățește cu instrumente muzicale populare, instrumente ale orchestrelor simfonice, ansambluri vocale și instrumentale, cu sonoritățile lor specifice.

Realizarea conținutului muzicii, ca obiect de învățămînt, este în funcție de numărul de ore pe clase, prevăzute în planul de învățămînt și de capacitatea elevilor de a percepe și realiza în mod practic piesele ce se studiază.

Realizarea conținutului muzicii ca obiect de învățămînt este de asemenea influențat de mijloacele și condițiile de lucru pe care le oferă școala: sală de muzică, instrumente muzicale și aparate tehnice, magnetofon, benzi, pik-up și discuri cu exemple muzicale. Folosirea instrumentelor muzicale și aparatelor tehnice oferă posibilitatea de a realiza un conținut mai bogat și mai valoros în cadrul lecțiilor de educație muzicală.

În mod concret, conținutul muzicii ca obiect de învățămînt este specificat în programele analitice a fiecărei clase. Rea-

lizarea conținutului muzicii ca obiect de învățămînt, este în funcție de personalitatea educatorului care predă această artă de cultură generală și de specialitate, de pricșperea cu care îmbină metodele și procedeele specifice muzicii, de dragostea lui pentru muzică, dragostea lui pentru copii și pasiunsa lui pentru munca de educare și formare a acestora.

Lecția de muzică-proces de cunoaștere

Lecția de muzică este forma de bază a muncii în școală prin care se realizează educația muzicală a elevilor. Lecția este cea mai importantă activitate didactică în care se concentreză toate problemele de metodică: scop, conținut, material didactic, exemple muzicale, metode și procedee, deprinderi și exerciții. Lecția oglindescă întreaga personalitate a profesorului: pregătirea lui de specialitate și metodică, cunoașterea particularităților creșterii și dezvoltării copilului și respectarea acestora în cadrul activităților practice cu elevi, experiența didactică, măiestria pedagogică și talentul de educator.

Fieind o activitate de cunoaștere, în cadrul lecției de muzică, profesorul trebuie să se orienteze după principiile dialecticei materialiste, conform căreia, cunoașterea se realizează prin cele trei trepte: senzorială, rațională și practică. Treapta senzorială este prima fază a cunoașterii ~~dialectice~~, primul contact cu cîntecul ce urmează a fi învățat. Acestei trepte îi corespunde prima activitate de bază în lecția de muzică: prezentarea și audierea cîntecului ce urmează a fi studiat. Intuiția auditivă a cîntecului, audierea lui, se realizează de către elevi pe baza prezentării cîntecului de către profesor prin cîntare model cu vocea sau cu un instrument, prezentarea lui cu ajutorul discului sau a benzii magnetice.

De la aspectul senzorial, cunoașterea continuă pe cele rațională, realizîndu-se un contact mai adînc între facultățile psihice ale elevului și cîntecul ce se studiază. După prezentarea și audierea cîntecului urmează a doua activitate din cadrul lecției de muzică, analizarea și explicarea cîntecului. În această etapă, explicarea și analiza cîntecului se implementă cu demonstrarea elementelor ce se analizează și se explică, iar elevii le reproduc tot prin demonstrare sub supravegherea profesorului.

In cadrul acestui moment se stabilesc noțiunile, definițiile sau regulile legate de problemele muzicale ce se studiază.

După analizarea și explicarea cîntecului, urmează a treia activitate care este considerată cea mai importantă: cîntarea cu vocea - practica.

Cele trei activități din cadrul lecției de muzică: audierea, explicarea și cîntarea, se îmbină în mod variat în fiecare lecție. Avînd în vedere caracterul practic al muzicii este necesar să acordăm atenție cîntării și audierii iar explicarea se va realiza în proporție redusă.

Pregătirea lecției de muzică

Fiecare profesor de muzică este obligat să se pregătească în mod special pentru fiecare lecție. Preocuparea și pregătirea pentru lecție dovedește nivelul conștiinței profesionale, atașamentul față de obiect și elevi, pasiune pentru munca didactică. Pregătirea lecției este în atenția profesorului chiar de la începutul anului școlar, odată cu întocmirea planului calendaristic. Pregătirea lecției de muzică cuprinde următoarele obiective: subiectul lecției-cîntecul și problema muzicală, scopul lecției, tipurile lecției, materia didactică ce va fi folosită, metodele și procedeele ce vor utilizaște, piesele pentru audiere.

Subiectul lecției constituie obiectivul principal asupra căruia trebuie să se îndrepte atenția profesorului întrucât acesta indică conținutul lecției. Subiectul lecției conține două elemente: un cîntec și o problemă muzicală care se găsește în cîntec.

Intr-o lecție se studiază o singură problemă muzicală și pe baza ei, se pot învăța mai multe cîntece. Atenția principală trebuie acordată studierii și învățării cîntecului, întrucât prin interpretarea cîntecelor se realizează educația muzicală în școală.

Scopul general al fiecărei lecții derivă din sarcinile muzicii ca obiect de învățămînt, din rolul și funcția ei ca formă a conștiinței sociale. Dezvoltarea multilaterală a personalității elevilor, pregătirea omului nou, activ și conștient-construitor-vîrstări nouă. Acest scop general se realizează în lecție de lecție, în tot anul de învățămînt și în fiecare an școlar. Însă, în afară de scopul general, fiecare lecție de muzică are un scop special, ce este în strînsă legătură cu

. / .

subiectul și conținutul lecției și care trebuie să se realizeze în ora respectivă. De exemplu:

A. Subiectul principal al lecției îl formează cîntecul "Părților cu brazi finaliți".

B. Subiectul secundar al lecției îl formează problema muzicală "Modul dorian".

Obiectivele legate de subiectul "A" sunt următoarele:

- realizarea acestui cîntec în mod concret și expresiv, îmărtind repertoriul de cîntece ai elevilor;
- realizarea unei trăiri emoționale de către elevi prin interpretarea cîntecului;
- folosirea acestei trăiri emoționale pentru a trezi în sufletul elevilor dragoste pentru muzică în general și dragoste pentru cîntecul popular în special;
- de a crea optimism și bună dispoziție pentru lecția de muzică și pentru lecțiile următoare, de la celelalte obiecte de învățămînt;
- consolidarea deprinderii de intonare, formarea auzului și vocii elevilor, a cîntării în tempo și nuante diferite, a cîntării expresive.

Obiective legate de problema muzicală "B".

- formarea deprinderii de a intona melodii cu structură modală minoră avînd sunetul de pe treapta a șasea ridicat.

Pentru ca lecția de muzică să se desfășoare în condiții optime, cu minimum de efort să se realizeze maximum de rezultate, profesorul este obligat să înarmeze elevii cu o serie de deprinderi practice necesare activităților muzicale din cadrul orei de educație muzicală.

Deprinderi necesare activităților muzicale

1. Disciplina în timpul lucrului.

Pentru a percepă, recunoaște și reproduce sunete muzicale, cîntecese, este necesar să se asigure o disciplină corespunzătoare. Prin disciplină corespunzătoare înțelegem următoarele:

- asigurarea unei liniste depline în timpul lucrului;
- excluderea tuturor preocupărilor străine de lecție;
- participarea tuturor elevilor, în mod activ și consistent la toate activitățile muzicale din cadrul lecției.

Disciplina elevilor este influențată de exemplul personal al profesorului în ceea ce privește punctualitatea la lecție, controlul temelor, verificarea cîntecelor, respectarea timpului de lucru și a pauzelor.

Disciplina trebuie realizată chiar de la începutul lecției și păstrată pe tot parcursul ei. Disciplina trebuie înțelesă de către elevi, ca o necesitate pentru buna desfășurare a lecției. Munca perseverentă de zi cu zi a profesorului, în realizarea condițiilor corespunzătoare pentru desfășurarea lecției în bune condiții, duce la formarea unei discipline liber consumată din partea elevilor, disciplină care trebuie să intre în tradiția orelor de muzică.

2. Tinuta corpului în timpul cîntării.

În timpul cîntării, stînd în picioare sau sezând pe scaun, în ambele cazuri, poziția corpului trebuie să fie cea naturală. Pentru a favoriza funcționarea normală a plămăinilor, corpul trebuie să aibă o poziție dreaptă, cu picptul puțin scos în afară pentru a usura actul respirației; capul drept, cu privirea înainte, brațele lăsate pe pîngă corp sau sprijinite pe bancă. Se vor corecta deficiențele tinutei în timpul cîntatului și se va com-

bate încrucisarea brățelor pe piept, ridicarea umerilor sau a capului la emiterea sunetelor finale, încordarea corpului, crisearea faței sau alte deficiențe privitoare la ținută.

3. Respirația în timpul cîntării.

În timpul cîntării respirația trebuie să se acomodeze cu structura frazei muzicale. Acomodarea respirației cu motivul sau rîndul melodic se manifestă prin prelungirea expirației potrivit cu durata sunetului sau cu durata liniei melodice. inspirația se face nasal însă uneori se poate face și pe gură, mai ales în tempo-urile repezi, cînd se intonează rînduri melodice fără pauză.

În cîntece, respirația este indicată prin pauze, prin virgule notate deasupra portativului sau prin legato de frâzare.

Dacă nu există aceste semne, respirația se va face acolo unde permite fraza muzicală sau literară.

În cîntarea staccato, expirația este întreruptă, fără a face inspirație.

Deprinderea de a respira corect se formează prin activitatea de cîntare sau prin exerciții speciale. În practica muzicală se cunosc trei feluri de a respira :

- respirație claviculară, cu aer în partea superioară a plămînilor ;

- respirație abdominală sau diafragmatică, cu aer în partea inferioară a plămînilor ;

- respirație intercostală, cu aer în părțile laterale ale plămînilor.

Respirația claviculară nu se recomandă, deoarece în acest caz, plămîni nu pot acumula o cantitate suficientă de aer pentru a susține neîntrerupt o linie melodică din cîntec.

În educație muzicală se recomandă respirația costală combinată cu cea abdominală, întrucât această respirație favorizează acumularea unei cantități mari de aer, care poate fi expirată cu economie realizându-se susținerea neîntreruptă a unei linii melodice din cîntec.

Pentru a forma deprinderi de a respira corect, la începutul lecțiilor de educație muzicală, se fac exerciții de respirație. Pe baza exercițiilor, deprinderile se consolidează și se

transformă în reflexe de respirație, necesare în practica de cintare.

Pentru realizarea exercițiilor de respirație, la început elevii stau în picioare, cu mîinile pe solduri, cu degetul mare în față ca să cuprindă în palme partea de jos a toracelui, pentru a simți cum cresc plămânii la inspirație și cum descreșc la expirație. În această poziție se fac exerciții de respirație pe loc și menținând astfel :

inspirație, respirație, insp. respirație insp. respirație.

Inspirăția se face nazal, înainte de a ataca sunetul cintat și expirația se face lent, odată cu intonarea vocaliei "a" la înălțimea sunetului "sol" atât cât durează cei șapte tempi. Repetarea acestui exercițiu formează reflexe de respirație.

La început, asemenea exerciții se vor face circa 5 minute, iar după formarea și consolidarea deprinderilor de a respira corect, exercițiile se suprimă și se continuă cu aplicarea respirației corecte în cîntec.

Pentru creșterea capacitatei de respirație, se utilizează intonarea unor fragmente muzicale mai lungi :

insp. resp.

transformă în reflexe de respirație, necesare în practica de cintare.

Pentru realizarea exercițiilor de respirație, la început elevii stau în picioare, cu mîinile pe solduri, cu degetul mare în față ca să cuprindă în palme partea de jos a toracelui, pentru a simți cum cresc plămânii la inspirație și cum descreșc la expirație. În această poziție se fac exerciții de respirație pe loc și merind astfel :

inspirație, respirație, insp. respirație insp. respirație,

a..... a..... a.....

Inspirăția se face nazal, înainte de a etaca sunetul cintat și expirația se face lent, odată cu intonarea vocală "a" la înălțimea sunetului "sol" atât că durează cei sapte timpuri. Repetarea acestui exercițiu formează reflexe de respirație.

La început, asemenea exerciții se vor face circa 5 minute, iar după formarea și consolidarea deprinderilor de a respira corect, exercițiile se suprimă și se continuă cu aplicarea respirației corecte în cîntecce.

Pentru creșterea capacitatei de respirație, se utilizează intonarea unor fragmente muzicale mai lungi :

insp. resp.

Ma, ma, ma, ma, Ma.....

Intonarea unor sunete scurte în cintarea staccato:

Ta, ta, ta, ta, ta, ta, ta, ta, ta,
lu, lu, lu, lu, lu, lu, lu, lu, lu, lu,

Da, da, da, da, da, da, da, da, da,
Di, di, di, di, di, di, di, di, di,

Emisia sunetelor

Emisia sunetelor cintate derivă din cerința de a cînta frumos. A cînta frumos înseamnă a emite sunete frumos și a le intona just. Emisia sunetelor vizează înălțimea lor contribuind la dezvoltarea auzului și vocii elevilor. Emisia sunetelor este determinată de mai mulți factori: plămîni, respirație, coarde vocale, registru vocal, limbă, cavitat bucală, ținuta corpului. În emisia sunetelor distingem următoarele faze: inspirația, atacul sunetului cu care începe cintarea și emisia propriu-zisă, susținerea expirației potrivit duratei sunetelor cintate. Emisia corectă și frumoasă a sunetelor cintate se realizează prin activitatea de cîntare și prin exerciții de tehnică vocală. Exercițiile de tehnică sau cultură vocală se realizează pe vocale -a,e,i,o,u ; silabe - ma,me,mi,mo,mu, do,ra,ta; cuvinte, intonarea unor fraze muzicale din cîntec, zame, arpegii.

Exemple de exerciții de emisie, acordaj și omogenizare:

Mi, mi, mi, mi, mi,
Mu, mu, mu, mu, mu,
Bim, bim, bim, bim, bim.

Di, di, di, di, di,
Bu, du, du, du, du,
Dom, dom, dom, dom, dom

Ma - - - ma, A - - - - - a - - - et

Prin exerciții de tehnică vocală urmărим dezvoltarea ambiției și a intensității vocii. Pentru cîntarea în cor, exercițiile de cultură vocală vizează omogenitatea și maleabilitatea vocilor. Omogenitatea înseamnă intonarea justă, unitate de timbru, uniformizare în nuanțe, iar maleabilitatea înseamnă, acomodare rapidă la indicațiile profesorului în legătură cu fraza muzicală, tempo, nuanțe, accente, începerea și oprirea cîntării.

Dictiunea în timpul cîntării

După formarea deprinderilor de respirație și emisie a sunetelor cîntate, urmărим formarea deprinderii de a exprima corect conținutul cîntecelor cu text. Dictiunea în cîntare trebuie să fie tot atât de clară ca și în vorbire. În manualele de specialitate, despre un cor cu dicție clară se afirmă că : "Așa de frumos cîntă parcă vorbeste" așa cum se spune despre un orator care captivează atenția auditorilor: "Așa de frumos vorbeste parcă cîntă".

În dictiunea unui cuvînt cîntat distingem trei elemente:

- silaba sau vocala cu care începe cuvîntul ;
- vocala de prelunire ;
- vocala sau silaba cu care se încheie cuvîntul.

Exemple : cîn-tăsă...m ; ve...deee...ți ;

Pentru o dicție bună, foarte importantă este formarea deprinderii de a articula corect începutul și sfîrșitul cuvintelor și mai ales încheierea cuvintelor prin pronunțarea corectă a ultimei consoane. Dacă nu se respectă încheierea cuvintelor, dictiunea este denaturată. De exemplu, la cîntecul "Trei culori", dacă nu se încheie corect cuvîntul "cunosc" în cîntare, copiii pronunță astfel : "Trei culori cunosc-pe lume", în loc de "Trei culori cunosc pe lume", sau alt exemplu, în "Imnul nupțial" din opera "Lohengrin" de Wagner, fraza : "Bine ați venit, Fie-vă traful în veci fericit", lipsa dicției creează confuzii (fie vă - treiul).

Dictiunea în cîntare se referă la fiecare cuvînt în parte și la legătura dintre ele în cadrul frazelor. Formarea deprinderii unei bune dicțiuni începe cu pronunțarea corectă a textului prin recitare și continuă cu exerciții de dicțiune prin pronunțarea clară a cuvintelor în ritmul cîntecului.

Cîntarea pe note

Activitatea prin care se intonează în același timp înălțimea și durata sunetelor muzicale, se numește cîntare pe note sau solfegiere. Cîntarea pe note este un exercițiu complex care include intonația, ritmul și tactarea măsurii. Cînd se efectuează exercițiile pentru formarea deprinderii de a intona simultan înălțimea și durata sunetelor, solfegierea constituie un scop, iar cînd cîntarea pe note se folosește la descifrarea cîntecelor ea constituie un mijloc.

Deprinderea de a intona simultan înălțimea și durata sunetelor, se formează începînd cu primele lecții din perioada înșușirii alfabetului muzical. Amintim că, în perioada prenășteriei, pe baza exercițiilor de cultură auditivă, elevii și-au format și consolidat reprezentările de sunete ce stau la baza cîntecului de copii. În perioada înșușirii alfabetului muzical cu ajutorul reprezentărilor de sunete, se formează și se consolidează deprinderea de solfegiere. Pentru formarea acestei deprinderi ne folosim de cîntecul din manual și scărița desenată pe tablă. Elevii folosesc caietul de muzică și creionul (manualul este închis).

Momentele acestei activități:

- cîntarea model a cîntecului pe cuvinte;
- cîntarea model, de mai multe ori, a primului rînd melodic cu tactarea măsurii;
- repetarea de către elevi a primului rînd melodic; Primul rînd melodic, se repetă pe cuvinte, cu tactarea măsurii, pînă cînd se învăță de toată clasa. Cînd se apreciază că elevii și-au înșușit corect, primul rînd melodic, profesorul îi atenționează astfel: "Mai repetăm, pe cuvinte, acest fragment dar să fiți atenți, în timp ce cîntăm, eu voi indica notele acestei melodii pe scăriță și apoi voi, individual trebuie să cîntați pe note". Momentul acesta se repetă de mai multe ori pînă ce educatorul apreciază că unii dintre elevi, ajutați de profesor care indică semnele pe scăriță, sunt în stare să intoneze pe note.
- intonarea individuală pe note de către un elev;
- fragmentul se repetă și de alții elevi;
- scrierea la tablă și pe caiete a notelor din primul rînd melodic (cuvintele nu se scriu). Elevul care scrie la tablă,

•/•

exprimă prin cuvinte, cu voce tare, ceea ce scrie, astfel: timpul întii, sol pătrime, timpul doi, sol-la optimi, bine măsură, etc. După ce a terminat de scris, elevul să ia tablă cîntă pe note ceea ce a scris. Cu mâna dreaptă tactează măsură iar cu mâna stîngă urmărește notele de pe tablă. În cînd cînd melodia se desfășoară pe optimi, elevul urmărește cursul melodic pe optimi indicînd cele două optimi cu o să mișcare, pentru a evita poliritmia și a ușura activitatea intonare.

- fragmentul notat pe tablă poate fi intonat de noi mulți și fragmentul se intonează pe note, cu tactarea măsurii de clasa. În continuare dacă timpul ne permite procedăm la intonarea și scrierea fragmentului următor, astfel:
- repetarea fragmentului întii, pe note, cu tactarea măsurii de toată clasa, iar fragmentul doi se intonează în continuare de către profesor, pe cuvinte. Celelalte activități se realizează în fel ca la fragmentul întii.

In cazul cînd timpul este înaintat și nu ne permite continuăm cu studierca prin scriere a fragmentului doi, anătem deschiderea și folosirea manualului. Cu manualul deschis procedăm astfel:

- intonarea pe note, colectiv, a fragmentului întii;
- fragmentul doi, intonare la prima vedere, în mod individual. Fragmentul doi se repetă pe note, individual de mai mulți elevi, după care se intonează colectiv;
- se unesc cele două fragmente și se intonează pe note;
- fragmentul trei, individual, intonare la prima vedere;
- se repetă de mai mulți elevi, după care se intonează colectiv. Se unesc cele trei fragmente și se intonează de toată clasa. Urmează intonarea la prima vedere a fragmentului următor. Se intonează colectiv, se unesc toate fragmentele și se intonează pe note tot cîntecul.

Pentru tot parcursul acestei activități urmărим să se alizeze o solfegiere corectă cu respectarea duratelor și precizia înălțimii sunetelor. Greșelile de ritm sau intonație trebuie observate, semnalate, explicate și corectate. Privind la această problemă, este important ca elevii să sesizeze singuri greșelile și tot ei să le remedieze. Greșelile de fagiere se remediază prin activități practice nu prin explăinări teoretice.

•/•

Explicațiile teoretice călăuzește gîndirea muzicală a elevilor către rezolvarea corectă a greșelilor dar nu rezolvă în mod practic corectarea propriu-zisă a impreciziilor de ritm sau de intonație. Acestea se rezolvă prin exerciții practice de intonare.

Amintim că înainte de a începe intonarea unui fragment se precizează sunetul de început, după instrument sau diapazon, se precizează tempo-ul prin tactarea unei măsuri sau a două măsuri pregătitoare, în mișcarea respectivă, după care începe intonarea fragmentului sau a cîntecului.

După realizarea solfegierii corecte, în continuare se va urmări realizarea solfegierii expresive cu respectarea tempo-ului și a nuanțelor.

Momentul se încheie cu interpretarea cîntecului pe cuvint

Dictarea muzicală

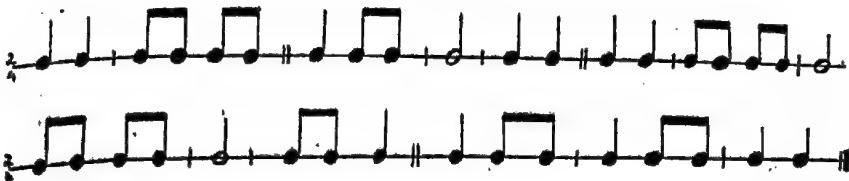
Dictarea muzicală este o activitate ce se bazează pe recunoașterea după sunet a sunetelor. Dictarea poate fi orală, cînd recunoașterea sunetelor se precizează verbal sau prin cîntare și dictare scrisă, cînd recunoașterea sunetelor se precizează în scris.

După elementele muzicale care ne preocupa, dictarea poate fi ritmică, melodică și ritmico-melodică.

1. Dictarea ritmică.

Dictarea ritmică se referă la recunoașterea duratei și a sunetelor accentuate. După ce elevii își insușesc anumite succesiuni de sunete, sint pusi să le reproducă și apoi să le recunoască. Recunoașterea duratelor se efectuează prin procedeul dictării orale sau a dictării scrise. Recunoașterea este un indiciu de insușire conștientă. Temele pentru dictare ritmică vor avea în structura lor sunete cu dure de sunete cu dure de sunete sau diferite. Utilizând măsura de doi timpi, prin sublinierea accentuării valorilor de pe timpul întâi, profesorului poate folosi una sau mai multe teme din exemplele următoare :

Elevii, ascultă tema și o repetă în felul cum a fost cintată de profesor, prin silaba "ta", prin usoare bătăi din palme, ciocănit sau prin utilizarea altor procedee. După ce tema se repetă, elevii analizează duratele cu ajutorul gîndirii muzicale, și apoi formulează răspunsul oral sau în scris. Dacă răspunsul a fost solicitat să se dea verbal, elevul care se anunță, răspunde prin precizarea valorilor de note. În cazul când răspunsul a fost solicitat să se formuleze în scris, elevii desenează valorile de note pe caiete. Profesorul controlează activitatea elevilor și face aprecieri corespunzătoare temelor verificate. Un elev dintr-o clasa au terminat, scrie tema la tablă ca model pentru toți elevii clasei. Tema se intonează colectiv și individual.

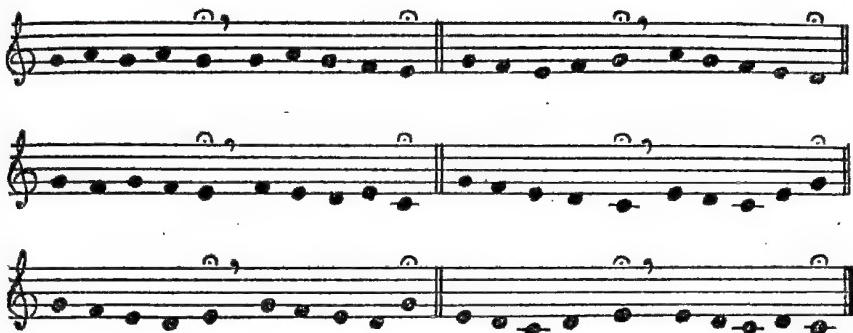
2. Dictarea melodice.

Dictarea melodice se referă la recunoașterea înălțimii sunetelor. Temele pentru această activitate vor cuprinde sunete de înălțimi diferite dar cu durate egale.

Răspunsul elevilor poate fi formulat în trei feluri: verbal, prin intonare și în scris. Răspunsul verbal constă în precizarea numelor notelor; răspunsul prin intonare constă în cintarea înălțimii sunetelor și pronunțarea numelor notelor, iar răspunsul în scris constă în notarea pe portativul din caiet de înălțimi sunetelor prin desenarea notelor respective.

Pentru formarea deprinderii de a scrie dictărri meline, la început, se fac exerciții de intonare pe scăriță cu materialul sonor ce stă la baza temei pentru dictare, după care profesorul intonează cu silaba "ta", unul din fragmentele ce urmărează sau o altă temă asemănătoare acestor fragmente. Înainte de a începe intonarea fragmentului pentru dictare, profesorul intonează

sunetul de control care de regulă este sunetul de început.

Elevii ascultă tema, o repetă, o analizează cu ajutorul gândirii muzicale, fac comparații între sunetul de control și cele următoare și apoi formulează răspunsul după cum a fost solicitat, verbal, cintat sau scris. Din considerente de a încadra momentul în timpul afectat pentru această activitate, răspunsul poate fi dat numai verbal, precizindu-se numele notelor ce stau la baza temei, sau, numai cintat, intonându-se înălțimea sunetelor cu precizarea numelor notelor respective. Cind timpul afectat pentru această activitate permite, răspunsul se formulează în scris. Elevii scriu pe caiete notele corespunzătoare temei audiate, iar profesorul controlează activitatea elevilor făcind aprecieri și corectări. Fragmentul se scrie pe tablă și servește ca model pentru toți elevii. Tema scrisă se intonează pe note atât colectiv cât și individual.

3. Dictarea ritmico-melodică.

În această activitate se îmbină cele două forme de dictare notind în același timp, atât durata cât și înălțimea sunetelor. În momentul cind se urmărește insușirea unei probleme melodice, tema pentru dictare va avea un ritm simplu și invers, cind se urmărește insușirea unei probleme ritmice, melodia temei va fi accesibilă.

Pentru formarea deprinderii de a scrie dictările ritmico-melodice, se recomandă să se efectueze exerciții pregătitoare în gamă, măsură și cu valorile de note ce stau la baza temei

respectivă,

După aceste pregătiri, profesorul intonează sunetul de control, tactează măsura sau execută băteala timpilor din palme și cu silaba "ta" intonează un fragment ritmico-melodic după modelul de mai jos. În timpul intonării fragmentului ce urmează a fi scris, profesorul poate indica pe scrieră de pe tablă, sunetele pe care se desfășoară fragmentul respectiv.

Fragmentul ritmico-melodic se intonează de mai multe ori și de fiecare dată se intonează și sunetul de control. Elevii repetă tema, analizează duratele în comparație cu timpul muzical indicat de profesor, analizează înălțimea sunetelor în comparație cu sunetul de control și scriu pe caiete notele corespunzătoare fragmentului dictat. Profesorul controlează activitatea elevilor făcând observații și recomandări.

După terminarea dictării, tema se scrie la tablă de către un elev. Tema, scrisă pe tablă și pe caietele elevilor, se solfegiază colectiv și individual.

Cu toate că dictarea ritmico-melodică este dificilă, ea trebuie realizată că mai des, întrucât este singurul indiciu de insușire temeinică a elementelor muzicii.

Ca dictare ritmico-melodică, se recomandă exerciții de recunoaștere a unor fragmente din cîntecul studiat în ora respectivă. După învățarea cîntecului, în etapa de consolidare a lui, profesorul cîntă un rînd melodic cu text, iar elevii după ce îl

repetă și-l analizează în comparație cu sunetul de contrare formulează răspunsul verbal sau în scris. Rîndul melodice este scris la tablă după care se intonează colectiv și individual. Pentru consolidarea problemelor muzicale, fragmente ritmico-melodice pentru dictare se vor broda pe versuri populare, iar după scriere se vor intona pe note.

Educația muzicală cu elevi mai slab dezvoltă auditiv.

Elevii mai puțin dezvoltăți din punct de vedere auditiv, nu pot diferenția înălțimea sunetelor și nici nu pot le reproducă. Cauza acestui fenomen constă în lipsa de activitate a centrului nervos acustic, iar acesta nu funcționează din lipsa unei educații muzicale sistematic organizate. Reproducerile false se mai dătoresc și defectelor corzilor vocale, care la comanda centrului nervos acustic nu funcționează normal. Defectele referitoare la reproducerile false se dătoresc lipsei de antrenament a aparatului vocal, sunt cauzate tot din lipsă de educație muzicală. Pentru înlătura acestor defecte, elevii respectivi trebuie să efectueze un sistem de exercitii speciale de lunecare a vocii și accordaj. Prin intermediul corzilor vocale, exercitiile de alumecare a vocii și accordaj au efect deosebit asupra centrului nervos acustic întrucât îl excită și îl activizează obținându-se rezultate pozitive. Exercitiile se referă la lunecarea vocii de la un capăt la altul al ambitusului. Acele exercitii se anulează sunetele defecte și se crează reflexe tonale noi. Sunetele lunecate sunt mai vechi decât cele vorbite sau cîntate, din această cauză, cu ajutorul lor, nervul acustic fiind pus în activitate, prin exercitii se crează diferențieri de înălțime iar coardele vocale capătă mobilitate. Procedeul exercitiilor de lunecare se bazează pe principiul cromatismului, prin care vechea tonalitate se distrugă îndată cu apariția nouului sunet.

Pentru a educa muzical pe elevii mai puțin dotati auditiv, se utilizează următoarele exercitii:

- imitația unei sirene de fabriță sau locomotivă;
- zbirnștitul unui avion;

Odată cu lunecarea vocii de jos în sus și invers se pot utiliza și brațele care și ele se ridică sau se coboară concomitent cu vocea.

Din cînd în cînd se fac opriri pe diferite sunete pentru a forma deprinderi de stăpînire a luncărîi cu scop de acordare. Pentru acordarea vocilor, în mod practic, profesorul poate folosi următorul proceseu: un elev cîntă un sunet iar profesorul demonstrează elevilor cum se poate acorda vocea lui cu a elevului prin luncare de jos în sus sau de sus în jos, către sunetul elevului. Un exercitiu mai avansat este acordajul cu ajutorul gîndirii muzicale - accordaj în gînd - interiorizat.

Preocuparea profesorului pentru munca cu elevi mai putin dezvoltatî auditiv, îi poate aduce adevărate satisfactii profesionale.

Planul de învățămînt

Planul de învățămînt este un document oficial în care sunt specificate disciplinele de învățămînt, repartizarea lor pe ani de studii și numărul de ore pe clase, săptămînal și anual pentru fiecare disciplină în parte.

In planul de învățămînt pentru școala primară ~~sînt~~ ^{cîte două} ore de educație muzicală pe săptămînă, pentru fiecare clasă, ~~dar~~ în clasele V-VIII, a școlii generale, ~~cîte~~ ^{cîte} o oră pe săptămînă de educație muzicală și cîteva ore pentru ansamblul de cor. La unele școli, orele de ansamblu de cor sunt în funcție de numărul claselor paralele.

Pentru liceul pedagogic de învățători și educatoare, planul de învățămînt prevede cîte o oră de educație muzicală pe săptămînă. Ansamblul de cor se organizează pe grupe de clase, cîte o oră pe săptămînă.

Școlile și liceele de muzică funcționează cu următoarele secții: pian, corzi, instrumente de suflat. Disciplinele despecialitate sunt specificate în planul de învățămînt pe secții și ani de studii.

In liceul de specialitate, cu profil industrial, agricol, forestier, de chimie, etc. norma profesorului de muzică cuprinde organizarea și conducerea variatelor ansambluri de muzică vocală și muzică instrumentală: cor pe două sau trei voci, cor mixt, cor bărbătesc, grup vocal, grup folcloric, orchestră de muzică populară, orchestră de muzică ușoară, orchestră de fluierași, muzicute, soliști de muzică populară; soliști de muzică instrumentală.

Programa de studiu si manualele scolare

In functie de scopul și sarcinile predării muzicii: în, învățămînt, de numărul de ore afectate fiecărei clase săptămânal și anual, metodica stabilește volumul de cunoștințe, conceperi și deprinderi care urmează să fi învățate de către elevi. Cunoștințele conceperile și deprinderile muzicale necesare elevilor sunt prevăzute în programa de studiu a fiecărei clase, precizindu-se toate problemele muzicale ce trebuie studiate în clasa respectivă în cursul unui an scolar. Problemele muzicale sunt aranjate sistematic. Pentru fiecare problemă sunt prevăzute și numărul de ore necesare studierii ei.

Pe baza programelor analitice, se elaboră manuale de muzică pentru fiecare clasă. În manuale se explică problemele muzicale din programă și se dau exemple corespunzătoare din literatura muzicală a copiilor, din repertoriul muzicii populare și culte, pentru a fi învățate de către elevi.

Realizarea conținutului muzical din programă, este obligatoriu atât pentru elevi cât și pentru profesori. Din manuale se studiază în mod obligator toate problemele muzicale, iar în privința cîntecelor și a celorlalte exemple corespunzătoare ce însotesc problema muzicală respectivă, educatorul va selecționa pentru studiu și interpretare cîntecele care sunt mai accesibile pentru clasa cu care lucrează. Este necesar ca în orele de educație muzicală să se studieze toate cîntecele prevăzute pentru problema muzicală respectivă. b. a

La începutul orei se va urmări interpretarea celui mai frumos cîntec învățat în ora precedentă iar în continuare după solfegiere, se vor studia cîntecurile prevăzute pentru ora respectivă. Problemele muzicale teoretice considerată ca fiind secundară față de cîntec i se va acorda un timp limitat.

Actualele programe analitice în care sunt incluse numai probleme teoretice, epuizează în mare aproape toată teoria muzicii. Considerăm că aceasta reprezintă o latură negativă intrucît îl obligă pe profesor la o accentuare a laturii instructive față de latura formativ-educativă.

Este necesar ca programele școlare să specifice cîntecurile ce trebuie realizate și interpretate cu elevii clasei, iar problemele muzicale să rezulte din aceste cîntecuri. Exemplele din repertoriul de cîntecuri trebuie să fie eșalonate gradat și logic ținându-se seama de ordinea problemelor muzicale. Astfel, programele școlare pe clase vor fi alcătuite din cele

mai valoroase cînteces de copii, cînteces populare din toate genurile, cînteces patrioticice, revolutionare, ~~muncitorești~~, cînteces din repertoriul național și universal.

O astfel de programă alcătuită pe bază de cînteces crează obligații și răspunderi atât pentru autorii de manuale cât și pentru profesorii de muzică în activitatea lor de educație muzicală.

Munca cu manualul scolar

Manualul scolar cuprinde un volum de cunoștințe corespunzător prevederilor programei analitice, pe clase, un bogat repertoriu de cînteces și exercitii potrivit particularităților devință și nivelului de dezvoltare al elevilor. Cîntecele și exercitările sunt esalonate gradat, iar problemele muzicale în unele cazuri sunt expuse clar și concis.

In cadrul lecției, manualul se folosește la verificarea cunoștințelor cînd elevii trebuie să solfegizeze sau să cînte pe cuvinte. In unele cazuri manualul se folosește și în momentul comunicării cunoștințelor atunci cînd o anumită problemă muzicală necesită să se poată ească de la arfiza vizuală a unui exemplu muzical. De exemplu, manualul se poate folosi în momentul comunicării cunoștințelor privitoare la semnul de legate de prelungire sau la semnul legato de expresie. In majoritatea cazurilor, în momentul comunicării cunoștințelor manualul nu trebuie folosit decărcea elevii în acel moment citesc lecția din manual și nu sunt atenți, nu depun efort de gîndire ceea ce duce la scădereea valorii lecției. Pentru ca lecția să aibă eficiență, este necesar ca problema muzicală să fie desco- perită de elevi după auz, pe cale oral intuitivă. In cazul profesorului conștiincios și pasionat cînd deprinderea s-a format și consolidat din timp, descoperirea și conștientizarea elementelor teoretice se realizează cu cea mai mare ușurință.

Manualul se folosește în momentul efectuării exercițiilor de intonație/in momentul solfegierii și a intonării cîntecului pe cuvinte. Chiar de la începutul formării deprinderii de a cînta pe note, atenția profesorului trebuie să se îndrepte asupra formării deprinderii elevilor de a urmări notele din manual. Se va evita învățarea solfegiilor din memorie. Deprindererea de a urmări înălțimea notelor pe portativ, folosindu-se la realizarea asocierei dintre înălțimea sunetului, numele lui și locul notei pe portativ.

In predarea folclorului muzical și a subiectelor din istoria muzicii, manualul este un îndreptar al profesorului pentru a nu supraîncărca munca elevilor cu prea multe cunoștințe.

Planul calendaristic

Planul calendaristic este un act oficial ce se intocmește pentru fiecare clasă, pe baza programei analitice și a manualului scolar.

In programa fiecărei clase sunt indicate diferite probleme muzicale, pe care profesorul trebuie să le repartizeze pe trimestre, pe săptămâni și ore. In manualul de muzică al clasei respective sunt prezentate aceleasi probleme muzicale, însoțite de explicații, pe care profesorul le repartizează pe ore în concordanță cu programa scolară și cu pregătirea muzicală a elevilor.

Fiecare lecție, prevăzută în planul calendaristic, trebuie considerată ca o unitate a unui sistem de lecții care se leagă între ele în mod organic. Realizarea acestui sistem se concretizează în planul calendaristic.

Planul calendaristic conține următoarele date :

Plan calendaristic pe trimestrul I
clasa a V-a
anul scolar 197...

Nr. crt.	Data săptămâna	Titlul cîntecului	Problema muzicală	Auditie	OBS
1.	15 - 20. IX.	Cîntec din clasa a IV-a Verificarea select. vocilor pentru cor	Recapitularea sunetelor	Cîntec pionieresc	
2.	22 - 27. IX	Cîntecul ...	Inălt. și durata	"	
3.	29 -IX-4.X.	Cîntecul ...	Notarea înălt.	"	

Material didactic muzical

In cadrul orelor de educație muzicală se folosesc diverse și variiate materiale didactice. În etapa pre-scolară, educatoarea folosește jucările muzicale prezente în viața copilului: tobiță, clopoței, jucările care emis diferite sunete sau semnale, muzicule, fluiereane etc.

Pentru auditii, se folosesc aparate tehnice, iar pentru

explicarea conținutului cîntecelor se utilizează ilustrate, tablouri și chiar manuale sau caiete cu desene colorate.

Principalele mijloace prin care se realizează educația muzicală sunt : cîntecul propriu-zis, jocul muzical, jocul cu cîntec, auditia, jocul muzical exercițiu, exerciții muzicale prești-toare.

In etapa prenotării (clasele I-II), pe linie materialul didactic menționat la etapa prescolară, din care se elimină jucările muzicale specifice prădiniței, învățătorul utilizează păstilina pentru confectionarea firurilor de note și pauze.

In clasa a doua, se poate folosi fonomimia, iar pentru studierea cîntecelor se utilizează diapazonul sau camertonul, vioara, pianul, acordeonul sau alt instrument muzical. Dintre mijloacele prin care se realizează educația muzicală, se elimină în mod natural jocul muzical-exercițiu.

In clasa a treia, se vor utiliza scării care vor fi folosite în momentul culturii auditive, în vederea formării de-prinderii de a percepe, recunoaște și reproduce înălțimea sunetelor.

Urmărește în continuare scării pentru studierea sunetelor naturale cuprinse între Do 1 - Do 2, utilizate în cadrul exercițiilor de intonație :

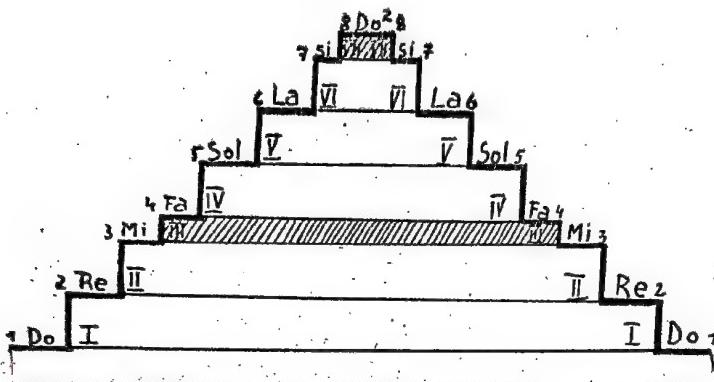
Pentru evitarea monotoniei și pentru a întreține atenția și interesul elevilor în timpul exercițiilor de intonație, în mod combinat, se va folosi și fonomimia.

Semnele de mînă

Profesorul sau învățătorul folosește semnele de mînă iar elevii intonesază înălțimea sunatelor în asociere cu denumirea lor.

8	Do2		VIII
7	Si		VII
6	La		VI
5	Sol		V
4	Fa		IV
3	Mi		III
2	Re		II
1	Do		I

Spre sfîrșitul clasei a treia sau în clasa a patra, după sintetizarea sunetelor în scară, se va utiliza scrisă muzicală cu locul semitonurilor și a tonurilor.

Pe portativ, notele care indică semitonurile, vor fi scrise slăturate pentru ca intuiția vizuală să întărească intuiția auditivă.

In clasele a treia și a patra, principalele mijloace prin care se realizează educația muzicală sunt: cîntecul propriu-zis - studiat prin scriere -, audiuția muzicală, exercițiul de cultură vocală și exercițiul de cultură auditivă.

La toate clasele profesorul va folosi diapazonul sau camertonul, vicosă, acordeonul, pianul sau alt instrument insuportat în scoala de muzică, liceul de muzică sau conservator, metronomul, aparatul pentru imprimarea și difuzarea muzicii: magnetofon, benzi, pic-up, discuri, radio, televizor.

- Tablouri și portrete cu fizuri de compozitori, cu scene, și imagini din diverse opere muzicale ;
  - Planse cu conținut muzical ;
  - Planse cu diferite scrisori muzicale ;
  - Planse pentru prezentarea instrumentelor muzicale ;
  - Scheme privind subiecte din istoria muzicii sau forme muzicale.
- În următoarele secțiuni am ceva să spui
Principalul mijloc prin care se realizează studierea muzicii îl constituie cîntecul și auditia muzicală.*

• / / / .

PRINCIPIILE DIDACTICE :

- PRINCIPIUL INTUITIEI
- PRINCIPIUL ACCEPABILITATII
- PRINCIPIUL INSUSIRII ACTIVE SI CONSTIENTE
- PRINCIPIUL SISTEMATIZARII
- PRINCIPIUL INSUSIRII TEME SINICE
- PRINCIPIUL LEGARII TEORIEI DE PRACTICA
- PRINCIPIUL REALIZARII ESTETICE

Principiile didactice

Sarcina fundamentală a scolii este de a forma oameni dotati cu înalte insușiri morale și înarmăți cu cele mai noi cuceriri ale științei, culturii și artei.

În cadrul procesului de învățămînt, al muncii organizațe din școală, sub îndrumarea profesorilor, elevii își formează o concepție științifică despre lume și societate.

• Prin proces de învățămînt înțelesem, pe de o parte, profesorii, care transmit cunoștințe, formează priceperî și deprinderi la elevi, iar pe de altă parte, elevii, care munesc pentru assimilarea cunoștințelor, însușiresc priceperile și deprinderile.

Pentru realizarea unității între cele două laturi ale procesului de învățămînt - educare și asimilare - educatorii trebuie să aplică principiile didactice.

Aplicarea principiilor didactice în învățămînt asigură, pe de o parte, usurarea și sporirea randamentului muncii profesorului, iar pe de altă parte, micsorarea efortului, diminuarea oboselii, îmbunătățirea însușirii cunoștințelor și formarea multilaterală a elevilor, ca membri activi, căt mai utili societății noastre.

Aplicarea principiilor didactice în învățămînt asigură optimizarea relației dintre elev și profesor. Profesorul trebuie să asigure optimizarea eforturilor din partea elevilor, pentru a favoriza participarea lor atât în cadrul activității individuale cât și în procesul de recepționare a mesajelor informative și formative.

Aplicarea principiilor didactice asigură procesul de modernizare a învățămîntului, recordarea prezentului cu viitorul, formarea omului, nu după tiparul existent, ci după cerințele viitorului, care impune crearea capacității de permanentă autoeducație, pentru a ține pasul cu perfectionarea societății multilaterale dezvoltate.

Principiile didactice sunt norme, idei călăuzitoare, direcții de lucru prin care se stabilește unitatea de muncă, în vederea formării personalității umane multilaterale dezvoltate.

Principiile didactice se aplică la toate obiectele de învățămînt, dar, într-un mod specific, conform metodicii fiecărei discipline.

Principiul intuiției

Intuiția este o percepție organizată cu scop de cunoaștere. După simțul care predomină, intuiția poate fi de mai multe feluri: auditivă, vizuală, motrică și mixtă.

- Intuiția auditivă se realizează prin ascultarea exemplelor muzicale ce se studiază. Nu se poate concepe nici un fel de activitate de cunoaștere prin muzică, fără a face apel la intuiția auditivă. De la primele relații de înălțime, sol-mi, sau de durată, pătrime-optime, ale sunetelor, de la cintecul de copii, cintecul popular, până la lucrări de mari dimensiuni, ca simfonii, concerte, opere vocal-dramatice, intuiția auditivă stă la baza înțelegerii și aprecierii tuturor fenomenelor muzicale.

Sunetele de diferite înălțimi, de diferite dure, intensitate cît și de timbru diferit, trebuie să intuite cu auzul, căci numai acest simț prilejuieste pătrunderea muzicii în simțirea și gândirea elevului.

- Intuiția vizuală este utilă, mai ales, în etapa notației, cind însotesc intuiția auditivă. După intuiția auditivă a sunetelor, urmează intuiția vizuală, scrierea și citirea notelor, precizarea formei și a locului lor pe portativ. Intuiția vizuală se folosește în toate etapele. Astfel, în primele etape se pot folosi diferite tablouri care ilustrează conținutul cintecelor, în etapele următoare, se pot folosi planse cu probleme muzicale, însă cea mai frecventă intuiție vizuală este schița desenată la tablă, cu scop de a face cunoscut conținutul subiectului lecției curente. Intuiția mixtă auditiv-vizuală are o largă utilizare în solfegie și dictare. Ea se realizează în cazul cînd, concomitent cu audierea unui cîntec se urmărește partitura respectivă.

- Intuiția motrică se realizează prin executarea de mișcări sau șezuri luate de problemele muzicale ce se studiază. Intuiția motrică își găsește aplicare, în special, în etapa preșcolară și etapa prenotației, cînd, cu ajutorul mișcărilor, se formează deprinderi de a percepă, recunoaște și reproduce recitațiile formate din pătrimi, optimi, din combinarea acestor dure și deprinderi de-a percepă, recunoaște și reproduce sunete finale, joase, medii, sunete cu timbru diferit și intensități contrastante. În aceste etape copiii fac diferite mișcări, mere uniform, bat din palme, ciocnesc în bancă, balanseză brațele sau cîntă la

instrumente de percuție.

In afară de acestea, în procesul educației muzicale, prin intuiție motrică, trebuie să înțelesem, în special, activitatea corzilor vocale în momentul emiterii sunetelor. Vibrația corzilor vocale sau kinestezia laringiană, trebuie să corespundă cu înălțimea sunetului emis. Corespondența dintre înălțimea sunetului emis și kinestezia laringiană este verificată de auzul muzical.

Stabilirea corespondenței dintre înălțimea sunetului emis și kinestezia laringiană formează un reflex condiționat de cea mai mare importanță. Asemenea reflexe condiționate se formează în grădinițe și în primele două clase ale scolii primare.

Intuiția motrică este mai evidentă în muzică instrumentală, deoarece învățarea unui instrument necesită, și o instruire a mișcărilor tehnice pe care elevul urmează să le repetă pentru a-și însuși deprinderile respectivă.

- Intuiția mixtă se realizează cu ocazia solfegierii unui cîntec, cînd, în același timp se combină intuiția vizuală, auditivă și motrică, prin corelarea centrului auditiv, vizual și fonator-vibrația corzilor vocale.

Ca exemplu de intuiție mixtă, poate servi și studiul unui interval, cînd elevul îl intuieste din punct de vedere auditiv, vizual și motric, prin citirea notelor din manual sau de pe tablă, intonarea sunetului și indicarea lui prin gesturi, ascendent sau descendente.

Din aplicarea principiului intuiției se desprind prețioase învățămintă în legătură cu studierea cîntecelor și a tuturor problemelor muzicale.

In studierea unui sunet, inițial, se va proceda la realizarea unei corespondențe depline între kinestezia laringiană și înălțimea sunetului, adică se va realiza imaginea sonoră concret senzorial, sau reprezentarea sunetului în auzul și cîndirea muzicală a elevului și numai după realizarea acesteia se va demonstra scrierea semnului grafic respectiv, forma și locul notei pe portativ.

La fel se va proceda și în cazul studierii intervalelor. La început se va realiza analiza intervalului din punct de vedere auditiv, care duce la formarea imaginii sonore concret-sen-

la nivelul I cîntecor

zoriale, la reprezentarea lui în auzul și gîndirea muzicală a elevului, după care va urma demonstrarea vizuală la tablă și pe caiet.

Este necesar să se ia atitudine și să se combată acțiunea de învățare a notelor înainte de a se forma imaginea sonoră a acestora în auzul și gîndirea muzicală a elevilor.

Respectarea principiului intuiției la toate lecțiile de educație muzicală, prilejuiește însusirea conștientă și temeinică a cîntecelor, a tuturor problemelor muzicale și usurează transformarea cunoștințelor în priceperi și deprinderi practice de tactare sau intonare.

Principiul accesibilității

Principiul accesibilității derivă din cerința obiectivă de a adapta cunoștințele, priceperile, deprinderile și forma de transmitere a acestora, la nivelul de dezvoltare a elevilor.

Principiul accesibilității necesită respectarea următoarelor condiții :

- Respectarea capacitatii de înțelegere și realizare a elevilor. Potrivit acestei condiții conținutul și volumul cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor muzicale, cît și forma lor de transmitere trebuie să corespundă nivelului de dezvoltare a elevilor și capacitatei lor de muncă.

- Trecerea de la cunoscut la necunoscut. Această condiție se realizează în momentul prezentator, cînd se trece de la lecția veche la cea nouă, iar cunoștințele ce urmează a fi predată sunt descoperite de către elevi, cu ajutorul cunoștințelor vechi, prin metoda conversației. De exemplu, după consolidarea sunetelor și sintetizarea lor în rîm, se trece la însusirea sunetelor alterate; sau, după consolidarea rîmelor fără armură, se trece la însusires rîmelor cu diferite armuri.

- Trecerea de la ușor la greu.

Această condiție se realizează cînd pornim de la ceea ce este mai aproape de înțeleseerea copilului și apoi treptat, trecem la învățarea cîntecelor și a problemelor muzicale mai grele.

In etapa prescolară, cît și în etapa prenotației, clasa înfișă pornim de la joc, care este ușor, ca să ajungem la determinarea miscărilor de un timp, jumătăți de timp, doi timpi, care

reprezintă probleme muzicale grele pentru aceste etape.

In etapa în care se predă miscarea cîntecelor și nuanțele în care ele se cîntă, pornim de la un cîntec care este cunoscut. Dacă cîntecul este cunoscut, este și ușor de interpretat, la care aplicăm cu usurință diferite mișcări și intensități ce urmează a fi insusite de către elevi.

- Trecerea de la simplu la complex.

In realizarea unui solfegiu care este un exercițiu complex, vom începe cu exercițiile de învățare ~~a fragmentului~~: intonarea pe note, scrierea lui pe tablă și caiete, solfegiere în mod individual la prima vedere și colectiv.

Pentru formarea deprinderilor de dictare, se va începe cu exercițiile de dictare ritmică, exercițiile de dictare melodică și apoi combinarea acestora, respectând măsura indicată.

Condițiile principiului accesibilității se împleteșc și se întrepătrund în cadrul lecției de educație muzicală, decarece ceea ce este cunoscut este simplu și ușor, iar ceea ce este necunoscut este greu și complex. Limita dintre aceste condiții este relativă, întrucât, ceea ce la început este necunoscut, ulterior se transformă în cunoscut, ceea ce la început este greu și complex, ulterior se transformă în simplu și ușor.

Principiul insusirii active și constiente a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor.

Principiul insusirii active și constiente a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, derivă din scopul educației, ~~comuniste~~, de a pregăti constructori activi și conștienți ai societății ~~sociale~~, multilaterale dezvoltate ~~moderne~~.

Acest principiu mai derivă și din esența caracteristică procesului învățării. Din punct de vedere fiziological, procesul învățării se caracterizează prin formarea de legături temporare -asociații- rezultat al activității scoarței cerebrale. Asadar, assimilarea cunoștințelor și formarea deprinderilor are loc numai în condițiile unei stări active a scoarței cerebrale, de unde rezultă necesitatea formării unei asemenea atitudini active și conștiente față de învățătură. Această atitudine duce la formarea deprinderii de a munci independent.

Învățarea muzicii, realizându-se în mod practic, fiind
găzduită de elev să lucreze individual, activ și conștient.
~~Datorită faptului că în perioada și în prima etapă~~
lă, muzica este plăcută copiilor, în ceea ce de educație muzicală se
asigură o participare activă din partea tuturor elevilor. În clasele
următoare, participarea activă, cu atenție și interes, din partea
elevilor, este determinată atât de frumusețea și accesibilitatea mijloacelor prin care se realizează educația muzicală cît
și de pricepsarea și pasiunea profesorului, în minuiriște mijloacele practice de realizare a educației artistice.

Prin activitatea practică de cintare, prin participarea activă și conștientă a tuturor copiilor la toate acțiunile din cadrul lecției de educație muzicală, elevii își insușesc cu ușurință cîntecele, problemele muzicale și își formează deprinderi de intonare ale acestora.

Pentru formarea deprinderii cu privire la raportul dintre diferite sunete, este necesar să se antreneze participarea activă și conștientă a elevilor, în ceea ce privește gîndirea muzicală interioară a sunetelor intermediare cuprinse între treptă de basă și cea de vîrf a intervalului respectiv. O astfel de gîndire interioară cu privire la sunetele intermediare din cuprinsul unui interval, corespunde acestui principiu.

Calcularea teoretică a treptelor sau a tonurilor și semi-tonurilor din cuprinsul intervalului, fără antrenarea gîndirii muzicale interioare nu corespunde acestui principiu și se consideră drept formalism și mecanicism, care trebuie combătut.

Principiul sistematizării.

Sistematizarea înseamnă atât ordinul în activitatea profesorului cît și legătura logică în repartizarea materialului de studiat.

Principiul sistematizării necesită următoarele condiții:

— Transmiterea unui sistem de cunoștințe, priceperi și deprinderi de bază, orînduite în mod logic. Materialul ce urmează să fie predat trebuie să se bazeze pe ceea ce s-a predat și, totodată, să fie o necesitate logică a continuării. În procesul de însusire a priceperilor și formarea deprinderilor, acestea trebuie să fie înălțuite logic, continuu și gradat.

- Expunere sistematică. În vederea unei expuneri sistematice, este necesar ca profesorul să profezeze atât la întocmirea planului de lucru trimestrial, a planurilor de lecție cât și la ordindarea diferitelor activități în cadrul desfășurării lecțiilor de educație muzicală. În felul acesta, lecția de muzică apare ca o verigă ajuțătoare într-un lanț de lecții care se înțeleg între ele în mod sistematic atât ~~în~~^{cum} ceea ce se priveste lecțiile anterioare cît și cele următoare.

In realizarea acestui principiu este necesar ca profesorul să țină seama de programa analitică și manualul școlar.

Aplicarea principiului sistematizării, în perioada studierii sunetelor muzicale, înseamnă, ca acestea să fie insusite de către elevi, înălțându-le logic, sau după cum ele apar în cîntecările de copii : sol-mi, sol-la-sol-mi, sol-mi-do, sol-la-sol-mi-do-re, ~~sol-la-sol-fa-mi-re-do~~, ~~sol-la-do~~ 2-la-sol-fa-mi-re-do, ~~sol-la-do~~ si-la-sol-fa-mi-re-do 1.

Trebue să se ia atitudinea de combavere împotriva procedeului de a învăța sunetele în formă de scură. Acest procedeu duce la o cîntare empirică, după suz și este un semănător procedeului aplicat la învățarea unor poezii în limbi străine, cînd elevii recită, fără a cunoaște sensul cuvintelor sau conținutul literar al poeziei.

Principiul sistematizării formează și înduirea logică a elevilor. Elevii cu înduirea logică formată procedează înșurui la clasificarea unor probleme muzicale, insusite în cadrul lecțiilor de educație muzicală. Astfel, ei sistematizează duratele de sunete, intervalele, măsurile, ramele.

Principiul insusirii temeinice a cunoștințelor priceperilor și deprinderilor.

A avea cunoștințe, priceperi și deprinderi, înseamnă a le păstra în memorie, a ști să le reproducă și să te bazezi pe ele cînd este nevoie.

Insusirea temeinică a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor este în strînsă legătură cu sistematizarea, accesibilitatea și participarea activă și conștientă. Ceea ce este sistematizat este și accesibil, iar participarea activă și conștientă din par-

tea elevilor asigură o înșurire temeinică.

Pentru a realiza o înșurire temeinică a cunoștințelor, pricerelor și deprinderilor muzicale, este necesar ca acestea să se repete și să se recapituleze.

Repetarea consolidează cunoștințele, pricerile și deprinderile muzicale, iar recapitularea lor, preîntîmpină uitarea acestora.

La lecția de educație muzicală deosebim următoarele repetări curente: prima repetare se realizează spre afișul lecției în cadrul momentului de fixare a cunoștințelor și consolidarea deprinderilor formate în ora respectivă; a doua repetare se realizează de către elev, acasă, în cadrul studiului individual și a treia repetare se realizează în clasă de către profesor, în cadrul momentului de verificare a cunoștințelor și deprinderilor muzicale, de la începutul lecției.

În afară de aceste repetări, al căror conținut este legat de lecția curentă, în fiecare oră de educație muzicală se vor repeta, în serie, în cadrul momentului de cultură auditivă, diverse și variate exerciții de intonație, pentru consolidarea deprinderilor de a percepe, recunoaște și reproduce :

- sunetele din gamă, treptat și prin salturi ;
- sunetele din gamă, prin salturi arpegiate ;
- intervale de secunde mari ;
- intervale de secunde mici ;
- intervale de terțe mari ;
- intervale de terțe mici ;
- intervale de terță, sextă și septimă ;
- intervale de octavă - tonica întâi și a doua ;

iar în cadrul momentului de cultură vocală se vor repeta diverse formule melodice în vederea consolidării respirației corecte, direcției, cintării omosene etc.

Recapitularea se realizează în cadrul lecțiilor speciale, la terminarea unui capitol, la afișul trimestrului, la încheierea anului școlar sau la începutul anului școlar.

În cadrul recapitularii rameelor, cunoștințele se fixează prin utilizarea procedeului comparării, iar deprinderile de intonare a rameelor se consolidează prin exerciții de intonație a gamei, slitonurilor, terței, sextei, septimei și a arpegiului.

Principiul legătrii teoriei de practică

Principiul care asigură o strinsă legătură între teorie și practică, rezultă din scopul educației ~~comuniste~~ și din logica procesului de cunoaștere.

Conform scopului educației ~~comuniste~~, sarcina fundamentală a scolii, este de a forma constructori activi și conștienți ai societății ~~modernă~~ socialistă, multilateral dezvoltată. Această importantă sarcină se realizează în scoala prin lucrări de laborator și prin activitățile din producție. Experiențele ce se efectuează la fizică, chimie și la alte obiecte, confectionările de apărate, își deprind pe elevi să rezolve unele probleme practice, necesare vieții sociale. Introducerea activității productive în scoala prin diferite modalități diferențiate, ținând cont de particularitățile de vîrstă și sex, influențează pozitiv, nu numai procesul integrării elevilor în activitățea socială, ci contribuie și la formarea unei atitudini pozitive față de munca manuală produsivă. Lucrările practice efectuate de elevi în condiții asemănătoare cu cele ale producției, contribuie la formarea priceperilor și deprinderilor de muncă, iar produsele finite, executate de elevi, pe lîngă faptul că oferă posibilitatea formării sentimentelor estetice și morale, ele pot fi utilizate de către elevi sau pot fi valorificate de către scoala.

Prin urmare, de pe băncile scolii, elevii trebuie să fie înarmati cu cunoștințe, priceperi și deprinderi legate de practică și de munca productivă.

Conform Congresului educației politice și culturii sociale această este o sarcină de bază cu caracter permanent.

Referitor la logica procesului de cunoaștere, menționăm, că, practica joacă un rol hotăritor în acest proces, deoarece ea este punctul de plecare în dezvoltarea sfîndirii teoretice, a științei, a cunoașterii, ea reprezintă, totodată, și scopul cunoașterii.

Cerințele vieții sociale, și în primul rînd, cerințele economice, determină orientarea eforturilor de cunoaștere asupra realității materiale. Nevoile practice ale vechilor popoare și păstorilor, au condiționat apariția cunoștințelor astronomice. Necesitatea măsurării osoarelor după revărsările rîurilor a dus la nașterea geometriei. Dezvoltarea industriei a influențat puternic dezvoltarea mecanicii, matematicii. Toate marile descoperiri au

fost solicitate de practică.

Astăzi, în societatea noastră contemporană, necesitățile practice ale construcției socialismului, au impus un vast program de cercetări științifice în toate domeniile vieții materiale și spirituale, iar rezultatele obținute perfectionează și grăbesc această construcție.

Știința nu este o activitate pentru sine, "Știința de dragul științei", ci, izvorind din practică, ea trebuie să se reintoarcă la practică, să servească dezvoltarea vieții materiale și spirituale a societății. Practica socială este și scopul teoriei, scopul științei.

Dacă practica este baza și scopul cunoașterii științifice, acest lucru condiționează dezvoltarea științei care trebuie să fie în strânsă legătură cu practica.

Știința s-a dezvoltat pe baza practicii și servește la transformarea realității și societății. Practica este punctul de plecare dar și scopul final al procesului de cunoaștere.

În domeniul nostru de activitate, istoria muzicii consemneză lungi perioade de practică muzicală, când oamenii au cintat, încercând să influențeze mediul înconjurător. Au cintat, preaștevind munca în cadrul cărătorilor sălătitiului de iarnă. Alte cinteze, au înăpărat diferite funcții în momentele importante din viața omului, cum ar fi nunta, înmormântarea etc.

Teoria modurilor antice precești a apărut pe baza practicii de cintare.

La fel s-a întimplat cu polifonia sau cu armonia.

Prin urmare, teoria s-a dezvoltat pe baza practicii de cintare, determinând totodată grăbirea procesului de dezvoltare a acestei arte.

În epoca noastră, teoria a influențat substanțial procesul de creație, determinând pe compozitori să elaboreze opere de artă de mare valoare, îmbogățind astfel repertoriul tuturor genurilor muziciei, îmbogățind posibilitatea de interpretare, îmbogățind deci, practica.

Dacă în decursul istoriei omenirii, practica muzicală a terminat teoria, care le rindul ei a influențat pozitiv practica, în învățământ, în cadrul orelor de educație muzicală, activității practice de cintare trebuie să-i acordăm primordialitate, iar teo-

riei să-i acordăm un spațiu limitat, necesar lămuririi și usurării activităților practice.

In etapa preșcolară și cea a prenotației, cînd cîntecele se studiază după auz, activitatea de învățare se bazează exclusiv pe practică. In etapa înșuririi alfabetului muzical cînd cîntecele se studiază pe baza solfegiului, practica rămîne tot pe primul plan, teoriei acordindu-i-se o anumită proporție de timp, necesară înțeleserii problemelor muzicale predate. In clasele următoare, teoria nu trebuie considerată ca scop in sine ci, ca un factor care sprijină înțelegerea problemelor muzicale, transformarea lor in percepere și deprinderi practice.

 Practica muzicală dezvoltă sensibilitatea muzicală, sentimentul de dragoste pentru muzică și capacitatea elevilor de a înțelege limbajul muzical.

Practica muzicală formează deprinderi ca de exemplu: de a percepe, recunoaște și reproduce diverse măsuri, formule ritmice cu sincopă, contratimp, formează deprinderi de a percepe, recunoaște și reproduce sunete, intervale, game, moduri sau cînteces.

Practica muzicală constituie un mijloc pentru dezvoltarea auzului și vocii elevilor în vederea perceperei și interpretării cîntecelor individual sau colectiv, la unison, în canon sau la două și mai multe voci.

Principiul realizării estetice.

Preocupările estetice din zilele noastre capătă extindere din ce în ce mai mare în toate domeniile de activitate. În ceea ce, acest principiu trebuie să fie în atenția tuturor profesorilor și a elevilor de la toate clasele și la toate obiectele de învățămînt. Explicarea și demonstrarea profesorului, pe lîngă faptul că trebuie să îndeplinească condițiile solicitate de acestea, trebuie să fie realizate și din punct de vedere estetic, pentru a servi drept exemplu pentru elevi și a-i influența pozitiv în demonstrarea și explicarea lor, privind verificarea cunoștințelor și a deprinderilor practice.

Este necesar ca profesorul să fie exigență față de răspunsurile elevilor, față de realizările lor practice, teme scrise, planșe, desene, schițe, hărți. Exigența se referă atât la asimilarea conținutului științific cît și la expunerea lor la un nivel corespunzător.

Comportarea corectă a profesorului influențează pozitiv comportarea elevilor atât în scoală cît și în afara de scoală.

Principiul realizării estetice se referă și la ținută vestimentară și corporală stătătoare a profesorului cît și a elevilor.

Copiii învăță mai mult din exemple decât din sfaturi.

Un exemplu e mai mult decât o regulă. Este o învățătură prin faptă. Este o lecție fără cuvinte, care explică adeseori mai bine decât o face limba. Când se dă un exemplu rău, regulile, chiar și cele mai bune, sunt de foarte mică însemnatate. Pildăi, nu poruncii, i se dă ascultare.

La muzică, acest principiu rezultă din realizarea estetică a tuturor activităților din cadrul unei lecții de educație muzicală. Numai în felul acesta copiii sunt cuprinși de farmecul muzicii și de dorința de a învăța și asculta cît mai multe cînteces.

Principiul realizării estetice rezultă din interpretarea cîntecelor, participarea activă și emoțională a elevilor la această activitate, condiție esențială pentru înfăptuirea educației estetice în cadrul prelor de muzică.

X
x   x

În încheierea capitolului "Principiile didactice" este necesar de subliniat că, în practică, în cadrul desfășurării lecțiilor de muzică, acestea se imbină, se întrepătrund și se condiționează unele pe altele.

Ceea ce este sistematizat, este și accesibil, iar aceste două principii condiționează o înșurire temeinică. Înșurirea temeinică la rîndul ei este condiționată de o participare activă și conștientă din partea elevilor.

METODELE DE INVATAMINT

METODA DEMONSTRARII

METODA EXPLICARII

METODA EXERCITIILOR

METODA CONVERGATIEI

METODA POVESTIRII

ACTIVITATEA PROFESORULUI DE MUZICA

Metodele de învățămînt

Prin metodă se înțelege felul în care se organizează o activitate, modul de a transmite cunoștințe, de a forma deprinderi practice sau, sistemul folosit, în vederea predării și assimilării unui anumit obiect de învățămînt, pentru a obține rezultate cît mai bune.

Deoarece, în studierea muzicii, deosebim trei trepte ale procesului de cunoaștere : treapta senzorială sau perceperea, treapta rațională sau înțelegerea și treapta activității practice, fiecărei trepte fi corespunde cîte o metodă. Astfel, treptei senzoriale fi corespunde metoda demonstrării, treptei raționale fi corespunde metoda explicării iar, treptei practice fi corespunde exercițiul.

Pe lîngă aceste metode, în predarea muzicii se mai utilizează metoda con vorbirii sau a conversației, metoda povestirii și a prelegerii.

Metoda demonstrării

Prezentarea cîntecului prin cîntare pentru a fi învățat de către elevi se numește demonstrare.

Prin această metodă se realizează prima treaptă a cunoașterii – contemplarea auditivă.

Metoda demonstrării se poate realiza prin următoarele mijloace - forme practice : cîntare, gesturi, scriere și formă-mixtă.

Demonstrarea prin cîntare este cea mai importantă formă a acestei metode, întrucât vizează activitatea principală din cuprinsul unei lecții de muzică. Demonstrarea prin cîntare se poate realiza în mai multe feluri: cu vocea, cu instrumentul sau prin imprimări.

Demonstrarea prin cîntare vocală este forma cea mai frecventă în școală. Ea oferă posibilitatea de a prezenta elevilor atât melodia cît și textul ce însorêtește melodia, avind o mare influență educativă și formativă asupra lor. Demonstrarea prin voce dezvoltă frumusețea cîntecului, însuflă încredere

copiilor că și ei vor putea cîntă exemplul demonstrat, ceea ce are o mare importanță în realizarea educației estetice a elevilor.

Demonstrarea prin mijlocirea instrumentului are un caracter mai precis, în ceea ce privește înălțimea sunetelor avind astfel o deosebită importanță în formarea auzului absolut al elevilor. În cadrul unei lectii de educație muzicală este necesar să se folosească atât demonstrarea vocală cît și cea instrumentală.

În cazul cînd profesorul nu poate realiza personal o demonstrare corespunzătoare, nici vocal, nici instrumental, se pot folosi imprințările fonetice în care există lucrarea ce se studiază.

Acest caz este mai frecvent la clasele mari, unde se studiază lucrări muzicale mai complicate ca structură.

Demonstrarea prin gesturi și mișcări este o formă auxiliară a acestei metode. Gesturile și mișcările sunt utilizate atât pentru demonstrarea elementelor ritmice și metrice cît și pentru demonstrarea unor elemente melodice.

Prin gesturi, prin diferite mișcări ca : mers, usoare, bătăi din palme, ciocănîțul în bancă, balansarea brațelor, și pot demonstra duratele de un timp, de jumătate de timp, de doi timpi de trei timpi. Prin zasturi se indică numărul timpilor din orice măsură folosită în muzică. Prin gesturile și mișcările pe care le folosim în demonstrarea elementelor de ritm și metru, realizăm o precizie mult mai evidentă decât prin demonstrarea elementelor melodice.

În legătură cu elementele melodice, gesturile se folosesc în fonomimie (semnele de mînă). Cu ajutorul fonomimiei, se fac exerciții de intonație cu sunetele naturale din cuprinsul scrierii do 1 - do 2. Gesturile se mai folosesc pentru a demonstra mersul melodieei, ascendent, descendant sau orizontal. Prin gesturi corespunzătoare se poate indica un interval ascendent sau altul descendant. Prin gesturi repezi se poate indica un tempoz repede, gesturile emerse indică o nuanță forte, iar gesturile mici, delicate, indică o nuanță puină.

Demonstrarea prin scriere se folosește în etape insuiri alfabetului muzical. După întărirea sunetului și după

formarea imaginii sonore concret senzoriale, în relație cu altă imagine, se indică finalitatea și durata lui prin forma și locul notei pe portativ. După intonarea samei, prin schema pe care o desenăm la tablă, demonstrăm structura ei.

Decarece demonstrarea prin resturi este imasinativă și cea prin scriere are la bază simboluri, ambele nu antrenează nici vocea, nici suzul, de aceea este necesar ca aceste două forme de demonstrare să fie însotite în toate cazurile de demonstrare prin cîntare, care este concretă, precisă și specifică muzicii.

Prin urmare, demonstrarea mixtă, în care conlucrează în totalitate sau parțial formele acestei metode, este specifică muzicii și se folosește de profesor mai ales în predarea problemei muzicale noi. În momentul prezentării problemei muzicale noi, folosirea demonstrării îi aparține profesorului. În această situație, elevii intuiesc problema muzicală, o înțeleg și apoi o repetă prin intonare.

În momentul verificării problemei muzicale, folosirea demonstrării aparține elevilor. Îi intonează problema muzicală studiată, dovedind că și-au insusit-o în mod temeinic.

Demonstrarea profesorului trebuie să fie clară, precisă și variată, să antreneze cît mai multe simțuri pentru înțelegerea celor demonstate. Ea se face global și apoi se insistă asupra părților dificile, demonstrându-se descompus, pînă cînd perceperea devine clară pentru toți elevii și în continuare, prin exerciții, ea se transformă în deprinderi.

Metoda explicării

Metoda explicării usurează înțelegerea problemei muzicale. Prin această metodă se realizează treapta a două a cunoașterii, abstractizarea. Prin metoda explicării, elevii își insușesc noțiunile, regulile și definițiile specifice muzicii.

În etapa prescolară și etapa prenotației, cînd cîntecele se învăță după euz, explicarea să referă la conținutul de idei și sentimente din cîntecale ce se studiază. În aceste etape, explicarea se folosește și în cadrul celorlalte mijloace specifice prin care se realizează educația muzicală: jocul muzical, jocul cu cîntec, exercițiul preșcolar și auditiu.

In etapa insușirii alfabetului muzical, clasa a treia, explicarea se referă la forma și locul notei pe portativ. Se explică atât conținutul literar al cîntecelor cît și problemele muzicale ce se studiază în această clasă. ~~apartin de~~ ~~nu~~

In clasele următoare, pe lînă conținutul cîntecelor, explicarea se referă la diverse probleme muzicale ~~de~~ ~~apartin atât~~ ~~de ritm ca:~~ ~~valorile de note, pauze, măsură, formule ritmice cu sincopă, contratimp, triol, anacrusă,~~ cît și probleme muzicale ce aparțin de melodie: intervale, rame, moduri, alterații. In clasele mai mari explicarea se referă la subiecte din istoria muzicii, forme, genuri, folclor, armonie.

In toate cazurile metoda explicării se îmbină cu metoda demonstrării și cu cea a exercițiului.

Fiind lăsată de teoria muzicii, metoda explicării tentăză la teoretizarea lecțiilor, atât pe profesorii începători cît și pe cei ce nu stiu să lucreze în mod practic. In asemenea cazuri trebuie să se ia atitudine de combatere, întrucât scopul muzicii în invățămînt nu se realizează prin teoretizare ci prin activitatea practică de cîntare. Fiind convinsă de acest adevăr, profesorii trebuie să evite pericolul oricărei teoretizări, acordind preponderență activităților practice de intonare și cîntare. Chiar atunci cînd problemele explicate sunt interesante, trebuie să acordăm în permanență prioritate demonstrării cu vocea, exercițiului, studierii și interpretării cîntecelor sau audieri.

La studierea problemei muzicale noi, explicarea se realizează de către profesor. In această situație explicarea va fi îmbinată cu conversația, folosindu-se și demonstrația cu vocea.

Fiind antrenăți să analizeze și să descopere singuri elementele noi, elevii vor reuși să stabilească definiții sau rezultate de problema muzicală ce se studiază.

Prin explicare și demonstrare se va proceda la extragerea gamei de la baza cîntecului. Se vor stabili tonicile, acestea vor fi demonstate prin intonare. Prin analiza terței de la baza tonică se va stabili modul, după care urmează intonarea terței. In continuare, prin analiză, se va stabili locul semitonurilor, treptele și sunetele ce formează semitonurile, după care urmează intonarea lor, atât în urcăre cît și în coborâre.

In etapa verificării cunoștințelor, explicarea aparține

In etapa insusirii alfabetului muzical, clasa a treia, explicarea se referă la forma și locul notei pe portativ. Se explică atât conținutul literar al cîntecelor cît și problemele muzicale ce se studiază în această clasă. ~~apartind de muzica~~

In clasele următoare, pe linie conținutul cîntecelor, explicarea se referă la diverse probleme muzicale care aparțin atât de ritm ca : valori de note, pauze, măsuri, formule ritmice cu sincopă, contratimp, triclet, anacruza, cît și probleme muzicale care aparțin de melodie: intervale, game, moduri, alterații. In clasele mai mari explicarea se referă la subiecte din istoria muzicii, forme, genuri, folclor, armonie.

In toate cazurile metoda explicării se îmbină cu metoda demonstrării și cu cea a exercițiului.

Find lejeră de teoria muzicii, metoda explicării tentăză la teoretizarea lecțiilor, atât pe profesorii începători cît și pe cei ce nu stiu să lucreze în mod practic. In asemenea cazuri trebuie să se ia atitudine de combatere, întrucât scopul muzicii în învățămînt nu se realizează prin teoretizare ci prin activitatea practică de cîntare. Fiind convinsă de acest adevăr, profesorii trebuie să evite pericolul oricărei teoretizări, acordind preponderență activităților practice de intonare și cîntare. Chiar atunci cînd problemele explicate sunt interesante, trebuie să acordăm în permanență prioritate demonstrării cu vocea, exercițiului, studierii și interpretării cîntecelor sau audiției.

In studierea problemei muzicale noi, explicarea se realizează de către profesor. In această situație explicarea va fi îmbinată cu conversația, folosindu-se și demonstrația cu vocea.

Find antrenări să analizeze și să descopere singuri elementele noi, elevii vor reuși să stabilească definiții sau rezultate de problema muzicală ce se studiază.

Prin explicare și demonstrare se va proceda la extragerea gamei de la baza cîntecului. Se vor stabili tonicile, acestea vor fi demonstreate prin intonare. Prin analiza terței de la baza tonică se va stabili modul, după care urmează intonarea terței. In continuare, prin analiză, se va stabili locul semitonurilor, treptele și sunetele ce formează semitonurile, după care urmează intonarea lor, atât în urcare cît și în coborâre.

In etapa verificării cunoștințelor, explicarea apartine

elevilor, pentru a dovedi dacă au înțeles ceea ce s-a studiat.

Pentru ca explicarea să aibă eficacitatea necesară, trebuie respectate următoarele condiții: să aibă caracter autentic științific, să fie scurtă, cuprinzând ceea ce este esențial, să fie clară, precisă, sistematică și logică.

Definițiile vor fi formulate scurt și clar pentru a fi ușor reținute.

În explicarea sincopiei, mindirea elevilor va fi orientată asupra cauzei care determină sincopa și apoi asupra efectului determinat de cauză. Semnul de lezăto de prelungire formează cauză, iar contopirea celor doi timpi, unul accentuat și altul neaccentuat, nu este altceva decât efectul determinat de cauză. Explicarea va fi însotită de demonstrare. Profesorul va intona exemple de sincopă, elevii vor intui auditiv, după care și ei vor demonstra practic exemplul respectiv.

Metoda exercițiilor

Repetarea unei activități de mai multe ori, în mod consistent, voit și sistematic pînă cînd se formează deprinderea necesară executării ei, se numește exercițiu.

Această metodă se folosește la insușirea practică a cîntecelor și a problemelor muzicale ce se studiază, la consolidarea lor în clasă și la reluarea acestora în cadrul temelor pentru acasă. Metoda exercițiilor se utilizează după realizarea contemplării auditive și după realizarea abstractizării, constituind treapta a treia de cunoaștere – practica. Exercițiul aparține elevului, iar profesorul are rol de coordonator, mai ales în prima parte a învățării cînd se folosește demonstrarea și explicarea exercițiului ce urmează să fi realizat de către elevi. În acest sens, profesorul precizează exercițiul ce urmează să fi realizat, erată scopul și utilitatea lui, trezind astfel atenția și interesul elevilor pentru exercițiul respectiv. Apoi îl explică și-l demonstrează, iar elevii, îndrumați de profesor îl repetă pînă cînd și-l insușesc în mod practic, formîndu-și deprinderi corespunzătoare de executare.

Pentru ca exercițiile să aibă eficacitatea trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

- exercițiile trebuie sistematizate, pentru ca fiecare deprindere nouă să se încadreze în sistemul de deprinderi acumulate anterior ;

- exercițiile trebuie repartizate just, ținând cont de particularitățile de vîrstă, ca să fie înțelese și insușite activ, conștient și temeinic ;

- exercițiile trebuie să fie variate pentru a trezi și menține interesul și atenția elevilor ;

- exercițiile trebuie repetate în mod sistematic pentru prevenirea pierderii deprinderilor insușite.

Pentru ca metoda exercițiilor să fie eficientă, elevii trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

- elevii trebuie să înțeleagă scopul și utilitatea exercițiului ;

- să înțeleagă conținutul și felul de realizare ;

- să aibă atitudine conștientă și să persevereze în realizarea exercițiilor ;

- să nu treacă la un alt exercițiu pînă ce nu sî-au format deprinderi practice privitoare la exercițiul început ;

- să se controleze, pentru a evita evenualele greșeli.

In muzică, noțiunea de exercițiu are două accepții :

1. exercițiu, ca metodă, reprezentă o activitate care se repetă de mai multe ori în mod conștient, voit și sistematic pînă ce se formează deprinderi corespunzătoare ;

2. exercițiu, ca lucrare muzicală scrisă în mod special pentru formarea unor deprinderi. Astfel, există exerciții pentru pian, vioară, exerciții pentru solfegiere etc.

Felurile exercițiilor muzicale

Exercițiile muzicale sunt de mai multe feluri :

- exerciții de bază și exerciții pregătitoare ;

- exerciții principale și exerciții secundare ;

- exerciții simple și exerciții complexe.

Exerciții de bază. Exercițiile de cultură auditivă din etapa insușirii sunetelor și a formării imaginilor sonore concret senzoriale, sunt exerciții de bază, deoarece vizează fixarea relației dintre înălțimea sunetului, locul semnului grafic pe portativ și numele lui.

Exerciții pregătitoare. Exercițiile de cultură auditivă cē se realizează în etapa următoare,după etapa de formare a reprezentărilor sonore,se numesc exerciții pregătitoare,deoarece ele vizează descifrarea cintecului ce urmează a fi studiat.

In funcție de subiectul lecției,exercițiile muzicale pot fi principale sau secundare. Astfel,cind subiectul lecției este o problemă muzicală ce aparține de domeniul melodiei,exercițiile de intonație fac parte din categoria exercițiilor principale. In cazul cind, pentru insusirea cintecului ce formează subiectul aceleiasi lecții,se realizează exerciții muzicale ritmice,acestea fac parte din categoria exercițiilor secundare.

Cind subiectul lecției este o problemă muzicală ce aparține de domeniul ritmului-sincopă,contratimp - exercițiile ritmice fac parte din categoria exercițiilor principale. In cazul cind,pentru insusirea cintecului ce formează subiectul lecției, se realizează exerciții melodice,acestea fac parte din categoria exercițiilor secundare.

Exerciții simple. Exercițiile de cultură auditivă ce se realizează cu sunete naturale se numesc exerciții simple,deasemenea,exercițiile de intonație ce se realizează pentru insusirea intervalelor formate din trepte alăturate,fac parte din categoria exercițiilor simple.

Exerciții complexe. Exercițiile de cultură auditivă ce se realizează cu sunete naturale, în combinație cu sunete alternate,sunt exerciții complexe,deasemenea,exercițiile de intonație ce se realizează pentru insusirea intervalelor care cuprind mai mult de două trepte,fac parte din categoria exercițiilor complexe. In acest caz,elevii trebuie să apeleze la gîndirea muzicală interioră,pentru a intona în sfînd sunetele intermediare și acest proces este destul de complex.

Metoda con vorbirii sau a conversării

Metoda con vorbirii conțină din întrebări formulate de profesor și răspunsuri date de elevi.

Dacă la demonstrare și explicare activează profesorul și elevii intuiesc cele demonstrează sau ascultă cele explicate, la exerciții lucrează elevii,profesorul observă corectitudinea lor,atunci la con vorbire,atât profesorul cît și elevul au o im-

portență aproape egală; întrebările profesorului alternează cu răspunsurile date de elevi.

In etapa pre-colară și cea a prenotării, con vorbirea se referă la conținutul cîntecului cu sublinierea ideilor și sentimentelor principale.

In etapele următoare, metoda con vorbiri îi are un conținut mai bogat. Intrebările și răspunsurile se referă la înțelegerea și realizarea practică a problemelor muzicale, prin intonare și recunoaștere. Răspunsurile elevilor trebuie să fie îmbinate cu demonstrări practice. În cazul studierii unei game, întrebările formulate de profesor, pentru a constata înțelegerea structurii ei, vor alterna cu demonstrarea intonării tonicilor, terței, semitonurilor, gamei și arpegiului respectiv. De exemplu :

I. Ce gamă ati studiat pentru astăzi ?

R. Pentru astăzi am studiat gama la minor natural.

I. De ce gama se numește "la" ?

R. Gama se numește "la" pentru că începe cu sunetul "la" și se încheie tot cu sunetul "la".

- Un elev să intoneze tonica întii și tonica a două în urcare și coborâre.

- Să intonăm cu totii.

I. De ce gama se numește minoră ?

R. Gama se numește minoră din două motive : :

1. pentru că terța tonicei este minoră și

2. pentru că semitonurile se găsesc pe trepte 2-3 și 5-6.

- Un elev să intoneze terța tonicei în urcare și coborâre.

- Să intonăm cu totii.

I. Ce sunete sunt pe trepte 2-3 și 5-6 ?

R. Pe aceste trepte sunt sunetele : si-do și mi-fa.

- Un elev să intoneze semitonurile.

I. De ce gama se numește naturală ?

R. Gama se numește naturală pentru că are toate sunetele naturale ca și gama Do Major.

- Un elev să intoneze gama la minor natural.

- Să intonăm cu totii.

- Un elev să intoneze arpegiul.

- Să intonăm cu totii.

Din acest exemplu de conversație, rezultă suficient de clar modalitatea de îmbinare a con vorbirii cu demonstrarea.

Pentru a realiza cu succes această metodă este necesar să se respecte următoarele cerințe :

1. Cerințele pe care trebuie să le în deplinească întrebările formulate de profesor ;

2. Cerințele de care trebuie să țină seama profesorul cind numește elevul ce va răspunde la întrebare ;

3. Cerințele pe care trebuie să le în deplinească răspunsurile date de elevi ;

4. Modalitatea de apreciere a răspunsurilor.

1. Pentru ca întrebările formulate de profesor să-i ajute pe elevi, să le usureze efortul în ceea ce privește precizarea răspunsului, ele trebuie să în deplinească următoarele condiții :

A. Prima condiție se referă la conținut și formă.

Din punct de vedere al conținutului și al formei, întrebările trebuie să fie :

- precise, adică să orienteze sfîndirea elevilor direct la problema vizată ;

- simple și concise, adică să conțină esențialul problemei respective și să fie formulate prin cuvinte cunoscute de către elevi ;

- clar și expresiv exprimate, pentru a constitui un exemplu pozitiv pentru elevi. Expresivitatea se obține printr-o intonație justă și printr-un ritm de vorbire adecvat particularităților de vîrstă. La clasele mici ritmul vorbirii va fi corespunzător vîrstei lor - rar, iar la clasele mai mari vom utiliza ritmul vorbirii obisnuite.

Se vor evita întrebările încărcate cu cuvinte de prisos ca : "Aș vrea să stim cine îmi răspunde la întrebare ..." sau "Ia să văd cine-mi răspunde la întrebarea ...".

Întrebările să nu solicite răspunsuri monosilabice: da, nu, bine, rău.

Întrebările să decurgă într-o ordine logică în așa fel încât întrebarea care urmează să fie în strînsă legătură cu cea precedentă.

B. A doua condiție a întrebărilor se referă la metodica lor.

Pentru antrenarea întreșului colectiv de elevi de a participa la con vorbire, întrebările nu trebuie puse cu ton sever, ele trebuie adresate cu ton prietenos, cu bunăvoiță, din dorința de a veni în ajutorul lor, pentru a le inspira incredere în forțele proprii, a-i încuraja să răspundă tot ceea ce știu, atât verbal cât și prin cintrare.

2. Cerințele de care trebuie să țină seama profesorul cind numește elevul ce va răspunde la întrebare.

Pentru a solicita participarea tuturor elevilor la con vorbire, întrebările trebuie adresate întregii clase. După adresa rearea întrebării întreșului colectiv de elevi este necesar să se lase timp de gândire, pentru ca ei să găsească răspunsul potrivit întrebării și să aleagă exemplul pentru intonare. Numirea elevului care trebuie să răspundă la întrebare, se face, după ce profesorul a lăsat timp de gândire pentru întreaga clasă. În cazul cind elevul vizat pentru a fi întrebat, nu se anunță prin ridicare de mână, aceasta nu constituie o piedică de a i se solicita răspunsul.

Este gresit a se numi întâi elevul care trebuie să răspundă și apoi să i se adreseze întrebarea.

Acest procedeu gresit condamnă colectivul de elevi la pasivitate, încalcă principiul participării active la lectie și demobilizează elevul numit, întrucât acesta, luat prin surprindere, este cuprins de emoție și nu mai poate răspunde linistit pentru a formula răspunsul solicitat.

Prin respectarea cerințelor cu privire la adresarea întrebărilor, profesorul va crea posibilitatea ca să răspundă și mai mulți elevi la fiecare lecție, asigurând astfel participarea activă a întregii clase. Este gresit a se lucra numai cu cei mai buni elevi pentru că aceia devin încrezători, iar restul elevilor rămân în urmă cu prezentarea lor muzicală.

Pentru a-i obișnuia să se prezintează continuu și sistematic, profesorul va asculta în fiecare oră cît mai mulți elevi.

Fiecare elev va răspunde verbal și prin intonare.

Elevii care cintă la ensamblul de cor nu vor fi scutiți de răspunsuri, ei vor fi incurajați acordindu-lui-se o notă specială pentru activitățile de la cor, notă ce contribuie la alcătuirea mediei lor la muzică.

3. Cerințele cu privire la răspunsurile elevilor sunt în mare măsură asemănătoare cu cele ale întrebărilor.

Răspunsul elevului constituie o dovadă a prestațirii lui la această disciplină.

Din punct de vedere al conținutului și al formei, răspunsul elevului trebuie să fie precis, concis, just, construit din punct de vedere stilistic, clar, complet și frumos exprimat, cu voce tare și expresivă.

Din punct de vedere metodic, răspunsul elevului trebuie să fie rezultatul unui efort personal, nu rezultat din soaptele colegilor sau din citirea din manual. Răspunsul se referă atât la formularea lui în mod verbal și prin intonare.

Răspunsul elevului trebuie ascultat pînă la sfîrșit, fără nici o intervenție pentru a nu întrerupe firul sfîndirii, în afară de cazul când cuprinde erori de fond. Pentru unele răspunsuri greșite se va antrena întreaga clasă la corectarea lor.

4. În ceea ce privește aprecierea răspunsurilor, trebuie să ținem seama de obiectivitate, de formele aprecierii și rolul educativ al aprecierii.

Odată solicitată activitatea elevilor, ea trebuie apreciată.

Aprecierea fiind o îndatorire de ordin profesional, obligă pe profesor să acorde fiecărui elev 2 - 3 note pe fiecare trimestru în vederea încheierii mediei la muzică.

Obiectivitatea profesorului în aprecierea elevilor este o problemă de ordin moral. Profesorul trebuie să țină seama de calitatea răspunsului, de dificultatea problemei muzicale și de particularitățile individuale ale elevului. Profesorul cunoaște de la cine se poate solicita mai mult, cine trebuie să fie ajutat și cine trebuie să fie incurajat.

Formele de apreciere a răspunsurilor date de elevi sunt următoarele :

- nota comunicată, scrisă în catalog și în carnetul elevului ;

- calificativele : bine, foarte bine, care insotesc notele ;
- evidențiere în fața clasei sau a scolii pentru rezultate cu totul deosebite la solfegie, dictare, participare la toate activitățile muzicale ;
- recomandare către o școală de specialitate pentru rezultate excepționale la muzică.

Aprecierea răspunsului constituie un deosebit rol educativ.

Datorită stăriilor afective care-i predomină, copiii nu rămân indiferenți atunci când sunt apreciați pentru răspunsurile lor. Aprecierea muncii, îi face să înțeleagă că orice lucru este răsplătit după merit: cine învăță sistematic, reușește să fie bine prezentat.

Caracterul educativ al aprecierii constă în obiectivitatea profesorului. Dacă profesorul este obiectiv în apreciere, elevul învăță conștiincios, fiind convins că munca lui va fi prezentată just.

În cadrul unei lecții de muzică, metoda con vorbirii se folosește în toate momentele importante. La începutul lecției, con vorbirea se utilizează în momentul verificării cunoștințelor, pricerelor și deprinderilor muzicale. În acest moment con vorbirea se îmbină cu explicarea și demonstrarea problemelor muzicale de către elevi pentru a dovedi că ei le-au înțelese. În momentul studierii problemei muzicale noi, con vorbirea cucerește interesul elevilor în vederea descoperirii ei. Elevii care descoperă problema muzicală se cred creatorii ei, se bucură, o înțeleagă și o insușesc temeinic și nu o uită niciodată. După descoperirea problemei muzicale, con vorbirea se îmbină cu explicarea, demonstrarea și exercițiul în vederea înțeleserii și transformării ei în deprindere practică.

În momentul fixării cunoștințelor și consolidării deprinderilor, con vorbirea se îmbină cu exercițiul oral și scris, pentru a constata în ce măsură au fost insușite cunoștințele și în ce măsură s-au format deprinderile practice.

Povestirea

Povestirea este o metodă de exprimare orală a noilor cunoștințe.

La lecțiile de muzică, povestirea se utilizează numai în anumite cazuri, cind se relatează fapte deosebite din viața compozitorilor, și în special la lecțiile de istoria muzicii și cind se expune conținutul unui subiect, în cadrul audieriilor muzicale.

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească povestirea sunt următoarele :

- conținutul să fie autentic iar prezentarea lui să se facă de pe poziția ideologică marxistă ;
- materialul să fie selecționat conform prevederilor programelor analitice. Se vor alege faptele care scot în evidență esența problemei, fără a suprafincărca povestirea cu anunțuri de prisos ;
- povestirea trebuie să fie clară, justă, pentru a convins pe elevi, atât prin faptele expuse cît și prin deducții ;
- povestind, profesorul trebuie să trezească în sufletul elevilor reprezentări vii, luminoase și plastice, încit, cu ajutorul imaginatiei, ei să-si le poată închipui că există în realitate ;
- povestirea trebuie să emoteze prin conținut și formă ;
- povestind, profesorul trebuie să influențeze nu numai mintea elevilor ci și simțurile, imaginea și voința lor, să le trezească sentimentul de dragoste sau ură, mînie sau compătimire, în funcție de problemele educative pe care și le-a propus.

In clasele mici, povestirea va dura 5-10', la clasele V-VIII, povestirea va dura 10-15'.

În afară de povestire, la istoria muzicii se mai utilizează prelezerea [școlară]. Această metodă impune elevilor atenție în luare de notițe, însemnări] pe caiete a datelor referitoare la biografie compozitorilor, notarea schițelor, a planurilor de caracterizări și tot ce este esențial în literatură cu subiectul ce se expune.

Activitatea profesorului de muzică

Activitatea profesorului de muzică cuprinde trei laturi:

- A. Activitatea didactică
- B. Activitatea metodică
- C. Activitatea culturală

Pentru fiecare profesor cea mai principală activitate este cea didactică. Ea corespunde specialității pentru care s-a pregătit. Prin mijlocirea ei se realizează procesul de formare, educare și instruire a elevilor.

Activitatea didactică cuprinde trei aspecte:

- I. Activitatea didactică legată de pregătirea lecției și realizarea ei.

Activitatea didactică legată de pregătirea lecției cuprinde: studierea programelor analitice, manualelor școlare, întocmirea planurilor calendaristice și studierea metodicii.

Activitatea didactică legată de realizarea lecției cu elevi, se referă la pregătirea materialului didactic, meditarea asupra momentelor raportate la subiectul lecției și selecționarea celor mai potrivite procedee de lucru pentru a obține rezultate din cele mai bune.

II. Activitatea didactică în afara de lecție cuprinde: organizarea auditiorilor în cadrul școlii, organizarea cercului muzical al elevilor, organizarea corului școlar, organizarea orchestrelor școlare, pregătirea soliștilor de muzică vocală sau muzică instrumentală, consultării, vizionări de filme și spectacole muzicale, participare cu elevi la concerte, organizarea serbărilor școlare, participare la taberele de pionierișcolari.

III. Activitate didactică complexă :

- profesor diriginte;
- profesor comandant de pionieri;
- profesor, comandant pentru apărarea patriciei;
- profesor director școlar.

Auditioile muzicale în cadrul școlii

Auditioile muzicale din cadrul școlii contribuie la educația estetică a elevilor. Ele îmbogățesc cultura muzicală a elevilor cu lucrări care nu pot fi incluse în auditioile de clasă. Auditioile în cadrul școlii se organizează pentru elevi din mai multe clase, părinti și invitați, de aceea programul lor trebuie să fie interesant și accesibil pentru toți.

{2}

Audițiile din cadrul școlii cuprind două faze:
Față de pregătire cînd se precizează sala, numărul audițiilor pe trimestru, data ținerii lor și stabilirea temelor.
Anunțarea datei audiției se face cu cel puțin zece zile înainte de a avea loc audiția propriu-zisă.

Faza de realizare constă în precizarea subiectului, explicarea lui, asigurarea linistii și audierea lucrărilor muzicale programate. Explicarea subiectului constă în reliefarea ideilor principale și a sentimentelor respective. Explicarea subiectului trezește interesul auditorilor și le prilejuiște o înțelegere deplină a lucrării muzicale.

Cercul muzical al elevilor

Activitatea din cadrul cercului muzical se organizează pe grupe de clase: I-II; III-IV; V-VIII; și IX-XII, cînd este cazul.

Principala activitate din cadrul cercului muzical al elevilor, este audierea unor piese frumoase și accesibile.

La clasele I-IV, audițiile muzicale sunt îndrăgite de cei mici, dacă au un conținut corespunzător nivelului lor de dezvoltare muzicală și dacă sunt în concordanță cu particularitățile creșterii și dezvoltării lor din punct de vedere psihic. Primele audiții pot fi realizate prin ascultarea unor cîntece frumoase înregistrate pe bandă magnetică sau discuri. Pentru ca repertoriul de cîntece să captureze atenția și interesul elevilor este necesar să se îndeplinească următoarele condiții:

- cîntecele să fie valoroase din punct de vedere al realizării artistice;
- să corespundă intereselor afective ale elevilor, să fie adecvate vîrstei atât din punct de vedere al conținutului cît și din punct de vedere al formei;
- să fie interpretate cît mai expresiv, fie numai cu vocea, fie cu acompaniamentul instrumental;
- să se facă o pregătire pentru a înțelege conținutul de idei exprimat prin versuri și muzică.

La clasele V-VIII, repertoriul audițiilor se îmbogățește cu lucrări programatice, lucrări cu caracter descriptiv, cîntece din diferite genuri ale muzicii populare, doine, balade, cîntece propriu-zise, cîntece de joc, prezentașea instrumentelor muzicale populare și cele ale orchestrei simfonice prin exemple corespunzătoare.

83

La clasele mari repertoriul auditărilor se imbogățește cu piese corale din opere, lucrări vocal-simfonice mai dezvoltate oratorii, opere, opere, lucrări instrumentale de concert și de cameră, concerte, simfonii, poeme simfonice, lucrări pentru formații de cameră.

In cadrul cercurilor muzicale se pot organiza și concursuri dotate cu premii.

Alte activități didactice

In cadrul altor activități didactice, profesorul de muzică organizează deplasări cu scop de a participa la concerte, lectii, spectacole de operă, concerte, vizitarea muzeelor legate de numele unor compozitori, inter preți, deplasări cu elevi pentru a susține programe artistice în localitate sau alte localități, schimburi de programe artistice între școli.

Elevii trebuie să participe la manifestările artistice organizate de Căminul cultural sau de Case de cultură din localitate.

Elevii vor audia concertele corale date de ansamblurile de pionieri, concerte de lecții, spectacole de operă. Pentru înțelegerea spectacolului, este necesar ca profesorul să discute dinainte conținutul programului, să dea explicații legate de piesele ce vor fi audiate.

In cadrul excursiilor, profesorul de muzică va da atenție deosebită căntării în aer liber care poate avea repercurse negative asupra vocii dacă se face abuz pe timp nefavorabil.

B. Activitatea metodică

Profesorul de muzică desfășoară activitate metodică în cadrul școlii și în afara de școală.

1. In cadrul școlii profesorul de muzică are posibilitate să desfășoare următoarea activitate metodică:

- participă activ la consiliul pedagogic al școlii;
- activează în cadrul comisiei metodice de specialitate unde se discută programa analitică, manualul de muzică, planul calendaristic, materialul didactic, metode și procedee în predarea muzicii. In cadrul comisiei metodice se prezintă referente de specialitate, se țin lecții deschise și se organizează schimburi de experiență prin asistențe;
- participă la comisia metodică a dirigintilor;
- sprijină activitatea organizațiilor de tineret din școală;
- poartă discuții cu părinții elevilor slabî la învățătură sau indiscipliniți;

- organizează ședințe cu părinți în calitate de diriginte;
- 2. În afară de școală, profesorul de muzică efectuează următoarele activități metodice:
  - participă la consfătuirile organizate de Inspectoratul școlar unde se discută probleme de interes general și de specialitate;
  - participă la cursurile de perfectionare organizate de inspectorat, minister sau de Institutul de perfectionare a personalului didactic;
  - participă la cursurile de reciclare;
  - își consolidează pregătirea de specialitate și metodică prin audierea de concerte, opere și spectacole muzicale;
  - participă la sesiuni științifice susținând referate de specialitate;
  - analizează planurile de învățămînt, programele școlare, manualele de muzică sau unele colecții de cîntece pentru școlari la indicația forurilor superioare.

C. Activitatea culturală

În nici o altă disciplină nu se poate realiza o activitate culturală mai bogată ca la muzică. Activitățea culturală se desfășoară atât în școală cât și în afară de școală. Obiectivele mai importante ale activității culturale sunt următoarele:

- pregătirea și realizarea manifestărilor artistice din școală, prin ansamblul coral, orchestra școlii, audiții muzicale și conferințe;
- sprijinirea corurilor de amatori prin îndrumări sau chiar prin activitate efectivă ca dirijori;
- organizează și conduce grupuri vocale, orchestre populare;
- instruiește soliști de muzică vocală și instrumentală;
- participă la ședințele de lucru ale unor instituții culturale, în calitate de specialist, ajutind în mod efectiv aceste instituții;
- cercetarea și valorificarea folclorului prin culegeri, studii și întocmiri de monografie.

EТАПЫ ИЗУЧЕНИЯ МУЗИКИ

A. EТАП ПРЕШКОЛА

МЕТОДИКА ИЗУЧЕНИЯ МУЗИКИ В ДЕРЕВЕНСКОЙ ШКОЛЕ

Introducere.

Particularitățile creșterii și dezvoltării copilului preșcolar.

Particularitățile dezvoltării fizice.

Particularitățile dezvoltării psihice.

Deprinderile necesare educației muzicale

Scopul și sarcinile educației muzicale în grădiniță de copii.

Mijloacele specifice educației muzicale.

Activitățile din cadrul unei lecții de muzică

Exerciții muzicale pregătitoare

Plan de activitate obligatorie pentru grupă mică

Plan de activitate obligatorie pentru grupă mijlocie

Plan de activitate obligatorie pentru grupă mare.

Educația muzicală în grădiniță de copii.

Introducere.

In societatea noastră socialistă, scopul educației constă în dezvoltarea armonioasă a copilului din punct de vedere fizic și psihic. Unul dintre factorii care asigură această dezvoltare este educația muzicală. Având în vedere acest scop, educației muzicale, i s-a rezervat un rol important în grădiniță de copii. Muzica impresionează pe copii de la cea mai fragedă vîrstă. Ea le trezește în suflet stări emotionale plăcute și puternice, le dezvoltă treptat sensibilitatea și receptivitatea artistică contribuind la crearea premezelor necesare dezvoltării reprezentărilor muzicale, a memoriei și a gîndirii muzicale, a sentimentelor estetice și a simțului și gustului artistic.

In grădiniță de copii, în plăcuta ambientă a educației muzicale trebuie să primeze aspectul formativ, urmărindu-se dezvoltarea și coordonarea analizatorului auditiv, cultivarea emoțiilor artistice, formarea deprinderilor de cîntare și ascultare, asigurînd prin aceasta întregirea procesului de cunoaștere prin imagini sonore la nivelul vîrstei copilului preșcolar. Imaginea sonoră conexată la imaginea textului, contribuie la dezvoltarea gustului pentru frumos, la înțelegerea și aprecierea frumosului din muzică. Crearea imaginii artistice sonore printr-o interpretare emotională și convingătoare asigură mobilizarea afectivității copiilor condiție de bază în influențarea pozitivă a trăsăturilor de caracter și voință, în formare.

Desfășurarea amplului complex al educației muzicale în grădiniță de copii este în funcție de cunoașterea particularităților creșterii și dezvoltării copilului preșcolar.

Particularitățile creșterii și dezvoltării copilului preșcolar.

Particularitățile dezvoltării fizice.

Din punct de vedere fizic, organismul copilului preșcolar se caracterizează printr-o intensă activitate de creștere și dezvoltare. În această perioadă, organismul este maleabil, fapt pentru care efectul influențelor exercitatate de mediu este mai puținic.

Intrucît organismul este maleabil, printr-o sistematică educație muzicală și prin efectele influențelor exercitatate de acesta, se asigură o rapidă și normală creștere și dezvoltare a sistemului osos, a sistemului muscular, respirator și fonator.

Sistemul osos. Procesul de osificare a scheletului se desfășoară energetic, totuși oasele au o mare elasticitate. Coloana vertebrală este maleabilă și ușor deformabilă. De aceea în cadrul orelor de educație muzicală trebuie să se imprime o poziție corectă a corpului în timpul cîntării și audierii și o mișcare justă, suplă în timpul jocurilor muzicale și cîntecelor cu joc.

Sistemul muscular. Mușchii organismului și mai ales mușchii scurți ai membrelor, răspunzători de mișcările de precizie și de finețe nu sunt suficient de dezvoltăți. În scopul dezvoltării sistemului muscular în general și al mușchilor scurți în special, este necesar antrenarea gradată în acțiune a diferitelor grupe de mușchi și exersarea lor în mod sistematic. Coordonarea, echilibrul, precizia și independența tuturor mișcărilor și acțiunilor copilului preșcolar se realizează prin jocuri muzicale, recitative și prin cîntec însotite de diferite mișcări ale brațelor, mîinilor și degetelor. Balansarea brațelor, ciocănîtul în măsuță sau cîntatul la pian cu fiecare deget în parte, de la ambele mîini, separat și combinat formează gama exercițiilor pregătitoare în vederea invățării unui instrument muzical.

La grupa mare, se va continua cu exercițiile care dezvoltă mușchii scurți ai membrelor, răspunzători de mișcările de precizie și de finețe, prin aplicarea sistemului organizat al ciocănîtului în măsuță. Pentru executarea mișcărilor în mod corect este necesar să se procedeze astfel: se agează pe bancă ambele antebrate, se va atrage atenția că palma împreună cu degetele să aibă o formă ușor boltită ca și cum copilul ar ține un măr. Din această poziție pentru ciocănît sau cîntatul la pian, se utilizează numai cîte un deget, celelalte stau rotunjite cu vîrful lipit pe bancă. Degetul antrenat în exercițiu, păstrîndu-și forma ușor rotunjită, se ridică în sus și apoi conform metrului sau ritmului pe care se brojază recitativul sau cîntecul, se ciocnește ușor în bancă, urmărindu-se corectitudinea și uniformizarea. Într-un alt exercițiu se va utiliza degetul următor. Avînd în vedere că mușchii de la degetul mic și cel înelar sunt mai slab dezvoltăți, aceste degete vor fi antrenate în joc cît mai mult. Mișcările vor fi executate cît mai relaxat evitîndu-se orice crispare a mușchilor.

Pentru realizarea acestui sistem de jocuri muzicale, este necesar să ținem cont de faptul că preșcolarii obosesc repede, ceea ce ne obligă la o dozare rațională a eforturilor. Alte grupe de mușchi se dezvoltă prin jocurile cu cîntec care solicită mersul, balansarea brațelor, întoarcerea capului și alte mișcări soluțiate de conținutul textului,

Aparatul respirator are o conformatie caracteristica. Căile respiratorii superioare, cele trei cornete nazale, traheea, bronhiile sunt îngustate, ceea ce face ca preșcolarul să respire pe gură. Deoarece plămânilii sunt insuficient dezvoltati, respirația copilului preșcolar este superficială. Sarcina care rezultă din aceste caracteristici se referă la aerisirea sălii, asigurarea unei temperaturi moderate și formarea deprinderii de a respira corect. Cele două faze ale respirației inspirația și expirația se vor corecta pe bază de exerciții muzicale corespunzătoare. Pentru a deprinde pe copii cu o respirație corectă, este necesar ca în timpul exercițiilor să se acorde atenție deosebită întinsei justă și normale a corpului, capului și mânăilor copilului preșcolar.

Aparatul fonator prezintă unele particularități care trebuie cunoscute în vederea înțelegerii și realizării sarcinilor referitoare la creșterea și dezvoltarea acestui aparat. Mișcările buzelor și limbii sunt slabe și imprecise, corziile vocale sunt scurte și subțiri, laringele este în curs de creștere și dezvoltare. Pentru perfecționarea laturii fonetice a limbajului, pentru o justă educare a vocii și a vorbirii copilului preșcolar, se va aplica un complex de exerciții metrico-muzicale. Exercițiile vor cuprinde recitative cu durează uniforme și combinate, impletite cu diverse și variate mișcări. Ele vor fi executate într-o mișcare corespunzătoare cu pronunțarea corectă, clară și neforțată a silivelor și cuvintelor cu deschiderea normală a gurii. Astfel că exerciții favorizează dezvoltarea supletei mișcărilor aparatului fonator ca primă condiție pentru o vorbire corectă și expresivă.

Particularitățile dezvoltării psihice

Sensibilitatea muzicală. Capacitatea analizatorului auditiv de a simți cît mai viu sonoritățile muzicale din mediul înconjurător se numește sensibilitate muzicală. Copilul preșcolar fiind înzestrat cu sensibilitate muzicală manifestă o deosebită pricină de a asculta și interpreta cîntece, trăind astfel adesea emotii artistice. Mai mult, copiii simt necesitatea ca jocurile lor să fie însotite de cîntece. Aceasta, fi determină de multe ori și în imprejurări favorabile să improvizeze surte melodii ce le adîptează acestor manifestări atât de plăcute copilului preșcolar.

Datorită activităților practice care solicită auzul, datorită educației muzicale sistematice bazată pe cîntec, audiții, jocuri muzicale, cîntec cu miscări ce se desfășoară într-o atmosferă plăcută și atrăgătoare, sensibilitatea analizatorului auditiv, receptivitatea lui se dezvoltă corespunzător cerințelor programei analitice, copiii preșcolari fiind bine pregătiți pentru a începe educația muzicală în clasa întâi a școlii primare.

Percepția muzicală. Cu toate că este greu de diferențiat percepția de sensibilitate, totuși la copiii preșcolari din grupa mică-3 ani - mai ales, în perioada antepreșcolară, primele percepții muzicale se formează atunci cînd pe baza sensibilității, aceștia tresă la sunetul unui clopoțel sau cînd aud un cîntec. În primele lecții de educație muzicală de la grădiniță, în momentul desfășurării jocurilor muzicale - exerciții, copiii își formează percepții în legătură cu calitățile sunetului: durată, înălțimea, intensitatea, timbrul. Astfel, în prima lecție copiii imită cum cad picăturile de ploaie: "pic, pic, pic," sau cîntecul păsărelor "cip cirip". Aceste semnale sonore, la prima repetare, prin imitație, formează percepții. În momentul recunoașterii și reproducерii lor, semnalele sonore devin reprezentări.

Reprezentarea muzicală. Spre deosebire de percepție care se formează în momentul înfăptuirii activității muzicale, reprezentarea sonoră, reflectă imagini muzicale create în trecut. După mai multe repetiții a jocurilor muzicale - exerciții, prin care se studiază calitățile sunetului muzical, pe cele trei relee ale aparatului auditiv, care determină receptarea sonoră, releeul bulbar, diencefal și cortical, se imprimă urme, se formează legături condiționate, care reprezintă baza fiziologică a reprezentărilor. Astfel, pe baza experienței și a memoriei muzicale, copiii își formează reprezentări de sunete înalte, joase, sunete sourte, lungi, sunete cîntate tare și însoț, sunete cîntante cu vocea sau cu instrumentul. În momentul culturii vocale, în cadrul exercițiilor de acordare și omogenizare, copiii își formează reprezentări de sunete frumoase cîntate corect. Reproducerea corectă a sunetelor este rezultatul reflexelor condiționate care au la bază corespondența dintre kinestezia laringiană și înălțimea sunetului. La auzul unui sunet care urmărează să fie reprodus, în momentul reproducării lui, între înălțimea sunetului și vibrația specifică a corsilor vocale se stabilește o corespondență deplină. Aceste acte sunt primele reflexe condiționate care stau la baza educației muzicale.

Organizarea și desfășurarea lecțiilor de educație muzicală într-o ambientă plăcută și atrăgătoare cu jocuri și cîntecuri frumoase creează posibilitatea formării de reprezentări trănice și durabile condiție fundamentală în dezvoltarea memoriei muzicale.

Memoria muzicală. Activitatea de întipărire, plăcere, reproducere și de recunoaștere a reprezentărilor muzicale formează memoria muzicală. Datorită memoriei muzicale copilul poate păstra reprezentări de sunete de aceeași durată sau de durate diferite, sunete de aceeași înălțime sau de înălțimi diferite, sunete de diferite intensități, formule ritmice, formule melodice și cîntec, pe care le poate recunoaște și reproduce fidel, cu ușurință. Memoria muzicală se dezvoltă prin cîntec, atunci cînd se urmărește formarea deprinderilor de a reproduce corect exemplul muzical învățat. Calitatea și trăinicia păstrării reprezentărilor muzicale în memorie este în strînsă legătură cu afectivitatea, plăcerea, interesul și atenția care o au copiii în momentul formării lor. Pe lîngă reproducerea corectă a exemplului muzical, memoria se dezvoltă mai ales prin activități ce formează deprinderi de a cînta în gînd. Prin urmare, dezvoltând memoria muzicală, simultan dezvoltăm gîndirea sonoră a copilului preșcolar.

Gîndirea muzicală. Gîndirea muzicală a copilului preșcolar se dezvoltă prin formarea deprinderii de a recunoaște cîntecile învățate în orele de educație muzicală. Pentru dezvoltarea gîndirii muzicale, se poate utiliza, pentru început, cîntecul: "Mămăruța". Cînd mămăruța zboară prin apropiere, ea se audă și copiii cîntă în colectiv, la un moment dat mămăruța s-a îndepărtat, zborul ei nu se mai audă și copiii cîntă în gînd, interiorizat. La un moment dat, zborul ei se audă și copiii continuă cîntarea în colectiv. Gîndirea muzicală se dezvoltă și prin jocul muzical: "Mergi mai departe" sau "Cîntă mai departe" preșcolarii cîntă primul fragment melodic, următorul fragment îl cîntă în gînd și apoi continuă iarăși cîntarea colectivă. Memoria și gîndirea muzicală au rol hotărîtor în formarea imaginăției muzicale.

Înspinația muzicală. La copiii preșcolari, se manifestă și intuiția imaginăției muzicale de reproducere a cîntecelor și jocurilor muzicale învățate. După această fază, pe baza reprezentărilor muzicale, a memoriei și a gîndirii sonore, se trece la fază a doua, la imaginăția muzicală creatoare. Astfel, copiii improvizează jocuri cu cîntec sau chiar cîntec de copii propriu-zise.

Atenția auditivă. Atenția auditivă se referă la orientarea și concentrarea activității asupra muzicii, izvor de plăcute și frecvențe emoției. Atenția auditivă a preșcolarului este spontană și redusă. Prin mijlocirea jocului muzical cu pronunțarea corectă și ordonată a silabelor din recitativ prin uniformizarea mișcărilor ce însoțesc jocul cu cîntec, se depășește atenția auditivă spontană, ajungîndu-se la dezvoltarea atenției auditive voluntare. Mobilizarea atenției auditive și menținerea ei se realizează prin activități muzicale atrăgătoare, exercițiile combinate cu jocuri, varietate în procedee și modalități de lucru, cîntec frumos și audiții plăcute.

Limbajul. Prin educație, copilul preșcolar își însoțește toate sunetele fundamentale ale limbii materne. Această acțiune se desfășoară îodată cu creșterea și dezvoltarea aparatului fonator. Pentru perfecționarea laturii fonetice a limbajului, pentru o justă educare a vocii cîntate și a celei vorbite se va aplica un complex de exerciții motrice-muzicale. Exercițiile vor cuprinde jocuri muzicale bazate pe recitativ cu durate uniforme și combinate, impletite cu diverse și variate mișcări. Atât la jocuri muzicale cât și la celelalte mijloace specifice prin care se realizează educația muzicală: cîntecul propriu-zis, jocul cu cîntec, la toate se va urmări pronunțarea corectă, clară și neforțată a silabelor și cuvintelor prin deschiderea normală a gurii. O educație muzicală sistematică, asigură dezvoltarea supletei aparatului fonator, ca primă condiție pentru o vorbire corectă și expresivă, necesară elevului clasei întâi o scolii primare.

Vîta afectivă. Vîta copilului preșcolar este bogată în emoții. Emoțiile sunt trăiri afective simple care îu rol de mobilitate a energiei în desfășurarea unei activități. Muzica, artă prin excelență emțională, se adresează direct vîții afective a copilului. De aceea, în momentul predării cîntecului sau în momentul prezenterii audieri, gîndirea copilului trebuie orientată spre conținutul emțional al imaginilor artistice, pentru a trezi în psihicul lui, stări și trăiri emționale intense și plăcute. Sub influența educației, în cadrul activităților desfășurate de copiii preșcolari, se formează și se dezvoltă sentimente morale, intelectuale și estetice. Astfel, cînd copilul preșcolar este lăudat pentru săvîrșirea unei acțiuni pozitive, apare sentimentul de mulțumire iar cînd este dojenit de educatoare pentru anumite fapte ce contravin normelor de conduită în societate, se manifestă sentimentul de rușine. Sentimentele intelectuale se formează prin satisfacerea curiozităților de cunoaștere, iar cele estetice se dezvoltă în strînsă relație cu plăcerea pe care o simte copilul preșcolar cînd ascultă muzică, cînd execută mișcări ritmice sau execută un cîntec cu joc, sau interpretează un cîntec frumos.

Interesul. Aşa după cum copilul preşcolar se interesează de toate problemele ce-l preocupează prin întrebarea "de ce?", la fel procediază și cu muzica. În această perioadă cînd viaţa copilului preşcolar este predominantă de sensibilitate și afectivitate, interesul pentru muzică se manifestă prin atașarea lui la toate activitățile muzicale, întrucît acestea corespund [necesităților lui înmăscute, de anumite] trăii emoții plăcute, emoții care produc bucurii, satisfacții. Interesul pentru muzică se cultivă atât prin mijloacele specifice prin care se realizează educația muzicală cît și prin utilizarea celor mai valo-roase procedee și modalități de înfăptuire a acestora. Interesul are importanță deosebită în menținerea atenției auditive și în dezvoltarea tuturor facultăților psihice.

Voința. Preocupările cu privire la disciplină și stăpînirea de sine duc către apariția trăsăturilor de voință mai ales către afișajul perioadei preșcolare. Este necesar ca această preocupare să fie în atenția educatoarelor, întrucît, din acest punct de vedere, copiii preșcolari trebuie să fie pregătiți corespunzător, pentru a se încadra în colectivul de elevi al clasei I, a școlii primare. Stăpînirea de sine și disciplina se consolidează atât prin aplicarea tuturor mijloacelor specifice educației muzicale cît și prin participarea activă a copiilor preșcolari la interpretarea cîntecelor, jocurilor muzicale, cîntecelor cu joc, exercițiilor - joc și exercițiilor pregătitoare.

Aptitudini muzicale. La naștere, copilul este înzestrat cu predispoziții pentru muzică. În cadrul activităților practice de la grădiniță, predispozițiile devin aptitudini. Astfel, copiii preșcolari percep, recunosc, și reproduc înălțimea, intensitatea, durata și timbrul sunetului, reproduc cîntece și jocuri muzicale, cîntece cu joc și dife-reite formule ritmico-melodice. Copiii preșcolari care se disting prin aptitudini muzicale deosebite, vor fi îndrumați către o școală de specialitate, pentru a studia un instrument muzical.

Deprinderi necesare educației muzicale. Pe lîngă deprinderile de autoservire de vîzânță îmbrăcarea, servirea mesei și obâgnuințele igienice privitoare la curățenia corpului, în perioada preșcolară se formează și se consolidează următoarele deprinderi necesare educației muzicale:

- deprinderea de a asculta cîntece;
- deprinderea de a cînta corect și expresiv în colectiv și individual;
- deprinderea de a respira corect; de a pronunța cuvintele clare și expresiv;
- deprinderea de a avea o poziție corectă în timpul cîntului;
- deprinderea de a percepe, recunoaște și reproduce timbrul,

tăria,durata și înălțimea sunetului;

- deprinderea de a executa corect mișcările sugerate de textul cîntecelor de joc;

- deprinderea de a reproduce, prin diverse mișcări, ritmul cîntecelor învățate;

- deprinderea de a percepă, recunoaște și reproduce ritmul unor cînteces cu pauze de un timp.Unele dintre aceste deprinderi se formează la grupa mică - 3 ani, altele se formează la grupa mijlocie - 4 ani sau la grupa mare - 5 ani.Deprinderile formate la grupa mică, se consolidează în anul următor,la grupa mijlocie,sau în al treilea an,la grupa mare.Deprinderile se formează prin cînteces,jocuri muzicale,cînteces cu joc,exerciții - joc,exerciții pregătitoare și audiții.Ele se consolidează prin reluarea unor cînteces,jocuri muzicale, cînteces cu joc,exerciții - joc,exerciții pregătitoare,audiții sau prin studierea unor exemple noi prevăzute în programe analitică.Cunoașterea particularităților fizice și psihice a copiilor preșcolari și luarea lor în considerare în vederea infăptuirii educației muzicale ușurează munca educatoarelor de a urmări realizarea tuturor sarcinilor corespunzătoare în activitatea de zi cu zi din grădiniță.

Scopul și sarcinile educației muzicale în grădiniță de copii.

Iufind în considerare particularitățile creșterii și dezvoltării copilului preșcolar,scopul și sarcinile educației muzicale sunt următoarele:

- cultivarea emoției artistice;
- dezvoltarea sentimentelor morale,intelectuale și estetice;
- formarea deprinderii de a aculta cînteces vocale și piese instrumentale;
- formarea deprinderii de a cînta corect și expresiv în colectiv și individual;
- formarea deprinderii de a respira corect,de a pronunța cuvintele clar și expresiv;
- formarea deprinderii de a avea o poziție corectă în timpul cîntului;
- formarea deprinderii de a percepă,recunoaște și reproduce timbrul,tăria,durata și înălțimea sunetului;
- formarea deprinderii de a executa corect mișcările sugerate de textul cîntecelor de joc;
- formarea deprinderii de a reproduce prin diverse mișcări ritmul cîntecelor învățate;
- formarea deprinderii de a percepă,recunoaște și reproduce ritmul unor cînteces cu pauze de un timp;
- stimularea interesului pentru muzică.

MIJLOACELLE SPECIFICE EDUCATIEI MUZICALE

Scopul și sarcinile educației muzicale la fiecare grupă de copii preșcolari se realizează prin următoarele mijloace specifice:

1.- Cîntecoul.

Datorită accesibilității și conținutului variat al cîntecului, copiii își cultivă emoțiile, își dezvoltă sentimentul de dragoste pentru muzică, familie, natură și patrie, își dezvoltă vocea și ausul muzical, își formează deprinderi de a cînta în colectiv și individual. Pentru a fi frumos interpretate de către copiii preșcolari, cîntecele trebuie selecționate după principiul accesibilității, rînduri melodice scurte, (versuri de 4-6 silabe) cu ambitus mic, țesute pe intervale alăturate, (terță mică în coborâre și secunde mari) cu un ritm simplu curgător (pătrimi și optimi) cuvinte ușor de pronunțat și cu un conținut leșne de assimilat. Menționăm, că la grupa mică - 3 ani, educația muzicală se începe cu un repertoriu de cîntecce ce se bazează pe ambitusul terței mici în coborâre și spre sfîrșitul anului se ajunge la ambitusul de cvintă. Din punct de vedere al ritmului, acesta este format din pătrimi, optimi și combinația acestora. Spre sfîrșitul anului în ritmul cîntecelor apar și alte dure. Fiecare cîntec va fi interpretat cu participarea afectivă a tuturor copiilor pentru a trezi în sufletul lor stări emoționale, pentru a le dezvolta sensibilitatea și receptivitatea artistică. Cunoșcind plăcerea, și necesitatea de mișcare a copiilor, este bine ca repetarea unor cîntecce învățate să fie însoțite de mișcări corespunzătoare conținutului din text iar alte cîntecce să fie ritmizate prin ușoare bătăi din palme, prin ciocănît cu degetul în măsuță, după sistemul formării deprinderilor fizice necesare studiului viorii sau pianului. Alte cîntecce vor fi însoțite de balansarea brațelor sau ritmate prin utilizarea jucăriilor muzicale de percuție.

2.-Jocul muzical.

Jocul muzical este un mijloc specific prin care se cultivă imaginile de mișcare, legate de acțiune, de activitatea practică și este fructificat în formarea actelor de voință. Jocul muzical dezvoltă ausul ritmic, contribuie la formarea deprinderii de a percepe recunoaște și reproduce recitative cu dure de pătrimi, optimi și combinația acestora, de asemenea contribuie la uniformizarea mișcărilor. În pronunțarea textului, jocul muzical contribuie la formarea unui limbaj corect și expresiv. Primele jocuri muzicale constau din recitarea unor versuri de opt silabe brodate pe valori de pătrimi.

Recitarea este însorită de ugoare bătăi din palme, sau cîntatul la pian - ciocănîțul în măsuță, cîte o bătaie pentru fiecare silabă.

Ieagățul

Toa- tă zi - ua , hu - fa; hu - fa,
Slă in lea - gă Mă - ri - u - fa.

După însușirea și consolidarea acestei deprinderi se formează obișnuința de mers metric. Copiii sunt învățați să facă cîte un pas pentru fiecare silabă recitată.

Ceașul

Cea - sul ma - re bă - ie fa - re,
Tic - tac, tic - tac, tic - tac, tic - tac.

Următoarea deprindere se referă la mersul grăbit, mers ritmic sau bătăi din palme pe versuri cu durate de optimi.

Iepurasul

ie - pu - ră - sul fu - ge, fu - ge,
și co - po - iul nu-l a - jun - ge.

In continuare se folosesc jocuri muzicale formate din combinarea duratălor de pătrimi și optimi. Versurile se recită la înălțimea sunetului "sol" iar mișcările utilizate sunt asociate cu silabele din text.

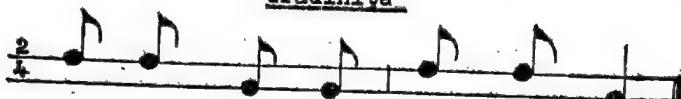
Joc

Tot pe loc, tot pe loc, să ră - sa - ră bu-su - ioc.

Prin mijlocirea jocului muzical, alături de auzul ritmic se dezvoltă și auzul melodio, deciarec educatoarea urmărește ca recitarea să se execute la aceeași înălțime, omogen și acordat. Auzul melodio se dezvoltă mai ales prin jocuri muzicale care se desfășoară pe două sunete. În acest caz, intonarea sunetelor înălțime sunt marcate prin ridicarea brațelor în sus, iar sunetele joase prin balansarea brațelor în jos.

Grădinita

Flo - ri - cî - că flo - ri - tea,
As - tăi gră - di - ni - fă mea,
Ce fru - mos mă joc în ea.
Vi - no-n gră - di - ni - fă mea!

3.-Jocul cu cîntec.

Pe lîngă cîntece propriu-zise și jocuri muzicale, în grădiniță se folosește și jocul cu cîntec. La această formă specifică mișcarea copiilor este subordonată direct conținutului textului din cîntec. Imaginile poetice ale cîntecului sunt transpusă în joc, prin diferite mișcări. Astfel, imaginile cîntecului de leagăn: "Nan-nani" sunt redate de copii prin imitarea mișcării leagănu lui. Imaginile cîntecului "Iepurasii" sunt redate de copii prin imitarea unor mișcări corespunzătoare, de exemplu: mersul iepurăsilor, sosirea vinătorului, ascunderea iepurăsilor etc.

4.-Auditia muzicală

Audierea unor cîntece frumoase și bine interpretate, dezvoltă sentimentul de dragoste pentru muzică, gustul estetic muzică, capacitatea de concentrare, pentru a înțelege și a simți frumosul din muzică. Pentru ca auditia să-și atingă scopul, este necesar să se țină sesma de anumite condiții:

- cîntecele să fie simple, accesibile și plăcute;
- să fie interpretate vocal, cît mai expresiv pentru a-i emota, a le produce emoții și a le forma sentimente și atitudini.

La grupa mare, pentru auditii se pot prezenta și piese instrumentale, accesibile potrivit particularităților de vîrstă.

În prezentarea cîntecelelor care urmează să fi audiate, educatoarea trebuie să evoce imagini sugestive sau să utilizeze tablouri ilustrate corespunzător conținutului literar.

In organizarea auditiilor, educatoarea se poate folosi de mijloace tehnice audio-vizuale. Prescolarii audiază cu interes cîteva din repertoriul lor interpretat de coruri de copii. Cu aceea atenție ei audiază cîntecoe interpretate de educatoare.

5.-Jocul muzical-exercițiu

Prin joc muzical-exercițiu, înțelegem activitatea muzicală care are ca scop formarea și consolidarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce calitățile sunetului muzical: timbrul, intensitatea, durata și înălțimea. Jocul muzical-exercițiu este o activitate pregătitoare care se realizează la începutul lecției de educație muzicală, înlocuind celelalte exerciții care au ca scop pregătirea copiilor pentru oră.

6.-Exercițiul muzical-pregătitor

Prin exercițiu muzical-pregătitor, înțelegem activitatea muzicală care are ca scop formarea copiilor preșcolari din punct de vedere tehnic-vocal și pregătirea lor în vederea insușirii cîntecului care formează subiectul activității obligatorii.

Prin exercițiile al cărui scop este formarea copiilor preșcolari din punct de vedere tehnic-vocal, se numără exercițiile de respirație, accordare, omogenizare, emisie, pronunțarea corectă a textului.

Exercițiile al căror scop este pregătirea copiilor preșcolari pentru învățarea cîntecului, se bazează pe unele fragmente mai dificile din punct de vedere al intonației, ritmului sau al textului.

Aceste activități se realizează la începutul lecției de educație muzicală.

ACTIVITATILE DIN CADRUL UNEI LECȚII

Invățarea cîntecului

Moment organizatoric. Pentru asigurarea unor condiții optime de lucru, la începutul unei lecții de educație muzicală, în momentul organizatoric, educatoarea se va îngriji de următoarele:

- aerisirea sălii, fixarea scăunelor în două semicercuri pentru activitățile statice, lăsindu-se loc liber pentru activitățile de mers în cerc, aranjarea copiilor după aptitudini, cei cu voce și suz mai dezvoltat vor fi așezati în semicercul din spate iar cei mai puțin dezvoltăți din punct de vedere muzical, vor fi așezati în semicercul din față, poziție corectă pe scaunele.

Activităte musicală pentru sănătatea parțială. În cadrul acestui moment se poate desfășura la alegere o activitate agențătoare cu exemple ce urmăză:

a.-Exerciții de respirație

inspirație expirație   insp.   exp.

Spireratul locomotiviei: u

Concomitent cu formarea deprinderii de a respira corect, se va urmări acordarea și omogenizarea vocilor, deschiderea corectă a gurii, emisia și pronunțarea clară a silabelelor.

inspirație expirație

Cintăți că mine: Ma, ma, ma,
Ta, ta, ta,
Da, da, da,

b.-Joc muzical exercițiu.

Formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce prin imitație, timbrul sunetelor după sursa sonoră care le produce
Cirripitul păsărelor

Line cintă?

Cintă și voi: Lip, cip, cip, cip, cip, cip,

c.-Exercițiu pregătitor pentru învățarea cîntecului.

Exercițiile care pregătesc învățarea cîntecului se vor face cu unele fragmente mai dificile extrase din cîntecul ce urmăză să fi învățat. De exemplu pentru cîntecul "Copilul politic" prevăzut la grada mare ~ 5 ani, exercițiile pregătitoare se pot face pe următoarea formulă ritmico-melodică:

La, la,

Menționăm că la începutul unei lecții de educație muzicală la care în parte întâi se învăță un cîntec, se pot realiza la ulegere, după nevoie și cu multă deosebire activități muzicale după modelul celor menționate mai sus.

Anunțarea. După epuizarea activității muzicale pregătitoare urmărește anunțarea cîntecului ce va fi predat. Titlul cîntecului poate fi anunțat prin intermediul unei jucării, într-o ghicitoare sau direct. De exemplu, cînd urmărește a se cînta cîntecul "Împăruțul" educatoarea se folosește de jucărie respectivă pe care o prezintă copiilor și după o scurtă convingere nu ei, se procedează la anunțarea titlului cîntecului. În predarea cîntecului "Cucul" anunțarea titlului se poate face prin folosințea ghicitorii.

Familiarizarea copiilor cu conținutul cîntecului. Pentru învățarea corectă a textului, educatoarea prezintă conținutul sub formă de povestire, explicând totodată și cuvintele mai greu de înțeles. În explicarea idenităților ce stau la baza textului se recomandă utilizarea jucăriilor sau a tablourilor.

Interpretarea cîntecului de către educatoare. Momentul principal în învățarea cîntecului de către copii îl constituie demonstrarea lui de către educatoare. Pentru a îl demonstra clar, corect și expresiv educatoarea trebuie să cumpăsească cîntecul din memorie. Demonstrația se va repeta de două sau trei ori putîndu-se utiliza gesturi dacă acestea rezultă din text.

Execuțarea cîntecului de către copii. Educatoarea împreună cu copiii execută cîntecul de trei, patru ori, apoi trece la repetarea lui pe grupe mai mici. Împărțind colectivul în două sau trei grupe, copiii dintr-o grupă cîntă, iar ceilalți, ascultă în liniste, cu atenție, după care rolurile se schimbă. Pentru a nu obosi, copiii nu vor fi obligați la multe repetiții. În timpul cîntării, educatoarea urmărește respirația elevilor care trebuie să fie naturali, corectă, este atentă la omogenizarea vocilor și la pronunțarea clară a textului.

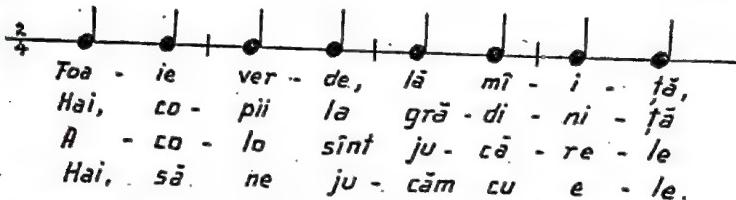
Incheiere. În încheiere se fac aprecieri asupra disciplinei și asupra felului cum copiii au participat la învățarea cîntecului și spre la a doua activitate.

Predarea jocului muzical.

Menționăm că în structura unei lecții de educație muzicală acă la grădiniță, jocul muzical se realizează în partea a doua a lecției.

Demonstrarea jocului muzical. În partea a doua a lecției, activitatea începe cu anunțarea jocului: "Astăzi vom învăța cum se spune o poezie și cum se bate din palme".

După anunțare, urmează demonstrarea jocului muzical de către educatoare. Prima demonstrare se realizează model după care urmează a doua demonstrare însotită de explicații privitoare la felul cum trebuie rostită cuvintele. Dacă jocul muzical trebuie măsurat sau ritmat prin ușoare bătăi din palme, este necesar ca acestea să fie demonstrate în mod corespunzător de către educatoare, după care urmează executarea lui de către copii. La fel se procedează cînd copiii trebuie să meargă și să bată din palme sau să balanszeze brațele.

Educatoarea va urmări uniformizarea mișcărilor și sincronizarea acestora cu pronunțarea silabelor. Pentru a obține o eficiență maximă, în cadrul jocului muzical se pot utiliza jucării muzicale al căror efect dublează vocea și mișcarea corporală.

Predarea jocului cu cîntec.

Jocul cu cîntec cuprinde trei elemente: melodie, text și mișcare. Pentru realizarea legăturii dintre aceste trei elemente, în cadrul activității, copiii vor învăța întîi cîntecul și apoi mișările respective. În predarea jocului cu cîntec deosebim trei momente:

1.- Familiarizarea copiilor cu cîntecul și continutul jocului

Copiii iau cunoștință de conținutul cîntecului și jocului din povestirea educatoarei însotită de mișcări. Povestirea se referă la ideile principale și la versurile dificil de înțeles sau de pronunțat.

2.- Demonstrarea jocului cu cîntec de către educatoare.

După activitatea de familiarizare a copiilor cu textul și melodia jocului, educatoarea demonstrează cîntecul în întregime, după care urmează învățarea lui prin repetare de două, trei sau patru ori. După înșușirea melodiei și a textului, în partea a doua a momentului, urmează înșușirea mișcărilor ce însoțesc cîntecul.

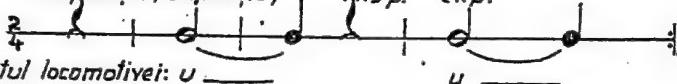
3.-Executarea jocului de către copii. După învățarea cîntecu lui, copiii săn agezăți în formătie de cero sau semicerc. Ajutați de către educatoare, ei învăță mișcările corespunzătoare conținutului. Jocul se repetă de două, trei ori. Înaintea fiecărei reluări se va interveni cu explicații suplimentare asupra executării mișcărilor, corectînd unele greșeli observate în timpul execuției.

4.-Încheierea activității. În încheierea activității se fac aprecieri privitoare la comportarea copiilor în timpul întregii ore de educație muzicală.

A.-EXERCITII MUZICALE PREGATITOARE.

1.-Formarea deprinderii de a respira corect.

inspirație, expirație,   insp.   exp.

inspirație, expirație   insp.   exp.

Pufătul locomotivei:puf, puf, puf,

insp.   exp.

Cîntați ca mine: Ma, ma, ma, ma, ma.

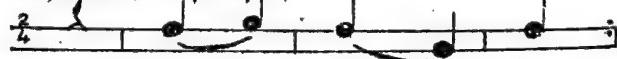
2.-Formarea deprinderii de acordare, emogenizare și emisie corectă.

inspirație, expirație,

Cîntați ca mine : Ma, ma, ma, ma, ma.

inspirație, expirație,

Cîntați ca mine : Ma, ma, ma.

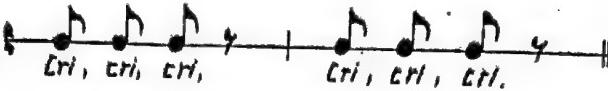
Cîntați ca mine: la, la, la, la, la.

102
103
B.- JOCU MUZICALE EXERCITII.

1.- Formarea de prinderii de a percepe, recunoaste și reproduce, prin imitație, timbrul sunetelor după sursa sonoră care le produce:

Cîntecul griei rasului.

Line cîntă?

Line cîntă?

Cîntă și voi: Piu, piu, piu, Piu, piu, piu.

Closca

Line cîntă?

Imită și voi: Clonc, clonc, clonc, Clonc, clonc, clonc.

2.-Formarea de prinderii de a percepe, recunoaste și reproduce diferența relativă de tărie dintre sunete contrastante, tare-încet, cu ajutorul unor onomatopee:

Sunete cîntate tare.

IM. 144502

Cum cîntă trompetă,

tare sau încet?

Cîntă și voi, tare:

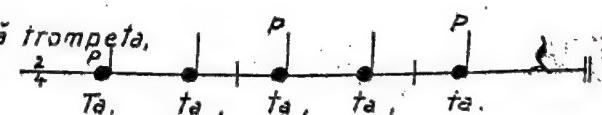

Sunete cîntate încet

Dar acum, cum cîntă trompetă,

tare sau încet?

Cîntă și voi, încet:

3.-Formarea deprinderii de a percepe diferențiat, de a recunoaște și reproduce durata relativă a sunetelor pe bază de contrast, prin intermediul unor onomatopee corespunzătoare.

Ciocanul

Recitarea silabelor

și ciocnirea pe măsură: *cloc - boc, cloc - boc, cloc - boc, cloc - boc.*

Gelăul

Imitarea gelăului prin voce

și mișcarea brațelor: *hîrș, hîrș, hîrș, hîrș.*

4.-Formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și de a reproduce prin imitație, înălțimea relativă a sunetelor înalte-joase (subțiri-groase) pe bază de contrast, prin intermediul onomatopeelor

Sunete înalte-subțiri.Cîntatul din trompetă.

Recunoaștești sunetele,
înălțate sau joase?

Înțeți și voi sunete înalte: *Ta, ta, ta, Ta, ta, ta.*

Sunete joase-groase.Bubuitul tobei.

Recunoaștești sunetele,
înălțate sau joase?

Înțeți și voi sunete joase:

Bum, bum, bum, bum.

1.-Formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduc ritmul recitativelor formate din pătrimi.Mers,bătut din palme balansarea brațelor,ciocănit pe măsuță cu un deget.Textul se pronunță clar și corect.

PUIȘORII ȘI-O BĂINĂ

$\frac{2}{4}$

Ui - te co - lo în gră - di - nă
 Pu - i - șo - rii șî-o gă - i - nă,
 Lum se plim - bă pe că - ra - re
 Tu - le - gind lăt gră - un - cia - re.

2.-Formarea deprinderii de a percepă,recunoaște și reproduc ritmul recitativelor format din optimi.Mers,bătut din palme, ciocănit pe măsuță cu alt deget,Textul se pronunță clar și corect.

FURNICUTE

$\frac{2}{4}$

Ui - te ce mai sur - ni - cu - fe,
 Lum mai duc în de - sâ - gu - fe,
 Gră - un - cia - re a - u - ri - te,
 Pen - tru pu - i - șori gă - ti - te.

IEPURĂȘUL

$\frac{2}{4}$

ie - pu - re - ie, ie - pu - re - ie!
 Vi - no . pe bră - fe - le me - le
 Ai lá - bu - te mi - ti - te - le
 O - chi - șori , do - uă măr - ge - le
 Mus - fă - cia - ră la - gu - ri - fă
 Și un pe - țec de - co - di - fă.

105

3.-Recitativ ritmic construit din combinații de pătrimi și optimi. Mers ritmic, ciocănit ritmic, bătut ritmic din palme. Utilizarea instrumentelor de percuție.

IEPURĂS

Musical notation for "IEPURAS" on a single-line staff. The lyrics are: le - pu - ras, dră - gă - las Nu mal sta pe i - mas
Du - te la pă - du - re De mî - nîn - că mu - re.

FLUTURĂS

Musical notation for "FLUTURAS" on a single-line staff. The lyrics are: Flu - tu - ras, flu - tu - ras Vi - no-n zbor, pe i - mas
Vi - no, iu - te flu - tu - re - le Că te-așteaptă flo - ri - ce - le.

4.-Recitativ ritmic format din doimi:

MOȘUL

Musical notation for "MOȘUL" on a single-line staff. The lyrics are: Mer - ge mo - șul pe că - ra - re
Cu de - sa - ga în spi - na - re.

5.-Recitativ ritmic construit din combinații de pătrimi, optimi și doimi.

VÎNTUL DE TOAMNĂ

Musical notation for "VÎNTUL DE TOAMNĂ" on a single-line staff. The lyrics are: Vîn - tul de toam-nă por - ne - ste
Frun - ze pe jos el go - ne - ste.

106

PLAN DE ACTIVITATE OBLIGATORIEGrupa mică - 3 ani.

Data . . . . . Educatoare . . . . .

Denumirea activității:Educație muzicală.

Subiectul:a.-Cîntecul "La portiță" de învățat;

b.-Jocul muzical:"In miaz" de repetat.

Scopul:Invățarea cîntecului "La portiță".Educarea interesului și a sentimentului de dragoste pentru muzică.Formarea deprinderii de a cînta corect în colectiv.Formarea deprinderii de a pronunța cuvintele cu gura deschisă.Formarea deprinderii de a bate din palme și a păstra ritmul uniform.

Metode folosite:demonstrarea,exercițiul și explicarea.

Durata :30 minute.

Organizarea activității.

Aerisirea sălii,aranjarea scaunelelor în formă de semicerc pregătirea materialului didactic,introducerea copiilor în sală, asezarea lor pe scaunele,asigurarea disciplinării și ordinei ,asigurarea ținutiei corecte a copiilor,spatele drept rezemat de spătaru scăunelului,mîinile pe genunchi.

Desfășurarea activității.

Anunțarea activității:Copii,acum vom face o lecție de educație muzicală.

Exerciții de respirație:Copii,cînd pădurea este înfrunzită cine ciripește prin copaci ?

Inspiratie, expiratie,

insp. exp.

Imitați și voi: Lip, cip, cip, Lip, cip, cip.

Ce pasare își strigă numele ?

insp. exp.

Cinlați și voi: cu - cu; cu - cu.

107

Anunțarea cîntecului: Copii, astăzi vom învăța un cîntec care se numește "La portiță".

Familiarizarea copiilor cu conținutul cîntecului. Se va arăta tabloul în care este conținutul cîntecului, după care va urma o con vorbire pentru a reliefa acest conținut.

- Copii, ce vedeați în acest tablou ?
- Ce se află în fața fetiței ?
- Ce clădire este după portiță ?
- Unde se duce fetiță ?
- Cum este legat părul ei ?

Demonstrarea cîntecului. Cîntecul se execută model de către educatoare de două sau de trei ori.

La portiță.

Ră vă - zut pe la por - ti - jă,
O je - ti - jă cu co - di - jă , O je - ti - jă cu co - di - jă Se du - cea la gră - di - ni - jă .

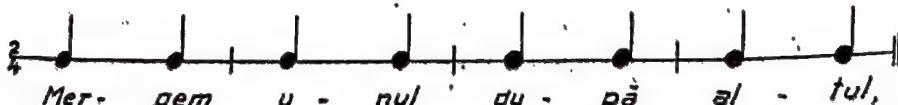
Executarea cîntecului împreună cu copiii.

Copiii vor fi anunțați că vom cînta împreună, se dă tonul, se indică începutul și se cîntă cîntecul "La portiță" în colectiv de două ori. În continuare cîntecul se execută pe grupe și apoi individual. La sfîrșit, cîntecul se execută în colectiv.

Incheierea primei părți. Se fac aprecieri cu privire la interpretarea cîntecului și la comportarea copiilor.

Jocul muzical "În mars".

Anunțarea: Copii, în continuare vom repeta jocul muzical "În mars".

Mer - gem u - nul du - pă al - tul,
și păs - trăm cu gri - jă pa - sul.

Executarea jocului muzical împreună cu copiii.

Copiii, cîntăm și batem din palme. Se dă tonul, se indică începutul și se execută jocul muzical de două ori. În continuare, copiii din primul rînd să intreagăzat în formă de cer, unul după altul, gata de mers. Se anunță că, silabele vor fi mărgărite cu pasul și prin batere din palme. Se dă tonul, se indică începutul și se execută jocul muzical de două ori. Copiii de pe scaunele cîntă și bat din palme sau ciocânește cu degetul pe măsuță. În continuare rolurile se schimbă. Educația urmărește executarea recitativului la aceeași înălțime, pronunțarea corectă a silabelor și sincronizarea corespunzătoare a tuturor miscărilor.

Executarea jocului muzical de către copii.

Copiii vor executa singuri jocul muzical de două ori sau de trei ori, urmărindu-se executarea corectă a mișcărilor solicitate. Incheierea activității.

Incheierea activității.

Să fac aprecieri în legătură cu desfășurarea activității, evidențiind copiii care au executat miscările corect și pe cei ascultători și disciplinați.

PLAN DE ACTIVITATE OBLIGATORIE

Grupa mijlocie - 4 ani.

Data . . . . . **Educație** . . . . .

Denumirea activității: "Educație muzicală"

Subiectul:a.-Sfintelelui:"Cooperativul" de faverat-

b.-Iosul cu cîntec: "Îa pădure" de înyătat.

Scopul: a.-Repetarea cîntecului:"Cocoșelul".Consolidarea deprinderii de a cînta corect și expresiv, în colectiv, pe grupe și individual.

b.-Formarea deprinderii de a executa corect mișcările sugerate de text, urmărind sincronizarea lor cu melodia și cuvintele cîntecului.

Metode folosite: Demonstrarea, explicarea, exercitiul.

Durata 30 minute.

a.-Repetarea cîntecului.

Organizarea activității: aerisirea sălii, aranjarea scaunelelor, pregătirea materialului didactic, așezarea copiilor pe scaunele ținuta corectă, spatele drept rezemat de spătarul scaunelului, mîiniile pe genunchi.

Desfășurarea activității.

Anunțarea: Copii, astăzi vom face o lecție de educație muzicală.
 Exercițiu-joc: Consolidarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce prin imitație, timbrul sunetului, după sursa sonoră care îl produce.

Converzare în legătură cu cloșca și puisorii.

Cloșca

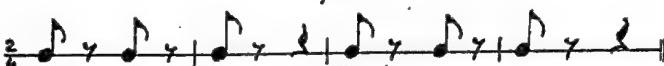
Le se aude?

Imitați și voi: Cloane, cloane, cloane, Cloane, cloane, cloane.

Puisorii

Le se aude?

Imitați și voi: Piui, piui, piui, Piui, piui, piui.

Anunțarea cîntecului. Copii, după ce am recunoscut cum cîntă cloșca și puisorii, în continuare vom repeta cîntecul "Cocoșelul".

Cocoșelul

Lin-tă co-co -șe-lul Dis-de di-mi-ne-a-ťă
 Scăla-ťe co -pi-le Spa-lă-ťe pe fa-ťă Lu-cu-ri -gu! Lu-cu-ri -gu!

Executarea cîntecului de către educatoare. Copii, eu voi cînta cîntecul pentru ca să vi-l reamintesc. Interpretarea cîntecului se va face corect, solicitînd copiilor o interpretare asemănătoare.

Executarea cîntecului împreună cu copiii. Se dă tonul, se cîntă două măsuri, se dă comanda de începere și se execută cîntecul de două ori în colectiv, apoi se execută pe grupe, individual, momentul încheindu-se cu cîntarea în colectiv.

Incheierea primei părți a activității. Se fac aprecieri în legătură cu executarea cîntecului și comportarea copiilor în timpul activității.

b. - Învățarea jocului cu cîntec "La pădure".

Familiarizarea copiilor cu conținutul jocului. Familiarizarea copiilor cu conținutul jocului se realizează prin povestire a cărei cuprins se referă la formarea coroanei și a miscărilor ce o însoțesc.

Anunțarea jocului cu cîntec. Copii, astăzi vom învăța jocul cu cîntec care se numește "La pădure". Acest joc-cîntec trebuie să-l învățați bine, ca să-l puteți cînta la serbarea de sfîrșit de an.

LA PĂDURE

Versurile: Eliza Nicolaide

G.Breazul N.Saxu

1. Lind am fost noi la pădu-re, lai, la, la, la, la.

Am cu-les la fragi și mu-re, lai, la, la, la, la.
Refrin

Ui-te-a-șa, ui-te-a-șa, lai, la, la, la, la.

2.-Si-am văzut un iepuras, lai, la, la . . .

Sărea sprijten, drăgălaș, lai, la, la. . . Refren.

3.-Frau multe păsărele, lai, la, la. . .

Ne-ntrageam în zbor cu ele, lai, la, la. . . Refren.

4.-Tot felul de fluturei, lai, la, la. . .

Ne țineam toti după ei, lai, la, la. . . . Refren.

5.- Melci ascunși în iarba mare lai, la, la. . .

Cu căsuță în spinare, lai, la, la. . . . Refren.

6.-Si-am văzut o broască mică, lai, la, la. . .

Tot așa sărea de frică, lai, la, la. . . . Refren.

7.-Pomi cu virful pînă-n nor, lai, la, la. . . .

Ii sufla vîntul ușor, lai, la, la. . . . Refren

8.-Ce-a mai fost, vom spune mîine, lai, la, la. . .

Acum rămîneți cu bine, lai, la, la. . . . Refren.

Demonstrarea modului de executarea cîntecului. După anunțare, urmează cîntarea model a cîntecului de două ori; prima dată se demonstrează numai cîntecul iar a doua oară se demonstrează cîntecul și mișcările corespunzătoare textului.

Demonstrarea jocului cu cîntec. Jocul se desfășoară în formăție de cerc. Copiii sunt așezati în formăție de cerc, iar educatoarea demonstrează cîntecul cu mișcările respective.

La strofa întâi, copiii cîntă, merg în cerc și la refren imită culesul fragilor și al murelor, prin aplacarea corporului.

La strofa a doua, la refren, cu degetul arătător se mimează mișcările urechii epuragului iar prin săritură, mersul lui.

La strofa a treia, prin mișcarea brațelor laterale, se imită zborul păsărelelor.

La strofa a patra, prin mișcarea brațelor înainte, se imită mișcarea flutureilor.

La strofa a cinea, cu capul aplăcat, mîinile strînse la piept, prin mersul liniștit, copiii imită mișcarea melocului.

La strofa a sasea, aplăcați pe genunchi, prin săritură, se imită mersul broagtei.

La strofa a șaptea, cu brațele în sus, cu mișcarea lor la dreapta și la stânga, se imită legănatul pomilor.

La strofa a opta, pentru relaxare, copiii merg normal.

Executarea jocului cu cîntec împreună cu copiii. La semnalul de începere, educatoarea împreună cu copiii execută jocul cu cîntec. Educatoarea urmărește corectitudinea mișcărilor și sincronizarea lor cu ritmul melodiei. Jocul se va repeta de două ori. Înaintea reluării unor strofe se vor da explicații suplimentare asupra execuțării corecte a mișcărilor.

Încheierea activității. Prin con vorbire se va fixa titlul jocului cu cîntec, apoi se vor face aprecieri în legătură cu comportarea copiilor în timpul întregii activități.

PLAN DE ACTIVITATE OBLIGATORIE

Grupa mare - 5 ani.

Data . . . . . Educatoare . . . . .

Denumirea activității: "Educatie muzicală".

Tema:a.-Cîntecul: "Greierag" de D.D.Stancu, auditiu.

b.-Jocul muzical "Goarna" mergi cum cîntă.

Scopul:a.-Formarea și consolidarea capacității de concentrare pentru a asculta cu interes și atenție un cîntec. Formarea sentimentului de dragoste pentru muzică.

b.-Consolidarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce recitative, formule ritmice și cîntece formate din pătrimi optimi și doimi.

Material didactic:Un tablou care ilustrează conținutul cîntecului.

Durata :25-30 minute.

Organizarea activității.

Aerisirea sălii, aranjarea scaunelor, aranjarea copiilor pe scaunele, verificarea tinutei, asigurarea ordinei și disciplinei.

112
Desfășurarea activității.

A.-Auditie muzicală.

Anunțarea temei. Mergind la plimbare, deodată, am auzit cîntind prin iarbă, în felul următor:

Cîntăți și voi: Cri, cri, cri. Cri, cri, cri.

Astăzi vom asculta cîntecul "Greieras". Conținutul cîntecului va fi explicat cu ajutorul tabloului colorat, care oglindeste scene de concert cu greieragi și o întreagă populație a ierbii care audă concertul lor.

Familiarizarea copiilor cu conținutul cîntecului. Familiarizarea copiilor cu conținutul cîntecului se realizează prin conversație, pornind de la cuprinsul tabloului ce reprezintă conținutul textului. Ce se vede în acest tablou în partea din stînga?

Cum se numește partea din fața casei?

Cine stă în pridvor?

Ce se vede în partea dreaptă?

Cum se numesc floricelele din poiana păduricii?

Ce se vede deasupra păduricii?

În afară de rîndurile , ce oaspeți mai vin din depărtări în an-

timpul primăverii?

Despre toate cele discutate vom afla în cîntecul "Greieras" ce urmează să-l ascultați.

Ascultarea cîntecului. Se va solicita liniste și atenție. Educatoarea va interpreta cîntecul "Greieras" cît mai clar, corect și artistic. Cîntecul "Greieras" poate fi audiat și de pe bandă magnetă sau diso, dacă acestea se găseseră în dotarea grădiniței.

GREIERAS

Allegretto

D.D. Stancu

1. Gre-ie-raș, gre-ie-raș, dră-gă-laș, Zii de zor, zi-i de zor, în prid-vor
2. Ghi-o-cei, ghi-n-cei, mi-ti-tei, Ră-să-riți, ră-să-niți și-n-flo-riți!

Ne vin din zări Din de-păr-tări, Oas-pe-fii dra-gii pri-mă-veri.
În ca-lea lor, Ze-sfir u-sor, Plu-les-că-n vră-jă flo-ri-lor

Cîntecul va fi interpretat de două sau de trei ori.
Incheierea primei activități. Se vor face aprecieri asupra felului cum copiii au urmărit cîntecul și asupra felului cum au răspuns în timpul conversației cu privire la conținutul tabloului..

B.-Jocul muzical "Goarne". Mergi cum cînt.
Anunțarea temei. Copii ,pentru că ați fost cuminți și ați ascultat cu atenție cîntecul "Greierag" în continuare vom învăța un joc muzical care se numește : "Mergi cum cîntă goarna".

Demonstrarea și explicarea jocului muzical. Educatoarea cîntă recitativul la înălțimea aceluiași sunet.Prima dată se execuță fără mișcări iar a doua oară,se utilizează ciocănîtul ritmic cu vîrful unui deget,pe măsuță.(Se aplică sistemul cîntatului la pian).

GORNA

Executarea jocului muzical cu copiii. Se dă comanda de începere și educatoarea,împreună cu copiii ,cîntă și ciocănesc ritmic pe măsuță. În reluare,pentru ciocănît se utilizează alt deget.In continuare, copiii sunt așezati în cerc,unul după altul și merg ritmic.Dacă copii au fost divizați în două grupe în reluare se schimbă rolurile,copiii din cerc trec pe scăunele iar copiii,de pe scăunele trec în cerc.

Executarea jocului muzical de către copii. Pentru folosirea unor mișcări,copiii vor executa jocul muzical fără ajutorul educatoarei. Se va urmări uniformizarea și sincronizarea mișcărilor cu pronunțarea corectă și clară a silabelor din text.

Incheierea activității. Se fac aprecieri în legătură cu desfășurarea activității,evidențiind copiii care au executat mișoările corect.

B.- ETAPA PRENOTATIEI

---

etape

Metodica educației muzicale în clasa întâi și a doua
prezentă a ~~școalei primare~~ din ~~clasa~~ ^{trimestrul I} prezentă

Introducere

Particularitățile creșterii și dezvoltării copilului la vîrstă de 6-7 ani, cl.I-~~II~~, ^{clasele} I

Particularitățile dezvoltării fizice

Particularitățile dezvoltării psihice

Scopul și sarcinile educației muzicale în clasele I-II.
~~clasele~~ ^{etape} prezentă ~~școala primară~~

Mijloacele specifice educației muzicale

Tipuri de lecții și structura lor

Activitățile didactice din cadrul unei lecții de muzică.

Planuri de lectii pentru clasa întâi ~~școala primară~~ ^{etape}.

Planuri de lecții pentru clasa a două .

Educația muzicală în clasa I și-a II-a a scolii primare

a. etape prezentării sau a pregătirii operei prime

b. etape didactice

Introducere

Din punct de vedere al pregătirii muzicale, elevii din clasa I, se prezintă destul de eterogeni. Acest lucru se explică prin faptul că numai o parte din copii au fost integrati în sistemul de educație al grădinițelor iar mulți din cei ce au fost preșcolari, nu s-au bucurat de o ambianță muzicală corespunzătoare ceea ce face să considerăm că adevărata educație muzicală se începe în clasa I, a scolii primare.

Experiența a dovedit că toți copiii sănătoși sunt educabili din punct de vedere muzical, în afară de cei cu defecțiuni patologice. Fiind convinși de acest adevăr, aplicând sistematic și consecvent principiile didactice, procedeile și modalitățile specifice muzicii, învățătorul sau profesorul care începe educația muzicală cu copiii din clasa I, pe parcursul celor patru clase ale scolii primare, va obține rezultate din cele mai bune, prilej de satisfacție morală pentru copii, educator, conducerea școlii, părinți și întreaga societate.

Dacă în unele din aceste clase acest obiect se predă numai în scopul îndeplinirii sarcinilor în vederea realizării programelor pentru sărbăurile școlare și nu există preocupare pentru o educație muzicală sistematică în vederea dezvoltării auzului și vocii, dacă toate deprinderile muzicale rămân în voia acțiunilor spontane, muzica va fi văduvită de nobila misiune de a contribui la formarea multilaterală a personalității elevului.

Majoritatea elevilor care în clasele I-IV, nu au avut posibilitatea de a fi fost educați organizat și sistematic conform principiilor educației muzicale, au fost privați de emoția plăcerii și bucuriei de a cînta și asculta cîntece și de a se juca cîntind. Acești copii, cînd ajung în clasa a V-a, se declară aponi, fără voce, fără auz și atunci cînd sint solicitați să cînte individual, devin bufoni clasei.

Ceea ce nu s-a realizat în clasele I-IV, din punct de vedere al educației muzicale, nu se mai poate recupera în clasa a V-a, întrucât la această vîrstă, preocupările și interesele elevilor se îndreaptă către alte obiecte de invitație.

Muzica face parte din grupa disciplinelor al căror scop principal este realizarea educației estetice. Ea contribuie substanțial la dezvoltarea multilaterală a personalității elevului. În primele patru clase ale școlii primare acestui obiect i se acordă cîte două ore pe săptămînă, preconizîndu-se a fi predăte de cadre bine pregătite din punct de vedere al specialității cît și din punct de vedere metodic.

Desfășurarea activității de educație muzicală a elevilor din clasele I-II, se află în directă relație cu particularitățile creșterii și dezvoltării lor psihofizice.

Particularitățile creșterii și dezvoltării copilului la vîrstă de 6-7 ani - cls.I-II

Cunoașterea particularităților creșterii și dezvoltării fizice și psihice a copilului de 6-7 ani, ușurează formularea scopului și a sarcinilor educației muzicale și posibilitatea de a le realiza.

Particularitățile dezvoltării fizice

Din punct de vedere fizic, ritmul creșterii copiilor se intensifică față de ritmul creșterii lor din perioada preșcolară.

Sistemul osos. Procesul de osificare a scheletului se desfășoară intens, fapt ce ne obligă la o atenție sporită față de ținuta corectă a corpului și a brațelor în timpul activităților de călărit și audiere precum și față de o mișcare justă, suplă în timp jocurilor muzicale și a cîntecelor cu joc.

Sistemul muscular devine mai rezistent la eforturi. Datorită jocurilor, organizate sistematic în cadrul grădinițelor, mișările copiilor din clasa I, au îndemnare, rapiditate, elasticitate și suplețe. Avind în vedere că nu toți copiii au urmat sistemul organizat de educație în grădinițe și că una din particularitățile lor fizice la această vîrstă este mobilitatea, se impune ca sarcină obligatorie organizarea tuturor mișcărilor copiilor și a mobilităților, într-un sistem armonios închegat de jocuri muzicale, cîntec cu jocuri, cîntec propriu-zise, auditii și exerciții corespunzătoare, îmbrăcînd forme variate cu conținut cît mai diferit.

In sistemul organizat al jocurilor muzicale se vor utiliza logic și gradat, mai ales la clasa I, exemple prin care se dezvoltă mușchii scurți ai membrelor, răspunzători de mișcările de precizie și finețe. Unul dintre aceste jocuri muzicale, este cel care dezvoltă mușchii scurți de la toate degetele ambelor mâini.

117

Pentru a evita probabilele greșeli se va proceda astfel: se așează pe bancă ambele antebrate, se va atrage atenția că palma împreună cu degetele să aibă o formă ușor boltită, ca și cum elevul ar ține o mingă. Din această poziție, pentru cîocănît, (sau cîntatul la picioare) se utilizează numai cîte un deget iar celelalte stau rotunjite cu vîrful lipit de bancă. Degetul antrenat în exercițiu, păstrîndu-și forma ușor rotunjită, se ridică în sus și apoi, conform metrului sau ritmului, care stă la baza jocului muzical sau al cîntecului, se lasă cu vîrful în jos, ciocănind ușor în bancă. În acest timp, profesorul urmărește ca mișcările să fie corecte și uniforme, realizînd sinronizare între mișcările degetului și silabele jocului muzical. La repetare sau în alt exercițiu se va utiliza alt deget. Intrucît mușchii de la degetul mic și cel înclinar sunt mai slab dezvoltăți, aceste degete vor fi antrenate în joc cît mai des. Mișcările degetelor se vor executa cît mai relaxat, evitîndu-se orice crispare sau încordare a mușchilor de la degete, antebrate sau brațe.

Pentru realizarea acestui sistem de jocuri, cît și pentru realizarea tuturor activităților practice, este necesar să luăm în considerare faptul că elevii din aceste clase și mai ales cei din clasa I, obosesc repede, ceea ce ne obligă la o dozare rațională a eforturilor. Alte grupe de mușchi se dezvoltă atât prin jocurile muzicale care îmbracă alte forme ale mișcării, cît și prin cîntecele cu joc care solicită mersul, balansarea brațelor, întoarcerea capului, spăcarea corpului, săritura și alte mișcări solicitate de conținutul textului.

Aparatul respirator. Avînd în vedere că unii copii au frecvențat grădinită iar alții au fost lipsiți de binefacerile acesteia, aparatul respirator al elevilor din clasa I, se prezintă diferențiat. Pentru a urgența dezvoltarea organelor ce aparțin de aparatul respirator al copiilor care n-au frecvențat grădinită și pentru a consolida dezvoltarea acestor organe, la copiii care au urmat cei trei ani de grădinită, se vor face exerciții de respirație în mod organizat și sistematic la începutul fiecărei ore de educație muzicală. Munca pentru formarea deprinderii de a respira corect cuprinde două laturi: o latură se referă la frinarea respirației claviculară iar cealaltă se referă la dezvoltarea respirației costodiafragmatice care asigură plăminilor o mai mare cantitate de aer.

11

Cele două faze ale respirației, inspirația și expirația se vor dezvolta pe bază de exerciții corespunzătoare. Pentru a deprinde pe copii cu o respirație corectă, este necesar să în timpul exercițiilor și în timpul învățării și interpretării cîntecelor, să se acorde o atenție deosebită ținutei juste și normale a corpului, capului și mîinilor. Respirația realizată în cadrul exercițiilor pregătitoare dar neaplicată în cîntec, o considerăm formală și fără folos. Actul respirației trebuie cultivat și corect aplicat la toate cîntecele ce se învăță în cîrile de educație muzicală.

Aparatul fonator se prezintă mai evoluat față de perioada preșcolară, totuși nu este complet dezvoltat. Pentru asigurarea unei dezvoltări corecte a organelor componente ale aparatului fonator: buzele, limba, corzile vocale, laringele și pentru perfectionarea laturii fonetice a limbajului, vocea vorbită și cîntată, este necesar să se aplique un complex de exerciții motrico-muzicale. Exercițiile vor cuprinde jocuri muzicale, pe bază de recitative, executate într-o mișcare corespunzătoare particularităților de vîrstă, cu pronunțarea corectă și neforțată a silabelor și cuvintelor, cu deschiderea normală a gurii. Astfel de exerciții favorizează dezvoltarea supletei mișcărilor aparatului fonator ca primă condiție pentru o vorbire corectă și expresivă.

Particularitățile dezvoltării psihice

Sensibilitatea muzicală. Capacitatea analizatorului de a percepe sonoritățile muzicale, sensibilitatea muzicală, face parte din categoria predispozițiilor native. Datorită activităților practice, care solicită auzul pentru formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce proprietățile sunetului muzical și datorită unei organizate și sistematizate educații muzicale bazată pe cîntec, auditiu, jocuri muzicale, cîntec sau jocuri din cadrul grădinițelor - sensibilitatea analizatorului auditiv s-a dezvoltat corespunzător.

Afînd în vedere că nu toți copiii au urmat grădinița elevii din clasa I, se prezintă eterogen din punct de vedere al educației muzicale. Pentru educarea copiilor nedezvoltăți și ridicarea lor la nivelul copiilor care au urmat cursurile grădiniței, profesorul trebuie să aibă răbdare și să lucreze deopotrivă cu toți elevii. Elevii buni cu sensibilitate dezvoltată vor forma punctul de sprijin și de ajutor pentru învățător sau profesor în vederea educării elevilor care, din cauze obiective, nu au urmat grădiniță.

18

In clasa întâi și a doua, activitățile muzicale din cadrul lecțiilor trebuie să se desfășoare într-un mod plăcut și atrăgător, pentru ca sensibilitatea și receptivitatea elevilor să se dezvolte la nivelul solicitat de cerințele programelor analitice.

Percentia muzicală

La elevii din clasa întâi, în momentul desfășurării exercițiilor muzicale - jocuri, din cadrul lecțiilor de educație muzicală, se formează primele percepții sonore. Astfel se formează percepții în legătură cu durată, înălțimea, timbrul și intensitatea sunetului. Menționăm că percepția sonoră se formează în momentul infăptuirii primei activități muzicale. La reluare sau după mai multe repetiții a jocurilor muzicale - exerciții, care au la bază calitățile sunetului muzical, în momentul recunoașterii și reproducerei acestora, percepția devine reprezentare sonoră.

Reprezentarea sonoră

Spre deosebire de percepție care se formează în momentul audieri sau infăptuirii activității muzicale, reprezentarea sonoră reflectă imagini muzicale create în trecut. Prin realizarea exercițiilor muzicale - jocuri se formează deprinderi de a percepe, recunoaște și reproduce calitățile sunetului muzical. Recunoașterea și reproducerea înălțimii, intensității și timbrului și duratei sunetului, dovedesc că elevii și-au format temeinice reprezentări muzicale.

In clasa a II-a aceste reprezentări vor căpăta un aspect concret. Înălțimea sunetului se va asocia cu denumirea lui. Pentru acesta, se vor face exerciții în vederea formării deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce sunetele ce stau la baza cîntecului de copii: sol-mi; sol-la-sol-mi; sol-mi-do. Pentru consolidarea acestor reprezentări și a relației dintre ele, un rol deosebit îl are fononimia.

Semnele de mînă se utilizează numai de învățător sau profesor, elevii stau cu mîinile la spate și intonează conform semnelor indicate. Fononimia este un procedeu util și plăcut în consolidarea imaginilor sonore ale sunetelor și a relațiilor dintre ele.

120

In legătură cu valoarea sunetului se vor forma și consolida deprinderi de a percepă, recunoaște și reproducă durata de un timp, jumătate de timp și durată de doi timpi, iar în clasa a doua, durată de trei timpi.

In clasa întâi și a doua, scara reprezentărilor care trebuie formată este diversă și variată. Astfel, se formează reprezentări atât în legătură cu mersul ascendent sau descendente al melodiei, reprezentări legate de nuanțele și mișcarea cîntecului; de tactarea măsurii de doi timpi și trei timpi cît și cele legate de caracterul muzicii ce rezultă din îmbinarea textului și melodiei cîntecului.

Formarea unor reprezentări trainice și durabile este condiționată de felul cum se desfășoară lecțiile de educație muzicală. O atmosferă plăcută și atrăgătoare, cu jocuri și cîntece frumoase, prilejuiește puternice trăiri emoționale, ceea ce asigură reprezentărilor muzicale trăinicie și durabilitate.

Consolidarea asocierii dintre înălțimea sunetului și numele lui și legarea reprezentărilor sonore între ele pe bază de relații, constituie baza înșugirii alfabetului muzical.

Memoria muzicală

Activitatea de întipărire, păstrare, reproducere și recunoaștere a reprezentărilor sonore, formează memoria muzicală. Ea se bazează deci pe reprezentări. Astfel, datorită memoriei, datorită reprezentărilor sonore, imprimate prin rezervorile aparatului de receptare și reținute de analizatorul auditiv, elevii sunt capabili să recunoască și să reproducă sunete de aceeași durată și de durate diferite, sunete de aceeași înălțime "sol" sau de înălțimi diferite "sol-mi", sunete de intensități diferite "forte-piano", formule ritmice sau formule melodice, pe care se brodează unele cîntece sau chiar cîntece integrale.

Avinț în vedere faptul că memoria muzicală asigură treptat perceperea muzicii, că reprezintă singura cale firescă de a ajunge la trăirea frumosului sonor, la receptarea mesajului artistic, la integrarea muzicii în viața de toate zilele, pentru profesor, rezultă că o sarcină fundamentală cu caracter permanent dezvoltarea acestei facultăți psihice. Memoria muzicală se dezvoltă prin formarea deprinderii de a învăța, recunoaște și reproduc cîntece, jocuri muzicale, cîntece cu mișcări și diverse și variate exemple de cultură vocală și auditivă.

15

Calitatea și trăinicia păstrării imaginilor sonore sau a reprezentărilor muzicale în memorie, este în directă relație cu plăcerea, interesul și atenția pe care o au elevii în momentul formării lor, în momentul repetării și recapitularii acestora.

Pe lîngă activitatea de reproducere cu voce a exemplelor muzicale, memoria se dezvoltă în special prin activități ce formează deprinderi de a percepă, recunoaște și a reproduce în gînd exemplele muzicale ce se studiază.

Prin urmare, dezvoltind memoria muzicală, simultan desvoltăm gîndirea sonoră a elevului.

Gîndirea muzicală

Prin gîndire muzicală se înțelege audierea interioară a ritmului, a melodiei, a sunetelor, a relației dintre ele, a cîntecelor, jocurilor muzicale, a cîntecelor cu joc și a exemplelor de cultură vocală și auditivă. Pentru dezvoltarea gîndirii muzicale, se utilizează procedeul cîntării în gînd a unui cîntec cunoscut și marcarea ritmului respectiv prin ciocnîr, baterie din palme sau alte mișcări potrivite.

Gîndirea muzicală se bazează pe reprezentări și memorie. Toate acestea; reprezentarea, memoria și gîndirea muzicală au rol hotărîtor în formarea imaginării.

Imaginatia muzicală

Crearea unei reprezentări noi pe baza memoriei și a gîndirii sonore, formează imaginea muzicală. La elevii din clasa întâi și a doua, se manifestă imaginea de reproducere a cîntecelor, jocurilor muzicale, a cîntecelor cu joc. Unii elevi au capacitatea de a depăși această primă fază, trecând la faza a doua, cînd, pe baza reprezentărilor muzicale însușite a memoriei și a gîndirii sonore, procedează la improvizări de formule ritmice și melodice, care reprezintă primele indicații de apariție a imaginării creațoare. Unii elevi improviză jocuri cu cîntec sau chiar cîntece de copii propriu-zise.

În acțiunea de dezvoltare a memoriei muzicale, a audieri interioare și a imaginării creațoare este necesar să ținem seama de plăcerea, interesul și atenția elevilor.

Atenția auditivă

Orientarea și concentrarea activității centrului cortical auditiv către momentele lecției de educație muzicală, creează condiții corespunzătoare pentru realizarea acțiunii de educație a atenției. Atenția, formează o condiție psihologică de bază, care asigură însușirea și consolidarea deprinderilor practice muzicale. Avînd în vedere că menținerea

atenției la elevi clasei întii se realizează în condiții dificile, se impune ca învățătorul sau profesorul să utilizeze cu pricpepera imbinarea conversației cu demonstrația. În ora de muzică, în cadrul jocului, succesiunea mișcărilor corporale trebuie să fie cât mai variată, să utilizeze jocuri ghicitoare de asemenea, succesiunea tempourilor și a nuanțelor ce însotesc activitatea de interpretare a cîntecului atât colectiv cât și solistic, trebuie să fie cât mai variată. Să folosească procedee și modalități ce mențin și antrenează atenția elevilor. Dacă la unii elevi din clasa întii, atenția este spontană și redusă, în timpul anului și mai ales în clasa a doua, sub îndrumare calificată, la elevi se dezvoltă atenția voluntară. Mobilizarea atenției auditiva și menținerea ei se realizează prin activități muzicale atrăgătoare, exerciții muzicale combine cu jocuri plăcute, cîntece frumoase interpretate artistice, varietate în procedee și modalități de lucru.

Limbajul

Dezvoltarea aparatului fonnic și perfecționarea laturii fonetice a limbajului se realizează în cadrul disciplinelor de bază, scris-cititul limbii materne și scris-cititul la aritmetică. Totuși, această disciplină, educația muzicală, prin aplicarea unui complex de exerciții metrico-muzicale, sprijină și accelerează perfecționarea laturii fonetice a limbajului. De altfel, aceasta este o sarcină a educației muzicale, care se realizează prin aplicarea în mod organizat și sistematic a complexului de exerciții muzicale, jocuri muzicale, cîntece propriu-zise, cîntece cu jocuri, urmărindu-se pronunțarea corectă, clară și neforțată a silabelor și cuvintelor prin deschiderea normală a gurii. Aplicarea întregului sistem de mijloace specifice, prin care se realizează educația muzicală și grija permanentă pe care trebuie să-o avem pentru perfecționarea laturii fonetice a limbajului, asigură dezvoltarea supletei mișcărilor aparatului fonator, că prenză fundamentală pentru o vorbire corectă și expresivă.

Viața efectivă

Viața elevului din clasele I-II, este bogată în trăiri afective, emoții, plăceri, bucurii, satisfacții, care au un rol hotăritor în mobilizarea energiei în desfășurarea unei activități. Emoția plăcerii, a bucuriei, reprezintă atitudinea psihică subiectivă manifestată față de activitatea de cîntare sau ascultare. Prezentarea conținutului de idei, acordul acestuia cu melodia, interpretarea

63

cîntecului; au ca scop amplificarea și intensificarea emoției. Forța ideologică a textului unită cu forța emoțională a melodiei creează o expresivitate directă și mobilizatoare. De aceea, în momentul predării cîntecului, acesta trebuie interpretat model expresiv și convingător. Totodată se va canaliza atenția asupra conținutului emoțional al imaginilor artistice pentru a trezi în psihicul elevului stări și trăiri emoționale cât mai intense și cât mai plăcute.

Dacă emoțiile sunt de scurtă durată, fiind provocate de interpretarea sau audierea unei piese muzicale, sentimentele sunt mai stabile, mai durabile. Sub influența educației se formează și se dezvoltă sentimente morale, intelectuale și estetice. Astfel la elevii din clasele I-II, se dezvoltă sentimentul de mulțumire, sentimentul de dragoste pentru muzică, familie, patrie, sentimentul de dragoste pentru frumosul din viață, natură și artă.

Interesul

Trezirea și cultivarea interesului pentru muzică a început la grădiniță și continuă în cadrul școlii primare. Datorită activităților practice muzicale, care corespund nevoieștiilor native ale copiilor, de a trăi emoții artistice, la elevii din aceste clase interesul pentru muzică crește. Cîntecul frumos interpretat, întrecerea organizată pe rînduri de bănci, utilizarea celor mai valoroase procedee sub formă de joc sau ghicitoare, în care elevul este solicitat să participe la interpretare, să audă și să simtă frumusețea momentului muzical, sunt forme prin care se dezvoltă interesul și se menține atenția voluntară în toate activitățile muzicale.

Voința

Dezvoltarea stăpînirii de sine și a disciplinei ca deprindere voită și conștientă, se formează și se consolidează prin acțiuni practice, colective. Educația stăpînirii de sine și disciplina conștientă se realizează în cadrul tuturor activităților muzicale practice, în momentul când se umărăște uniformizarea și sincronizarea tuturor mișcărilor colectivului de elevi. Afiind în vedere ^{că} toate mijloacele specifice prin care se realizează educația muzicală, sunt activități practice, profesionale care posibilitate să asigure educația disciplinii conștiente a întregului colectiv de elevi. Mai mult, disciplina conștientă

124

se cultivă în perioada de pregătire a unei serbări școlare și, în special, în timpul manifestărilor artistice ale colectivului de elevi. Manifestările școlare cu participarea activă a tuturor elevilor la interpretarea mijloacelor specifice și la asimilarea conținutului, formează atitudini unice de voință, insuflătoare și socializează simțuri de tipuri și temperamente diferite. Preocupările care privesc disciplina și stăpînirea de sine, duc la apariția trăsăturilor de voință. Educarea voinței elevului în colectiv și individual are ca rezultat formarea capacității lui de a-și planifica, de a-și organiza, de a efectua și de a-și controla activitatea în vederea realizării scopului propus, care privește infăptuirea aspectului formativ al actului educațional, procesul de auto-educare. Odată cu formarea și educarea voinței, apar primele trăsături de caracter ale elevului din aceste clase.

Intrucit în cadrul procesului educației muzicale se angajează întreaga personalitate a elevului, cu caracterul său în formare, particularitățile creșterii și dezvoltării fizice și psihice trebuie luate în considerare în ansamblu. În legătură cu această problemă trebuie menționată necesitatea de a studia și de a cunoaște particularitățile individuale pentru a satisface inclinațiile și preferințele tuturor elevilor. Această preocupare are un rol deosebit în creșterea și dezvoltarea lor.

Aptitudini

In general, copiii sunt înzestrăți de la naștere cu predispoziții pentru muzică. În cadrul activităților practice de cîntare, predispozițiile se transformă în aptitudini. Prin aptitudini muzicale, se înțelege astfel capacitatea individualizatorului auditiv de a percepe, recunoaște și reproduce înălțimea, intensitatea, durata și timbrul sunetului ofit și îndemnarea și ușurința de a reproduce după sunză diferite formule ritmico-melodice. De asemenei, prin aptitudini trebuie să înțelegem și o memorie muzicală datorită căreia elevii reprodu fidel cîntecele și jocurile învățate în orele de educație muzicală. Elevii care se disting prin aptitudini muzicale deosebite, vor fi îndrumați către o școală de specialitate pentru a studia un instrument muzical.

125
130

Deprinderile necesare educatiei muzicale

In clasele I-N, se urmărește formarea și consolidarea următoarelor deprinderi:

- de a asculta cîntecce vocale și piese instrumentale;
- de a cînta corect și expresiv în colectiv și individual;
- de a păstra o poziție corectă în timpul cîntării;
- de a deschide gura corect, de a respira normal, corespunzător frazei muzicale;
- de a intona cînteccele just, acordat și omogen;
- de a percepere recunoaște și reproduce durata, înălțimea, timbrul și tăria sunetului;
- de a pronunța clar, corect și expresiv textul cîntecelor;
- de a executa corect mișcările sugerate de textul cîntecelor;
- de a recunoaște și reproduce prin diverse mișcări ritmul cîntecelor învățate;
- de a percepere, recunoaște și reproduce ritmul cîntecelor cu pauze de un timp;
- de a percepere, recunoaște și reproduce ritmul ternar;
- de a percepere, recunoaște și reproduce înălțimea sunetelor sol-la-sol-mi-do, extrase din cîntec;
- de a înțelege conținutul cîntecelor învățate și audiate.

Deprinderile se formează prin cîntecce, jocuri muzicale, cîntecce cu joc, exerciții pregătitoare și auditii. În clasa I, se vor relua unele exemple învățate în grădiniță sau în clasa II-a se vor relua unele exemple învățate în clasa I. Pe lîngă cîntecele specifice prin care se realizează educația muzicală, prevăzute în programa analitică, învățătorul sau profesorul poate utiliza și alte exemple respectînd accesibilitatea și corespondența dintre forma și conținutul cîntecului cu particularitățile creașterii și dezvoltării elevului la această vîrstă.

Tratarea particularităților creașterii și dezvoltării fizice și psihice în mod separat, a fost impusă din considerente didactice. Cunoașterea acestor particularități și luarea lor în considerare în vederea îmfăptuirii educației estetice, ușurează munca învățătorilor și profesorilor de a urmări realizarea scopului și sarcinilor corespunzătoare, în activitatea de zi cu zi din școală.

2. Exercitii de cultură auditivă.

Prin studierea cintecilor, utilizând ca metodă exercițiilor de cultură auditivă, în clasa a II-a, s-a format și consolidat imaginile sonore ale sunetelor din scara Do Major, s-a realizat asocierea dintre înțelegerea sunetului, numele lui, locul și portativ, intonarea, asocierea și citirea notelor.

In clasa a IV-a, exercițiile de intonație consolidează relațiile dintre sunete și le transformă în reflexe conditionate de solfegiere. Alături de acest obiectiv în clasa a IV-a, exercițiile de cultură auditivă vizează sarcini noi:

- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce do, și do2;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mici;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mari;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervale de trete mari;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervale de trete mici;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce cele trei intervale ce caracterizează modul: terța, sexta și septima.

In clasa a IV-a, aceste exerciții de cultură auditivă sunt de bază întrucât vizează formarea unor deprinderi legate de structura gamei Do Major, gamă ce se studiază și se învățează în această clasă.

In legătură cu aceste obiective este necesar să precizăm următoarele :

"Pentru a forma și a consolida deprinderi legate de structura gamei Do Major, nu trebuie să antepăsem pînă ce ajungem cu materie de învățămînt la problemele musicale vizate. De exemplu, pentru a forma și a consolida deprinderea de a percepe, recunoaște și reproduce semitonurile, nu trebuie să antepăsem pînă la lecția cu acest subiect. Formarea acestei deprinderi trebuie să înceapă mult mai devreme, în așa fel

incit, atunci cind ajungem la acest subiect, deprinderile trebuie să fie bine consolidate și elevii pregătiți pentru a recepta cunoștințe legate de semitonuri.

Cunoștințele asociate de obișnuința de a percepe, recunoaște și reproduce semitonurile, consolidăzi în mod ze-menic deprinderea respectivă. Cunoștințele pot fi comunicate chiar înainte de a ajunge la planificarea subiectului însă, acest lucru depinde de nivelul de receptare, ie nivelul general de pregătire al elevilor.

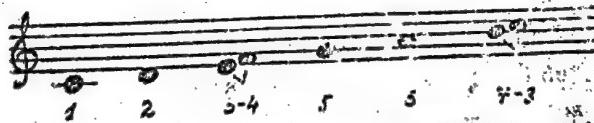
Prin urmare, exercițiile de cultură auditivă, prezentă și rezolvă în mod practic, însușirea cu anticipație a tuturor problemelor muzicale legate de structura gamei. La momentul oportun sau atunci cind ajungem la subiectul planificat, cunoștințele se transmit simplu, clar și precis:

- semitonurile se găsesc pe trepte 3-4 și 7-8;
- pe aceste trepte sunt sunetele mi-fa și si-do.

De altfel, cu privire la aceste cunoștințe putem afirma că ele se însușesc de către elevi în mod inducțiv. Pentru a asigura acest lucru este necesar ca intuiția auditivă să fie întărită de cea vizuală.

Astfel, în vederea exercițiilor de intonație, permanent, oră de oră, scara gamei Do Major, va fi desenată pe tablă în așa fel, încât, intuiția auditivă să fie întărită de cea vizuală.

Notele sunetelor care formează semitonurile vor fi desenate foarte aproape, iar cifrele de sub ele vor fi unite cu liniuțe, în modul următor :

Observând repetarea întâlnirii de mai multe ori, în urcare a sunetelor mi-fa și si-do, iar în coborâre a sunetelor do-si și fa-mi, elevii rețin sunetele sunetele alăturate și cifrele de sub ele, 3-4 și 7-8, legate cu liniuță. Semitonuri le pot fi intonate și cu cifre.

42.8

Toate aceste activități fac parte din cadrul exercițiilor pregătitoare și se utilizează la elegere unul sau cel mult două exerciții care se efectuează la începutul orei de educație muzicală.

Cîntecul

Principialul mijloc specific prin care se realizează educația muzicală este cîntecul propriu-zis. Audiat și interpretat de elevi, el reprezintă specificul lecției de educație muzicală. Datorită accesibilității și conținutului său variat prin mijlocirea cîntecului, elevii își cultivă emoțiile, își dezvoltă sentimentul de dragoste pentru muzică, familie, natură, patrie, partid, își dezvoltă simțul și gustul estetic muzical, își dezvoltă vocea, suzul și își formează deprinderi de a cînta în colectiv și solistic. Latura formativ-educativă se realizează prin cîntecul propriu-zis de o ireproșabilă realizare artistică și o logică în desfășurarea structurală potrivit particularităților psihofiziologice ale elevilor. Pentru a fi ușor și frumos interpretate de către elevi, cîntecele vor fi selectio-nate după principiul accesibilității: material-sonor cu sunete naturale, rînduri melodice scurte cu ambitus mic, țesute pe intervale alăturate, ritm simplu, curgător, cuvinte ușor de pronunțat și cu un conținut lesne de înțeles. Fiecare cîntec va fi interpretat cu participarea activă a tuturor elevilor pentru a trezi în psihicul lor stări emotionale, de a dezvolta sensibilitatea muzicală și receptivitatea artistică. Cunoșind plăcerea și necesitatea de mișcare a elevilor din aceste două clase și în special a celor din clasa I, este necesar ca repetarea unor cîntece învățate să fie însotită de mișcări corespunzătoare conținutului din text, iar alte cîntece să fie rit-mizate sau metrate prin diverse și variate mișcări corporale.

Jocul muzical

Jocul muzical este un mijloc specific prin care se cultiva imaginile de mișcare legate de acțiune, de activitățea practică și fructificate în formarea actelor de voință. Imagini de mișcare denumite și imagini kinestetice sau kinetice se dătoresc reacțiilor motorii, dinamogene produse pe relevel bulbar ca efect al semnalului sonor. Prin semnal sonor înțegem în cazul de fată jocul muzical. Prin urmare, jocul muzical

contribuie la formarea voinței. El influențează pozitiv și caracterul elevului care este în curs de formare. Decoarece jocul muzical vizează în primul rînd suzul ritmic, este necesar să precizăm noțiunea de ritm. Ca element al muzicii, prin ritm înțelegem succesiunea organizată a sunetelor. Primul factor al ritmului îl constituie periodicitatea accentelor sau metrul, iar al doi lea factor îl constituie corelația dintre diferite durațe. Ritmul exprimă mișcarea, dinamismul și viața unui cîntec. El este prezent în toate elementele naturii, în organismul omului, puls, respirație, în jocurile de copii, bătăi în palme, bătăi în tobîte, mersul cașențat ca soldații, jocul ritmic imitând jocul popular. În jocurile de copii, sunetele care durează câte un pas din mersul normal sunetele egale cu o bătaie din palme sau cu un ciocănît în bancă, au durata de un timp. Prin urmare, unitatea de apreciere a duraței sunetului muzical, se numește timp, care are rol similar diapazonului în ceea ce privește înălțimea sunetului. În sens mai larg, prin noțiunea de ritm înțelegem mișcare în timp. Astfel jocurile muzicale împărcă diferite forme de mișcare: mers în colosnă, în cerc, ușoare bătăi din palme, ciocănît în bancă cu degetul, palma, pumnul, balansarea brațelor, lovirea tobîtelor sau utilizarea altor instrumente de percuție. În privința utilizării mișcărilor este necesar să ținem seama de evoluția lor. ~~În etapa preșcoalieră sau etapa prenotării la început vom folosi mișcări corporale care sunt ca scop provocarea senzațiilor de mișcare.~~ Printre aceste mișcări menționăm mersul și balansarea brațelor. În continuare în cadrul jocurilor muzicale, vom urmări dublarea senzației de mișcare cu ceea auditivă. Astfel mișcarea de balansare a brațelor se va combina cu ciocănîtul în bancă sau mersul se va combina cu bătăi din palme sau lovirea tobîtelor. După uniformizarea mișcărilor, se va utiliza mișcarea brațelor pentru indicarea măsurii, fără atingerea băncilor, fără ciocănît, pentru a elibera muzica de zgomot. Ultimul stadiu ce se realizează în etapele următoare se referă la mișcarea ca senzație interioară. În aceste etape cîntecul se interpretează fără a se indica măsura cu brațul. Măsura trebuie să se simtă, trebuie să pulseze interiorizat.

Dacă unitatea de apreciere a duraței sunetului este timpul, înainte de a începe un joc muzical, timpul se indică

./.

printr-o măsură sau două măsuri pregătitoare. În clasa I, se formează deprinderi de a percepă, recunoaște și reproduc jocuri muzicale bazate pe durate de pătrimi, optimi și combinația acestora. În continuare se utilizează jocuri cu durate de doimi și combinarea celor trei valori.

In clasa a II-a, aceste deprinderi se vor consolida prin jocuri muzicale cu conținut nou. Consolidarea se realizează prin utilizarea procedeului conform căruia folosim două grupe de elevi dispuse în cercuri concentrice. O grupă de elev utilizează mișcarea mersului uniform, marind pătrimea-metru care se poate întări sau dubla prin baterie din palme, iar cealaltă grupă merge invers în ritm de optimi întărind sau dublind jumătatea de timp cu silaba "ta". După uniformizarea mișcărilor și sincronizarea lor, rolurile grupelor se inversează. Jocul muzical se poate desfășura pe fondul unui recitativ cu două, trei sunete sau chiar pe fondul unui cîntec ce are la bază aceste două durate. În acest caz, o grupă marchează metrul iar altă grupă marchează ritmul propriu-zis al cîntecului. După uniformizarea mișcărilor, rolurile grupelor se inversează. Elevii trebuie să simtă, să sesizeze că, în fiecare pătrime, pulsează două jumătăți de timp – două optimi și invers două optimi, două jumătăți de timp durează cît o pătrime sau un timp.

In clasele III și chiar în clasa I, elevii pot face cunoștință cu semnul grafic de pătrime și optime desemnându-le și confecționându-le din plastelină. Tot în aceste clase, elevilor li se comunică faptul că timpul se numește pătrime iar jumătatea de timp, optime.

Deprinderea de a percepă, recunoaște și reproduce aceste durate, se consolidează prin exerciții de recunoaștere cînd învățătorul sau profesorul tactează o formulă ritmică și după ce elevii o repetă răspund verbal utilizînd termenul de timp sau pătrime și jumătate de timp sau optime. În continuare utilizăm durata de doime. Pentru consolidarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce această durată, utilizăm procedeul combinării celor trei durate cu ajutorul a trei grupe de elevi. Astfel, o grupă de elevi, prin mers, marchează durata de doime, a două grupă marchează durata de pătrime și a treia grupă marchează durata de optime. După uniformizarea mișcărilor, rolurile se inversează pînă cînd fiecare grupă marchează cele trei durate diferite. Aceste trei durate pot

fi marcate de elevii din bănci astfel: elevii dînti-un rînd de bănci, prin silaba "oc" marchează cîntecul pe care o măsoară prin "dirijat" deoùi bîlansură "rîțelor" în joc și în susținerei din rîndul de bănci de la mijloc, bat din palme marcând durata de pătrime, iar elevii din al treilea rînd de bănci, prin ciocănît, marchează durata de optime.

Considerăm încheiată această activitate, care are la bază jocul muzical, în momentul cînd spre sfîrșitul ~~clasei~~^{lucru} I, cei mai buni elevi vor putea marca individual simultan cele trei durete prin mișcări diferite astfel: prin mers se va marca pătrimea, prin bătăi din palme se va marca optimea, iar cu vocea se va marca doimă.

Formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce ritmul de trei tempi, se realizează prin mers ternar. Elevii păsesc astfel: timpul întii accentuat pe talpă, timpul doi și trei ușor pe vîrf, după melodia unui cîntec coreșpunzător. Formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce măsura de 3 tempi - dirijat ternar - se realizează astfel: timpul întii se bate din palme iar timpul doi și trei, se ciocnesc ușor cu un deget de banci. Un ritm ternar plăcut și atrăgător poate fi realizat cînd elevii sunt așezati față în față așa cum stau în bănci și marchează timpul întii prin baterea palmei proprii, iar timpul doi și trei se marchează prin atingerea-lovirea ușoară a palmei colegului din față. Consolidarea acestei deprinderi se înfăptuiește prin activitatea de săntare avînd un repertoriu de cîntec ce se desfășoară pe ritm ternar.

Cîntecul cu joc

Cîntecul cu joc sau jocul cu lîntec, este același mijloc specific care alături de celelalte mijloace specifice participă la realizarea educației artistice-musicale a elevilor din aceste clase. Avînd o mare valoare educativă și estetică, cîntecul cu joc satisface necesitățea psihico-fiziologică a elevului intrucît acest mijloc specific îmbină într-o structură unitară atât melodia, textul cît și mișcarea. Cîntecul cu joc alături de jocul muzical, cultivă imaginația de mișcare kinestetica fructificată în formarea aotelor de vîntă.

Unele cîntecuri cu joc interpretate artistic produc elevilor cele mai mari bucurii, plăceri și satisfacții artistice.

Auditia

Audierea unor cînteces frumoase care sunt artistic interpretate dezvoltă atît sentimentul de dragoste pentru muzică, simțul și gustul estetic muzical, cît și capacitatea de concentrare a elevilor pentru a înțelege și simți frumosul din muzică. Pentru ca să-și atingă scopul, elevii trebuie pregătiți prin familiarizarea lor cu conținutul piesei muzicale ce urmează a fi audiată. Familiarizarea elevilor cu conținutul piesei ce urmează a fi audiată, se realizează prin mai multe căi:

- povestirea pe scurt a conținutului cu reliefarea celor mai semnificative momente redate cu expresivitate și accentuate prin recitarea unor versuri, eventual, dacă este cazul repetarea lor prin intonarea melodiei respective;
- intuirea unui tablou cu scene și imagini referitoare la conținutul cîntecului ce urmează a fi audiat. Menționăm că în comparație cu povestirea, procedeul intuirii unui tablou are o importantă educativă mult mai mare în redarea sugestivă a conținutului literar al cîntecului;
- conversația ca metodă de lucru se aplică la cîntecale cu un conținut care se pretează pentru această metodă.

După familiarizarea elevilor cu conținutul cîntecului prin utilizarea unei modalități din cele menționate mai sus, urmează auditia propriu-zisă care constituie etapa cea mai importantă a acestei activități. În timpul auditiei învățătorul sau profesorul trebuie să creze o atmosferă de ascultare și concentrare în perfectă liniste pentru ca elevii să urmărească cu atenție piesa muzicală respectivă.

După auditie, urmează o scurtă conversație în legătură cu lucrarea muzicală auditată.

În încheiere, se fac aprecieri legate de modul cum elevii au ascultat și au înțeles conținutul cîntecoului audiat.

Tipurile de lecții și structura lor

Lecția de muzică constituie forma de bază prin care se realizează educația muzicală a elevilor. În cadrul lecției de educație muzicală, cunoștințele, regulile și noțiunile de bază ce aparțin de teoria muzicii se conturează și se însușesc de către elevi treptat în mod inductiv datorită activităților practice de intonare.

Pentru a obține maximum de concentrare și pentru a elimina obosalea în vederea menținerii în permanentă a atenției și interesului elevilor la clasele I-II, lecția de educație muzicală va cuprindă două părți: astfel, în funcție de scopul didactic și de nivelul de dezvoltare și pregătire al elevilor deosebim următoarele tipuri de lecții:

- 1- lecția de predare a unui cîntec;
- 2- lecția de consolidare a unui cîntec după care urmează predarea unui joc muzical sau a unui cîntec cu joc;
- 3- lecția de predarea unui cîntec după care urmează consolidarea unui joc muzical sau a unui joc cu cîntec;
- 4- lecția de predare a unui cîntec după care urmează audiere;
- 5- lecția de consolidare a unui cîntec după care urmează audiere;
- 6- lecția de audiere muzicală după care urmează predarea unui joc muzical sau a unui cîntec cu joc;
- 7- lecția de audiere muzicală după care urmează consolidarea unui joc muzical sau a unui cîntec cu joc;
- 8- lecția de predare a unui cîntec cu joc. În partea întâi a lecției se învăță cîntecul, iar în partea a doua, se învăță mișcările corespunzătoare textului;
- 9- lecția de recapitulare și consolidare a unor cîntece în vederea organizării unei serbări în legătură cu " Pomul de iarnă "Ziua mamei", "Ziua copilului", sfîrșitul anului școlar,etc.

In cadrul acestor tipuri de lecții pentru activitatea de studiere, indiferent dacă aceasta este repartizată în parte întâi sau a doua, se atribuie un timp cu o durată mai mare decât timpul afectat activității de consolidare sau audierei.

Structura metodică a mijloacelor prin care se realizează educația muzicală

1. Lecție de predare a unui cîntec:

- exerciții muzicale pregătitoare;
- verificarea cîntecului învățat în ora precedentă;
- pregătirea elevilor pentru învățarea altui cîntec;
- anunțarea cîntecului;
- cîntarea model a cîntecului;
- citirea textului, explicarea cuvintelor, reliefarea conținutului literar;
- executarea cîntecului împreună cu elevii;
- concluzii și aprecieri generale;
- temă pentru casă.

2. Lectia de consolidare a unui cîntec după care urmează predarea unui joc muzical sau a unui cîntec cu joc:

P.I - exerciții muzicale pregătitoare;

- reamintirea cîntecului de către învățător sau de către elevi;
- executarea cîntecului și remedierea eventualelor greșeli;
- interpretarea cîntecului cu participarea activă a tuturor elevilor;

P.III- anunțarea jocului muzical:

- demonstrarea lui de către profesor;
- învățarea jocului muzical de către elevi;
- încheierea lectiei.

3. Lectia de predare a unui cîntec după care urmează consolidarea unui joc muzical sau a unui cîntec cu joc:

P.I - învățarea cîntecului (a se vedea tipul 1).

P.III- Consolidarea unui joc muzical:

- reamintirea jocului muzical;
- executarea lui de către elevi;
- încheierea lectiei.

4. Lectia de predare a unui cîntec după care urmează auditiune:

P.I- Invățarea cîntecului(a se vedea tipul 1)

P.III-Anunțarea subiectului auditiiei;

- familiarizarea elevilor cu conținutul piesei;
- auditiua piesei;
- încheierea lectiei.

5. Lectia de consolidare a unui cîntec după care urmează auditie:

P.I.- Consolidarea cîntecului(a se vedea tipul 2)

P.III- Auditiie(a se vedea tipul 4)

6. Lectia de auditiie urmată de predarea unui cîntec cu joc sau a unui joc muzical.

P.I- Auditiie(a se vedea tipul 4)

P.II Predarea unui cîntec cu joc sau a unui joc muzical.

- familiarizarea copiilor cu cîntecul cu joc;
- anunțarea cîntecului cu joc;
- demonstrarea modului de executare a cîntecului;
- demonstrarea cîntecului cu joc;

- executarea cîntecului cu joc împreună cu copiii;
- demonstrarea jocului de către profesor;
- executarea cîntecului cu joc de către elevi;

- încheierea lecției.

135

7. Lecția de auditie muzicală după care urmează consolidarea unui joc muzical sau a unui cîntec cu joc.

P.I.- Auditie muzicală(a se vedea tipul 4)

P.II.- Consolidarea jocului muzical sau a cîntecului cu joc;

- anunțarea temei;

- demonstrarea cîntecului cu joc de către profesor;

- executarea cîntecului cu joc de către copii;

- încheierea lecției.

8. Lecția de predare a unui cîntec cu joc. În partea întii a lecției se învăță cîntecul iar în partea a doua se învăță mișcările corespunzătoare textului:

P.I.- Exerciții muzicale pregătitoare.

- pregătirea elevilor pentru învățarea cîntecului cu joc;

- familiarizarea copiilor cu cîntecul și conținutul jocului;

- demonstrarea cîntecului de către profesor;

- învățarea cîntecului de către elevi.

P.II.- Demonstrarea jocului de către profesor;

- executarea cîntecului cu joc de către elevi;

- încheierea lecției.

9.- Lecția de recapitulare și consolidare a unor cîntece în vederea organizării unei serbări scolare:

- anunțarea și interpretarea cîntecelor selecționate pentru programul manifestării scolare;

- interpretarea cîntecelor în ordinea stabilită pentru serbare

Activitățile didactice din cadrul unei lectii de muzică

Activități organizatorice. Înainte de a începe lecția de educație muzicală, profesorul trebuie să asigure condiții optime de lucru: aerisirea și curățenia sălii de clasă, ordine, disciplină, eliminarea tuturor preocupărilor străine de lecția ce urmează a se desfășura, aranjarea materialului muzical.

Activități muzicale. După asigurarea condițiilor optime de lucru și pentru eficiența momentelor ce urmează, în continuare, elevii trebuie pregătiți din punct de vedere muzical. Această pregătire se realizează prin următoarele activități muzicale:

- exerciții de respirație, acordare, omogenizare, emisie și dicție;

- exerciții muzicale - joc pentru formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduc calitățile sunetului muzical. Exercițiul muzical-joc se utilizează în primul trimestru al clasei întâi. Aceste exerciții fac parte din activitățile muzicale pregătitoare și se realizează la începutul orci de educație muzicală. Menționăm că la lecția de educație muzicală se vor efectua unul sau două exerciții la alegeră după necesitate.

Verificarea cîntecului învățat în ora precedentă

Această activitate începe cu intonarea cîntecului de către toti elevii după care urmează cîntarea individuală. În cadrul acestui moment se urmărește corectarea eventualelor greseli de intonație, ritm, respirație, emisie și dictie. Momentul se încheie cu aprecieri în legătură cu modul de interpretare și cîntecului de către elevi.

Pregătirea elevilor pentru învățarea cîntecului nou

Pregătirea elevilor pentru învățarea cîntecului nou se realizează pe două căi: intonarea unor rînduri melodice dificile din cîntecul ce formează subiectul lecției sau în cazul cînd melodia nu are formule dificile, prin conversație se discută conținutul literar al textului.

Învățarea cîntecului

Învățarea cîntecului începe cu anunțarea lui. Apoi urmează cîntarea model de către profesor. Pentru a avea influență asupra elevilor, pentru a provoca emoții estetice, pentru a le forma sentimente, cîntarea model trebuie să se realizeze corect și artistic. Pentru aceasta este necesar ca profesorul să prezinte cîntecul din memorie. După cîntarea model, urmează o sumară analiză a conținutului literar. Se citesc sau se recită versurile, se explică cuvintele neîntalese de elevi, iar prin conversație se extrag învățăminte, reguli de conduită, etc. Apoi urmează învățarea practică a cîntecului. Învățarea cîntecului se poate face pe fragmente sau global. În cazul cînd cîntecul se învăță pe fragmente, acestea se repetă în colectiv, pe grupe de elevi sau individual. Învățarea cîntecului se încheie cu unirea tuturor fragmentelor. În timpul cîntării se urmărește ca elevii să respire normal și corect după închiderea frazei muzicale, să cînte omogen și să pronunțe cuvintele clar.

137
Invățarea jocului muzical

In structura unei lecții de educație muzicală, jocul muzical se realizează în partea a două a lecției. Invățarea începe cu anunțarea jocului muzical și demonstrarea lui de către profesor. Prima demonstrare este realizată model iar în continuare demonstrarea a două este însoțită de explicare ce se referă la pronunțarea textului și la executarea mișcărilor care însotesc jocul muzical: batere din palme, ciocănit în buncă, balansarea bratelor, atingerea băncilor cu palma, pumnul, mers în cerc, linie, utilizarea instrumentelor de percuție. Executarea jocului muzical se face pe grupe iar mișările utilizate de către elevi trebuie să fie variate și contrastante ca timbru. Atât în clasa I, și mai ales în clasa II-a se vor evita mișările care produc zgomot. În timpul execuției jocului muzical se va urmări uniformizarea mișcărilor, acordarea și omogenizarea vocilor și pronunțarea corectă a textului.

Invățarea cîntecului cu joc.

In partea a două a lecției, jocul muzical poate fi înlocuit cu alt mijloc specific - cîntecul cu joc. În cazul în care cîntecul cu joc are o melodie dezvoltată, formată din mai multe părți, melodia și textul cîntecului cu joc se invăță în parte a întii a lecției, iar în partea a două se invăță mișările corespunzătoare conținutului. În cazul în care cîntecul cu joc este simplu și ușor, acesta poate forma subiectul părții a două din lecție.

In predarea cîntecului cu joc, deosebim următoarele momente:

- exerciții muzicale pregătitoare;
- pregătirea elevilor pentru invățarea cîntecului cu joc;
- familiarizarea elevilor cu cîntecul și conținutul jocului. Elevii iau cunoștință de conținutul cîntecului și jocului prin utilizarea povestirii sau a conversației care are ca scop reliefarea ideilor principale.
- demonstrarea cîntecului cu joc de către profesor. După activitatea de familiarizare a elevilor cu textul și melodia jocului și demonstrarea cîntecului cu joc de către profesor, urmează invățarea lui.
- invățarea cîntecului cu joc se realizează în două etape. În prima etapă se invăță melodia cu textul respectiv, iar în etapa a două urmează însușirea mișcărilor ce însotesc cîntecul cu joc.

- 13
- Executarea cîntecului cu joc de către elevi. După înșușirea cîntecului, elevii sunt așezati în formăție de cerc sau semicerc și ajutați de învățător sau profesor, ei învață mișcările corespunzătoare textului. Jocul se repetă cu alte grupuri de elevi.
  - Încheierea lecției de educație muzicală. În încheiere, se fac observații și aprecieri în legătură cu realizarea lecției.

PLAN DE LECTIE

Clasa I

Invățător, Profesor . . . . .

Data . . . . .

Subiectul: Cîntecul "Mămăruța".

Scopul: - Invățarea cîntecului "Mămăruța"

b.- Formarea deprinderii de a cînta în colectiv și individual.

Tipul lectiei: Predarea unui cîntec.

Metode folosite: demonstrația, conversația, exercițiul.

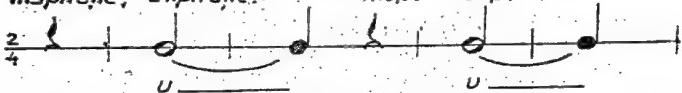
Material didactic: planșă cu conținutul cîntecului.

Pregătirea clasei pentru lucru.

a.- Momentul organizatoric: asigurarea curăteniei, aerisirea sălii, asigurarea condițiilor pentru buna desfășurare a lecției: ordine, disciplină.

b.- Moment muzical: exercițiile de respirație, acordare și omogenizare. Copiii, să imităm șuieratul locomotivei. Invățătorul sau profesorul demonstrează cele două faze ale respirației:

inspirație, expirație.   insp.   exp.

Invățătorul sau profesorul explică cum trebuie executat momentul de inspirație și cel de expirație, cum trebuie eliberat aerul din piept cu economic. Elevii ascultă, apoi împreună cu educatorul repetă exercițiul.

Verificarea cîntecului invățat în ora precedentă.

Copiii, ce cîntec ați avut de invățat pentru astăzi? Se dă tonul, una sau două măsuri pregătitoare, după care urmează intonarea cîntecului în colectiv și apoi individual. Momentul se încheie cu interpretarea cîntecului în mod colectiv.

Pregătirea elevilor pentru invățarea cîntecului.

După verificarea cîntecului invățat în ora precedentă, educatorul arată elevilor tabloul cu conținutul cîntecului "Mămăruța" inițind o conștiință asemănătoare celei ce urmează:

- ce insectă se vede în acest tablou?

- unde s-a suiat "Mămăruța"?

- cine trage căruța?

- cine s-a suiat călare pe pisică?

Anunțarea: Copiii, astăzi vom invăța cîntecul "Mămăruța".

*M*o
140

CINTARE MODEL:

MĂMĂRUȚA

Mă - mă - ru - fă, ru - fă
Su - ie mă-n că - ru - fă
Si mă du la va - le
Pe mi - fă că - la - re.

Recitarea verurilor.

Invățarea cîntecului de către elevi. Invățarea cîntecului de către elevi se realizează prin cîntarea lui împreună cu educatorul. La început se cîntă în colectiv apoi pe grupe de elevi și individual. Înainte de încheiere, cîntecul este acompaniat de diferite mișcări cu reliefarea metrului și a ritmului. Momentul se încheie cu interpretarea cîntecului în mod colactiv.

Încheierea lectiei: Se fac aprecieri generale.

Temă pentru acasă. Se recomandă desen din imaginație.

In clasa a III-a, în curs cîntecul "Mămăruța" nu repetă, momentul muzical cuprinde exerciții de cultură auditivă pe scărîță.

Exercițiu orientativ:

Recapitularea cîntecului "Mămăruța". Melodia cîntecului se remintește de profesor sau de un elev. După reamintirea melodiei, urmărește interpretarea cîntecului de toată clasă. În continuare, în timpul interpretării, profesorul indică noilele melodii pe scărîță de pe tablă.

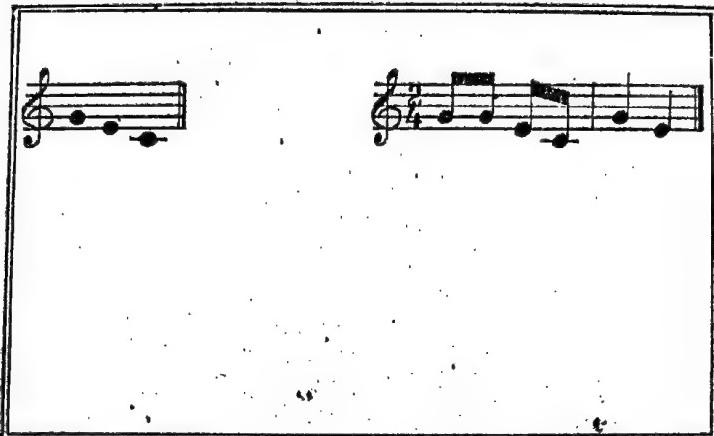
I.-Pe cîte sunete se desfășoară cîntecul "Mămăruța"?

Să mai cîntăm odată "Mămăruța" pe cuvinte cu urmărirea notelor pe scărîță.

Intonăm cîntecul "Mămăruța" pe note. În acest timp profesorul arată notele de pe scărîță de pe tablă. În continuare, cîntecul "Mămăruța" se intonează pe note din memorie. Momentul se încheie cu interpretarea cîntecului pe cuvinte.

În partea a doua a lecției se studiază un cîntec propriu-zis, cîntec cu joc sau urmăză audație.

141
SCHITA - TABLE I

PLAN DE LECTIE

Clasa I Invățător, Profesor

Data sources

Invätor, Profesor . . .

Subjectiva - GfG

Subiectul:a.-Cintecul "Scolărei și școlărițe" - consolidare.

b.-Jocul muzical "In mars". - de învățat.

Scopul:a.-Consolidarea cîntecului " Scolărei și scolărîte".

Consolidarea de prinderii de a cînta în colectiv cu dirigare (balanșarea bratelor)

b.-Invățarea recitativului "În mărș". Formarea de prinderi de a cînta și de a măsura cîntecul prin mers, batere din palme, ciocănit în bancă, balansarea brațelor sau prin utilizarea instrumentelor de percuție.

Tipul lecției: lecție de consolidarea cîntecului urmată de învățarea jocului muzical.

Metode folosite: demonstrarea, convingerea, exercitiul.

Material didactic; instruments de percutie.

Pregătirea clasei pentru lucru.

- a.-Moment organizatoric: aranjarea elevilor în bănci, asigurarea ordinei și disciplinii, verificarea temelor.
 b.-Moment muzical: exerciții de respirație și acordare. Copii, pentru a putea cînta frumos la lecție este necesar să pregătim vocile. Pentru aceasta ascultați și cîntați cu mine :

insp. exp.

Ma, ma, ma,
 Me, me, me,
 Mi, mi, mi.

A.-Reamintirea cîntecului de către educător sau de un elev. Cîntecul se reamintește prin intonarea primei strofe. Executarea cîntecului de către elevi. După reamintirea cîntecului, urmează intonarea lui de către toți elevii. La reluare, se corectează eventualele greșeli de intonare, de pronunțarea textului sau de respirație.

intonarea cîntecului de către elevi. Cîntecul "Scolărei și școlărițe" se interpretează cu participarea activă a tuturor elevilor atât colectiv cât și individual.

Incheierea primei părți. Se fac aprecieri asupra interpretării cîntecului și se trece la momentul al doilea, învățarea jocului muzical "In mars".

B.-Jocul muzical "In mars".

Pregătirea clasei pentru lucru. Elevii dintr-un rînd de bănci sunt scosi în fața clasei, așezati în formă de cerc cu față spre mijloc.

Anunțarea jocului muzical. Copii, în continuare vom învăța cum se merge deodată cu recitarea unui vers.

Demonstrarea jocului muzical:

In mars

Mer -	gem	u -	nul	du -	pă	al -	tul
și	păs	- trâm	cu	gri -	jă	pa -	sul.
Be -	te	pa -	sul	voi -	ni	ces -	te
Mergi	în	pas,	nu	te	o	preș	- te.

143

Invățarea jocului muzical de către elevi. Invățarea jocului muzical începe cu recitarea textului și învățarea lui după indicațiile educatorului. Invățătorul sau profesorul explică elevilor pronunțarea corectă a textului cu deschiderea normală a gurii ^{după care} și demonstrază cum se bate din palme. Elevii repetă astfel; cei din cerc, recită, bat din palme șiind pe loc iar elevii din bânci recită și bat din palme deodată cu cei din cerc. După unificarea și sincronizarea mișcărilor, șiind pe loc, urmăză învățarea mersului. Invățătorul sau profesorul demonstrează mersul, cîntarea și baterea din palme. Elevii din cerc se întorc și merg invers. Jocul continuă cu alt rînd de elevi. Cei din cerc trec în bânci, iar în cerc, trec elevii din alt rînd de bânci. După consolidare, elevii sănătuși cînd o bătaie din palmă, un pas, să numește timp. Tema pentru acasă. Invățarea jocului muzical "In margă" și desen din imaginea cu subiect asemănător.

Incheiere. Aprecieri generale asupra orei de educație muzicală.

PLAN DE LECȚIE

Clasa I

Profesor. . . . .

Subiectul lecției:a.-Cîntecul "Doarme mosul" de învățat.

b.-Cîntecul cu joc "In pădure" consolidare.

Scopul lecției:a.-Realizarea acestui cîntec în mod corect și expresiv îmbogățind repertoriul de cîntece al elevilor. Realizarea trăirii emoționale de către elevi și folosirea ei pentru a trezi în sufletul lor dragoste pentru cîntece, dorința de a asculta și învăța și alte cîntece, de a crea optimism și bună dispoziție pentru lecție. Consolidarea deprinderilor de intonare, formarea auzului și vocii elevilor, consolidarea deprinderilor de respirație și dicțiune corectă, ținuta corpului în bânci, cîntarea în mers, uniformizarea pagilor. Transmiterea primelor cunoștințe despre tipul muzical, sunete grave, medii și acute.

b.-Consolidarea cîntecului cu joc "In pădure".

Tipul lecției: învățarea unui cîntec și consolidarea unui cîntec cu joc.

Desfășurarea lecției.

I.-Pregătirea clasei pentru lucru:

- aspect organizatoric: surâșenie, așezarea elevilor la locurile lor, liniste, ordine.
- aspect muzical: intonarea unor sunete lungi pentru acordare și omogenizare:

insp. exp.

Da, da, da, da. Da, da, da, da.

Exerciții de respirație:

II.-Verificarea cîntecului învățat în ora precedentă.

- Ce cîntec ați învățat în ora trecută ?
- Cîntăm cu toată clasa "Cîntecul cucului". Precizarea tonului și începutul cîntecului. Cîntare în colectiv:

Lin - tă cu - cu în pă - du - re

Noi cu - le - gem fragi - și mu - re.

- Un elev să cînte singur cu dirijat.
- Un elev să cînte singur și să bată din palme pe fiecare silabă.
- Alt elev să cînte și să meargă în cerc păsind pe fiecare silabă.
- Alt elev să cînte și să bată din palme cu brațele în sus, deasupra capului, sunetele finalte iar la sunetele joase, să bată din palme cu brațele în jos.
- Cîntăm cu toată clasa în felul acesta
- Cîntăm cu toată clasa și dirijăm cu ambele mâini.

III.- Pregătirea bazelor pentru lecția nouă.

- Pregătire din punct de vedere muzical: Vă cînt o melodie cu silaba "ta, ta, ta", voi ascultați cu atenție pentru că o veți repeta.

Profesorul intonează:

ta, ta, ta, ta, ta, ta, ta.

Elevii ascultă și repetă fragmentul melodic sub supravegherea profesorului pînă când fragmentul se reproduce corect.

Pregătire asupra conținutului literar: Copiii, în timpul verii, cînd este cald și în grădină sunt pomi cu umbră, unde stăm că să nu ne ardă soarele ?

-In unele grădini s-au amenajat umbrare speciale din viță de vie sau alte plante agățătoare unde, în timpul verii, oamenii se odihnesc sau chiar dorm acolo. În cîntecul pe care-l învățăm astăzi, este vorba de un moș care doarme în grădină sub umbrar și sfărăie ca un bondar. Cîntecul se numește "Doarme moșul".

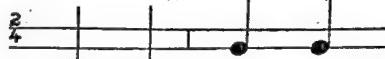
Doar-me moșul sub um-brar ſſo-ră-ie ca un bon-dar.
Muſ-cu-li-ja l-o-n-te-pat Mo-șul ſa-re ſpe-ri-at.

IV.-Invățarea cîntecului "Doarme moșul".

Cîntare model a cîntecului de către profesor.

Scurtă analiză a timpilor muzicali, a silabelor din cîntec, sunetele joase, mijlocii și finale.

Profesorul cîntă două măsuri cu indicarea timpilor prin baterie din palme:

Doar-me mo-șul

Elevii repetă cele două măsuri cu baterie din palme.

(-Cît durează fiecare silabă?) Cîte silabe sunt într-un temp?

(Fiecare silabă durează cît un temp muzical.) De ce într-un temp sunt

(Profesorul cîntă mai departe)

două silabe, cît durează o silabă?

sub um-brar

Elevii cîntă indicînd timpii muzicali.

(-Cîți timpi durează silaba "brar"?)

Silaba "brar" durează cît doi timpi.

Copii, să fiți atenți, eu voi cîntă primul vers cu arătarea sunetelor joase, mijlocii și finale, voi să-mi spuneți, care silabă se cîntă cu sunete joase, mijlocii și finale.

Profesorul cîntă indicînd sunetele joase prin baterie din palme cu brațele în jos, sunetele mijlocii, prin baterie din palme cu brațele în față, iar sunetele finale, prin baterie din palme cu brațele în sus.

Elevii cîntă imitînd mișcarea brațelor.

Care silabă se cîntă cu sunete joase?

Care silabă se cîntă cu sunete finale?

Dar silabele "mo-șul" cu ce fel de sunete se cîntă?

Sunetele dintre cele mai finale și joase se numesc sunete mijlocii

Invățarea cîntecului ("Doarme mogul"). Profesorul cîntă model primul rînd melodice cu indicarea înălțimii sunetelor prin balansarea brațelor:

2
4

Doar - me mo - sul sub um - brar.

Elevii repetă primul rînd melodie în mod colectiv.

-Atenție, repetă numai elevii din rîndul de bănci din mijloc, ceilalți elevi ascultă;

-Acum repetă numai elevii din rîndul de bănci de la geam, ceilalți elevi ascultă;

-În continuare repetă elevii din rîndul de bănci de la parete, ceilalți elevi ascultă;

-Repetăm cu toții prin batere din palme. În același mod se procedează în continuare la invățarea celui de al doilea rînd melodic. Pentru repetarea cîntecului se procedează în felul următor: elevii dintr-un rînd de bănci ies în față și se așeză în formă de cerc. Elevii din cerc cîntă și dirijează prin balansarea brațelor mergind pe lângă elevii dintr-un rînd de bănci cîntă și ciocănesc cu un deget în bancă iar elevii din celălalt rînd de bănci cîntă și bat din palme. În continuare rocurile se inverssează, însă înainte de a începe activitatea de repetare profesorul face observații cu privire la mers, ritm și intonație. Cînd melodia se intonează corect de către elevi, cîntecul se execută fără mișcări urmărindu-se precizie în ritm și intonație din partea tuturor elevilor. Urnează ex. de m. ~~pe scris~~

In partea a doua a lecției se consolidează cîntecul cu joc "In pădure".

PLAN DE LECȚIE

Clasa I

Subiectul:a.-Cîntecul "Suierà sirenele" consolidare.

b.-Cîntecul cu joc "In pădure" invățare.

Scopul lecției:a.-Consolidarea cîntecului "Suierà sirenele" consolidarea deprinderii de a cîntă acordat, omogen cu pronunțarea corectă a textului și de a respira normal respectînd frazele melodice.

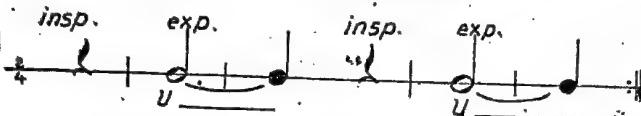
b.-Invățarea cîntecului cu joc "In pădure". Formarea deprinderii de a merge unul după altul cu mișcarea brațelor în jos și în sus.

Tipul lecției. Consolidarea unui cîntec și studierea unui cîntec cu joc.

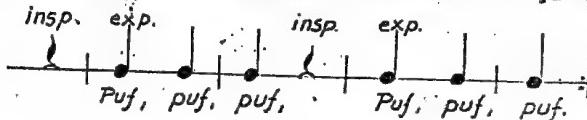
Metode folosite: demonstrarea, conversația, exercițiul.
Material didactic: Planșă ilustrativă.

A.-Pregătirea clasei pentru lucru.

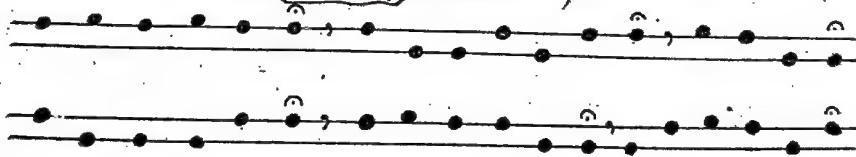
- a.-Momentul organizatoric: Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activităților muzicale.Verificarea temelor scrise.
- b.-Moment muzical: Exerciții de respirație și omogenizare.Pe fondul guieratului locomotivei, educatorul demonstrează cele două faze ale respirației: inspirație profundă prin cavitatea nazală și expirație prelungită prin cavitatea bucală.

Elevii îndrumați de învățător sau profesor efectuează de câteva ori exercițiul de respirație cu vocala "U" și apoi cu silaba "puf".

Exerciții de cultură auditivă, Scărîja:
Exercițiu de intonație,(pe scărîjă -orientativ-)

După efectuarea exercițiilor de respirație și a celor de cultură auditivă urmează consolidarea cîntecului "Suieră sirenele" care începe cu reamintirea lui de către educator.Consolidarea cîntecului "Suieră sirenele" se realizează prin interpretarea lui în colectiv, pe grupe de elevi și individual.Se urmărește o intonație corectă,omogenă,pronunțarea corectă a cuvintelor și o respirație normală,respectând frazele muzicale.

Executarea cîntecului și remedierea eventualelor greșeli.

In timpul executării cîntecului se fac remedieri de intonație,ritm,pronunțare de text,respirație.

individual.

B.-Invățarea cîntecului cu joc "In pădurea mare"

Familiarizarea copiilor cu conținutul jocului. Familiarizarea elevilor cu conținutul jocului se realizează prin conversație pe baza planșei ilustrative.

-Ce vedeați pe pomii din acest tablou ?

-Unele păsărele stau pe rămurele, dar acele pe care le vedeați deasupra rămurelor ce fac ?

-Cuz zboară păsărilele ? Se demonstrează mișcările de brat

-Ce culeg copiii prin iarbă ? Se imită culesul ciupercurilor.

-Ce fel de ciupercură culeg copiii ?

-Dar în cealaltă parte a pădurii ce se vede ?

-Ce caută ursul prin crîng ?

-În afara de mure ce mai caută el de mâncare ? Se imită mersul ursului.

Anunțarea cîntecului cu joc. Copii, astăzi vom invăța cîntecul cu joc "In pădurea mare".

1. În - te u - nul pe că - ra - re, Mergem în - pă - du - rea ma - re
Refrain
Ui - te sus și ui - te jos. To - tu - i ver - de și fru - mos.

2. In pădure păsărele.
Zboară sus pe rămurele refren.
3. Ciupercură să alegem
Repede să le culegem refren
4. Umblă ursul prin pădure
După miere după mure refren.

lui demonstrându-cîntecul și mișcările respectiv.

La strofa I, copiii cîntă, merg în cerc, la refren fac mișcări de brațe în sus și în jos.

La strofa a II-a, copiii cîntă, merg în cerc, în sens invers și la refren imită zborul păsărilor laterale.

La strofa a III-a, copiii merg în cerc, la prima strofă și la refren imită culesul ciupercilor corpului în jos cu mișcarea brațelor.

La strofa a IV-a, copiii merg în cerc, în strofa a II-a și la refren imită mersul legăturii lui.

Executarea cîntecului cu joc împreună se tactează una sau două măsuri pregătitoare, catorul împreună cu elevii execută cîntecul urmărește corectitudinea mișcărilor și sincronizarea melodiei. Jocul se va repeta de două ori. Înainte se vor da explicații suplimentare asupra executării corecte a mișcărilor.

Tema pentru acasă. Învățarea cîntecului cu joc "În pădure" și desen din imaginea după cîntecul cu joc cîte s-a învățat.

Incheierea lecției. Se fac aprecieri în legătură cu comportarea elevilor în timpul întregii activități.

PLAN DE LECTIE

Clasa a II-a,

Subiectul:a.Cîntecul "Tara noastră o iubim" de învățat.

b.-Jocul muzical "Bătuta" consolidare.

Scopul lecției:a.-Învățarea cîntecului "Tara noastră o iubim". Realizarea trăirii emotionale prin cîntarea expresivă a cîntecului. Polosirea trăirii emotionale pentru a trezi și cultiva în sufletul elevilor sentimentul de dragoste pentru "Tara noastră".

b.-Consolidarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce duratele de jumătate de timp.

Tipul lecției:învățarea unui cîntec și consolidarea unui joc muzical.

Metode folosite: demonstrarea, conversația, exercițiul.

Material didactic:cîntecul "Tara noastră" și jocul "Bătuta".

P.I.-Pregătirea clasei pentru lucru.

a.-Moment organizatoric. Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activităților muzicale: liniste, ordine, curătenie, așezarea elevilor la locurile lor.

Verificarea temelor scrise.

b.-Moment muzical.Exerciții de respirație, acordare și omogenizare.

Ma, me, mi, mo, mu   Ta _____
 Me, me, me, me, me   Te _____
 Mi, mi, mi, mi, mi   Ti _____
 Mo, mo, mo, mo, mo   To _____
 Mu, mu, mu, mu, mu   Tu _____

Exerciții de intonație pe scărăță

Scărăță

Exercițiu orientativ

Verificarea cîntecului învățat în ora precedentă.Se va interpreta cu toți elevii cîntecul învățat în ora precedentă.Se va cânta pe grupe de elevi și individual.Momentul se va încheia cu interpretarea cîntecului în colectiv.

Anunțarea cîntecului "Țara noastră o iubim".

-Astăzi vom învăța cîntecul "Țara noastră o iubim".

-Cîntare model a cîntecului.

Țara noastră o iubim

Ta - ra noastră o iu - bim, Pen-tru ea, vo - ioși mun - cim.

Din - tre cî - te săn - suo soa - re fa e cea mai min - dră floa - re.

-Scurtă analiză a conținutului acestui cîntec. Analiza conținutului literar se realizează prin conversație, reliefindu-se dragostea de învățătură al elevilor, dragostea pentru țara care: "dintre cîte sănătatea soare". Fa e cea mai minădră floare".

Învățarea cîntecului. Învățarea cîntecului începe cu recita rea versurilor iar în continuare, cîntecul se învăță prin intonare lui de către elevi ajutați de profesor. În început se cîntă în colectiv, apoi pe grupe de elevi și individual. În tot timpul învățării cîntecului, se va urmări intonarea justă a motivelor melodice, respirație corectă după fiecare linie melodică, pronunțarea clară a textului, ținută corespunzătoare. Momentul se încheie cu interpretarea cîntecului de către întregul colectiv de elevi.

Incheierea primei părți. Se fac aprecieri referitoare la participarea elevilor la învățarea cîntecului.

P.II. Jocul muzical "Bătuta"-consolidare.

Anunțarea activității. În continuare repetăm jocul muzical "Bătuta".

Pregătirea clasei pentru lucru. O parte din elevii clasei sunt scoși în spațiul din fața băncilor și se așeză în formă de cerc unul după altul sau cu față spre centru.

Demonstrarea jocului muzical de către educator.

Foa - ie ver-de ia-so-mi-e Tra, la, la, la, la, la,
Să o joa-ce tot cu foc Tra, la, la, la, la, la,
Să tot cîn-te și să joa-ce Tra, la, la, la, la, la,

Bă-tu - la ci - ne o ști - e Tra, la, la, la, la, la.
Prin-șpi mî-nă la mij - loc Tra, la, la, la, la, la.
Că-i în fa - ră spor și pî ce Tra, la, la, la, la, la.

Pentru consolidarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce faptul că în fiecare timp - pătrime, pulsează două jumătăți de timp - două optimi, elevii din cero merg și bat din palme ritmul de optimi iar elevii din bănci marchează metrul - pătrimea, prin ciocănire, lovirea ușoară a băncii cu palma sau cu pumnul. După uniformizarea și sincronizarea mișcărilor, roulturile se inversează.

Acest joc muzical poate fi executat de doi elevi. Un elev marchează metrul - pătrimea, iar al doilea, marchează ritmul - optimă și apoi roulturile se inversează.

In timpul jocului se poate utiliza tobita - triunghiul sau un alt instrument de percutie. Melodia poate fi cintata cu numele noteelor.

Temă pentru acasă. Învățarea cîntecului "Papa noastră o iubim" și repetarea jocului muzical "Bătuta".

Incheiere, Se fac aprecieri generale asupra orei de muzică.

PLAN DE LECTIE

Clasa a II-a.

Subiectul:a.-Cîntec de leagăn" de Fr.Schubert,auditiile.

b.-"Dacă vesel se trăiește".Cîntec cu joc,consolidare. Scopul lecției:a.-Formarea capacitatii de concentrare și ascultar cu interes și atenție,un cîntec de leagăn;educarea sentimentului de gingăsie,admiratie și respect pentru copilul din leagăn.

b.-Consolidarea cîntecului cu joc "Dacă vesel se trăiește".Consolidarea deprinderii de a percepe și executa cîntecul însoțit de gesturi și mișcări.

Tipul lecției:audiție, urmată de consolidarea unui cîntec cu joc. Metode:demonstrarea,conversația,exercițiul.

Material didactic:magnetofon,bandă magnetică,planșă ilustrativă.

P.I.Pregătirea clasei pentru auditiile.

Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea auditiiei liniște,ordine,asezarea elevilor la locurile lor,aranjarea magnetofonului și pregătirea planșei ilustrative.

Desfășurarea auditiiei.

Anunțarea temei.Astăzi vom asculta un "Cîntec de leagăn"

Să prezintă tabloul care infățișează o scenă familială unde o mamă își aduce copilul.

Familiarizarea elevilor cu conținutul cîntecului.Familiarizarea elevilor cu conținutul cîntecului se realizează prin intuirea vizuală a scenei din tablou.Ca metodă de lucru se folosește conversația combinată cu recitarea versurilor.

Auscultarea cîntecului.Pentru ca auditia să-și atingă scopul se va asigura o liniște completă și se va crea o atmosferă de ascultare și concentrare.

CÎNTEC DE LEAGĂN

Versurile: I. D. Vicol

Franz Schubert

Andantino
PP

1. Dormi co - pi - le drag, Ma-mă iți tri - mi - ye,
Pe - teal se - rii prag, Vi - suri li - niș - ti - te
Dormi u - șor, u - șor Eli - pe - le tă - cu - te
Se o - presc din zbor, Trun-tea sâ - ti sâ - ru - te.

2. Părul auriu,
La holdă de grină,
Pînă-ntr-un fîrziu
Aur va rămîne.

Zimbetul senin
Și cu Moș Lumintă
De departe vin,
La să te alină.

După audierea cîntecului de leagân, se încheie prima parte a lecției, cu aprecieri legate de modul cum elevii au ascultat și înțeles conținutul cîntecului audiat.

P.II.Cântecul cu joc "Dacă vesel se trăiește".
Anunțarea activității.In continuare repetăm cântecoul cu joc
"Dacă vesel se trăiește".

The musical score consists of three staves of music in G major, common time, with lyrics in Romanian. The lyrics are repeated five times, each time with different gestures indicated by numbers 1 through 5. The gestures correspond to the words 'fă-a-să', 'indicate', 'în textul', and 'bi-ne e'. The score includes a red decorative element on the left side.

1. Da - că ve - sel se tră - ieș-te, bă-te-a-șă (Gesturile Da - că ve - sel se tră - ieș-te,
2. " " " fă a - șă sint
3. " " " bă-te-a-șă indicate
4. " " " bă-te-a-șă în textul
5. " " " bi - ne e (jocului)

ies - te bă - te-a-șă (Gesturile Da - că ve - sel se tră - ieș-te, u - nul
fă a - șă sint
bă - te-a-șă indicate
bă - te-a-șă în textul
bi - ne e jocului)

al - lu - ia zîm - beș - te, Da - că ve - sel se tră - ieș - te bă - te-a-șă (Gesturile
fă a - șă sint indicate
bă - te-a-șă în textul
bă - te-a-șă jocului)
bi - ne e

Reamintirea cântecului cu joc se realizează prin demonstrarea lui de către un elev.

Executarea cântecului cu joc "de către elevi.Elevii așezăți în formă de cerc,cintă viața veselă,însotind cîntarea cu gesturi care ilustrează această viață.Melodia se interpretează de cinci ori fiecare interpretare fiind însotită de anumite gesturi.In prima interpretare după cuvintele "bate-agă" se bate de două ori din palme cîte o bătaie de un timp;la a doua interpretare,după cuvintele "fă agă",se pocnește de două ori din degete(degetul mare și degetul mijlociu),la a treia interpretare,după cuvintele "bate-agă",se lovesc de două ori cu palmele,pulpele picioarelor;la a patra interpretare după cuvintele "bate-agă",se calcă de două ori pămîntul cu piciorul drept și cu putere;la a cincea interpretare,după cuvintele "bine e" se execută pe rînd toate cele patru gesturi,după care se strigă cuvintele "bine e" cuvîntul "bine" pe două optimi și vocala "e" pe o pătrime.

Temă pentru acasă.De repede cântecul cu joc "Dacă vesel se trăiește".

Incheierea activității.Se fac aprecieri referitoare la întreaga activitate din cadrul lecției de educație muzicală.

PLAN DE LECȚIE

Clasa a II-a

Subiectul lecției : a.-Cîntecul "Țesătoarele" de învățat.
b.-Canonul "Țesătoarele".

Scopul lecției : a.-Învățarea cîntecului "Țesătoarele". Dezvoltarea sentimentului de dragoste și admirație pentru munca de țesătoare.
b.-Formarea deprinderii de a percepe și cînta în canon.

Tipul lecției: Învățarea unui cîntec canon și executarea lui în formă de canon.

Metode folosite: conversația, demonstrația, exercițiul.

Material didactic: Cîntecul "Țesătoarele" și planșă ilustrativă cu aspecte dintr-o țesătorie modernă și un război de țesut de tip tărănesc.

Desfășurarea lecției.

I.-Moment organizatoric: pregătirea clasei pentru activitatea ordinară, disciplină, poziție corectă în bănci.

II.-Exerciții de cultură vocală.

a.-Exerciții de respirație și omogenizare a vocilor.
insp. exp.

Ma. me. mi. mo. mu.
Ta. te. ti. to. tu.

b.-Exerciții pentru dezvoltarea ambitusului.

Ma. me. mi. mo. mu. Ma. me. mi. mo. mu.

Ma. me. mi. mo. mu. Ma. me. mi. mo. mu. Ma. me. mi. mo. mu.

Exerciții de intonație pe scările scării:

Exercițiu orientativ:

VII.-Verificarea cîntecului învățat în ora precedentă.

VIII.-Moment pregătitor.După verificarea cîntecului învățat în ora precedentă, urmează momentul pregătitor, care se realizează prin intuirea vizuală a tabloului ce ilustrează aspecte dintr-o șesătoare. Ca metodă de lucru se utilizează conversația.

IX.-Anunțarea.Astăzi vom învăța cîntecul "Teschitoarele".

X.-Cintarea model.Demonstrarea model a cîntecului se va face în mod corect și expresiv.După cintarea model se va învăța textul.In același timp se vor explica cuvintele și sensul lor.

XI.-Învățarea cîntecului "Teschitoarele".Cîntecul fiind scurt, învățarea lui se realizează global.La început, educatorul va cînta cu întregul colectiv, apoi pe rînduri de bînci și individual.După consolidarea cîntecului se va trece la partea a doua a lecției.

XII.-Cintarea în canon.Pentru cintarea în canon se va împărți clasa în două grupe, relativ omogene.Se va cînta pe rînd cu fiecare grupă "Teschitoarele" apoi în canon.Inainte de a trece la interpretare, grupelor de elevi li se va explica clar cum trebuie să cînte, cînd trebuie să înceapă, care grupă începe, cînd începe grupa a doua și care grupă termină mai tîrziu.

TESCHITOARELE

A   B

Noi lu-crâm la râz-boi, Te-sem, te-sem, fi-re moi

Si la rîu noi por-nim, Pîn-ze scumpă s-o-năl-sim.

Pe tot parcursul interpretării canonului, la fiecare grupă de elevi se va urmări corectitudine și precizia în executarea melodiei și a ritmului.La reluare se va interveni cu explicații suplimentare care privesc corectarea eventualelor greșeli.La o nouă reluare canonul se începe de către grupa a II-a.

Temă pentru acord. De învățat cîntecul "Teschitoarele".

Incheierea lecției.La încheierea lecției se fac aprecieri asupra modului cum elevii au cîntat și s-au comportat în timpul lecției de educație muzicală.

Plan de lecție

clasa a III-a

Subiectul: a.-Cântecul "La moară" - repetare

b.-Acompanierea cântecului cu sunetul de bază.

Scoțul: a.-Consolidarea cântecului "la moară"

-Consolidarea reprezentărilor sunetelor ce stau la baza acestui cântec.

b.-Consolidarea deprinderii ținerii isonului.

Tipul lecției: Consolidarea unui cântec; consoliderea reprezentărilor sunetelor ce stau la baza cântecului cu ținerea isonului.

Metode folosite: Conversația, demonstrația, exercițiul.

Material didactic: planșă, scăriță cu sunete.

Pregătirea clasei pentru lucru.

a. Moment organizatoric: curățenie, ordine, disciplină, desenarea scăriței pe tablă.

b. Moment muzical: exerciții de cultură auditivă.

Scăriță

Exercițiu orientativ:

Reamintirea cîntecului învățat în clasa I.

Cîntecul "La moară" se reamintește de către un elev sau profesor. Interpretarea cîntecului de către elevi. La prima interpretare se urmărește corectitudinea înălțimii sunetelor, respectarea duratălor și dicția textului. La a doua interpretare, secioanează ritmul. În timpul pauzei se bate din palme sau se pronunță cuvîntul "bun". La a treia interpretare se marchează metrul cu baterie din palme sau cu tactarea măsurii. La timpul doi, copiii ating ușor banca cu palma sau pumnul. La a patra interpretare, clasa se desparte în două grupe: o grupă de elevi marchează ritmul iar altă grupă marchează metrul. Cînd realizăm acest moment trebuie să avem în vedere utilizarea unor timbre diferite. La următoarea interpretare, un grup de elevi marchează isonul ritmic sau metric.

The musical notation consists of three staves of music. The first two staves are in G major and the third is in F major. The lyrics are:

Vi-ne-o cioa-ră   jos lá moa-ră   Ti-la, fa-ca, lá,
Ti-la, lá-ca, ti-la, lá-ca, lá, lá, lá, lá,

Conștientizarea sunetelor se stau la baza cîntecului.

Elevii interpretează cîntecul la unison în piano, iar profesorul indică sunetele pe scăriță. "Mai interpretăm odată, după care voi o să-mi spuneți, cîte sunete stau la baza acestui cîntec?"

intonarea cîntecului cu numele notelor.

Copiii, în continuare intonăm cîntecul cu numele notelor. Cîntecul se intonează pe note, colectiv, apoi individual.

intonarea cîntecului cu numele notelor și cu acompaniament.

O grupă de elevi intonează cîntecul pe note iar altă grupă intonează isonul cu numele sunetului "Do". Această activitate se încheie cu exerciții de intonație pe scăriță - colectiv și individual.

În încheierea lecției, cîntecul se interpretează pe cuvînte cu acompaniament. Pentru acompaniament se utilizează o silabă sau un cuvînt la alegră.

C.1. ETAPA NOTATIEI

METODICA EDUCATIEI MUZICALE

IN PERIOADA DE INSUSIRE A

ALFABETULUI MUZICAL

Clasa I, semestrul al II-lea, Scoala primara

I.Scopul educatiei muzicale in etapa studierii alfabetului muzical.

II.Sarcinile educatiei muzicale in etapa studierii alfabetului muzical.

III.Mijloacele specifice educatiei muzicale in aceiasi perioada.

A.Exercitii de cultură vocală;

B.Exercitii de cultură auditivă;

C.Cîntecul;

D.Canonul;

E.Cîntecul pe două voci;

F.Auditia muzicală

IV.Tipurile de lecții și structura lor;

V.Activitățile didactice din cadrul unei lecții de muzică;

VI.Planuri de lecție.

1. Scopul educației muzicale în etapa studierii alfabetului muzical.

În primul an de educație muzicală, elevii și-au insușit un bogat și variat repertoriu de cîntece, jocuri muzicale, cîntece cu mișcări, au audiat un însemnat număr de melodii, piese muzicale vocale și instrumentale. Prin interpretarea sau audierea acestor mijloace specifice, elevii au trăit puternice emoții artistice, și-au dezvoltat sensibilitatea muzicală, auzul, vocea, și-au format sentimente, convingeri și atitudini. Dar, pe lîngă toate acestea, pe bază de cîntece, elevii și-au insușit în mod senzorial, o seamă de deprinderi legate atât de ritm cît și de melodie.

Astfel, elevii și-au insușit deprinderi legate de durata sunetului, dar ceea ce este esențial, este faptul că ei și-au insușit deprinderi legate de înălțimea sunetului. La sfîrșitul acestei etape, elevii recunosc și reproduc durata de pătrime, doime și optimă, și recunosc și reproduc înălțimea suntelor sol, la, sol, mi, re, de. Cu o astfel de pregătire aperceptivă elevii sănătățile capabile să abordeze studierea alfabetului muzical.

Scopul educației muzicale în etapa de insușire a alfabetului muzical, se stabilește în funcție de progresurile elevilor obținute în prima etapă. În etapa de insușire a scrierii muzical, se consolidează deprinderile elevilor formate în etapa anterioară și se urmărește formarea unor noi și importante deprinderi în legătură cu studierea alfabetului muzical,

Menționăm preocupările cu caracter permanent:

- cultivarea emoțiilor artistice;
- educarea sentimentului de dreptate, cinste, dragoste de muncă, școală, familie, sat, oraș, patrie, partid, dragoște de muzică.
- educarea simțului și gustului estetic muzical;
- cenzizarea deprinderii de a cînta corect și expresiv în colectiv și solistic;
- consolidarea deprinderii de a păstra poziție corectă în timpul cîntării, de a deschide gura normal, de a respira corespunzător frazei muzicale, de a prenunța expresiv textul cîntecelor, de a emite sunete frumoase;
- formarea capacitatei de a înțelege conținutul cîntecelor aude și învățate;
- formarea vocii și a auzului elevilor;

Noile deprinderi sunt în legătură cu studierea alfabetului muzical:

a. formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce imaginea sonoră concret senzorială a sunetului "sel" asociată cu durata de patrime, optime și doime;

b. formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce imaginea sonoră concret senzorială a sunetelor asociate cu numele lor, locul lor pe portativ și semnele grafice respective;

c. consolidarea acestor asocieri și transformarea lor în reflexe condiționate - kinestezie laringiană automatizată;

d. formarea deprinderii de a scrie semnele grafice ale sunetelor;

162

- d. formarea deprinderii de solfegiere.
- e. formarea deprinderii de a scrie dictări ritmice și ritmico-melodice;
- învățarea cîntecelor și audierea pieselor muzicale prevăzute în programa analitică.

Obiectivele prin care se realizează scopul educației muzicale în această etapă, devin sarcini cu caracter obligator și permanent pe tot parcursul acestei perioade.

III. Sarcinile educației muzicale în etapa studierii alfabetului muzical.

a. Formarea deprinderii de a percep, recunoaște și reproduce imaginea sonoră concret senzorială a sunetului "sol" asociată cu durata de pătrime, optime și deime.

Conștientizarea sunetului cu durată de un timp se realizează prin repetarea unor recitative construite din sunete cu durațe de pătrimi, învățate în etapa anterioară.

În cadrul lecțiilor de educație muzicală, din prima etapă elevii și-au fermăt deprinderi practice de a recunoaște și reproduce sunete cu durațe de un timp și și-au însușit cunoștințe în legătură cu această durată.

Astfel, ei știu că valoarea de un timp este egală cu un pas din mersul normal, moderat, cu o bătaie din palme sau cu un clocnit în bancă, în tempo moderat.

În primele lecții de educație muzicală, din etapa de însușire a alfabetului muzical, elevii își însușesc scrierea și citirea sunetelor cu valori de un timp. Pentru conștientizarea sunetelor cu valori de un timp, se repetă recitativele construite din acest material, care se scriu și se intonează.

/65.

cu numele accluiasi sunet.

Cenzolidarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce sunete cu durată de pătrimi și optimi, se realizează prin recitative, cîntecă și exercițiile de recunoaștere oral sau în scris.

Profesorul exemplifică o formulă ritmică, elevii o ascultă, o repetă colectiv și apoi formulează răspunsul oral sau în scris.

La fel se procedează și în cazul conștientizării sunetelor cu valori de doimi sau în cazul sunetelor din recitativele construite din combinația celor trei durăze.

b. Formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce imaginea sonoră concret senzorială a sunetelor asociată cu numele lor, locul lor pe portativ și semnalele grafice respective.

Datorită faptului că recitativele construite cu durată de pătrimi, optimi și doimi se intonează la înălțimea sunetului "sol", concomitent cu conștientizarea acestor durăze se realizează și imaginea sonoră, reprezentarea sunetului "sol".

Formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce imaginea sonoră a sunetului "sol" se realizează prin mijlocirea recitativelor melodizate construite pe sunetele sol-ai.

După asocierea acestor două reprezentări "sol-mi", ce se realizează prin cîntecă corespunzătoare și exercițiile de intonărie, urmărește însușirea semnelor grafice, forma și locul lor pe portativ. Cenzolidarea acestor asociieri, transformarea lor în reflexe condiționate, urmărește să se infățișească în lecturile următoare prin cîntecă intonate pe note și text, exercițiile de intonare, exercițiile de recunoaștere orală și exercițiile de dictare. Conexiunea întină între imaginiile sonore și asocierile două sunete, numele lor, forma și locul notelor pe portativ

citirea și intenarea sunetelor, favorizează transformarea reflexelor condiționate în automatisme de solfagiere.

Pentru înșurarea temeinică a acestor două sunete, profesorul trebuie să le scrie mai multe ore de educație muzicală. De altfel, pentru înșurarea fiecărui sunet sunt necesare mai multe lecții de muzică. Trecerea la înșurarea altui sunet, este în funcție de realizarea unei depline reciprocități funcționale între reprezentările și numele sunetelor predate. Adică, denumirea sunetelor săi-mi, trebuie să trezească în suzul elevului, înălțimea lor și invers, la receptarea înălțimii sunetelor, săi-mi, reprezentările acestora, trebuie să trezească în mintea elevului, denumirile respective. Deplină reciprocitate funcțională trebuie să existe, nu numai între imaginea sără și numele ei, ci și între acestea și locul notei pe portativ.

După realizarea consolidării de către profesor de solfagiere și dictare cu aceste două sunete se trece la înșurarea sunetului "la".

Nu se va trece la studierea altui sunet decât în momentul cînd sunetul predat a fost înșurit temeinic și elevii pot descifra cu ușurință cîntecă, pe realiza solfegiei și dicări ritmico-meledice, în care se află sunetul respectiv.

Fixarea relațiilor dintre sunete se realizează prin cîntecă, solfegie, exerciții de dictare și exerciții de cultură auditivă. Pe lîngă exercițiile de cultură auditivă cu ajutorul scărițelor și a baghetei, cînd profesorul indică nota de pe tablă și elevii intonează sunetul respectiv, în această etapă, fixarea relațiilor dintre sunete este mult ușurată de utilizarea semnelor de mînă. Demonstrația diferențelor de înălțime a sunetelor în spațiu, cu ajutorul semnelor de mînă, aduce variație și prospetime în maniera de lucru.

Sistemul este distractiv și reprezintă o modalitate rapidă de înșurățire a solfegiului și a dictării melodice.

c. Formarea deprinderii de a scrie semnele grafice ale sunetelor.

După formarea reprezentării sonore a sunetului, în gîndirea muzicală a elevilor, profesorul demonstrează la tablă, locul și forma notei pe portativ. Supraveghează de profesor, elevii își înșueșesc cunoștințe cu privire la locul și forma notei pe portativ, pe care o scriu în caietele de muzică.

Fixarea cunoștințelor cu privire la semnele grafice ale sunetelor, se realizează cu ajutorul procedeului învățării cîntecului prin scriere. Acest procedeu constă din următoarele momente :

Invățarea din memorie, pe cuvinte a rîndului melodic. În timpul repetării de către elevi a rîndului melodic, profesorul indică succesiunea notei pe scărîță de pe tablă, după care se adreseză clasei astfel: „un elev să intoneze pe note acest fragment! După ce un elev intonează pe note fragmentul melodic, acesta se repetă de întreaga clasă. Elevul care l-a intonat pe note, îl scrie la tablă, iar ceilalți elevi îl scriu pe caiete. Elevul care scrie la tablă, pronunță cu voce tare, ceea ce scrie.

De exemplu : timpul întîi sol pătrime, timpul doi mi pătrime, bară de măsură ,etc. Elevii din bânci corecteză eventualele greseli. După ce a terminat de scris, elevul de la tablă, solfegiază rîndul melodic. În continuare rîndul melodic de pe tablă și de pe caiete se solfegiază colectiv. În felul acesta se continuă și cu celelalte rînduri melodice.

Invățarea cîntecului prin scrierea lui pe caiete și pe tablă, fixeză în mod temeinic, deprinderea scrierii, citirii

notelor și intonării sunetelor respective.

Acest procedeu rezolvă problema scrierii și citirii semnelor muzicale pentru teatru periodă școlarizării elevului.

Utilizând acest procedeu oră de oră, nu vor mai exista elevi, care, în clasele V, VI, VII, VIII, să nu știe să scrie, sătă sau intona cîntecele din manuscrisele școlare.

Cunoștințele legate de celelalte semne muzicale: portativ, linii, spații, cheia sol, măsura de doi tempi, pauze, nuanțe, mișcare, toate acestea, se înșuește pe bază de practică fără teoretizare și intelectualizare.

Plecind de la elementele vii ale muzicii, con-
tințind intonărea justă și frumoasă, fără analize și trans-
nitere de reguli și deficiențe, noțiunile și cunoștințele ele-
mentare ale gîndirii muzicale, se conturează și se înșuește
de către elevi treptat, în mod inductiv, datorită activității
de cîntare.

De aceea, manualul din etapa înșuirii alfabetului muzical, nu conține definiții sau reguli, atenția principală este îndreptată asupra materialului muzical care trebuie să capete viață prin activitatea de cîntare și intonare a întregului colectiv de elevi.

d. Formarea deprinderii de solfegiere

Formarea deprinderii de solfegiere începe adăsta cu intonarea recitativelor formate din sunete cu același durată sau din durate diferite, încadrate în măsura de doi tempi, utilizând denumirea sunetului "sol".

Consolidarea acestei deprinderi se realizează prin dictări ritmice. Ritmizarea recitativelor formate din sunete de "sol" cu valori de patrime și optimi, favorizează formarea deprinderii de cîntare pe note.

Intonarea recitativelor melodizate construite pe sunetele sol-mi, prilejuiește formarea deprinderii de solfegiere.

Datorită intenției cîntecelor, solmizării lor, și realizării dictărilor ce au la bază aceste două sunete, elevii își consolidează deprinderea de solmizare, capătă încredere în forțele proprii și îndrăgesc această nouă înlesnire. După consolidarea acestei deprinderi, pe bază de cîntec de copii, se va trece la studierea sunetului "la" și a celorlalte sunete prevăzute în programa analitică.

Formarea deprinderii de solfegiere durează întreaga perioadă de însușire a alfabetului muzical, perioadă în care se însușesc toate sunetele naturale ale săvîrșii de.

e. Formarea deprinderii de a scrie dictări ritmice, meledice și ritmico-melodice.

Formarea deprinderii de a scrie dictări muzicale, începe cu formarea deprinderii de a scrie dictări ritmice. Această deprindere se formează cu ajutorul recitativelor. După însușirea din memorie a unui recitativ, elevii sunt învățați cum se notează sunetele grafice ce reprezintă sunetele cu duratele respective ce stau la baza recitativului. Elevii scriu pe caiete, scriu la tablă, intonează ceea ce au scris, individual și colectiv.

Odată însușită această deprindere, se trece la notarea meleodiilor cu două sunete. După activitățea de memorizare a unui cîntec de copii, ce are la bază intervalul de tert minoră în ceborfă, se precedează la scrierea lui din memorie. Profesorul intonează cele două sunete de control, elevii le repetă și apoi scriu pe caiete, din memorie, primul rînd meledic din cîntec.

468

In timp ce elevii scriu, profesorul îi ajută prin intonația sunetelor scris și în fragmentul melodic ce se scrie. Elevul care a scris corect pe caiet, trece și scrie la tablă, pronunțând cu voce tare ceea ce scrie, iar elevii din banci verifică și corectează eventualele greseli. Elevul care a scris la tablă, intonează pe note ceea ce a scris, urmărind semnele cu mîna stîngă iar cu mîna dreaptă, tactează măsura. Rîndul melodic se repetă de întreaga clasă, după care se continuă cu scrierea fragmentului următor. Pentru fragmentul următor, profesorul intonează pe note rîndul melodic de pe tablă, cu sublinierea ultimului sunet, iar rîndul melodic următor, îl intonează pe cuvinte. Elevii intuiesc auditiv, repetă fragmentul pe cuvinte și trec la scrierea lui, procedință fiind continuarea ca la primul rînd melodic. La terminarea cîntecului, el se intonează pe note și pe cuvinte atîță de pe tablă, caiete cît și de pe manuale.

f. Censtientizarea măsurii de două pătrimi

Cea dintîi măsură ce se înșește de către elev este măsura de două pătrimi. Elementul esențial care determină măsura, este timpul accentuat. În structura acestei măsuri, găsim cea mai simplă formă de imbinare a sunetelor accentuate și neaccentuate.

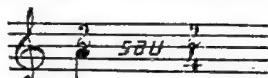
Demonstrarea accentului care cade din deîn deîn timpi, se realizează printr-un ciuteac cu versuri cîrpușătoare.

Cîntind și dirijînd, ducînd brațele cu putere în jos, pe silabele accentuate și ușor în sus, pe silabele neaccentuate, întocmai cum face leagănul, observăm că silabele se grupează cîte două : prima silabă este accentuată iar cea de a două silabă este neaccentuată.

Atragem atenția elevilor că și timpi se ordinează la fel, în grupuri egale de cîte doi: timpul întîi, în jos, accentuat și timpul al doilea, în sus, neaccentuat. Datorită căderii accentelor din doi în doi timpi, cîntecul se împarte în grupuri egale de cîte doi timpi.

Definiția măsurii de doi timpi, va fi formulată simplu: grupul de doi timpi, dintre care primul este accentuat, iar al doilea este neaccentuat, se numește măsura de doi timpi.

Profesorul explică, că măsura de doi timpi, se indică prin cifra 2, care se scrie la începutul cîntecului, imediat după cheia sol, astfel :

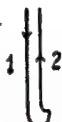

Cifra 2, ne arată numărul timpielor în care se dirijează cîntecul iar cifra 4, ne arată valoarea unui timp din măsură.

Denumirea măsurii se va formula după conținutul ei, adică: două pătrimi, nu, două a patra, aşa cum în med curent se obisnuiește să se numească.

Măsurile se despart prin cîte o linieță, care se numește bară de măsură. La sfîrșitul cîntecului se desează bară dublă de măsură.

Măsura de doi timpi se dirijează, se tactează astfel: timpul întîi, accentuat, de sus în jos, iar timpul al doilea, neaccentuat, de jos în sus. Gesturile cu mâna vor fi simple, evitîndu-se reculul exagerat.

III. mijloacele specifice educației muzicale în perioada de înșurire a alfabetului muzical.

Scopul și sarcinile educației muzicale în etapa de înșurire a scris-cititului muzical, se realizează prin următoarele mijloace specifice: exerciții de cultură vocală, exerciții de cultură auditivă, cîntecă propriu-zisă, oracane, cîntecă pe două voci și audiții.

A. Exerciții de cultură vocală

Pe lîngă faptul că ele contribuie la cultivarea vocii și a sunoului muzical, exercițiile de cultură vocală au ca scop formarea și consolidarea deprinderilor de a respira corect, de a cînta acordat și omogen, de a emite sunete frumusești și de a pronunța cuvintele clar și expresiv.

Pentru ca exercițiile să aibă eficacitate și să-și atingă scopul, profesorul trebuie să asigure aerisirea sălii de clasă și să urmărească ca elevii să aibă o poziție corespunzătoare în banci.

Primele exerciții care trebuie realizate cu elevii clasei, sunt cele de respirație. Pentru formarea deprinderii de a respira corect, profesorul va favoriza respirația costală, combinată cu cea diafragmatică. Această respirație este avantajată de faptul că plămînii au posibilitate să economizeze o mare cantitate de aer care poate fi expirată cu economie, creind posibilitatea de a susține neîntrerupt și prelungit intenarea sunetelor și a rîndurilor melodică din cîntecă.

a. EXERCITII DE RESPIRATIE, ACORDARE SI OMOGENIZARE

inspiratie   *expiratie*

Ma, ma, ma, ma, ma, me, me, me, me, me, mi, mi, mi, mi, mi, mo, mo, mo, mo, mo, mu, mu, mu, mu, mu.

Ma, ma, ma, ma, ma, me, me, me, me, me, mi, mi, mi, mi, mi, mo, mo, mo, mo, mo, mu, mu, mu, mu, mu.

Ma, ma, ma, ma, ma, me, me, me, me, me, mi, mi, mi, mi, mi, mo, mo, mo, mo, mo, mu, mu, mu, mu, mu.

Da, da, da, da, da, de, de, de, de, de, di, di, di, di, di, do, do, do, do, do, du, du, du, du, du,

Ra, ra, ra, ra, ra, re, re, re, re, re, ri, ri, ri, ri, ri, ro, ro, ro, ro, ro, ru, ru, ru, ru, ru,

b. EXERCITII DE INTINDEREA AMBITUSULUI,
OMOGENIZARE SI EMISIE CORECTA

Sol, la, sol, fa, mi, sa, sol;
Ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma;
Mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo;

La, si, la, sol, fa, sol, la;
Ta, ta, ta, ta, ta, ta, ta;
Tu, tu, tu, tu, tu, tu, tu;

Si, do, si, la, sol, la, si;
Ra, ra, ra, ra, ra, ra, ra;
Re, re, re, re, re, re, re;

Do, re, do, si, la, si, do;
No, no, no, no, no, no, no;
Ni, ni, ni, ni, ni, ni, ni;

Re, mi, re, do, si, do, re;
Mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi;
Mu, mu, mu, mu, mu, mu, mu;

Na, ne, ni, na, ne, ni, na;
Ne, ni, na, ne, ni, na, ne;
Ni, na, ne, ni, na, ne, ni.

*EXERCIȚIILE SE VOR REPETA DE CÎTEVA ORI,
LA FIECARE REPETIȚIE SE VA CINTA MAI SUS
CU UN SEMITON*

C. EXERCITII DE AGILITATE SI MALEABILITATE

Du, du, du, du, du, du, du, du,
Di, di, di, di, di, di, di, di,
Do, do, do, do, do, do, do, do,

Du, du, du, du, du, du, du, du,
Na, na, na, na, na, na, na, na,
Ne, ne, ne, ne, ne, ne, ne, ne,

Ta, ta, ta, ta, ta,
To, to, to, to, to,

La, la, la, la, la, la, la, la,
Ru, ru, ru, ru, ru, ru, ru, ru,
Mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi

Ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma,
Ti, ti, ti, ti, ti, ti, ti, ti,
Ro, ro, ro, ro, ro, ro, ro, ro,

Ma, Ma, Ma, Ma, Ma, Ma, Ma, Ma,
Mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi,
Mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo,

Ta, ta, ta, ta, ta,
Ti, ti, ti, ti, ti,

B. Exerciții de cultură auditivă

Exercițiile de cultură auditivă se vor efectua în mod obligatoriu atât la începutul fiecărei ore de educație muzicală cît și în cadrul studierii sunetelor în vederea formării și consolidării deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce înălțimea lor.

Pentru înșurarea intonației juste și frumoase a fiecărui sunet, în asociere cu celealte sunete, exercițiile de cultură auditivă se vor realiza după dispaze. Întonația justă are o mare influență asupra dezvoltării auzului și vocii elevilor.

Înainte de a începe orice exercițiu de cultură auditivă, este necesar să se stabilească, după diapazon, înălțimea sunetului cu care începe exercițiul de intonare. După stabilirea înălțimii exacte a sunetului de început, profesorul indică cu bagheta diferite note pe scărătă, iar elevii le intonează, la început ajutați de educator, iar mai tîrziu ei intonează singuri. Profesorul va fi atent asupra acordajului ce trebuie realizat la fiecare sunet. Pentru aceasta, fiecare sunet va fi intonat de mai multe ori pînă la emogenizare și acordare perfectă și apoi, cu răbdare, se va trece la intonarea altui sunet.

Intonarea sunetelor se va face colectiv și individual.

Prin aplicarea întregului sistem al exercițiilor de cultură auditivă, profesorul are posibilitate să observe și să cunoască pe fiecare elev în parte de felul cum se dezvoltă din punct de vedere al auzului muzical.

La începutul fiecărei ore de educație muzicală în cadrul momentului organizatoric, profesorul va desenă pe tablă, în colțul din stînga, scărătă cu sunetale pe care se va desfășura exercițiul de cultură auditivă.

Pentru menținerea atenției și interesului, pentru a satisface plăcerea elevilor în timpul exercițiului de cultură auditivă, modalitatea de indicare a notelor de pe scărăță, va fi îmbinată cu semnele de mână, după care se revine iarăși la scărăță.

In cazul cînd la subiectul respectiv, manualul prevede exerciții de cultură auditivă, profesorul precizează exercițiul ce va fi intențat, indică începerea și durata aproximativă a sunetelor ce se intonează și precedează la efectuarea lui atât colectiv cât și individual. De altfel, exerciții de cultură auditivă se pot realiza utilizînd materialul muzical al fiecărui cîntec. In acest caz exercițiul de cultură auditivă este sinonim cu citirea melodică a cîntecului.

EXERCITII DE INTONATIE

SCĂRÎTA

EXERCITIU CU SCOP ORIENTATIV

SCĂRÎTA

Exercitîu de orientare

Pentru menținerea atenției și interesului, pentru a satisface plăcerea elevilor în timpul exercițiului de cultură auditivă, modalitatea de indicare a notelor de pe scărăță, va fi imbinată cu semnele de mână, după care se revine iarăși la scărăță.

În cazul cînd la subiectul respectiv, manualul prevede exerciții de cultură auditivă, profesorul precizează că exercițiul ce va fi intonat, indică începerea și durata aproximativă a sunetelor ce se intonează și precedează la efectuarea lui atât colectiv cât și individual. De altfel, exerciții de cultură auditivă se pot realiza utilizînd materialul muzical al fiecărui cîntec. În acest caz exercițiul de cultură auditivă este sinonim cu citirea melodică a cîntecului.

EXERCITII DE INTONATIE

Exercițiu cu scop orientativ

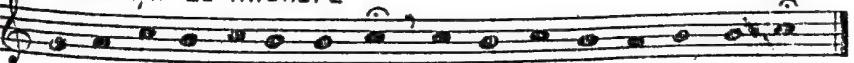
SCĂRITĂ

The musical notation consists of two staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains six notes: a quarter note followed by a half note, then a dotted half note, a quarter note, another dotted half note, and a final quarter note. The second staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains six notes: a half note, a dotted half note, a quarter note, a dotted half note, a quarter note, and a dotted half note.

Exercițiu de orientare

SCĂRITĂ

The musical notation consists of three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains six notes: a quarter note, a half note, a dotted half note, a quarter note, a dotted half note, and a final quarter note. The second staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains six notes: a half note, a dotted half note, a quarter note, a dotted half note, a quarter note, and a dotted half note. The third staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains six notes: a half note, a dotted half note, a quarter note, a dotted half note, a quarter note, and a dotted half note.

*SCĂRITA**Exercițiu de orientare**SCĂRITA**Exerciții de intonare**SCĂRITA**Exerciții de intonare**SCĂRITA**Exerciții de intonare**SCĂRITA**Exerciții de intonare*

6. Cîntecul

1.

Cîntecul propriu-zis, de o realizare artistică irepresabilă, este mijlocul cel mai de seamă prin care se infaptuieste educația muzicală a elevilor. În etapa studierii alfabetului muzical, în vederea conștientizării unor elemente ale melodiei și în special pentru însușirea temeinică a reprezentărilor sonore, a sunetelor, se reiau cele mai pretrivite cîntece studiate în prima etapă.

Pentru conștientizarea reprezentării sonore a sunetelor, se vor studia, solfegia și cînta pe cuvinte, teme cîntecele din manual prevăzute pentru fiecare sunet în parte. Pentru început, repertoriul din manual se bazează pe cîntecul de copii. Acesta se caracterizează prin intervalul de tertă minoră coboritoare, secunde mari, brodate pe melodie scurte cu durate de pătrimi și optimi.

Pentru a satisface cerințele particularităților dezvoltării psihice ale elevilor și imbinarea acestora cu necesitățile de ordin didactic -corespondență-exemplul cu problemele muzicale - în manual, au fost introduse cele mai reușite cîntece de copii, creații populare și creații culte. Cîntecele cele mai plăcute și solicitate de către elevi, se vor insera în repertoriul permanent al clasei.

În afară de materialul muzical care se studiază pe bază de solfegii, manualul cuprinde un capitol de cîntece pionierești, patriotice etc. ce se învață după auz.

Dintre exemplele prezentate în continuare, pe care îi interpretează, se vor selecționa cele care corespund faptelor cărăbușii creșterii și dezvoltării elevilor prezenți și în legătură cu dezvoltarea numărului învățătorilor o comunica.

VIII

D. Canonul

~~mădălătăcănești~~ Alături de cîntecul propriu-zis, un mijloc specific pentru dezvoltarea auzului melodic, armonic și polifonic, este canonul.

Avind în vedere importanța pe care o are auzul armonic și polifonic în dezvoltarea muzicală a elevilor, educația acestui simț, trebuie incepută de timpuriu.

(Incepînd din clasa întâi și continuînd în clasa a doua, simultan cu dezvoltarea auzului ritmic, prin acompanierea cîntecelor cu ciocârliau, bătut din palme, prin utilizarea unor instrumente de percuție, se dezvoltă și auzul armonic. Acompanierea unor melodii prin metrul sau ritmul lor, nu poate servi ca exemplu de polifonie, însă prin asemenea exerciții ce reliefiază elementul ritmic ce se află la baza ~~cîntecelor~~, ^{arhul} se incepe dezvoltarea auzului polifonic.)

Forma de acompaniere a melodiei cu sunetul cîmpoului, isonul sau punctul de orgă și cîntarea în dialog, incepută în clasa a doua, cu scop de a contribui la dezvoltarea auzului armonic și polifonic, se va continua și în clasa ~~III-a. următoare.~~)

(Însă, adevarata activitate, care dezvoltă auzul armonic și polifonic al elevilor, este cîntarea în canon.

La executarea unui canon, vom fi atenți ca vocile să fie de aceeași intensitate, pentru a nu se acoperi una pe alta. Se recomandă cîntarea în piano, în așa fel, încît, toti elevii, pe lîngă vocea lor, să audă și vocea cealaltă.

E. Cîntecul pe două voci

Pentru fermarea deprinderii de a cînta pe două voci, este necesar să se procedeze la o pregătire în acest sens. Pregătirea elevilor în vederea cîntării pe două voci, începe chiar din clasa întâi, atunci cînd cîntecurile sunt acompaniate ritmic prin mișcări corporale sau cu instrumente de percuție. În cadrul acestei pregătiri, elevii clasei a doua și a treia se deprind să cînte în dialog.

Dialogul muzical se bazează pe alternarea unor rînduri melodice ale aceluiași cîntec, executate de către două grupe de elevi. Dialogul muzical este asemănător cu alternarea dintre întrebare și răspuns, preposta și riposta sau antecedent și precedent.

Un cîntec ce servește ca exemplu de cîntare în dialog este Cîntecul Răcorilor.

LÎNTĂ BALIUL

The musical notation consists of two staves of music. The top staff is in G major and the bottom staff is in A major. Both staves have a common time signature. The lyrics are written below the notes:

Trun-ză ver-de de tri-fai Tri, li, li, li, li.
Lin-fă ba-ciul din cim-poi Tri, li, li, li, li.

14

Acordă formă de ușoareitate
afăre, nu des, nu cutarea.
poate practica de către
algoritm la scură, urătoare.

După ce cîntecul se învață corect cu testă clasa, el poate fi cîntat în formă de dialog astfel: grupa întîi, cîntă linia melodica cu versurile „Kranză verde de trifoi,” iar grupa a doua, răspunde prim refren, în continuare grupa întîi, cîntă linia melodica cu versurile „cîntă băboial din cîmpie,” iar grupa a doua, răspunde prin al doilea refren.

Pregătirea elevilor în vederea cîntării pe deosebi veci continuă cu ținerea isonului, hangui cîmpelui sau pedala. Un grup de elevi execută cîntecul propriu zis, iar alt grup de elevi, cîntă un sunet prelungit sau imită acompaniamentul pe tonică.

„Dialogul musical se poate apăra la foarte multe locuri în afară.

„La lini de cîntecul musical, putem pregăti elevii vedere interpretată de elevi pe deosebi voia cîntăreacă vor trăine și vor să învăță cîntecul LA MORĂRĂ importantă care împreună sunt peretele unei școli; la un exemplu!“

The musical score consists of four staves of music in common time (indicated by '2') and G major (indicated by a 'G'). The lyrics are written below each staff:

- Staff 1: Vi-ne-o-cioa-ră jos la moa-ră Ti-ca, ti-ca, ta.
- Staff 2: Ti-ca, ti-ca, ti-ca, ti-ca, Ti-ca, ti-ca, ti-ca, ti-ca.
- Staff 3: Să ma-ci-ne griu, se-ca-ră, Ti-ca, ti-ca, ta.
- Staff 4: Ti-ca, ti-ca, ti-ca, ti-ca, Ti-ca, ti-ca, ti-ca, ti-ca.

Pregătirea elevilor în vederea cîntării pe două voci continuu cu interpretarea repertoriului de cântece incluse în manual.

DOARME MOŞUL

A   B

Doar - me   mo - șul   sub um - brar.
 Șfo - ră - ie ca un bon - dar.

F. Auditia muzicală

Auditia muzicală este un mijloc specific pentru a ferma, dezvoila și consolida deprințarea elevilor de a asculta o piesă muzicală și de a recepta și înțelege conținutul muzicii.

Pentru ca repertoriul de cîntece să capteze atenția și interesul elevilor în timpul auditiiei, este necesar ca acesta să îndeplinească următoarele condiții:

- să corespundă intereselor afective ale elevilor;
- să fie adecvat particularităților creșterii și dezvoltării copiilor din punct de vedere fizic și psihic;
- să fie accesibil atât din punct de vedere al conținutului și din punct de vedere al formei de transmitere a conținutului;
- să fie valoros din punct de vedere al realizării artistice;

- să fie interpretat cît mai expresiv fie cu vocea, sau cu instrumentul, fie înregistrat pe bandă magnetică, sau pe disc . . . ;
- să se facă o pregătire pentru înțelegerea conținutului de idei exprimat prin versuri și muzică. Înțelegerea conținutului de idei și sentimente se realizează printr-o pregătire, moment în care se discută ideile principale ale cîntecului. În cadrul acestui moment, se citesc unele versuri sau se exemplifică anumite fragmente muzicale prin care sunt redată mai plastic imaginile artistice.

Momentul pregătitor are o importanță deosebită, deoarece, pe lîngă faptul că stîrnește curiozitatea și interesul elevilor, mai îndeplinește și un rol important în ceea ce privește înțelegerea conținutului de idei și sentimente exprimate prin sinteza dintre versuri și muzică. Ii obișnuiește pe elevi să se concentreze în urmărirea imaginilor muzicale, fapt ce le dezvoltă capacitatea de a audia lucrări mai dezvoltate.

In etapa de studiere a alfabetului muzical, auditiua nu trebuie să depășească circa 15 minute.

După auditiu, este necesar să se discute conținutul piesei ascultată, cînd elevii își exprimă satisfacția lor pentru frumosul din muzică.

IV. Tipurile de lecții și structura lor

1. Structura melodică a lecției în care se învăță unul sau mai multe cînteces și un sunet :

- organizarea clasei pentru lucru ;
- pregătirea bazelor pentru lecția nouă;
- învățarea sunetului ;
- învățarea cîntecelor ;
- stabilirea temelor pentru acasă

2. Structura metodică a lecției în care se consolidează cîntecele și sunetul învățat în era precedentă, realizîndu-se și învățarea altor cînteces pe baza aceluiasi sunet;

- organizarea clasei pentru lucru ;
- verificarea și consolidarea cîntecelor ;
- verificarea și consolidarea sunetului ;
- pregătirea bazelor pentru lecția nouă;
- învățarea cîntecelor noi;
- stabilirea temelor pentru acasă.

3. Structura metodică a lecției în care se consolidează cîntecele și sunetul învățat în orele precedente, realizîndu-se învățarea unor noi cînteces și a unui nou sunet;

- organizarea clasei pentru lucru;
- verificarea și consolidarea cîntecelor;
- verificarea și consolidarea sunetului;
- pregătirea bazelor pentru lecția nouă;
- învățarea sunetului nou;
- învățarea cîntecelor noi ;
- stabilirea temelor pentru acasă.

4. Structura metodică a lecției în care se consemnă cîntecurile și sunetul învățat în orele precedente după care urmează auditiile :- organizarea clasei pentru lucru;

- verificarea și consolidarea cîntecelor;
- verificarea și consolidarea sunetului ;
- anunțarea subiectului auditiilei;
- familiarizarea elevilor cu conținutul piesei;
- auditiile piesei;
- stabilirea temelor pentru acasă.

5. Structura metodică a lecției în care se învăță un canon; - organizarea clasei pentru lucru;

- verificarea și consolidarea cîntecelor acompaniate de ison, învățate în orele precedente;
- pregătirea bazelor pentru a învăța un canon ;
- învățarea cîntecului canon ;
- cîntarea cîntecului în formă de canon ;
- stabilirea temelor pentru acasă.

6. Structura metodică a lecției în care se învăță un cîntec pe două voci:

- organizarea clasei pentru lucru;
- verificarea și consolidarea unui canon învățat în una din orele precedente;
- pregătirea bazelor pentru învățarea unui cîntec pe două voci;
- învățarea melodiei la vocea a doua;(fraza I)
- învățarea melodiei la veceea intii;(fraza I)
- cîntarea pe două voci;(fraza I) în felul acesta se continuă studierea celorlalte fraze și apoi se execută cîntecul pe două voci în întregime;
- stabilirea temelor pentru acasă.

V. Activitățile didactice din cadrul unei lectii de muzică

Pentru realizarea unei lecții de muzică la clasa a III-a, sunt necesare următoarele activități:

1. Organizarea clasei pentru lucru

Pentru a crea o atmosferă de lucru, la începutul lecțiilor de educație muzicală, se vor efectua activități introductive cuprinzând două aspecte: primul aspect se referă la partea organizatorică, iar al doilea aspect se referă la partea muzicală.

Aspectul organizatoric cuprinde următoarele: asigurarea elevilor în sănătate după aptitudini, asigurarea linștării și disciplinei necesare activităților muzicale, pregătirea materialului didactic - cărți, caiete, pertative pe tablă, aranjarea aparatelor tehnice; asigurarea igienei sănătății de clasă - aerisirea, curățenia, notarea absențelor.

Aspectul muzical se referă la pregătirea elevilor din punct de vedere vocal și auditiv. Conținutul acestui aspect cuprinde exerciții de cultură vocală și exerciții de cultură auditivă.

Exercițiile de cultură vocală au ca scop dezvoltarea vocii elevilor, dezvoltarea suzului muzical, fermarea de-prinderii de a respira corect, de a emite sunete frumoase, de a prenunța textul clar și expresiv.

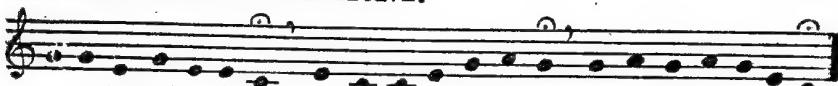
A musical score for 'Ma' featuring a soprano vocal line and a piano accompaniment. The vocal part consists of a continuous 'Ma' sound on a single pitch. The piano part features a simple harmonic progression with sustained notes and eighth-note patterns.

Exercițiile de cultură auditivă au ca scop consolidarea asocierii dintre imaginea sonoră a sunetului, numele lui, semnul grafic - nota, citirea notelor și intonarea sunetelor. Exercițiile de intonație se realizează pe scărăță, cînd profesorul indică notele iar elevii intonează sunetele asociate de notele respective.

Scărăță ce se scrie pe tablă:

Exerciții de cultură auditivă:

III. Verificarea cîntecelor învățate în ora precedentă

Verificarea cîntecelor învățate în ora precedentă, este un prilej de a cunoaște elevii clasei, iar pe de altă parte, momentul este important prin faptul că, interpretarea cîntecelor, colectiv și individual, pe note și text, le asigură o temeinică consolidare.

Acest moment începe cu verificarea temelor scrise. După verificarea temelor scrise, urmează verificarea cunoscințelor, pricerelor și deprinderilor legate de cîntecele și sunetul studiat ultima vară.

Verificarea cunoscințelor se referă la forma și lecul notelor pe portativ.

Verificarea și consolidarea deprinderilor de intonare pe note a cîntecelor, are o importanță fundamentală în formarea deprinderilor de solfegiere. În cadrul acestui moment se exclude întrebarea clasică: "cine vrea să ofneze pe note?"

188

Fiecare elev este antrenat să cînte pe note. În această perioadă toți elevii trebuie să se obisnuiască să cîntă pe note, de aceea nici un elev, nu va fi absolvit de această activitate. Amintim de procedeul utilizat cu succes de unele cadre didactice.

Intr-o oră sunt antrenați să cînte pe note, individual, tețî elevii din rîndul de bănci de la gîm și era viitoare, ver cîntă tețî elevii din rîndul de bănci din mijloc s.a.m.d.

Se pot utiliza și alte procedee cu condiția de a convinge pe elevi că trebuie să se pregătească pentru fiecare lecție.

Procedeele utilizate de profesor trebuie să dezvolte și să formeze simțul răspunderii față de studiul individual. Elevii care intonează individual, vor fi riguroși controlați dacă, cu mină stîngă urmăresc notele iar cu mină dreaptă tacteză măsura.

Verificarea deprinderilor de cîntare a sunetelor se realizează prin intonarea lor în mod colectiv și individual, după scărită.

Așa după cum, intonarea pe note a cîntecelor, în mod individual, au o importanță fundamentală în procesul de formare a deprinderilor de soliegere, de asemenea și exercițiile de cultură auditivă realizate în mod individual au aceeași importanță în consolidarea reflexelor condiționate de soliegere.

Dacă, intonarea cîntecului pe note, în mod individual a fost realizat de către elevii din rîndul de bănci de la gîm, exercițiile de intonație se vor realiza

139

individual de către elevii din alt rind de bănci.

Si în cadrul acestei activități se exclude întrebarea : "Cine vrea să cînte singur sunetele notelor pe care le voi arăta de pe tablă ?"

Nici un elev nu va fi absolvit de activitatea de intonare a sunetelor. Exercițiile de cultură auditivă asigură însușirea și consolidarea alfabetului muzical.

III. Pregătirea bazelor aperceptive pentru lectia nouă.

Pregătirea bazelor aperceptive pentru lectia nouă se realizează prin intonarea sunetelor învățate. În cazul cînd momentul de verificare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor de cîntare se încheie cu intonarea sunetelor învățate, această activitate îndeplinește funcția de pregătire a bazelor aperceptive pentru lectia nouă și, în acest caz, profesorul trece direct la momentul următor. În alte cazuri, cînd verificarea se încheie cu interpretarea unui cîntec, momentul aperceptiv, trebuie pregătit și realizat de către profesor.

IV. Descooperirea sunetului nou de către elevi

Pentru descooperirea sunetului nou, profesorul se folosește de un exemplu muzical în care se găsește sunetul ce urmează să fi predat. Exemplul muzical poate fi extras dintr-un cîntec care conține noul sunet și care formează subiectul lectiei, sau poate fi selecționat din alt exemplu muzical, cu condiția de a satisface cerințele didactice.

Pentru ca sunetul nou să fie descooperit de către elevi, profesorul intonează fragmentul de câteva ori, folosindu-se și de demonstrarea prin gesturi. Elevii intuiesc auditiv, fac comparații, repetă și apoi formulează răspunsul

solicită.

190

a. Prezentarea exemplului muzical în care se găsește sunetul că urmează să fi predat:

Prefesorul intonează:

- Pe ce sunete se intonează silabele "minge" ?
- Intonați cu țoți aceste două sunete

- Ascultați în continuare :

- Pe ce sunet se cintă silaba "niș" în comparație cu sunetul "sol" și sunetul "mi" ?
- Silaba "niș" se cintă pe un sunet mai jos decât sunetul "sol" și mai sus decât sunetul "mi". La sfîrșitul demonstrării din partea profesorului, prin intonare și gesturi și în baza intuiției auditive și vizuale din partea elevilor, ei sesizează locul nouului sunet că urmează să fi studiat.

b. Anunțarea problemei muzicale.

- Sunetul mai jos decât "sol" și mai sus decât "mi" se numește sunetul "fa".

Astăzi învățăm sunetul și nota "fa". Subiectul se scrie pe tablă.

Nota sunetului "fa" se scrie pe primul spațiu al portativului astfel:

Profesorul scrie pe tablă iar elevii scriu pe caiete. După ce elevii au scris pe caiete valorile sunetului "fa", profesorul arată semnul de mină pentru acest sunet.

c. Exerciții de intonație cu noul sunet. În continuare, după ce elevii au scris semnul nouului sunet, profesorul face exerciții de intonare pentru formarea deprinderilor de a percepă, recunoaște și reproduce sunetul "fa" în asocierea cu celelalte sunete insușite în orile precedente.

Exercițiile de intonație se realizează pe scară în alternanță cu semnele de mîndă. Nu vor fi trecute cu vederea nici exercițiile de intonație din manual.

Scărîta ce se scrie pe tablă :

Exerciții de intonație:

193
V. Invățarea cîntecului

După formarea deprinderii de a parapea, închiriază și reproduce sunetul "fa" în relație cu celelalte sunete, urmează invățarea cîntecului ce formează subiectul lecției. Invățarea cîntecului se realizează concomitent cu scrierea lui pe caiete și pe tablă.

Momentul începe cu prezentarea cîntecului prin intonare. Intonarea model a cîntecului în fața elevilor, crează posibilitatea că succesiunea de sunete și cuvinte, să reflecte și să dezvăluie în psihicul elevilor imaginile artistice purtătoare de idei și sentimente.

După realizarea imaginilor sonore concrete, urmărește, urmăză, pe rînduri melodice, scrierea cîntecului pe caiete și pe tablă.

Momentul constă din următoarele activități:

- intonarea model de mai multe ori a primului rînd melodic, pe cuvinte cu tactarea măsurii;
- repetarea lui de către colectivul de elevi pînă ce acestia îl învăță, pe cuvinte, cu tactarea măsurii; (cînd profesorul apreciază că elevii și-au înșusit primul rînd melodic, îi face atenții că fragmentul mai trebuie repetat, dar, de data aceasta în timpul repetării se crează, pe scărîță de pe tablă, notele pe care se desfășoară fragmentul respectiv).
- Copiii! Mai intonăm pe cuvinte cu tactarea măsurii, iar eu voi arăta pe scărîță de pe tablă, notele acestei melodii, voi, urmărîți cu atenție notele pe care le amăt eu pe scărîță în așa fel, încât voi să puteți cînta numai pe note. (Acest moment se repetă de cîteva ori, pînă cînd profesorul apreciază că mulți elevi îl pot cînta pe note);
  - un elev să cînte pe note;
  - cîntarea fragmentului pe note se repetă de toată clasă;
  - un elev scrie la tablă iar ceilalți scriu pe caiete (manualele sunt închise);
  - elevul care scrie la tablă pronunță cu voce tare ceea ce scrie, ca să se obiguiască a vorbi în termeni muzicali.

De exemplu: timpul întâi, sel patrime, timpul doi, două note de mi optime, bară de măsură, etc. Elevii din bânci corectează eventualele greșeli. Elevul care a scris la tablă, cîntă pe note ceea ce a scris, urmărind notele cu mâna sfingă, iar cu mâna dreaptă tactind măsura. Fragmentul se repetă de întregul colectiv, după care, activitatea se continuă cu scrierea mai departe a cîntecului.

Pentru fragmentul următor, profesorul intonează pe note rîndul melodic scris pe tablă, cu sublinierea ultimului sunet, iar rîndul melodic următor, îl cîntă pe cuvinte. Elevii intuiesc auditiv, repetă fragmentul, îl scriu, procedîndu-se în continuare ca la primul rînd melodic. În momentul cînd cîntecul s-a învățat și scris în întregime sau parțial, el se cîntă pe note și pe cuvinte de pe tablă, cîte și apoi din manual.

In mod obișnuit, prin scriere, se studiază un singur fragment iar fragmentul al doilea se cîntă, din manual, individual, la prima vedere. După ce fragmentul se intonează la prima vedere de mai mulți elevi, se repetă colectiv, se unesc cele două fragmente și se trece la fragmentul următor, procedîndu-se ca la fragmentul al doilea (utilizînd acest procedeu în fiecare oră de educație muzicală, dezvoltăm și consolidăm deprinderea de a cînta pe note).

Obișnuiti cu această manieră de lucru, după mai multe ore de educație muzicală, elevii își însușesc cîntarea pe note a cîntecului într-un timp record, iar la cîntarea pe cuvinte (fără măsură) reușim să obținem o interpretare de calitate care cucerește atenția și interesul tuturor elevilor.

Cu ajutorul acestui procedeu, realizînd economie de timp, avem posibilitate să studiem, la prima vedere, și alt cîntec ce aparține de aceeași problemă muzicală: un canon, un cîntec din repertoriul obligatoriu sau un cîntec pe două voci.

Utilizarea acestui procedeu favorizează insușirea fixarea și consolidarea cunoștințelor, pricerile și deprinderile de intonare, recunoașterea, scrierea și citirea, deprinderi ce se dovedesc să fi sătătit de trainice ca și deprinderile de scriere și citire a alfabetului limbii maternă.

Procedeul tradițional după care elevii studiază cîntecele pe fragmente atât pe note cît și pe text, favorizează memorizarea numelor de note fără să încuești în mod temeinic locul lor pe portativ, citirea notelor și intonația sunetelor.

Pentru solfegiere, elevii își scriu numele notelor pe manuale. Procedeul tradițional de învățare a cîntecelor în mod fragmentar pe note și pe cuvinte, prilejuiște învățarea cîntecelor și a solfegiilor după auz. În afară de însușirea cîntecelor din memorie, elevii mai învăță și diverse reguli și definiții pe care le exprimă verbal. În felul acesta, asistăm la o predare senzorială și la una teoretică, cele mai comode cu puțință dar și cele mai păgubitoare educației muzicale.

VI. Fixarea cunoștințelor, consolidarea problemei muzicale și a cîntecului.

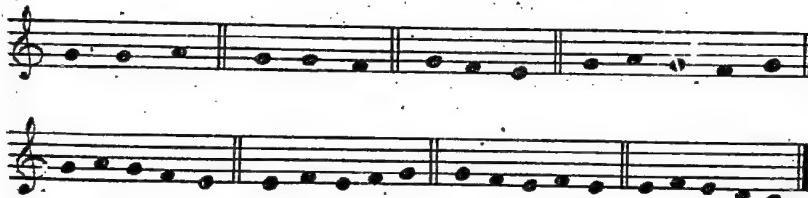
a. Fixarea cunoștințelor se realizează prin conversație. Conversația va fi scurtă și va cuprinde două sau trei întrebări. De exemplu, pentru fixarea cunoștințelor în legătură cu sunetul și nota "fa" se formulează următoarele întrebări:

- Unde se scrie pe portativ nota sunetului "fa"
- Care este forma notei "fa" deime?
- Care este forma notei "fa" optime ?

b. Consolidarea problemei muzicale se realizează prin exerciții de intonare și exerciții de recunoaștere. Cea mai frecventă recunoaștere este cea orală, însă nu trebuie neglijată nici recunoașterea în scris, deoarece acestă recunoaștere asigură formarea deprinderii de a scrie dicțări melodice.

În manual nu s-au introdus exerciții de recunoaștere orală sau în scris, deoarece aceste exerciții aparțin profesorului și am căutat să evit astfel aglomerarea manualui cu asemenea exerciții.

Iată cîteva exerciții de recunoaștere după sunetul lui, Fa, în asociere cu celelalte sunete insusite pînă la sunetul Fa.

În una din orele următoare, aceste motive sau altele asemănătoare pot fi recunoscute de către elevi, în scris.

c. Consolidarea cîntecelor învățate se poate realiza prin mai multe activități:

-intonarea cîntecelor în tempeuri diferite și muante contrastante;

-intonarea unor fragmente cu vocea, iar alte fragmente se urmăresc cu gîuirea interioară;

-recunoașterea unor fragmente intonate de profesor cu o silabă convențională.

În încheiere, cîntecele se intențiază în întregi-

196

me atit pe note cît și pe cuvinte.

VII. Stabilirea temelor pentru acasă

După fixarea cunoștințelor și consolidarea deprinderilor practice de intonare, urmează stabilirea temelor pentru acasă.

În cadrul temelor pentru acasă, elevii trebuie să învețe cîntecele pe note și pe cuvinte și să scrie pe caietul curat, cîntecul ce e-a scris în clasă.

VI. Plan de lecție

Scoala.....

Obiectul Muzica

Clasa a III-a

Profesor.....

Data.....

Subiectul lecției : Cîntecul "Ceasul"

Sunetul și nota "la".

Scopul lecției: Invățarea cîntecului "Ceasul" imbogățind repertoriul de cîntece al elevilor.

Formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce sunetul și nota "la".

Tipul lecției: Consolidarea cîntecului "Cetcedac" consolidarea deprinderii de intonare a sunetelor sol-mi, invățarea cîntecului "Ceasul" formarea deprinderii de a percepe recunoaște și reproduce sunetul și nota "la".

Desfășurarea lecției

I. Pregătirea clasei pentru lucru.

1. Aspect organizatoric; acordarea sălii, curățenie, ordine, disciplină.

2. Aspect muzical:

a. Cultură auditivă ; exerciții de intonație pe

scăriță: sol-mi în combinație cu semnele de mînă.

b. Cultură vocală : exerciții de acordaj și emogenizare:

II.Verificarea cunoștințelor, pricerelor și

deprinderilor muzicale insușite în lecția precedență.

a.Verificarea temelor scrise acasă. Odată cu verificarea temelor scrise, unii elevi să intoneze de pe cassette, cite un fragment din tema scrisă și să urmărească semnele notelor pentru a se constata dacă ei și-au format deprinderi de a urmări notele sunetelor pe care le intonează și a evita memorarea mecanică a melodiei și a notelor respective.

b.Verificarea cunoștințelor, pricerelor și deprinderilor de intonare a sunetelor sol-mi;

-Cum se numește grupul de cinci linii ?

-În ce direcție se numără liniile portativului ?

-Ce sunet se scrie pe linia a doua ?

-Un elev să scrie la tablă nota sunetului sol, pătrime;

-Ce sunet se scrie pe linia întâi ?

-Un elev să scrie la tablă nota sunetului mi pătrime.

198

Un elev să intoneze sunetele după cum vor fi indicate. În continuare se verifică deprinderile de intonare a sunetelor sol-mi, pe scăriță desenată de copii, atât individual cât și colectiv.

c.Verificarea cîntecului "Cotco-dac".

*Cot-co-dac, Cot-co-dac, O gă-i-nă în cer-dac
Se cer-ta cu un gîn-sac
Tu te plimbă ca un hoi-nar
Eu joc o-uă în cui-bar*

Solmizare în mod colectiv, intonare cu text,

Solmizare în mod individual. Elevii solmizează, cîte un rînd sau două rînduri melodice în formă de lant.

In felul acesta continuă verificarea celorlalte cîrstece. La încheierea verificării, elevii intonează pe cuvinte încel mai frumos cîntec ce a fost de învățat pentru era respectivă.

-Inchideți cărțile și le așezați cu față în jos.

-Inchideți caietele cu temele pentru acasă și deschideți caietele maculate care pentru muzică.

III.Pregătirea bazelor aperceptive pentru lectia nouă.

Copii, atenție, intonez un fragment melodic pe cuvinte, voi să-l cîntați pe note.

Lu - cu , Lu - CU,

In timpul demonstrării cu voces, profesorul folosește și demonstrarea prin gesturi cu ajutorul brațelor. Elevii ascultă, apoi intonează cele patru sunete cu denumirea lor.

IV. Studierea problemei muzicale.

-Prezentarea exemplului muzical în care se găsește sunetul "la" și desceperirea lui de către elevi.

-Cepii, intonez alt exemplu pe cuvinte, vei să-l intonați pe note.

Elevii ascultă, intuiesc auditiv și apoi intonează pe note.

In continuare, intonez, cîntă cucu, pe note, așa cum ati intonat și voi, iar mai departe vei continua pe cuvinte:

-Elevii ascultă, intuiesc auditiv, apoi repetă.

-Ce sunete am cîntat la silabele "jos în"?

-Sunetele de la silabele "lun - că" sunt cîntate mai sus decît sunetul "sol" sau mai jos?

-Ascultați încă odată! Repetați și voi.

-Elevii repetă, intuiesc auditiv și constată că silabele "lun - că" se cîntă cu sunete ce se intonează mai sus decît sunetul sol.

b. Anunțarea problemei muzicale.

-Sunetul ce se intonează mai sus decit sunetul "sel" se numește "la" și se scrie pe spațiul al deilea al portativului.

Profesorul scrie pe tablă nota sunetului, la, cu valorile învățate iar elevii scriu pe caiete.

Prefesorul arată semnul de mînă pentru sunetul "le".

c. Exerciții de intonație pentru însușirea practică a sunetului "la", formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce sunetul "la".

Scărîta

EXERCITII DE INTONATIE

V. Invățarea cîntecului "Ceașul"

a. Prezentarea cîntecului prin intonare model.

CEAȘUL

Tic, tac, tic, tac, Cea-șul ba-te
 Ca să pu-nă rost la foa-te
 și la mun-că și la joc
 Vre-mea să n-o pierzi de- loc.

b. Invățarea cîntecului prin scriere.

- Intonarea model a primului rînd meledic.

Tic, tac, tic, tac, cea-șul ba-te

Prefeserul cîntă utilizînd gesturile de mîndă pentru a sugera elevilor, sunetele cîntecului.. Elevii repetă meledis pe cuvinte.

c. Analizarea valorilor din rîndul meledic în funcție de durata de un timp.

- Ce durate au sunetele fragmentului întîi.

Tic, tac, tic, tac, cea-șul ba-te

Intonăm cu teții sunet motiv melodic cu tactarea măsurii.

d. Analizarea sunetelor din punct de vedere al înălțimii lor. În funcție de sunetul, sol, cu care începe fragmentul melodic, considerat sunet de control, se analizează înălțimea celorlalte sunete.

Copiii, ascultați, acesta este sunetul "sol". Profesorul intonează sunetul "sol" elevii, îl repetă.

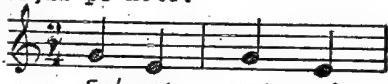
Profesorul intonează:

Tic, tac, tic, tac,

-Pe ce sunete se intonează silabele: "Tic-tac"?

-Intonăm cu teții pe note:

Sol, mi, sol, mi,

-Profesorul intonează:

Lea-sul ba-te

-Pe ce sunete se intonează cuvintele: "Ceasul bate"?

-Intonăm pe note de la început :

Sol, mi, sol, mi, sol, la, sal, sol.

2. Scrierea fragmentului analizat.

Profesorul intonează primul rînd melodic pe note, să se cum a fost analizat iar elevii îl scriu pe caiete.

În timp ce elevii scriu, profesorul intonează cu vocea fragmentul melodic, ajutîndu-i să scrie cît mai repede și cît mai corect.

Cine termină de scris, se anunță prin ridicarea de mână, pentru a scrie la tablă.

Elevul care scrie la tablă, în timp ce scrie, vorbește cu voce tare și spune ceea ce scrie.

De exemplu: "timpul întii, sol, pătrime, timpul doi, mi, pătrime, bară de măsură, timpul întii sol, pătrime, timpul doi, mi, pătrime, bară de măsură, etc.

Elevul care a scris la tablă, cintă pe note și pe cuvinte ceea ce a scris, urmărind notele cu mîna stîngă, iar cu mîna dreaptă tactând măsura.

-Cintăm cu totii pe note.

-Cintăm cu tetii pe cuvinte.

Copiii, ascultați rîndul melodic următor, pentru ca să-l scriem pe caiete.

Prefesorul intonează pe note, ceea ce s-a scris, iar mai departe, intonează pe cuvinte.

Sol, mi, sol, mi, sol, la, sol, sol.

La să pu - nă rast la la - ie.

In continuare, se procedează așa cum s-a acționat la fragmentul întii.

După ce s-a scris un rînd melodic sau două rînduri melodice, acestea se intonează pe note, din caiete iar rîndul melodic următor se intonează individual, la prima vedere, din manual. Se repetă de alt elev și apoi se repetă de întreaga clasă. In final urmează solfegierea integrală urmată de intonarea pe cuvinte.

In ora respectivă se pot citi la prima vedere și alte cîntecuri cu același material sonor.

VI. Fixarea cunoștințelor, consolidarea prob-
lemei muzicale și a cintecelor studiate.

a. Fixarea cunoștințelor.

-Ce sunet am invățat astăzi?

-Unde se scrie nota sunetului "la"?

b. Consolidarea deprinderii de intonare a sunetului "la". Exerciții de intonare, pe scărîță, exerciții de intonare cu semnele de mînă, exerciții de recunoaștere eralăz.

c. Consolidarea cintecelor studiate.

-solfegiere, - cintare pe cuvinte.

VII. Temă pentru acasă.

-De scris pe curat un portativ cu nota sunetului "la" doime, un portativ, pătrimi și un portativ optimi.

-De invățat cintecul "Ceasul" și celelalte cîntece, pe note și pe cuvinte.

G.2. ETAPA NOTATIEI

METODICA EDUCATIEI MUZICALE

IN PERIOADA DE INSUSIRE A ALFABETULUI MUZICAL.

Clasa a IV-a, Scoala primara

III - Etapa IV-a

I.Scopul educatiei muzicale in clasa a IV-a.

II.Sarcinile educatiei muzicale in clasa a IV-a.

III.Mijloacele specifice educatiei muzicale in clasa a IV-a

1.Exercitii de cultură vocală;

2.Exercitii de cultură auditivă;

3.Cîntecul

4.Canonul

5.Cîntecul pe două voci;

6.Auditia musicală

IV.Tipuri de lecții

V.Activitățile didactice din cadrul unei lecții de muzică.

VI.Planuri de lecție.

I. SCOPUL EDUCATIEI MUZICALE IN CLASA A IV-a.

In clasa a III-a, etapa insușirii alfabetului muzical, pe baza de cîntecă și exerciții de cultură auditivă, elevii și-au format și consolidat reprezentările sonore legate de sunetele scării do natural. Astfel, într-o ordine logică, în mod gradat și sistematizat, s-a realizat o deplină reciprocitate funcțională între reprezentările sonore, numele sunetelor și locul notelor pe portativ.

După cum în clasa a III-a, permanent, cu insistență și exigență, ne-am preocupat de formarea și consolidarea deprinderii de a percepe, recunoscă și reproducă înălțimea sunetelor, considerind că această activitate descifrează secretul insușirii alfabetului muzical și în clasa următoare, vom avea aceeași fundamentală preocupare pentru această importantă problemă muzicală.

In clase muzicale, partea a doua a anului "o clasa" -
"clase", este: "o alfabet".

In clasa a IV-a, se consolidenă asocierile dintre reprezentările sonore cu numele sunetelor și locul notelor portativ, realizindu-se o conexiune intimă între acestea, condiție fundamentală pentru formarea reflexelor condiționate și transformarea lor în automatisme de solfegiere.

Alături de această problemă de bază, menționăm și celelalte obiective pe care trebuie să le urmărim și în clasa a IV-a, cu aceeași insistență cu care le-am urmărit în clasa a III-a.:

- formarea și consolidarea deprinderii de a percepă conștient limbașul muzical ;
- cultivarea emoțiilor artistice ;
- educarea sentimentului de dreptate, cinstă, dragoste de muncă, școală, familie, sat, oraș, patrie, dragoste pentru muzică ;
- educarea simțului și gustului estetic muzical ;
- consolidarea deprinderii de a cînta corect și expresiv în colectiv și solistic ;
- consolidarea deprinderii de a păstra poziție corectă în timpul cîntării, de a deschide gura normal, de a respira corecționând linia melodica, de a pronunța clar și expresiv textul cîntecelor, de a emite sunete frumoase;
- formarea capacității de a înțelege conținutul cîntecelor audiate și învățate;
- formarea vocii și a auzului elevilor;

In afară de aceste obiective, pentru care trebuie să avem grija în mod permanent, în clasa a IV-a, se formează o serie de alte noi deprinderi.

Aceste sint următoarele :

- formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mici, secunde mari, terțe mari, terțe mici, terță, sextă și septima tonicei, octava; intervale ce aparțin de structura gamei Do Major;
- conștientizarea măsurii de doi timpi ;
- conștientizarea intonării cîntecelor ce au la bază formule ritmico-melodice în care se găsesc pătrimi cu punct;

- conștientizarea intonării cîntecelor care încep cu aracruș de un timp ;
- conștientizarea măsurî de trei tempi ;
- conștientizarea măsurî de patru tempi ;
- învățarea cîntecelor și audierea pieselor muzicale prevăzute în programa analitică.

Obiectivele prin care se realizează scopul educației muzicale în clasa a IV-a, devin sarcini cu caracter obligator și permanent pe tot parcursul acestei clase.

II. SARCINILE EDUCATIIFI MUZICALE IN CLASA A IV-A.

Sarcinile educației muzicale în clasa a IV-a, se împart în două categorii :

A. Sarcini cu privire la formarea unor deprinderi legate de melodie ;

B. Sarcini cu privire la formarea unor deprinderi legate de ritm.

A. Sarcini cu privire la formarea unor deprinderi legate de melodie.

Deprinderile legate de melodie, respectiv de întâlnirea sunetelor, în comparație cu deprinderile legate de ritm, sunt mult mai importante dar, totodată și mult mai dificile de format. Din această cauză, activitatea de formare și consolidare a deprinderilor legate de melodie, este considerată o activitate de bază făpt pentru care, ea va fi în preocuparea profesorului, în mod permanent, oră de oră, de la începutul anului școlar pînă la încheierea lui.

Deprinderile legate de melodie, se formează și se consolidează prin cîntece și exerciții de cultură auditivă.

În orele de educație muzicală de la începutul anului școlar, prin cîntece și exerciții de cultură auditivă, se va urmări consolidarea deprinderilor de a percepere, recunoaște și reproduce sunetele insușite în clasa a III-a.

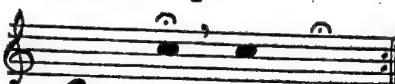
După ce, pe bază de repetare și recapitulare, sunetele din cadrul gamei Do natural, vor fi insușite în mod temeinic, ele vor fi sintetizate în formă de scără astfel :

Pe scara gamei Do natural, se fac exerciții de cultură auditivă în vederea formării și consolidării următoarelor deprinderi :

- formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce sunetele do₁ și do₂ :

- formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mici - semitonuri :

După formarea acestei deprinderi se transmit cunoștințe legate de treptele între care se află semitonurile și sunetele ce se găsesc pe aceste trepte. Cunoștințele se verifică prin conversație :

- între ce trepte sunt semitonurile ?

- ce sunete se află pe aceste trepte ?

După verificarea cunoștințelor urmează intonarea semitonurilor.

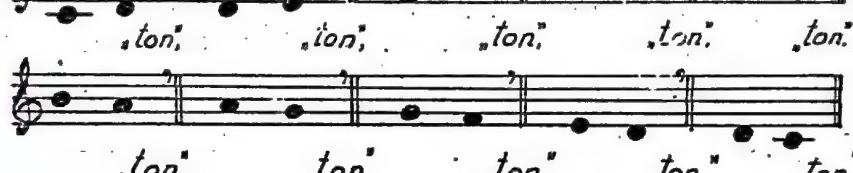
- formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mari - tonuri :

Two musical staves in G clef. Each staff has two ledger lines extending downwards. The first staff contains four notes, and the second staff contains five notes. Below each staff, the interval '3-4' is written above the first ledger line, and '7-8' is written above the second ledger line.

intonarea secundelor mari în diglog, ascendent sau descendenta. Un elev sau o grupă de elevi intonează primul sunet iar alt elev sau altă grupă de elevi răspund prin intonarea sunetului al doilea.

Secundele mari se pot intona și cu pronunțarea noțiuni de "ton", de exemplu: se intonează do-re și se pronunță "ton" :

- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de țarce mari :

- formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce intervalele de terțe mici;

- formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce intervalele ce caracterizează gama Do Major: terță, sextă și septima tonicei;

- formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce arpegiul gamei Do Major;

După înșurirea temeinică a intervalor de semi-tonuri, tonuri, terțe mari și terțe mici, cele trei intervale ce caracterizează modul, după consolidarea deprinderilor practice de intonare a acestor intervale, profesorul transmite cunoștințele corespunzătoare legate de aceste probleme muzicale.

Evoluția înșuirii problemelor ce aparțin de finalizarea și dureta sunetului pornește de la practică, de la formarea deprinderilor de intonare și numai după acest stadiu, urmează transmiterea noțiunilor, regulilor și a definitiilor.

B. SARCINI CU PRIVIRE LA FORMAREA UNOR DEPRINDERI LAJUTE DE MUS.

Conștientizind intonația justă, trumosă a cîntecelor și a diverselor formule ritmico-melodice, plecind de la elementele vii ale muzicii, pe bază de practică, fără analize nefolosite care să transmitere de cunoștințe inutile, fără teoretizare și intel ectualizare a predării, regulele, noțiunile, definițiile și cunoștințele de bază ale gîndirii muzicale se conturează și se însușesc de către elevi, treptat, în mod inductiv, datorită activității de cîntare.

Această concepție nu trebuie înțeleasă în mod simplist, ca muzica să se predea după aur, în mod empiric. Cîntarea senzorială, după aur, constituie o formă de activitate muzicală ce se utilizează în grădinițe și în primele lecții ale clasei I. Odată cu închegarea colectivului de elevi, atenția copilului este orientată către descoperirea unor elemente ritmice și melodice ce stau la baza cîntecului. Astfel, prin utilizarea diferențelor mișcării ce însotesc cîntecul, elevii din clasele mici își însușesc, recunosc și reproduc duratele sunetului, înălțimea lui și dirijatul în doi sau trei timpi. Formarea deprinderii de a dirija în doi timpi începe cu balansarea mîinilor de sus în jos și de jos în sus. Dirijind cîntacelul cu ambele mîini sau cu o mînă, elevii folosesc practic măsura de doi timpi începând de la grădiniță și continuând pe tot parcursul claselor școlii primare.

Conștientizarea măsurii de doi timpi se înfăptuiește în etapa cînd elevii au deprinderi practice de a tacta și re-cunoaște această măsură, cînd colectivul de elevi este capabil să-și asocieze cunoștințele teoretice legate de măsura de doi timpi, de deprinderile practice de tactare a acesteia.

Conștientizarea măsurii de doi timpi.

Cea dintâi măsură ce se însușește de către elevi, este măsura de două pătrimi. În structura acestei măsuri găsim cca mai simplă formă de combinare a sunatelor accentuate și neaccentuate. Demonstrația accentului care cade din doi în doi timpi, se realizează printr-un cîntec cu versuri corepunzătoare.

**B. SARCINI CU PRIVIRE LA FORMAREA UNOR
DEPRINDERI LAJUTE DE RITM.**

Conscientizind intonația justă, frumosă a cîntecelor și a diverselor formule ritmico-melodice, plecind de la elementele vii ale muzicii, pe bază de practică, fără analize nefolosite care să transmită de cunoștințe inutile, fără teoretizare și intel ectualizare a predării, regulile, noțiunile, definițiile și cunoștințele de bază ale gîndirii muzicale se conturează și se însușesc de către elevi, treptat, în mod inductiv, datorită activității de cîntare.

Această concepție nu trebuie înțeleasă în mod simplist, ca muzica să se prăznuiasă după auz, în mod empiric. Cîntarea senzorială, după auz, constituie o formă de activitate muzicală ce se utilizează în grădinițe și în primele lecții ale clasei I. Odată cu închegarea colectivului de elevi, atenția copilului este orientată către descoperirea unor elemente ritmice și melodice ce stau la baza cîntecului. Astfel, prin utilizarea diferitelor mijcări ce însotesc cîntecul, elevii din clasele mici își însușesc, recunosc și reproduc duratele sunetului, înălțimea lui și dirijatul în doi sau trei timpi. Formarea deprinderii de a dirija în doi timpi începe cu balanșarea mîinilor de sus în jos și de jos în sus. Dirijind cîntecul cu ambele mîini sau cu o mînă, elevii folosesc practic măsura de doi timpi începînd de la grădiniță și continuând pe tot parcursul claselor scolii primare.

Conscientizarea măsurii de doi timpi se înșteptuiește în etapa când elevii au deprinderi practice de a tacta și recunoaște această măsură, când colectivul de elevi este capabil să și associeze cunoștințele teoretice legate de măsura de doi timpi, de deprinderile practice de tactare a acesteia.

Conscientizarea măsurii de doi timpi.

Cea dintâi măsură ce se însușește de către elevi, este măsura de două pătrimi. În structura acestei măsuri găsim cea mai simplă formă de subinare a sunetelor accentuate și neaccentuate. Demonstrația accentului care cade din doi în doi timpi, se realizează printr-un cîntec cu versuri corespunzătoare

Cîntind și dirijind, ducind brațele cu putere în jos, pe silabele accentuate și ușor în sus, pe silabele neaccentuate, observăm că silabele se grupează două cîte două; prima silabă este accentuată, iar deasupra ei, de a doua silabă este neaccentuată.

Atragem atenția elevilor că și timpii se ordinează la fel, în grupuri egale de cîte doi: timpul întîi în jos, accentuat și timpul al doilea în sus, neaccentuat. Datorită căderii accentelor din doi în doi timpi, aceste grupuri egale se numesc măsuri de doi timpi.

Definiția măsurii de doi timpi, va fi formulată simplu: Grupul de doi timpi, din care primul este accentuat, iar al doilea este neaccentuat, se numește măsura de doi timpi.

Se explică că, măsura de doi timpi, se indică prin cifra 2, care se scrie la începutul cîntecului, imediat după cheia sol, astfel:

Cifra doi, arată numărul timpilor în care se dirijează cîntecul.

Denumirea măsurii se formulează după conținutul ei: două pătrimi, nu, două a patra.

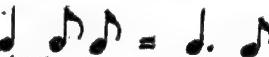
Măsurile se despart prin cîte o linie, care se numește bară de măsură. La sfîrșitul cîntecului se desenează bara dublă de măsură.

Măsura de doi timpi se dirijează, se tactează sau se bate astfel: timpul întîi, accentuat, de sus în jos, iar timpul al doilea, neaccentuat, de jos în sus. Gesturile sunt minime vor fi simple, evitîndu-se reculul exagerat.

Conștientizarea intonării cîntecelor ce au la bază formule ritmico-melodice în care se găsesc pătrimi cu punct urmat de optimi.

Conștientizarea intonării cîntecelor ce au la bază formule ritmico-melodice în care se găsesc pătrimi cu punct urmat de optimi, se realizează prin studierea unor cîntece adecvate și efectuarea unor exerciții cu formule ritmico-melodice corespunzătoare.

Explicarea formulei :

Cu ajutorul semnului legato de prelungire, timpul întîi se contopește cu prima optimă din timpul doi, luind naștere astfel: formula ritmică formată dintr-o pătrime cu punct urmat de o optimă.

Pentru formarea și consolidarea deprinderii de a rîtma această formulă sunt necesare următoarele activități:

- Precizarea exercițiului. Pentru insușirea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce formula ritmică formată dintr-o pătrime cu punct urmat de optimă, vom face exerciții de ritmare pe gamă.

- Precizarea scopului și utilității acestei deprinderi. Pătrimea cu punct urmat de optimă se găsește în cîntece. Insușirea acestei formule este necesară pentru a putea descifra cîntece care au la bază asemenea formule.

- Demonstraarea exercițiului de către profesor :

Elevii ascultă, intuișesc și apoi repetă. La început elevii repetă cu ajutorul profesorului iar în continuare elevii ritmează singuri.

Exercițiul se repetă pînă ce elevii își formează deprinderi de ritmare.

- Consolidarea deprinderii. Consolidarea deprinderii se realizează spre sfîrșitul lecției în cadrul momentului de fixare a cunoștințelor și consolidare a deprinderilor formate în ora respectivă.

Consolidarea acestei deprinderi se realizează prin următoarele activități :

- repetarea exercițiului pe arpegii :

- repetarea exercițiului utilizând alte formule melodice :

sau :

- recunoașterea formulei ritmice, oral :

- recunoașterea formulei ritmice, în scris :

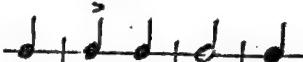
- aplicarea formulei în cîntecă.

Conscientizarea intonării cîntecelor care încep cu anacruză de un timp.

Pînă la această vîrstă elevii au intonat cîntece care încep cu anacruză de un timp, însă, în clasa a IV-a, se conștientizează intonarea cîntecelor de felul acesta, continuindu-se în mod sistematic dezvoltarea în continuare a acestui ritmic.

Conștientizarea formulei ritmice, anacruza de un timp, se realizează prin cîntece adecvate și formule ritmice corespunzătoare.

Explicarea formulei :

Inceputul unui cîntec cu un sunet de un timp neaccentuat se numește anacruza de un timp.

Pentru formarea și consolidarea deprinderii de a intona cîntece care încep cu formula ritmică, anacruză de un timp, sunt necesare următoarele activități:

- Precizarea exercițiului. Pentru însusirea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce anacruza de un timp sunt necesare exerciții de ritmare pe gamă.

sau :

Conștientizarea măsurii de trei timpi.

După conștientizarea măsurii de doi timpi urmărează conștientizarea măsurii de trei timpi.

In mod senzorial, din repertoriul obligator al claselor anterioare, elevii au interpretat și dirijat, diferite cîntece în această măsură.

Conștientizarea măsurii de trei timpi se realizează prin cîntece și exerciții corespunzătoare.

In structura acestei măsuri accentul cade din trei în trei timpi.

VALSUL

P.D.

Un, doi, trei, un, doi, trei Hai, co-pii, să cin-tăm.

Un, doi, trei, un, doi, trei, Vals-ul noi să-l ju-căm

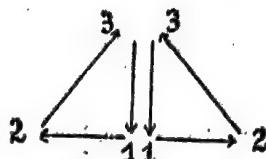
Un, doi, trei, un, doi, trei, Vals-ul în ritm de trei,

Un, doi, trei, un, doi, trei, îl joa-că foii ca-pii.

Datorită căderii accentelor, din trei în trei silabe, duratele de un timp se grupăază cîte trei, prima durată dintr-un grup fiind totdeauna accentuată.

Cîntăm și executăm următoarele mișcări: cînd pronunțăm silabele accentuate, atingem ușor banca cu ambela palme, cînd pronunțăm silabele neaccentuate, batem ușor din palme.

Repetăm cîntecul și dirijare și tactăm măsura cu ambele mâini în trei tempi, astfel :

Timpul întâi, accentuat, de sus în jos;
timpul doi, neaccentuat, lateral;
timpul trei, neaccentuat, în sus.

Définitie măsurii de trei pătrimi :

Grupul de trei sunete, de cîte un timp, din care primul este accentuat, iar celelalte două sunt neaccentuate, se numește măsura de trei tempi.

Măsura de trei tempi se indică prin cifra 3, care se scrie o singură dată, la începutul cîntecului, imediat după cheia sol.

Conştientizarea tactării măsurii de trei tempi, consolidarea acestei deprinderi se realizează prin cîntec și exerciții de tactare.

Exerciții de tactare în măsura de trei pătrimi:

Consolidarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce cîntecul și diverse formule în măsura de trei pătrimi se realizează prin exerciții de recunoaștere oral sau scris.

Conștientizarea măsurii de patru tempi.

Inainte de conștientizarea măsurii de patru tempi, este indicat ca elevii să-și insușească această măsură, în mod senzorial, pe baza de cîntecuri adecvate.

Conștientizarea se realizează pe baza deprinderilor formate utilizând un fragment dintr-un cîntec sau chiar un cîntec întreg.

"PRIMAVARA"

P.D.

Music score for "PRIMAVARA" in G major, common time. The lyrics are:

Pri-mă-va-ră, pri-mă-va-nă Ne-aia-cu-tei-du-re-nă
lar în zi ua di-mi-ne-ții Ne-ai a-dus se-ni-nul vie-ții
Dra-gă, pri-mă-va-ră, dra-gă, Ne-aicu-prinsa-i fa-ra-n-treagă
Nu-mai flori scăld-a-te-n ro-uă Ră-să-rit de via-tă no-uă

TARĂ SCUMPĂ

D.G. Kiriac

Music score for "TARĂ SCUMPĂ" in G major, common time. The lyrics are:

Tă-ră scum-pă, te lu-bim, Pen-tru tă-ne
Tă-ră scum-pă, să tră-iești, Tot mai măndră
noi mun-cim, Tot mai mul-să con-stru-im.
să-n-flo-rești, La o zî-nă din po-vestî.

Cințind acest cîntec, constatăm că accentul cade din patru în patru silabe, din patru în patru tempi. Datorită cîderii accentelor din patru în patru silabe, duratele de un temp se grupează cîte patru, prima durată, primul temp dintr-un grup fiind totdeauna accentuat.

Definiția măsurii de patru tempi.

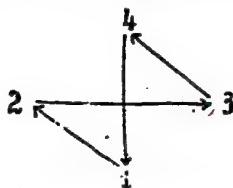
Grupul de patru sunete de cîte un temp din care primul este accentuat, iar celelalte trei sunt neaccentuate, se numește măsură de patru tempi.

Măsura de patru pătrimi se indică prin cifra 4 pusă la începutul cîntecului după cheia sol.

Măsura de patru pătrimi se tactează astfel:

Timpul întâi, de sus în jos, timpul doi, spre piept înîmă, timpul trei, lateral-dreapta și timpul patru, în sus.

In măsura de patru pătrimi, pe linie duratele de note invățate pînă acum, întîlñim durata de patru tempi care se numește notă frângă.

Nota întreagă, de patru tempi are forma unui oval gol,

"PRIMAVARA CÎND SOSESTE"

Allegretto

P. D.

Musical score for "Primavara cînd soseste" in G major, common time. The vocal line consists of eight measures of lyrics with corresponding musical notes. The lyrics are:

Pri-mă-va-ra cînd so-sește, măi, măi, măi,
 Si ză-pa-da se to-peș-te, măi, măi, măi,
 Colț de iar-bă se i-veș-te, măi, măi, măi,
 Murgu-ngrajd în-ne-bu-neș-te măi, măi, măi.

CÎNTEL DE PRIMĂVARĂ

vioi

Liviu Comes

Musical score for "Cîntel de Primăvară" in G major, common time. The vocal line consists of eight measures of lyrics with corresponding musical notes. The lyrics are:

1. Iar-nă să te duci cu bi-ne (bălăi din palme)

Pri-mă-va-ra vi-ne, vi-ne (bălăi din palme)

Ves-ti-to-rii au so-sit

In ză-voiu-n-ti-ne-rit. (bălăi din palme)

2. Mult dorită primăvară // Sub caisul înflorit
 Ne jucăm din nou pe-așa, Bine, bine ai venit! //

Alte sarcini.

Problemele muzicale legate de: pauza de pătrime, pauza de optime în măsurile de doi, trei și patru tempi, semnul de repetiție, voltele, legato de durată, legato de expresie, coroana, pauza de doime, pauza de notă întreagă, termenii de mișcare, termenii de nuanțe, se insușesc de către elevi treptat, în mod inductiv, datorită activității de cîntare.

In legătură cu respectarea pauzelor, profesorul trebuie să sesizeze că, la unele cîntece, a căror frază se încheie pe timpul întîi, cu un sunet ce durează o pătrime, această durată este forțată, întrucât, în timpul interpretării, elevii în loc de pătrime, intonează pătrime cu punct. Acest fenomen aparține de natura muzicală a subiectului, de auzul echilibrat al individualității elevului, fapt pentru care vom admite încheierea frazei muzicale cu prelungirea ultimei pătrimi cu jumătatea din durată și, nu vom forța terminarea liniei melodice exact pe pătrime.

Semnele de repetiție, voltele și semnele de legătă, se vor învăța pe baza interpretării unor cîntece corespunzătoare.

In locul analizelor prelungite și a teoretizărilor inutile, privitor la o problemă muzicală legată de un singur cîntec, pentru educarea muzicală a elevilor este mult mai folositor ca ei să facă două sau trei cîntece în care se găsește problema muzicală vizuată și după interpretarea cîntecelor, pe bază de conversație, elevii descoperă și explică problema muzicală. Astfel elevii explică semnele de repetiție, voltele, semnul legato de prelungire, semnul legato de expresie sau alte probleme muzicale.

De asemenea, pentru însușirea de către elevi a termenilor de mișcare sau a termenilor de nuanță, profesorul nu va repartiza lecții special pentru asimilarea acestor probleme muzicale.

Se știe că, începînd cu elevii din clasa I^a sau chiar copii de la grădiniță, aceștia interpretează cîntecele în diferite nuanțe și în diferite mișcări.

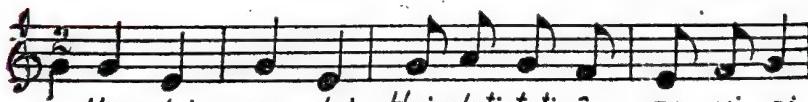
Conștientizarea termenilor respectivi nu este legată de vreo clasă carecare ci de nivelul de receptare al colectivului de elevi.

Problema fundamentală ce trebuie să fie în preocuparea permanentă, cu mult simț de răspundere și cu o exigență din ce în ce mai sporită, din partea educatorului, este tema - obținerea unei intonații juste și frumoase.

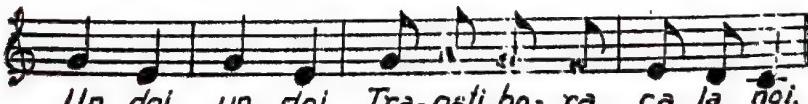
Conștientizând o intonație justă și frumoasă a cîntecelor, conștientizând reprezentările sonore ale sunetelor, intelectualizind asociările-relațiile dintre înălțimea sunetelor și a intervalelor legate de gama do, eliminind teoretizarea - noțiunile, definițiile și cunoștințele de bază ale gîndirii muzicale se insușesc de către elevi, treptat, pe baza inducției datorită activității practice de cîntare și interpretare.

CÎNTECUL MĂSURII DE DOI TIMPI

Ana Macarie

1. Un, doi, un, doi, Hai-deți toți în pa-vi-ci.

Un, doi, un, doi, Tra-geți ho-ra ca la noi.

2. Un, doi, un, doi,
Hora mare am format.
Un, doi, un, doi,
Și măsura-m învățat.

III. MIJLOACELLE SPECIFICE EDUCATIEI MUZICALE
IN CLASA A IV-a-

Scopul și sarcinile educației muzicale în clasa a IV-a, se realizează prin aceleși mijloace specifice pe care le-am utilizat în clasa a III-a.

1. Exerciții de cultură vocală.
2. Exerciții de cultură auditivă.
3. Cîntece propriu-zise.
4. Canoane.
5. Cîntece pe donă voci.
6. Audieri.

CIREȘE

Allegro
mf

Elise Popovici

I-am prop-tit de trunchi o sca-ră Mai u-șoa-ră, să nu-l doa-ră,
Du-pă jap-tă și răs-plă-tă, Ne-a-mbi-at co-roa-na toa-tă

Lă ci-re-șul, de-si-i pom, Su-fe-ră ca ori-ce om
Lă ci-re-șe dulci și tarci. Vreți un fruct? Nu fiți fil-hari.

De-l lo-vesti, de-l je-fu-iesti.
Cui aș-teap-tă, stă-ru-ie, Fructul i se dă-ru-ie.

1. Exercitii de cultură vocală.

In clasa a IV-a, exercițiile de cultură vocală se vor realiza la un nivel superior față de nivelul la care au fost executate în clasa a III-a. În cadrul lecției de educație muzicală, la începutul orei, se va urmări realizarea unui singur obiectiv din cele ce urmează: acordaj, omogenizare, emisia sunetelor frumoase, pronunțarea clară și expresivă a cuvintelor, agilitate, maleabilitate, respirație, nuanțe, întinderea vocii. Se pot urmări mai multe obiective cu condiția de a satisface exigența educatorului. Se va evita orice exerciții de cultură vocală realizată în mod formal. În clasa a IV-a, se poate utiliza materialul exemplificat la capitolul "Exercitii de cultură vocală pentru clasa a III-a", sau alt material asemănător, cu condiția de a satisface plăcerea elevilor și exigența profesorului.

*Exercitii de agilitate și maleabilitate
Exercitiile se vor repeta de câteva ori, la fiecare
repeticie, se va cînta mai sus cu un semiton*

Ma,
Mo,
Mi,
Do, do, do, do, do, mi, do, mi, do, Do, mi, do, mi, do, mi, sol, mi, do.

2. Exerciții de cultură auditivă.

Prin studierea cîntecelor, utilizînd și metoda exercițiilor de cultură auditivă, în clasa a III-a, s-au format și consolidat imaginile sonore ale sunetelor din scara Do natural, s-a realizat asocierea dintre înălțime: sunetului, numele lui, locul pe portativ, intonarea, scrierea și citirea nótelor.

In clasa a IV-a, exercițiile de intonație consolidează relațiile dintre sunete și le transformă în reflexe condiționate de solfegiere. Alături de acest obiectiv în clasa a IV-a, exercițiile de cultură auditivă vizează sarcini noi:

- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce do₁ și do₂ ;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mici ;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mari ;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervale de terțe mari ;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervale de terțe mici;
- formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce cele trei intervale ce caracterizează modul: terța, sexta și septima.

In clasa a IV-a, aceste exerciții de cultură auditivă sint de bază întrucât vizează formarea unor deprinderi legate de structura gamei Do Major, gamă ce se studiază și se insușește în această clasă.

In legătură cu aceste obiective este necesar să precizăm următoarele :

Pentru a forma și consolidă deprinderi legate de structura gamei Do Major, nu trebuie să așteptăm pînă ce ajungem cu materia de învățămînt la problemele musicale vizate. De exemplu, pentru a forma și consolidă deprinderea de a percepe, recunoaște și reproduce semitonurile, nu trebuie să așteptăm pînă la lectia cu acest subiect. Formarea acestei deprinderi trebuie să înceapă mult mai devreme, în așa fel

incit, atunci cînd ajungem la acest subiect, deprinderile trebuie să fie bine consolidate și elevii pregătiți pentru a recepta cunoștințe legate de semitonuri.)

Cunoștințele asociate de obisnuință de a percepse, recunoaște și reproduce semitonurile, consolidează în mod temeinic deprinderea respectivă. Cunoștințele pot fi comunicate chiar înainte de a ajunge la planificarea subiectului însă, acest lucru depinde de nivelul de receptare, de nivelul general de pregătire al elevilor.

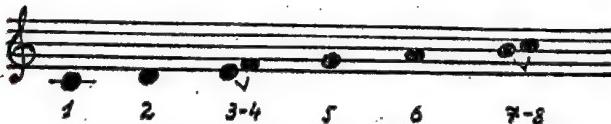
Prin urmare, exercițiile de cultură auditivă, prezentă și rezolvă în mod practic, însușirea cu anticipație a tuturor problemelor muzicale legate de structura gamei. La momentul oportun sau atunci cînd ajungem la subiectul planificat, cunoștințele se transmit simplu, clar și precis:

- semitonurile se găsesc pe treptele 3-4 și 7-8;
- pe aceste trepte sunt sunetele mi-fa și si-do.

De altfel, cu privire la aceste cunoștințe putem afirma că ele se însușesc de către elevi în mod inductiv. Pentru a asigura acest lucru este necesar ca intuiția auditivă să fie întărâtă de cea vizuală.

Astfel, în vederea exercițiilor de intonație, permanent, oră de oră, scara gamei Do Major, va fi desenată pe tablă în așa fel, incit, intuiția auditivă să fie întărâtă de cea vizuală.

Notele sunetelor care formează semitonurile vor fi desenate foarte aproape, iar cifrele de sub ele vor fi unite cu liniițe, în modul următor :

Observând repetarea intonării de mai multe ori, în urcăre a sunetelor mi-fa și si-do, iar în coborâre a sunetelor do-si și fa-mi, elevii rețin aceste sunete alăturate și cifrele de sub ele, 3-4 și 7-8, legate cu liniițe. Semitonurile pot fi intonate și cu cifre.

In momentul cind deprinderile de intonare a semitonurilor, sunt consolidate, educatorul initiaza o scurta conversatie:

- Pe ce trepte se gasesc semitonurile ?
- Ce sunete sunt pe aceste trepte ?

Momentul se inchide cu intonarea semitonurilor.

Daca in clasa a III-a, lecțiile de educație muzicală se leagă între ele, în mod organic, prin exercițiile de intonație ce vizează formarea reprezentărilor sonore și asocierea lor cu numele sunetului și locul-lor pe portativ, ^{sau pe cearșaf} în clasa a IV-a, în mod obligator, legătura dintre lecțiile de ~~educație muzicală~~ se realizează prin exercițiile de cultură auditivă ce vizează formarea deprinderii de intonare a intervalelor cuprinse în structura gamei Do Major.

Formarea deprinderii de a percepere, recunoaște și reproduce semitonurile.

Exercițiu orientativ :

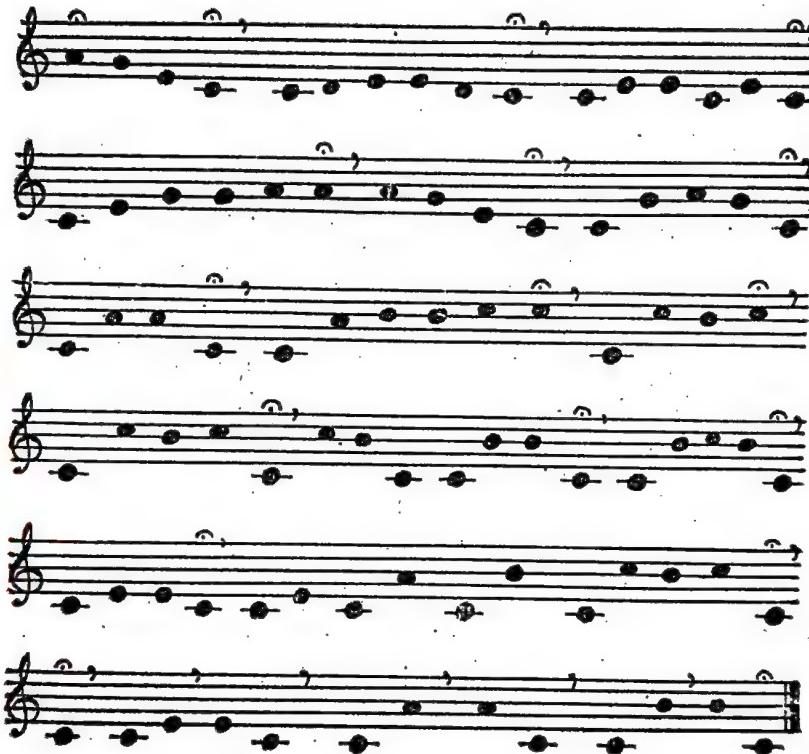
„la” de la dispozitiv, înlocuit de cintă.

-229-

După precizarea și înșușirea concluziei, în orele următoare se renunță la exercițiile, se repetă doar concluzia.

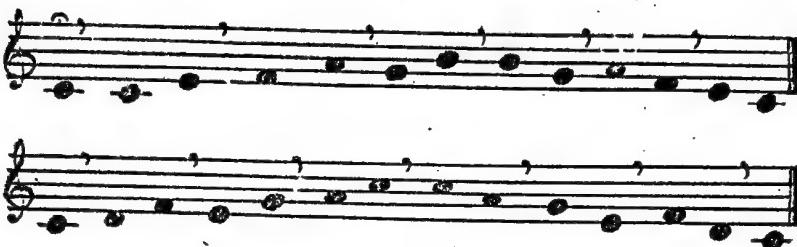
Formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproduce terța, sexta și septima tonicei.

Exercițiu orientativ :

După precizarea concluziei, în orele următoare nu se mai fac ~~exerciții~~, se repetă doar concluzia.

După ce elevii și-au înșusit și consolidat deprinderea de intonare a semitonurilor, în urcăre și coborire, a terței, sextei și septimii, se continuă cu formarea deprinderii de a intona terță mare și terță mică.

Astăt terțele mari oft și terțele mici pot fi intonate sub formă de ecou. Un grup de elevi intonează sunetul de la baza intervalului în nuante de forte, iar alt grup de elevi, intonează sunetul de la vîrful intervalului, în nuante de piano.

3. Cîntecul

In mod permanent și în orice moment al lecției, nu trebuie să uităm că, mijlocul cel mai de seamă prin care se înfăptuiește educația muzicală a elevilor, este cîntecul.

Pentru a fi ușor însușite de către elevi, cîntecurile trebuie să fie interpretate model de către educator, cu multă sensibilitate, ca să-i emovere pe copii și să constituie un prilej de a le forma puțernice și durabile sentimente estetice.

După însușirea cîntecului de către elevi, acesta va fi interpretat cu participarea tuturor copiilor, pentru a le trezi și a le dezvolta în sufletul lor stări emotionale, a le dezvolta sensibilitatea muzicală și receptivitatea artistică.

Toate cîntecurile prevăzute în manual se vor repăraiza pe ore, iar în cadrul lecției, ele se vor intona atât pe note cât și pe cuvinte. Cele mai frumoase cîntecuri se vor înscrie în repertoriul permanent al clasei, și, la alegeră, ele se vor interpreta cu ocazia încheierii lecției de educație muzicală.

4. Canonul

Alături de cîntecul propriu-zis, în vederea formării și dezvoltării auzului melodic, armonic și polifonic, o însemnatate deosebită o are canonul. Dezvoltarea auzului melodic, armonic și polifonic începe în clasa întâi, continuă în clasa a doua și a treia prin activități de acompaniere a cîntecelor cu ciocănîtul în bancă, bătut din palme, marsul metric ritmic și chiar utilizarea unor instrumente de percuție.

Nu susținem că acompanierea unor melodii prin metrul sau ritmul lor, pot servi ca exemple de armonie sau polifonie, însă, prin asemenea activități ce scot în evidență elementele metrici și ritmice pe care se brodează melodia se începe adevarata dezvoltare a auzului armonic și polifonic.

În clasa a III-a, acompanierea melodiei continuă cu sunetul cîmpoialui, isonul sau punctul de orgă și cîntarea în dialog.

Însă, activitatea de seamă prin care se dezvoltă auzul armonic și polifonic al elevilor este cîntarea în canon.

La interpretarea unui canon, vom fi atenți ca vocile celor două grupe de elevi să aibă aceeași intensitate pentru a nu se acoperi una pe alta. Vom folosi cîntarea în piano în așa fel, încît, toți elevii, pe lîngă vocea lor, să audă și vocea de la grupul al doilea.

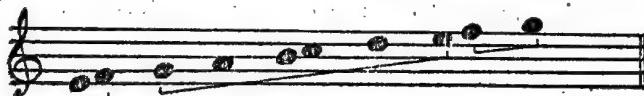
Pe lîngă canoanele aranjate pentru două grupe de elevi, în clasa a IV-a, se vor aborda și interpreta canoane aranjate pentru trei grupe de elevi.

X. Cîntecul pe două voci

Elevii din clasa a IV-a, se pot organiza în colective de cor pe două voci egale. Gruparea elevilor pe două voci egale se va realiza în funcție de timbrul și întinderea vocală. În privința timbrului, vocile de copii pot fi divizate în două categorii: voci cu timbru deschis, cristalin, plin de gîngărie, clare, luminoase și voci cu timbru mai închis, rotunjit și mai bogate în vibratii. Se înțelege că, la vocea intîi, vor fi repartizați elevii din prima categorie, iar la vocea a două cei din categoria a două.

In privința ambitusului, vocile de copii au în general o întindere ce nu depășește decima do 1 - mi 2. Ambitusul fiecărei voci are trei registre: registrul grav, registrul mediu și registrul acut. Sunetele din registrul mediu se cîntă natural și fără efort.

Diapazonul vocii I :

reg.grav., registru mediu, reg.acut.

Diapazonul vocii a II-a :

reg.grav., registru mediu, reg.acut.

Elevii care intonează corect și fără efort sunete acute vor fi repartizați la vocea întâi, iar cei care intonează corect și natural sunete grave vor fi repartizați la vocea a doua.

Menționăm, că la repartizarea elevilor pentru vocea a doua vom ține cont și de muzicalitatea lor, întrucât melodia acestei voci, uneori, prezintă dificultăți ce nu pot fi rezolvate decât de elevi cu auz muzical foarte bun.

Repertoriul corului poate fi studiat la toate clasele paralele și din cei mai muzicali elevi se poate forma corul reprezentativ al școlii.

6. Auditia muzicală

Prin audierea pieselor muzicale, prevăzute în programă analitică elevii își dezvoltă interesul pentru muzică, sentimentul de dragoste pentru această artă, simțul și gustul estetic muzical, își formează și își consolidează deprinderile de a asculta, recepta și înțelege conținutul muzicii, își formează și își dezvoltă capacitatea de concentrare și receptare a mesajului muzical.

Pentru înțelegerea conținutului literar și muzical al pieselor audiate, este necesar să se facă o pregătire în care să se analizeze ideile literare principale și frazele muzicale specifice prin care sunt redată mai plastic imaginile artistice. Momentul pregătitor are o mare importanță în ceea ce privește provocarea curiorității și interesului elevilor pe de o parte, iar pe de altă parte, prilejuieste înțelegerea conținutului de idei și sentimente exprimate prin sinteza din text și melodie.

Poate că, este bine, ca în timpul audierii, să nu intervenim cu nimic, să-i lăsăm pe copii să savureze frumosul muzicii.

După audiere este necesar să se provoace o conversație asupra conținutului piesei ascultate, cind elevii au posibilitatea să-și exprime satisfacția lor pentru frumosul din muzică.

La cerere, piesa poate fi audiată de mai multe ori. Piesa poate fi recunoscută sau chiar fredonată.

IV. TIPURI DE LECTII

Combinarea diversificării mijloacelor specifice prin care se realizează educația muzicală - cîntecul, canonul, cîntecul pe două voci, auditia și naștere la diferite tipuri de lectii :

1. Lectia în care se învață unul sau mai multe cîntece și o problemă muzicală.
2. Lectia în care se învață un canon (un cîntec pe două voci) sau mai multe cîntece la unison, și o problemă muzicală.
3. Lectia în care se învață un canon (un cîntec pe două voci) sau mai multe cîntece la unison, pe baza problemei muzicale insușită în ora precedentă.
4. Lectia în care se verifică un canon (un cîntec pe două voci) sau mai multe cîntece la unison și problema muzicală învățată în ora precedentă, învățindu-se alt canon, (alt cîntec pe două voci) sau alte cîntece propriu zise și altă problemă muzicală.
5. Lectia în care se verifică cîntecele propriu zise (canonul, cîntecul pe două voci) învățate în ora precedentă, se învață alte cîntece (alt canon, alt cîntec pe două voci) și altă problemă muzicală, realizându-se și consolidarea acestora în aceeași oră.
6. Lectia în care se verifică cîntecele propriu zise (canonul, cîntecul pe două voci) și problema muzicală învățată în ora precedentă, se învață alte cîntece propriu zise și altă problemă muzicală după care urmează auditie.
7. Lectia în care se recapitulează unele cîntece propriu zise, canoane, cîntece pe două voci și unele probleme muzicale, pentru consolidarea lor și aprecierea elevilor.

V. ACTIVITATILE DIDACTICE DIN CADRUL UNEI
LECTII DE EDUCATIE MUZICALA.

Activitățile didactice din cadrul unei lecții de educație muzicală, în general sunt aceleași ca și cele utilizate în clasa a III-a.

1. Organizarea clasei pentru lucru.
2. Verificarea cîntecelor propriu zise (canonului sau a cîntecului pe două voci) învățate în ora precedentă.
3. Pregătirea bazelor aperceptive pentru lecția nouă.
4. Descoperirea problemei muzicale ce urmează să studiază.
5. Învățarea cîntecului propriu zis (canonului sau a cîntecului pe două voci).
6. Fixarea cunoștințelor, consolidarea cîntecului propriu zis (canonului sau a cîntecului pe două voci) și a problemei muzicale.
7. Stabilirea temelor pentru acasă.

SCOALA . . . . .
CLASA A IV-A
DATA . . . . .

OBIECTUL : MUZICA
PROFESOR : . . . . .

PLAN DE LECTIE
*****

Subiectul lecției : Cîntecul

"Tara noastră o iubim"

Semitonurile

Terță, sextă, septimă

Scopul lecției : Invățarea cîntecului "Tara noastră o iubim".
Consolidarea intonării semitonurilor.
Consolidarea intonării intervalelor de terță, sextă și septimă formate pe tonică.

Tipul lecției : Consolidarea cîntecului "Avionul" de Petre Tipordei.
Consolidarea deprinderii de intonare a intervalor de semitonuri și a celor trei intervale ce caracterizează modul major.

Desfășurarea lecției

I. Pregătirea clasei pentru lucru.

1. Aspect organizatoric : curățenie, ordine, disciplină, notarea absențelor, aerisirea sălii de clasă.

2. Aspect muzical :

a) Cultură muzicală; exerciții de intonație pe scrisă gamei Do Major.

Scrisă este desenată pe tablă.

Exercițiu orientativ

The image shows four staves of musical notation. Each staff begins with a treble clef and a common time signature. The first three staves are identical, featuring a sequence of notes: a quarter note followed by an eighth note, then a dotted half note, another quarter note, a dotted half note, and finally a quarter note. The fourth staff is also identical to the others but is labeled "Concluzie" above the staff line.

II. Verificarea cunoștințelor, pricerilor și deprinderilor muzicale insușite în lecția precedentă.

- Verificarea temelor scrise acasă.
- Verificarea cântecului "Avionul" de Petre Tipordei.

Solfegierea în mod colectiv.

Solfegierea în mod individual. Fiecare elev trebuie să solfegieze cîte un rînd melodic. Profesorul se deplasează pe rînd la fiecare elev și supraveghează dacă, cu degetul de la mâna stîngă se urmăresc notele, iar cu mâna dreaptă se tactează măsura. Toți ceilalți elevi tactează măsura și intonează în gînd sau fredonează ușor de tot ceea ce se solfegiază. În momentul verificării deprinderilor de solfegiere, activitatea din clasă se asemănă cu activitățile dintr-un laborator unde fiecare elev este interesat să-și insușească, cît mai corect, alfabetul scris-cititului muzical.

După ce fiecare elev a solfegiat cîte un rînd melodic, fiind supravegheat de profesor, momentul se încheie cu solfegierea colectivă și intonarea cântecului pe cuvinte. Interpretarea cântecului pe cuvinte trebuie să satisfacă exigența profesorului.

c) Verificarea cunoștințelor, pricerilor și de-prinderilor legate de intervalele ce aparțin de structura gamei Do Major.

- În ce gamă este cîntecul "Avionul" ?
- De ce gama se numește Do ?
- Intonarea tonicelor.

- De ce gama se numește majoră ?
- Gama este majoră din două motive : terța, sexta și septima tonicei sunt majore și semitonurile sunt între treptele 3-4 și 7-8.

- Intonarea terței, sextei și a septimei :

- Ce sunete sunt pe treptele 3-4 și 7-8 ?
- Intonarea semitonurilor.

164

- Intonarea gamei.
- Intonarea arpegiului.

Copii, închideți cărțile și scoateți caietele de muzică - maculatoare.

III. Studierea cîntecului "Tara noastră o iubim".
Astăzi învățăm cîntecul "Tara noastră o iubim".
(titlul cîntecului se scrie pe tablă).

- Intonare model a cîntecului pe cuvinte, o singură strofă.

- Intonare model a primului rînd melodic.

- Elevii repetă pe cuvinte primul rînd melodic.

După ce elevii au învățat primul rînd melodic pe cuvinte, profesorul atenționează colectivul de elevi astfel: Repetăm fragmentul pe cuvinte, eu voi indica notele acestei melodii pe scăriță de pe tablă, iar voi să fiți atenți, că în loc de cuvinte, să puteți cînta melodia pe note.

Fragmentul se repetă, elevii intonează pe cuvinte iar profesorul, indică notele pe scăriță.

- Un elev să intoneze melodia pe note.

- Intonarea melodiei pe note se repetă de între-ul colectiv.

- Un elev scrie la tablă notele melodiei, iar ceilalți elevi scriu pe caiete. Elevul care scrie la tablă vorbește și pronunță numele sunetului și valoarea lui, astfel: timpul întâi, do, pătrime, timpul doi, și la, optimi, timpul trei, sol pătrime și timpul patru tot sol pătrime, bara de măsură.

Elevul care scrie la tablă trebuie să pronunțe tare aceste notiuni ca să fie audite de toți elevii din clasă și să scrie deodată cu el.

Elevul care a scris la tablă, intonează ceea ce a scris, indicând notele cu degetul de la mâna stingă, iar cu dreapta tactează măsura. Fragmentul se repetă de toată clasa.

Scrierea fragmentului următor.

Copii, intonăm pe note fragmentul întâi, iar mai departe, fragmentul al doilea îl cîntăm pe cuvinte :

do și la sol/sol do și la sol Pentru ea vo - ioși mun-cim

Cîntăm numai fragmentul al doilea.

După ce elevii și-au înșușit corect și fragmentul al doilea, în continuare se procedează ca la fragmentul întîi: elevii intonează pe cuvinte, profesorul arată notele, un elev intonează pe note, fragmentul se repetă de toată clasa, se scrie la tablă g.a.m.d.

In continuare cîntecul se studiază de pe manual.

Copiii, deschideți cărțile să intonăm acest cîntec din manual.

- Individual, intonare pe note, la prima vedere.
- Intonare pe cuvinte în mod colectiv.

IV. Consolidarea deprinderii de a intona semitonurile, terța, sexta și septima tonicei.

- În ce gamă este cîntecul "Tara noastră o iubim"?
- De ce gama se numește do ?
- Intonarea tonicelor ;
- De ce gamma este majoră ?
- Intonarea terței, sextei și a septimei..
- Intonarea semitonurilor.
- Intonarea gamei.
- Intonarea arpegiului.

V. Consolidarea deprinderii de a intona cîntecul atât pe note cât și pe cuvinte.

- Intonarea cîntecului pe note.
- Intonarea cîntecului pe cuvinte.

VI. De invățat cîntecul pe note și pe cuvinte.

De scris cîntecul pe curat - numai notele,
fără text. -

Claselor V-VIII, gimnaziu.

EDUCATIA MUZICALA IN ETAPA STUDIERII CINTECULUI
PE BAZA CINTARII PE NOTE

I.-SCOPUL EDUCATIEI MUZICALE IN ETAPA CIND ELEVII STUDIAZA CINTECELE PE BAZA CINTARII PE NOTE.

II.-SARCINILE EDUCATIEI MUZICALE IN ACEASTA ETAPA

III.-MILJOACELA PRIN CARE SE REALIZEAZA EDUCATIA MUZICA
LA CLASELE V - VIII:

A.-EXERCITIUL DE CULTURA VOCALA;

B.-EXERCITIUL DE CULTURA AUDITIVA;

C.-CINTAREA PE NOTE ;

D.-CINTECUL PROPRIU-ZIS;

E.-CANONUL ;

F.-CINTECUL PE DOUA SI TREI VOCI ;

G.-AUDITIA MUZICALA ;

H.-CORUL SCOLII ;

I.-ORCHESTRA SCOLII.

IV.-TIPURI DE LECTII

V.-STRUCTURA METODICA A LECTIILOR DE EDUCATIE MUZICALA

VI.-ACTIVITATILE DIDACTICE DIN CADRUL UNEI LECTII DE EDUCATIE MUZICALA .

VII.-PLAN DE LECTIE,

Etapa educatiei muzicale cand elevii studiază cîntecole pe baza cîntării pe note

I. Scopul educatiei muzicale în etapa cînd elevii studiază cîntecole pe baza cîntării pe note.

Scopul fundamental al educației în școală este de a dezvolta multilateral personalitatea elevului pentru a se încadra activ și conștient în amplul proces de construire a societății sociale multilateral dezvoltate.

Muzica, alături de celelalte obiecte de învățămînt, contribuie la educația multilaterală și la cea estetică a elevilor.

Educația muzicală-estetică a elevilor se realizează prin următoarele obiective specifice:

- cultivarea emoțiilor artistice (vezi pag.^{19..})
- dezvoltarea dragostei și interesului pentru muzică(vezi pag.^{19..})
- educarea simțului și gustului estetic muzical(vezi pag.^{20..})
- dezvoltarea suzului muzical (vezi pag.^{21..})
- dezvoltarea vocii elevilor (vezi pag.^{22..})
- consolidarea deprinderilor de a cînta pe note;
- conștientizarea problemelor teoretice necesare înțelegerii muzicii;
- studierea și audierea tuturor cîntecelor și pieselor muzicale prevăzute în programa analitică a acestor clase.

II. Sarcinile educatiei muzicale în această etapă:

Obiectivele prevăzute la capitol "Scopul educației muzicale devin sarcini cu caracter obligator. Deoarece o parte din aceste sarcini sunt comune și altor etape de educație muzicală, în continuare ne vom referi la sarcinile specifice acestei etape.

În această etapă deosebim sarcini specifice legate de melodie, ritm și cele legate de consolidarea deprinderii de a cînta pe note.

Menționăm și că în această ocazie că, sarcinile legate de melodie, în comparație cu cele de ritm sunt mult mai importante pentru educația muzicală. În cazul cînd o parte din aceste sarcini s-au realizat în clasa a IV-a, în clasele următoare activitatea va decurge normal. Însă, cînd în clasa IV-a, elevii nu au urmat cursurile unei educații muzicale sistematice și nu s-au îngăzduit deprinderi cu privire la intonarea sunetelor și a

intervalelor ce stau la baza structurii gamei Do, în clasa a V-a, mai întâi vom forma și consolida aceste deprinderi. După formarea și consolidarea deprinderilor cu privire la structura gamei Do, se va trece la formarea altor deprinderi. și în aceste clase, deprinderile se formează și se consolidează prin cîntecă și exerciții de cultură auditivă.

Pentru clasa a V-a, deprinderile noi sunt legate de structura gamei la minor. (vezi pag.⁵⁴) Formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce gama la minor natural, armonic și melodic, intervalele de tertă, sextă, septimă și semitonurile din toate formele gamei minore.

În clasele următoare, deprinderile legate de structura gamei Do major și la minor, temeinic consolidate, se transpun la înălțimea gamelor Sol major-mi minor; Fa major-re minor și la înălțimea altor game prevăzute în programa analitică. Intervalele prevăzute pentru a fi studiate în aceste clase se insușesc așa după cum au fost insușite intervalele din gama Do major prevăzute pentru clasa a IV-a.

După consolidarea deprinderilor practice de intonare urmează conștientizarea intervalelor și recunoașterea lor din cîntecă. Sunetele din octava a două și cele din octava mică se insușesc pe bază de cîntecă. Deprinderile ritmice privitoare la : măsuri, semnul legato, valori, note cu punct, formule ritmice cu saisprezeceimi, acestea se insușesc de către elevi în mod inductiv datorită activității de intonare și cîntare. Pentru insușirea sincopelor și contratimpului se fac exerciții speciale de ritmare pe gamă sau arpegiu.

III. Mijloacele prin care se realizează educația muzicală la clasele V-VIII.

- A. Exercițiul de cultură vocală;
- B. Exercițiul de cultură auditivă;
- C. Cîntarea pe note;
- D. Cîntecul propriu-zis;
- E. Canonul;
- F. Cîntecul pe două și trei vocii;
- G. Auditia;
- H. Corul școlii;
- I. Orchestra școlii.

A. Exercițiul de cultură vocală

Exercițiul de cultură vocală are ca scop general dezvoltarea vocilor elevilor. Dar, pe lângă acest scop general, care se realizează într-o perioadă mai îndelungată, fiecare exercițiu de cultură vocală, are și un scop special care se realizează în momentul efectuării exercițiului respectiv. Astfel, primul exercițiu special de cultură vocală se realizează următoarele obiective: respirație, acordare, omogenizare, întindere, emisie, dicție, supletie, agilitate, măcarabilitate.

Exercițiile de cultură vocală exemplificate în continuare, la considerăm orientative decareces profesorul are posibilitate să elaborate și să experimenteze și alte exerciții cu condiția de a corespunde nivelului de realizare al elevului la care se desfășoară exercițiile.

A. EXERCITII DE CULTURĂ VOCALĂ

a. Exerciții de respirație, acordare și omogenizare

inspirație   expirație

Ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma,

Ma —, ma —, ma —, ma —,

Ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma,

Ma —, Ma —, Ma —, Ma —,

A. EXERCITII DE CULTURĂ VOCALĂ

a. Exercitii de respiratie, acordare si omogenizare
inspiratie expiratie

Ma, ma, ma, ma, ma, ma.

Mo, mo, mo, mo, mo, mo.

Da, da, da, da, da, da.

De, de, de, de, de, de.
Di, di, di, di, di, di.
Do, do, do, do, do, do.
Du, du, du, du, du, du.

Ma, ma, ma, ma.

Me, me, me, me.
Mi, mi, mi, mi.
Mo, mo, mo, mo.
Mu, mu, mu, mu.

Ta, ta, ta, ta, ta, ta.

Te, te, te, te, te, te.
Ti, ti, ti, ti, ti, ti.
To, to, to, to, to, to.
Tu, tu, tu, tu, tu, tu.

Na, Na, Na, Na.

Ne, ne, ne, ne.
Ni, ni, ni, ni.
No, no, no, no.
Nu, nu, nu, nu.

Ra, ra, ra, ra, ra, ra.

Re, re, re, re, re, re.
Ri, ri, ri, ri, ri, ri.
Ro, ro, ro, ro, ro, ro.
Ru, ru, ru, ru, ru, ru.

b. Exerciții de întindere, emisie și dicție
Fiecare exercițiu se va intona de mai multe ori,
de fiecare dată mai sus cu un semiton

Ma, me, mi, mo, ma, ma, ma,
Ta, te, ti, to, ta, ta, ta,
Da, de, di, do, da, da, da,
Ra, re, ri, ro, ra, ra, ra,
Na, ne, ni, no, na, na, na,

Ma . . . ma . . .
Ta . . . ta . . .
Da . . . da . . .
Ra . . . ra . . .
Na . . . na . . .

Pri - mă - vă - ră, pri - mă - vă - ră, vi - no - n ca - sa mea,
Mă - ră - ci - ne, mă - ră - ci - ne, nu mă in - te - pa,
Cu - cu - le cu pa - nă su - ră, cu - cu, cu - cu - let,
Foa - ie ver - de pă - pă - di - e, hai, mur - gu - le, hai,
Hai, cu nel - ca - n hai - du - ci - e, hai, mur - gu - le, hai.

Tran - da - fir în cor - nu me - sii, of, of, of,
Cum mai pling o - chii mi - re - sii, of, of, of,
Cin - tă cu - cu sus pe vi - e, măi, măi, măi,
Cin - te, că nă - mi cîn - tă mi - e, măi, măi, măi,
Crești pă - du - re și te - n - dea - să, nă, nă, nă,

Ma, me, ma, me, ma, me,
La, le, la, le, la, le,
Nă, ne, nă, ne, nă, ne,
Co - dru - le, co - dră - le, co - dră - le,
Ce - mai faci dră - le, ce - mai faci dră - le,

ma, me, ma,
la, le, la,
nă, ne; nă,
dru - tu - le,
gu - ţu - le.

Na . . . nă . . . na - ni, na,
Ra . . . ri . . . ra, ri, ra,
Ma . . . mi . . . ma, mi, ma,
Di . . . di . . . di, di, di,
Hai . . . hal . . . co - lo sus

Ma . . . Ma . . .
Da . . . Da . . .

C. Exerciții de suplețe, agilitate și mobilitate

Ta, ta.

Te, te.
 Ti, ti.
 To, to.
 Tu, tu.

Ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma.

Me, me, me, me, me, me, me, me, me.
 Mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi.
 Mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo.
 Mu, mu, mu, mu, mu, mu, mu, mu, mu.

Na, na, ne, ne, ni, ni, no, no, nu, nu.

Ne, ne, ni, ni, no, no, nu, nu.

Ma, Me, Mi, Mo, Mu.

Ma, Me, Mi, Mo, Mu.

Ta, Te, Ti, To, Tu.

Ta, Te, Ti, To, Tu.

Ma, Me.

d. Exerciții de întindere, suplețe, agilitate și maleabilitate

A musical score for a single melodic line. The key signature is G major (one sharp). The time signature is common time (indicated by a 'C'). The tempo is marked as quarter note = 120. The melody consists of eighth-note patterns, primarily eighth-note pairs and sixteenth-note groups. The notes are written on a single staff with a treble clef.

A musical staff in G major (indicated by a treble clef) and common time (indicated by a 'C'). The staff consists of five horizontal lines. It features a continuous sequence of eighth-note pairs, starting with a sharp sign as the first note. The notes are grouped by vertical bar lines, creating a rhythmic pattern of eighth-note pairs throughout the measure.

*Ma, ma,
Di,
Ni,
Du,
Ta, ta,*

A musical score for a single melodic line. The key signature is G major (one sharp). The melody consists of eighth-note patterns, primarily eighth-note pairs connected by slurs. The notes are distributed across three staves of five lines each. The first staff begins with a quarter note followed by an eighth-note pair. The second staff begins with an eighth-note pair. The third staff begins with an eighth-note pair.

Ma . . *ma*, *ma*. . . *ma* . . . *ma* . . . *ma* . . . *ma* . . . *ma*,
Di . . *di*, *di*. . . *di* . . . *di* . . . *di* . . . *di*,
La . . *la*, *la*. . . *la* . . . *la* . . . *la* . . . *la*,
Do . . *do*, *do*. . . *do* . . . *do* . . . *do* . . . *do*,
Ru . . *ru*, *ru*. . . *ru* . . . *ru* . . . *ru*.

A musical score in 4/4 time featuring a single melodic line. The notes are primarily eighth notes, grouped into pairs by vertical stems. The melody consists of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair, then another eighth-note pair, and so on. The notes are distributed across three staves of five lines each. The first staff begins with a treble clef, the second with an alto clef, and the third with a bass clef.

Ma . . ma . . ma, ma, Ma . . ma . . ma, ma,
 Frun - ză . . ver-de Frun - ză . . ver-de,
 Sol . . do . . sol, sol, La - re . . la, la,
 Pri - mă . . va-ră, Pri - mă . . va-ră,
 Ta . . ta . . ta, ta, Ta . . ta . . ta - ta.

A musical score for 'The Star-Spangled Banner' featuring two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. The music consists of eighth and sixteenth note patterns typical of the piece's rhythmic style.

A musical score page showing a single staff of music. The staff begins with a treble clef, followed by a key signature of one sharp (F#). The music consists of a series of eighth-note heads connected by vertical stems, some pointing up and some down. There are several grace notes indicated by small vertical strokes above the main notes. The notes are grouped into measures by vertical bar lines. The paper has a light beige or cream color.

e. Exerciții de întindere, acordaj, omogenizare, suplete, agilitate și mobilitate

B. Exerciții de cultură auditivă

Prin exerciții de cultură auditivă, înțelegem activitatea de intonare a sunetelor și intervalelor ce formează structura unei game sau a unui mod. Exercițiile de intonație au ca scop principal dezvoltarea suzului muzical. Dezvoltarea acestui simț începe odată cu formarea imaginilor sonore ale sunetelor naturale din gama Do major și la minor. Prin exerciții de intonație imaginile concret senzoriale ale sunetelor, sau reprezentărilor sonore, ce stau la baza gîndirii muzicale, se asociază cu numele și locul lor pe portativ. Asocierea dintre înălțimea sunetului, numele lui și locul pe portativ, se sudeză prin exerciții de cultură auditivă - exerciții de intonație.

Efectuarea în mod succesiv și sistematic a unui program de exerciții cu sunete și intervale ce formează structura unui game, are rol hotăritor în formarea deprinderii de a cînta pe note.

Deprinderea de intonare a sunetelor și intervalelor ce formează structura gamei, trebuie formată din timp, chiar de la începutul anului școlar, iar intelectualizarea cunoștințelor legate de sunetele și intervalele respective se realizează în momentul cînd obișnuințele sănt temeinic consolidate. Unii profesori intonează pentru prima dată semitonurile în ora cînd au fost planificate după planul calendaristic. În ora viitoare le repetă și trece la altă problemă muzicală. În felul acesta elevii nu-su beneficiat de timp pentru formarea deprinderii practice de intonare iar cunoștințele fără deprinderi nici nu pot fi fixate și chiar dacă se fixează ele nu su nici o valoare fără deprinderea respectivă. Aplicarea programei analitice în felul acesta , mecanic, funcționărește, duce la lipsa de rezultate. Prevederile programei analitice nu trebuie înțelese rigid, mărginindu-ne la probleme teoretice. Educatorul trebuie să ne ditezze permanent la formarea deprinderilor practice de intonare intrucît acestea formează baza apreceptivă în insușirea scris-cititului muzical, prin deprinderi se realizează scopul fundamental al educației muzicale în școală. Pentru aceasta, lectiile de educație muzicală vor fi legate între ele cu

exercitii, eșalonate pe obiective, care se vor efectua, cu exigentă și mult și mult de răspundere, la începutul fiecărei ore, atât colectiv cât și individual. După ce se consolidează obiectivele legate de gama Do major și la minor, în continuare, acestea se transpun cu ceea mai mare ușurință în toate gamele și modurile prevăzute în programă analitică.

Obiectivele legate de gama Do major se realizează în clasa a IV-a, și se recapitulează în clasa a V-a. În cazul cînd elevii din clasa a IV-a, nu au urmat cursurile unei educații muzicale sistematice, obiectivele următoare, se vor realiza în clasa a V-a:

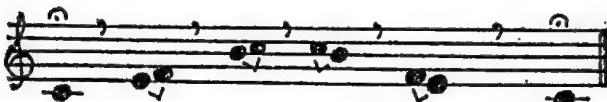
- a. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mari - tonuri;
- b. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mici - semitonuri ;
- c. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de terțe mari - majore;
- d. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de terțe mici - minore;
- e. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele ce caracterizează modul: terța, sexta și septima tonicii;
- f. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalul de octavă-tonicele scării.

Mentionăm că ordinea acestor exercitii nu este fixă, rigidă; educatorul poate stabili și altă ordine cu condiția de a nu trage la formarea altrei deprinderi pînă nu s-a consolidat și insusit temeinic, deprinderea respectivă cu care a început.

In momentul cind deprinderile de intonare a semitonurilor, sint consolidate, educatorul initiaza o scurta conversatie:

- Pe ce trepte se gasesc semitonurile ?
- Ce sunete sunt pe aceste trepte ?

Momentul se inchide cu intonarea semitonurilor.

Dacă în clasa a III-a, lecțiile de educație muzicală se leagă între ele; în mod organic, prin exerciții de intonație ce vizează formarea reprezentărilor sonore și asocierea lor cu numele sunetului și locul lor pe portativ, în clasa a IV-a, în mod obligator, legătura dintre lecțiile de educație muzicală se realizează prin exerciții de cultură auditivă ce vizează formarea deprinderii de intonare a intervalelor cuprinse în structura gamei Do Major.

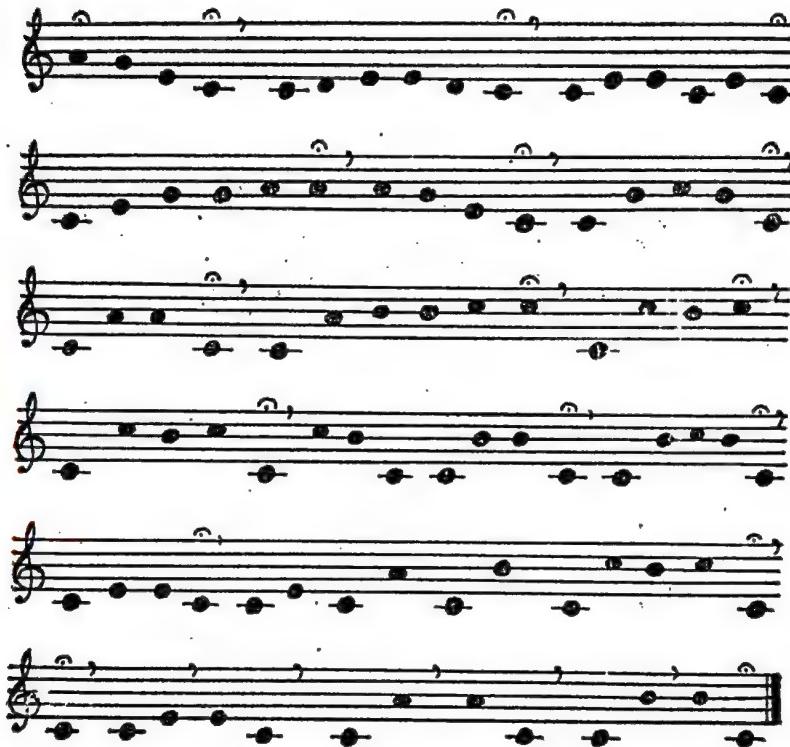
Formarea deprinderii de a percepere, recunoaște și reproduce semitonurile.

Exercițiu orientativ :

După precizarea și înșușirea concluziei, în orele următoare se renunță la exercițiile, se repetă doar concluzia.

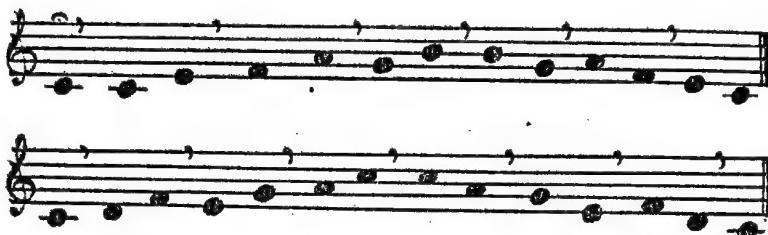
Formarea deprinderii de a percepă, recunoaște și reproducere terța, sexta și septima tonicei.

Exercițiu orientativ :

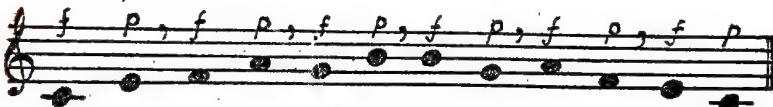

După precizarea concluziei, în orele următoare nu se mai fac exerciții, se repetă doar concluzia.

După ce elevii și-au înșurit și consolidat deprinderea de intonare a semitonurilor, în urcare și coborire, a terței, sextei și septimei, se continuă cu formarea deprinderii de a intona terță mare și terță mică.

Astăz terțele mari cît și terțele mici pot fi intonate sub formă de ecou. Un grup de elevi intonează sunetul de la baza intervalului în nuante de forte, iar alt grup de elevi, intonează sunetul de la vîrful intervalului, în nuante de piano.

3. Cîntecul

In mod permanent și în orice moment al lecției, nu trebuie să uităm că, mijlocul cel mai de seamă prin care se înfăptuiește educația muzicală a elevilor, este cîntecul.

Pentru a fi ușor însușite de către elevi, cîntecele trebuie să fie interpretate model de către educator, cu multă sensibilitate, ca să-i emovere pe copii și să constituie un prilej de a le forma puternice și durabile sentimente estetice.

După însușirea cîntecului de către elevi, acesta va fi interpretat cu participarea tuturor copiilor, pentru a le trezi și a le dezvolta în sufletul lor stări emoționale, și le dezvoltă sensibilitatea muzicală și receptivitatea artistică.

Toate cîntecele prevăzute în manual se vor repartiza pe ore, iar în cadrul lecției, ele se vor intona atât pe note cât și pe cuvinte. Cele mai frumoase cîntece se vor înscrie în repertoriul permanent al clasei, și, la alegere, ele se vor interpreta cu ocazia încheierii lecției de educație muzicală.

4. Canonul

Alături de cîntecul propriu-zis, în vederea formării și dezvoltării auzului melodic, armonic și polifonic, o însemnatate deosebită o are canonul. Dezvoltarea auzului melodic, armonic și polifonic începe în clasa întâi, continuă în clasa a doua și a treia prin activitatea de acompaniere a cîntecelor cu ciocănîțul în bancă, bătut din palme, marsul metric ritmic și chiar utilizarea unor instrumente de percuție.

Nu susținem că acompanierea unor melodii prin metrul sau ritmul lor, pot servi ca exemple de armonie sau polifonie, însă, prin asemenea activități ce scot în evidență elementele metrice și ritmice pe care se brodează melodia se începe adevărată dezvoltare a auzului armonic și polifonic.

În clasa a III-a, acompanierea melodii continuă cu sunetul cîmpoiului, isonul sau punctul de orgă și cintarea în dialog.

Însă, activitatea de seamă prin care se dezvoltă auzul armonic și polifonic al elevilor este cintarea în canon.

La interpretarea unui canon, vom fi atenți ca vocile celor două grupe de elevi să aibă aceeași intensitate pentru a nu se acoperi una pe alta. Vom folosi cîntarea în piano în aşa fel, încit, toți elevii, pe lîngă vocea lor, să audă și vocea de la grupul al doilea.

Pe lîngă canoanele aranjate pentru două grupe de elevi, în clasa a IV-a, se vor aborda și interpreta canoane aranjate pentru trei grupe de elevi.

5. Cîntecul pe două voci

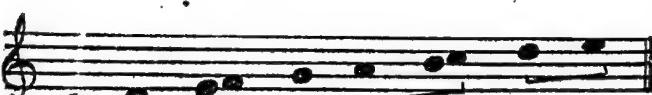
Elevii din clasa a IV-a, se pot organiza în colective de cor pe două voci egale. Gruparea elevilor pe două voci egale se va realiza în funcție de timbrul și întinderea vocilor. În privința timbrului, vocile de copii pot fi divizate în două categorii: voci cu timbru deschis, cristalin, plin de gingăsie, clare, luminoase și voci cu timbru mai închis, rotunjit și mai bogate în vibratii. Se înțelege că, la vocea întâi, vor fi repartizați elevii din prima categorie, iar la vocea a doua cei din categoria a doua.

În privința ambitusului, vocile de copii au în general o întindere ce nu depășește decima do 1 - mi 2. Ambitusul fiecărei voci are trei registre: registrul grav, registrul mediu și registrul acut. Sunotele din registrul mediu se cîntă natural și fără efort.

Diapazonul vocii I :

Diapazonul vocii a II-a :

reg.grav, registru mediu, reg.acut.

Elevii care intonează corect și fără efort sunete acute vor fi repartizați la vocea întâi, iar cei care intonează corect și natural sunete grave vor fi repartizați la vocea a doua.

Mentionăm, că la repartizarea elevilor pentru vocea a doua vom ține cont și de muzicalitatea lor, întrucât melodia acestei voci, uneori, prezintă dificultăți ce nu pot fi rezolvate decât de elevi cu suz muzical foarte bun.

Repertoriul corului poate fi studiat la toate clasele paralele și din cei mai muzicali elevi se poate forma corul reprezentativ al școlii.

6. Auditia muzicală

Prin audierea pieselor muzicale, prevăzute în programă analitică elevii își dezvoltă interesul pentru muzică, sentimentul de dragoste pentru această artă, simțul și gustul estetic muzical, își formează și își consolidează deprinderile de a asculta, recepta și înțelege conținutul muzicii, își formează și își dezvoltă capacitatea de concentrare și receptare a mesajului muzical.

Pentru înțelegerea conținutului literar și muzical al pieselor audiate, este necesar să se facă o pregătire în care să se analizeze ideile literare principale și frazele muzicale specifice prin care sunt redată mai plastic imaginile artistice. Momentul pregătitor este o mare importanță în ceea ce privește provoarea curiorității și interesului elevilor pe de o parte, iar pe de altă parte, prilejuiește înțelegerea conținutului de idei și sentimente exprimate prin sinteza din text și melodie.

Poate că, este bine, ca în timpul audierii, să nu intervenim cu nimic, să-i lăsăm pe copii să savureze frumosul muzicii.

După audiere este necesar să se provoace o corespondență asupra conținutului piesei ascultate, cind elevii au posibilitatea să-și exprime satisfacția lor pentru frumosul din muzică.

La cerere, piesa poate fi audiată de mai multe ori. Piesa poate fi recunoscută sau chiar fredonată.

IV. TIPURI DE LECTII

Combinarea diversificată a mijloacelor specifice prin care se realizează educația muzicală - cîntecul, canonul, cîntecul pe două voci, auditiile și dat naștere la diferite tipuri de lectii :

1. Lectia în care se învăță unul sau mai multe cîntece și o problemă muzicală.
2. Lectia în care se învăță un canon (un cîntec pe două voci) sau mai multe cîntece la unison, și o problemă muzicală.
3. Lectia în care se învăță un canon (un cîntec pe două voci) sau mai multe cîntece la unison, pe baza problemei muzicale insușită în ora precedentă.
4. Lectia în care se verifică un canon (un cîntec pe două voci) sau mai multe cîntece la unison și problema muzicală învățată în ora precedentă, învățîndu-se alt canon, (alt cîntec pe două voci) sau alte cîntece propriu zise și altă problemă muzicală.
5. Lectia în care se verifică cîntecele propriu zise (canonul, cîntecul pe două voci) învățate în ora precedentă, se învăță alte cîntece (alt canon, alt cîntec pe două voci) și altă problemă muzicală, realizîndu-se și consolidarea acestora în aceeași oră.
6. Lectia în care se verifică cîntecele propriu zise (canonul, cîntecul pe două voci) și problema muzicală învățată în ora precedentă, se învăță alte cîntece propriu zise și altă problemă muzicală după care urmează auditiile.
7. Lectia în care se recapitulează unele cîntece propriu zise, canoane, cîntece pe două voci și unele probleme muzicale, pentru consolidarea lor și aprecierea elevilor.

V. ACTIVITATILE DIDACTICE DIN CADRUL UNEI
*****

LECTII DE EDUCATIE MUZICALA.
*****

Activitățile didactice din cadrul unei lecții de educație muzicală, în general sunt aceleași ca și cele utilizate în clasa a III-a.

1. Organizarea clasei pentru lucru,
2. Verificarea cintecelor propriu zise (canonului sau a cintecului pe două voci) învățate în ora precedentă.
3. Pregătirea bazelor aperceptive pentru lecția nouă.
4. Descoperirea problemei muzicale ce urmează să se studieze.
5. Învățarea cintecului propriu zis (canonulci sau a cintecului pe două voci).
6. Fixarea cunoștințelor, consolidarea cintecului propriu zis (canonului sau a cintecului pe două voci) și a problemei muzicale.
7. Stabilirea temelor pentru acasă.

SCOALA . . . . .
CLASA A IV-A
DATA . . . . .

OBIECTUL : MUZICA
PROFESOR : . . . . .

PLAN DE LECTIE
=====

Subiectul lecției : Cîntecul

"Tara noastră o iubim"

Semitonurile

Terța, sexta, septima

Scopul lecției : Invățarea cîntecului "Tara noastră o iubim".
Consolidarea intonării semitonurilor.
Consolidarea intonării intervalelor de terță, sextă și septimă formate pe tonică.

Tipul lecției : Consolidarea cîntecului "Avionul" de Petre Tipordei.
Consolidarea deprinderii de intonare a intervalor de semitonuri și a celor trei intervale ce caracterizează modul major.

Desfășurarea lecției

I. Pregătirea clasei pentru lucru.

1. Aspect organizatoric : curățenie, ordine, disciplină, notarea absențelor, aerisirea sălii de clasă.

2. Aspect muzical :

a) Cultură muzicală; exerciții de intonație pe scrisoare gamei Do Major.

Scrisoarea este desenată pe tablă.

Exercițiu orientativ

The image shows four staves of musical notation for voice, likely soprano. The notation consists of black dots representing notes on a five-line staff. The first two staves are labeled "Concluzie" and the last two are labeled "Concluzie". The music is divided into measures by vertical bar lines.

II. Verificarea cunoștințelor, pricerilor și deprinderilor muzicale insușite în lecția precedentă.

- Verificarea temelor scrise acasă.
- Verificarea cîntecului "Avionul" de Petre

Tiporpei.

Solfagierea în mod colectiv.

Solfagierea în mod individual. Fiecare elev trebuie să solfegieze cîte un rînd melodic. Profesorul se deplasează pe rînd la fiecare elev și supraveghează dacă, cu degetul de la mîna stîngă se urmăresc notele, iar cu mîna dreaptă se tactează măsura. Toți ceilalți elevi tactează măsura și intonează în rînd sau fredonează ușor de tot ceea ce se solfegiază. În momentul verificării deprinderilor de solfagiere, activitatea din clasă se asemănă cu activitățile dintr-un laborator unde fiecare elev este interesat să-și insușească, cît mai corect, alfabetul scris-cititului muzical.

După ce fiecare elev a solfegiat cîte un rînd melodic, fiind supravegheat de profesor, momentul se încheie cu solfagierea colectivă și intonarea cîntecului pe cuvinte. Interpretarea cîntecului pe cuvinte trebuie să satisfacă exigența profesorului.

c) Verificarea cunoștințelor, pricerilor și de-prinderilor legate de intervalele ce aparțin de structura gamei Do Major.

- În ce gamă este cîntecul "Avionul" ?
- De ce gama se numește Do ?
- Intonarea tonicelor.

- De ce gama se numește majoră ?
- Gama este majoră din două motive : terță, sextă și septima tonicei sunt majore și semitonurile sunt între treptele 3-4 și 7-8.

- Intonarea terței, sextei și a septimei :

- Ce sunete sunt pe treptele 3-4 și 7-8 ?
- Intonarea semitonurilor.

- Intonarea gamei.
- Intonarea arpegiului.

Copii, închideți cărțile și scoateți caietele de muzică - mașuletoare.

III. Studierea cîntecului "Tara noastră o iubim".
Astăzi învățăm cîntecul "Tara noastră o iubim".
(titlul cîntecului se scrie pe tablă).

- Intonare model a cîntecului pe cuvinte, o singură strofă.

- Intonare model a primului rînd melodiei.

- Elevii repetă pe cuvinte primul rînd melodiei.

După ce elevii au învățat primul rînd melodiei pe cuvinte, profesorul atenționează colectivul de elevi astfel: Repetăm fragmentul pe cuvinte, eu voi indica notele acestei melodii pe scrisă de pe tablă, iar voi să fiți atenți, că în loc de cuvinte, să puteți conta melodia pe note.

Fragmentul se repetă, elevii intonează pe cuvinte și profesorul, indică notele pe scrisă.

- Un elev să intoneze melodia pe note.

- Intonarea melodiei pe note se repetă de întreagul colectiv.

- Un elev scrie la tablă notele melodiei, iar ceilalți elevi scriu pe caiete. Elevul care scrie la tablă vorbește și pronunță numele sunetului și valoarea lui, astfel: timpul întii, do, pătrime, timpul doi, și la, optimi, timpul trei, sol pătrime și timpul patru tot sol pătrime, baza de măsură.

Elevul care scrie la tablă trebuie să pronunțe tare aceste noțiuni ca să fie auzite de toți elevii din clasă și să scrie deodată cu el.

Elevul care a scris la tablă, intonează ceeaace a scris, indicind notele cu degetul de la mîna stîngă, iar cu dreapta tactează măsura. Fragmentul se repetă de toată clasa.

Scrierea fragmentului următor.

Copiii, intonăm pe note fragmentul întii, iar mai departe, fragmentul al doilea îl cîntăm pe cuvinte :

do și la sol/sol do și la sol Pentru ea vo-i oși mun-cim

Cintăm numai fragmentul al doilea.

După ce elevii și-au înșușit corect și fragmentul al doilea, în continuare se procedează ca la fragmentul întii: elevii intonează pe cuvinte, profesorul arată notele, un elev intonează pe note, fragmentul se repetă de toată clasă, se scrie la tablă și.a.m.d.

In continuare cîntecul se studiază de pe manual.

Copiii, deschideți cărțile să intonăm acest cîntec din manual.

- Individual, intonare pe note, la prima vedere.
- Intonare pe cuvinte în mod colectiv.

IV. Consolidarea deprinderii de a intona semitonurile, terță, sextă și septima tonicei.

- În ce gamă este cîntecul "Tara noastră o iubim"?
- De ce gama se numește do ?
- Intonarea tonicelor ;
- De ce gama este majoră ?
- Intonarea terței, sextei și a septimei.
- Intonarea semitonurilor.
- Intonarea gamei.
- Intonarea arpegiului.

V. Consolidarea deprinderii de a intona cîntecul atât pe note cât și pe cuvinte.

- Intonarea cîntecului pe note.
- Intonarea cîntecului pe cuvinte.

VI. De invitat cîntecul pe note și pe cuvinte.

De scris cîntecul pe curat - numai notele, fără text.-

D.E.TAPA STUDIERII CINTECULUI PE BAZA SOLFEGIULUI.

Clasele V-VIII, gimnaziu.

EDUCATIA MUZICALA IN ETAPA STUDIERII CINTECULUI
PE BAZA CINTARII PE NOTE

- ✓ I.-SCOPUL EDUCATIEI MUZICALE IN ETAPA CIND ELEVII STUDIAZA CINTECHELE PE BAZA CINTARII PE NOTE.
- ✓ II.-SARCINILE EDUCATIEI MUZICALE IN ACEASTA ETAPA
- ✓ III.-MIJLOACELE PRIN CARE SE REALIZEAZA EDUCATIA MUZICALA CLASELE V - VIII:
  - ✓ A.-EXERCITIUL DE CULTURA VOCALA; (lun. 126 - 128)
  - ✓ B.-EXERCITIUL DE CULTURA AUDITIVA; 4 129 - 130
  - ✓ C.-CINTAREA PE NOTE ;
  - ✓ D.-CINTECUL PROPRIU-ZIS; - lun 130 ; 139
  - ✓ E.-CANONUL ; - l. 131 ; 160
  - ✓ F.-CINTECUL PE DOUA SI TREI VOCI ; l. 132 ; l. 160
  - ✓ G.-AUDITIA MUZICALA ; l. 133 ; l. 161
  - ✓ H.-CORUL SCOLII ;
  - ✓ I.-ORCHESTRA SCOLII.
- IV.-TIPURI DE LECTII
- ✓ V.-STRUCTURA METODICA A LECTIILOR DE EDUCATIE MUZICALA
- ✓ VI.-ACTIVITATILE DIDACTICE DIN CADRUL UNEI LECTII DE EDUCATIE MUZICALA .
- VII.-PLAN DE LECTIE.

Etapa educatiei muzicale cind elevii studieaza cintecele pe baza cintarii pe note

I. Scopul educatiei muzicale in etapa cind elevii studiaza cintecele pe baza cintarii pe note.

Scopul fundamental al educatiei in scolaru este de a dezvolta multilateral personalitatea elevului pentru a se incadra activ si constient in amplul proces de construire a societatii socialiste multilateral dezvoltate.

Muzica, alaturi de celelalte obiecte de invatamant, contribuie la educatia multilaterală si la cea estetica a elevilor.

Educatia muzicală-estetica a elevilor se realizeaza prin urmatoarele obiective specifice:

- cultivarea emotiilor artistice (vezi pag...)
- dezvoltarea dragostei si interesului pentru muzica (vezi pag...)
- educarea simtului si gustului estetic muzical (vezi pag...)
- dezvoltarea suzului muzical (vezi pag...)
- dezvoltarea vocii elevilor (vezi pag...)
- consolidarea deprinderilor de a cinta pe note;
- constientizarea problemelor teoretice necesare intelectuirii muzicii;
- studierea si audierea tuturor cintecelor si pieselor muzicale prevazute in programa analitică a acestor clase.

II. Sarcinile educatiei muzicale in aceasta etapă

Obiectivele prevazute la capitolul "Scopul educatiei muzicale" devin sarcini cu caracter obligator. Deoarece o parte din aceste sarcini sunt comune si altor etape de educatie muzicala, in continuare ne vom referi la sarcinile specifice acestei etape.

In aceasta etapă deosebim sarcini specifice legate de melodie, ritm si cele legate de consolidarea deprinderii de a cinta pe note.

Mentionam si cu aceasta ocazie ca, sarcinile legate de melodie, in comparatie cu cele de ritm sunt mult mai importante pentru educatia muzicala. In cazul cind o parte din aceste sarcini s-au realizat in clasa a IV-a, in clasele urmatoare actitivitatea va decurge normal. Insă, cind in cl.s.a IV-a, elevii nu au urmat cursurile unei educatii muzicale sistematice si nu si-au insusit deprinderi cu privire la intonarea sunetelor si a

intervalelor ce stau la baza structurii gamei Do, în clasa a V-a, mai întâi vom forma și consolida aceste deprinderi. După formarea și consolidarea deprinderilor cu privire la structura gamei Do, se va trece la formarea altor deprinderi. Îi în aceste clase, deprinderile se formează și se consolidează prin cîntecce și exercițiile de cultură auditivă.

Pentru clasa a V-a, deprinderile noi sunt legate de structura gamei la minor.(vezi pag.³⁴) Formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce gamă la minor natural, armonic și melodic, intervalele de terță, sextă, septimă și semitonurile din toate formele gamei minore.

În clasele următoare, deprinderile legate de structura gamei Do major și la minor, temeinic consolidate, se transpun la înălțimea gamei Sol major-mi minor; Fa major-re minor și la înălțimea altor game prevăzute în programa analitică. Intervalele prevăzute pentru a fi studiate în aceste clase se insușesc așa după cum au fost insușite intervalele din gama Do major prevăzute pentru clasa a IV-a.

După consolidarea deprinderilor practice de intonare urmează conștientizarea intervalelor și recunoașterea lor din cîntecce. Sunetele din octava a două și cele din octava mică se insușesc pe bază de cîntecce. Deprinderile ritmice privitoare la : măsuri, semnul legato, valori, note cu punct, formule ritmice cu șaisprezeciimi, acestea se insușesc de către elevi în mod inductiv datorită activității de intonare și cîntare. Pentru insușirea sincopelor și contratimpului se fac exerciții speciale de ritmare pe gamă sau arpegiu.

III. Mijloacele prin care se realizează educația muzicală la clasele V-VIII.

- A. Exercițiul de cultură vocală;
- B. Exercițiul de cultură auditivă;
- C. Cîntarea pe note;
- D. Cîntecul propriu-zis;
- E. Canonul;
- F. Cîntecul pe două și trei voci;
- G. Auditișia;
- H. Corul școlii;
- I. Orchestra școlii.

A. Exercițiul de cultură vocală

Exercițiul de cultură vocală are ca scop general dezvoltarea vocilor elevilor. Dar, pe lîngă acest scop general, care se realizează într-o perioadă mai îndelungată, fiecare exercițiu de cultură vocală, are și un scop special care se realizează în momentul efectuării exercițiului respectiv. Astfel, prin exercițiile speciale de cultură vocală se realizează următoarele obiective: respirație, acordare, emogenizare, întindere, emisie, dicție, suplete, agilitate, maleabilitate.

Exercițiile de cultură vocală exemplificate în continuare, le considerăm orientative deoarece profesorul are posibilitate să elaboreze și să experimenteze și alte exerciții cu condiția de a corespunde nivelului de realizare al elevilor la care se desfășoară exercițiile.

A. EXERCIȚII DE CULTURĂ VOCALĂ

a. Exerciții de respirație, acordare și omogenizare

inspirație   expirație

Ma, ma, ma, ma, ma, ma,

Ma —, ma —, ma —, ma,

Ma, ma, ma, ma, ma, ma,

Ma —, Ma —, Ma —, Ma.

A. EXERCITII DE CULTURĂ VOCALĂ

a. Exercitii de respiratie, acordare si omogenizare
inspiratie expiratie

Ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma.
Mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo.

Da, da, da, da, da, da.
De, de, de, de, de, de.
Di, di, di, di, di, di.
Do, do, do, do, do, do.
Du, du, du, du, du, du.

Ma, ma, ma, ma.
Me, me, me, me.
Mi, mi, mi, mi.
Mo, mo, mo, mo.
Mu, mu, mu, mu.

Ta, ta, ta, ta, ta, ta.
Te, te, te, te, te, te.
Ti, ti, ti, ti, ti, ti.
To, to, to, to, to, to.
Tu, tu, tu, tu, tu, tu.

Na, na, na, na.
Ne, ne, ne, ne.
Ni, ni, ni, ni.
No, no, no, no.
Nu, nu, nu, nu.

Ra, ra, ra, ra, ra, ra.
Re, re, re, re, re, re.
Ri, ri, ri, ri, ri, ri.
Ro, ro, ro, ro, ro, ro.
Ru, ru, ru, ru, ru, ru.

b. Exerciții de întindere, emisie și dicție

Fiecare exercițiu se va intona de mai multe ori,
de fiecare dată mai sus cu un semiton.

Ma, me, mi, mo, ma, ma, ma, Ma . . . ma . . .
Ta, te, ti, to, ta, ta, ta, Ta . . . ta . . .
Da, de, di, do, da, da, da, Da . . . da . . .
Ra, re, ri, ro, ra, ra, ra, Ra . . . ra . . .
Na, ne, ni, no, na, na, na, Na . . . na . . .

Pri - mă - va - ră, pri - mă - va - ră, vi - no - n ca - sa mea,
Mă - ră - ci - ne, mă - ră - ci - ne, nu mă în - fe - pa,
Cu - cu - le cu pa - nă su - ră, cu - cu, cu - cu - let
Foa - ie ver - de pă - pă - di - e, hai, mur - gu - le, hai,
Hai, cu nei - ca - n hai - du - ci - e, hai, mur - gu - le, hai,

Tran - da - fir în cor - hu me - sii, of, of, of,
Cum mai plîng o - chii mi - re - sii, of, of, of,
Lin - tă cu - cu sus pe vi - e, măi, măi, măi,
Lin - te, că nu - mi cîn - tă mi - e, măi, măi, măi,
Irești pă - du - re și te - n - dea - să, na, na, na,

Ma, me, ma, me, ma, me, ma, me, ma.
La, le, la, le, la, le, la, le, la.
Na, ne, na, ne, na, ne, na, ne, na.
Co - dru - le, co - dru - le, co - dru - le, co - dru - le.
Le mai faci dră - gu - fu - le,

Na . . . ni . . . na - ni, na . . .
Ra . . . ri . . . ra . . .
Ma . . . mi . . . măi, măi, măi . . .
Di . . . di . . . di, di, di . . .
Hai . . . hal . . . co - lo sus

Ma . . . Ma . . .
Da . . . Da . . .

C. Exerciții de suplețe, agilitate și mobilitate

Te, te.

Ti, ti.

To, to.

Tu, tu.

Me, me, me, me, me, me, me, me, me, me.

Mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi, mi.

Mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo, mo.

Mu, mu, mu, mu, mu, mu, mu, mu, mu, mu.

Ne, ne, ne, ne, ne, ne, ne, ne, ne.

Ni, ni, ni, ni, ni, ni, ni, ni, ni.

No, no, no, no, no, no, no, no, no.

Nu, nu, nu, nu, nu, nu, nu, nu, nu.

Me, Me, Me, Me, Me, Me, Me, Me, Me.

Mi, Mi, Mi, Mi, Mi, Mi, Mi, Mi, Mi.

Mo, Mo, Mo, Mo, Mo, Mo, Mo, Mo, Mo.

MU, MU, MU, MU, MU, MU, MU, MU, MU.

Te, Te, Te, Te, Te, Te, Te, Te, Te, Te.

Ti, Ti, Ti, Ti, Ti, Ti, Ti, Ti, Ti, Ti.

To, To, To, To, To, To, To, To, To, To.

TU, TU, TU, TU, TU, TU, TU, TU, TU, TU.

Me, Me, Me, Me, Me, Me, Me, Me, Me.

d. Exercitii de intindere, suplete, agilitate si maleabilitate

A musical staff consisting of five horizontal lines and four spaces. It features a treble clef at the top left. A continuous sequence of musical notes is played across the entire staff. The notes alternate between eighth notes and sixteenth notes, starting with an eighth note on the first line. The rhythm pattern repeats throughout the staff.

*Ma, ma, ma, ma, ma, ma, ma,
Di, di, di, di, di, di, di, di,
Ni, ni, ni, ni, ni, ni, ni, ni,
Du, du, du, du, du, du, du, du,
Ta, ta, ta, ta, ta, ta, ta, ta,*

A musical score page featuring a single staff in 2/4 time. The key signature is B-flat major (two flats). The staff consists of six measures, each containing a sixteenth-note pattern. Measures 1-3 begin with a grace note followed by a sixteenth-note pattern. Measures 4-6 begin with a sixteenth note followed by a sixteenth-note pattern. Measure 7 begins with a sixteenth note followed by a sixteenth-note pattern. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, with some grace notes and rests.

Ma . . ma , ma . . ma .
 Di . . di , di . . di . . di . . di . . di , di . . di .
 La . . la , la . . la . . la . . la , la . . la . . la .
 Do . . do , do . . do . . do . . do , do . . do . . do .
 Ru . . ru , ru . . ru . . ru . . ru , ru . . ru ,

A musical score for 'The Star-Spangled Banner' in G major, 4/4 time. The vocal line consists of eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment features sustained notes and eighth-note chords.

<i>Ma</i>	<i>ma</i>	<i>ma, ma,</i>	<i>Ma</i>	<i>ma</i>	<i>ma, ma,</i>
<i>Frun</i>	<i>ză</i>	<i>ver-de</i>	<i>Frun</i>	<i>ză</i>	<i>ver-de</i>
<i>Sol</i>	<i>do</i>	<i>sol, sol,</i>	<i>La</i>	<i>re</i>	<i>la, la,</i>
<i>Pri</i>	<i>mă</i>	<i>vă - ră,</i>	<i>Pri</i>	<i>mă</i>	<i>vă - ră,</i>
<i>Ta</i>	<i>ta</i>	<i>ta, ta,</i>	<i>Ta</i>	<i>ta</i>	<i>ta - ta,</i>

A musical score page showing two measures of music. The key signature is A major (no sharps or flats). Measure 11 starts with a half note G, followed by eighth notes F, E, D, C, B, A, G. Measure 12 starts with a half note F, followed by eighth notes E, D, C, B, A, G, F. The music is written in common time.

A musical score for piano, showing two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Measures 11 and 12 are shown, featuring various note heads and stems, some with diagonal lines indicating slurs or grace notes.

e. Exerciții de întindere, acordaj, oxigenizare, suplețe, agilitate și mobilitate

B. Exerciții de cultură auditivă

Prin exerciții de cultură auditivă, înțelegem activitatea de intonare a sunetelor și intervalelor ce formează structura unei game sau a unui mod. Exercițiile de intonatie au ca scop principal dezvoltarea auzului muzical. Dezvoltarea acestuia începe odată cu formarea imaginilor sonore ale sunetelor naturale din gama Do major și la minor. Prin exerciții de intonatie imaginile concret senzoriale ale sunetelor, sau reprezentărilor sonore, ce stau la baza gîndirii muzicale, se asociază cu numele și locul lor pe portativ. Asocierea dintre înățimea sunetului, numele lui și locul pe portativ, se sudează prin exerciții de cultură auditivă - exerciții de intonatie.

Efectuarea în mod succesiv și sistematic a unui program de exerciții cu sunete și intervale ce formează structura unei game, are rol hotărîtor în formarea deprinderii de a cînta pe note. Deprinderea de intonare a sunetelor și intervalelor ce formează structura gamei, trebuie formată din timp, chiar de la începutul anului școlar, iar intelectualizarea cunoștințelor legate de sunetele și intervalele respective se realizează în momentul cînd chișinuțele sunt temeinic consolidate. Unii profesori intonează pentru prima dată semitonurile în ora cînd au fost planificate după planul calendaristic. În ora viitoare le repetă și trece la altă problemă muzicală. În felul acesta elevii n-au beneficiat de timp pentru formarea deprinderii practice de intonare iar cunoștințele fără deprinderi nici nu pot fi fixate și chiar dacă se fixează ele nu su nici o valoare fără deprinderea respectivă. Aplicarea programei analitice în felul acesta, mecanic, funcționăreste, duce la lipsa de rezultate. Prevederile programei analitice nu trebuie înțelese rigid, mărginindu-ne la probleme teoretice. Educatorul trebuie să măriteze permanent la formarea deprinderilor practice de intonare întrucît acestea formează baza apreceptivă în insușirea scris-cititului muzical, prin deprinderi se realizează scopul fundamental al educației muzicale în școală. Pentru aceasta, lecțiile de educație muzicală vor fi legate între ele cu

exercitii, escalonate pe obiective, care se vor efectua, cu exigenta si mult simt de raspundere, la inceputul fiecarii ore, atat colectiv cat si individual. După ce se consolidează obiectivele legate de gama Do major și la minor, în continuare, acestea se transpun cu ceea mai mare ușurință în teste gamente și modurile prevăzute în programa analitică.

Obiectivele legate de gama Do major se realizează în clasa a IV-a, și se recapitulează în clasa a V-a. În cazul cînd elevii din clasa a IV-a, nu au urmat cursurile unei educații muzicale sistematice, obiectivele urmăzuință, se vor realiza în clasa a V-a:

- Muz. 156 - 157
- Unicată obiectivele legate de ~~fa cu b~~ fa cu ~~b~~ la cu ~~c~~ la cu ~~c~~ și formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mari - tonuri;
- a. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de secunde mici - semitonuri;
  - b. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de terțe mari - majore;
  - c. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele de terțe mici - minore;
  - d. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalele ce caracterizează modul: terță, sextă și septima tonicii;
  - e. formarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce intervalul de octavă-tonicele scării.

Mentionăm că ordinea acestor exercitii nu este fixă, rigidă, educatorul poate stabili și altă ordine cu condiția de a nu trece la formarea altelui deprinderi pînă nu s-a consolidat și insușit temeinic, deprinderile respectivă cu care a incepută

Verificarea gamei re minor melodic-natural sau, melodic modificat:

- f. În ce gamă este cîntecul pe care l-am interpretat? R.
f. Prin ce sunet, de pe ce treaptă, se deosebește gama re minor melodic față de gama re minor armonic?

R. Gama re minor melodic se deosebește de gama re minor armonic prin sunetul de pe treaptă a VI-a, care s-a ridicat cu un semiton, si b, a devenit si ș.

f. Dacă sunetul de pe treaptă a VI-a, s-a ridicat cu un semiton, si b, a devenit si ș, ce modificări s-au produs în structura gamei?

R. Dacă sunetul de pe treaptă a VI-a, s-a ridicat cu un semiton, si b, a devenit si ș, în structura gamei s-au produs următoarele modificări:

- a dispărut secunda mare între treptele: 6 - 7;
- a dispărut semitonul dintre treptele: 5 - 6;
- sexta a devenit mare sau majoră.

f. De ce în coborîre gama se numește natural sau modificat?

intonăm: terța, sexta și septima, în urcăre, melodic, în coborîre, natural:

intonăm semitonurile, în urcăre melodic, în coborîre natural:

intonăm gama re minor melodic, în coborîre natural:

intonarea arpegiului, individual:

intonarea arpegiului, colectiv:

În momentul consolidării gamei majore sau a oricărlei variante a gamei minore, problemele legate de structură, se intonează în continuare, fără conversație, fără a formula întrebări. Se anunță doar, ce trebuie de intonat și urmează intonarea problemei muzicale, individual sau colectiv.

tit.- Prezentarea bazelor aperceptivă pentru lecție nouă.

Prin pregătirea aperceptivă înțelegem activitatea ce favorizează insușirea lecției noi. În acest moment, cînd trece muzica și elevilor noștri împreștează cu acela deprinderi, priviri și cunoștințe insușite de ei în lecțiile anterioare, care respectivă. Momentul pregătirii aperceptive încrățește aspecte, pe de o parte, cu privire la cîntec, iar pe de altă parte, aspecte legate de problema muzicală. Aspectele legate de cîntec se referă atât la partea muzicală cît și la partea literară. Din punct de vedere muzical, se evidențiază aspecte cunoscute legate de problema muzicală nouă, iar din punct de vedere al textului literar, dacă este cazul, se reliefează aspecte legate de viață scolă, sau de ceea ce picioarelor și zeci de aspecte legate de evenimente importante din viață social-culturală, sau de anotimpuri, etc.

Lecționăm că, în cadrul pregătirii aperceptive, acest moment nu se realizează numai teoretic, ci și practic, prin exercitările elementare muzicale și de cîntec, precum și în momentul studierii cîntecului sau a problemelor muzicale respective. În unele cazuri, se procedeză la studierea cîntecului direct fără nici o pregătire aperceptivă.

Momentul de pregătire se utilizează și în cazul proiectelor muzicale, mai ales cînd aceasta se studiază însîntea cîntecului, servind ea însăși ca pregătire pentru studierea cîntecului.

În unele lecții, pregătirea aperceptivă legată de problema muzicală se realizează în etapă de verificare. De exemplu, în lecție în care urmează să se studieze gama minore armonice, pregătirea aperceptivă se realizează în verificare, decare se intonează terță, soarecă, septima tonicei, semitonurile, cîntă și arpegiul, împreună cu verificarea cunoștințelor legate de această problemă. Apoi, de rîndurile și cunoștințele legate de cîntec minore, mutuare formă și cîntecul respectiv sunt conştientizate cunoștințelor și deprinderile legate de cîntec minore armonice. Lecția dintre aceste două găsește realizată prin cooperativă.

În alte lecții cînd problema rîndește în modul de predat, nu este legătură cu problema muzicală verificată, prezentarea aperceptivă se realizează de către profesor. În exerci-

aperceptivă se realizează prin intonarea gamei Do major și Sol major, game ce au aceeași structură ca și gama ce urmează a fi studiată. În cazul acesta și în cazul altor game, ele se pot intona prin transpoziție cu schimbarea denumirii tonicei

IV. Studierea cîntecului

Decarece scopul educației muzicale se realizează prin cîntec, acestui mijloc specific, îi acordăm întîietate față de problema muzicală. Avînd în vedere că imaginea sonoră concret senzorială se formează pe baza audierii, la lecția de muzică, interpretarea model a cîntecului de către profesor, constituie condiția de bază în realizarea educației muzicale a elevilor.

Prin urmare, audierea și studierea cîntecului reprezintă cea mai importantă activitate din lecție,

Interpretarea cîntecului prilejuiște emoții estetice care au o puternică influență educativă de aceea pentru învățarea lui se acordă cea mai mare parte din lecție.

Între problema muzicală și cîntec trebuie să existe o legătură firească. De exemplu: dacă lecția are ca subiect secundar problema muzicală gama la minor armonie, cîntecul trebuie să se desfășoare pe această gamă.

Învățarea cîntecului începe cu prezentarea lui prin anunțarea titlului care se scrie pe tablă și continuă cu următoarele momente:

- a. cîntarea model a cîntecului;
- b. studierea primului fragment prin scriere;
- c. cîntarea pe note, la prima vedere, a fragmentelor următoare;
- d. cîntarea cu text.

a. Cîntarea model se realizează de către profesor prin interpretarea cîntecului cu vocea. Interpretarea cîntecului în fața clasei și audierea lui de către elevi, prilejuiște trezirea de emoții, formează sentimente, atitudini și convingeri estetice.

b. Studierea primului fragment prin scriere. În cadrul acestei activități deosebim următoarele momente:

- intonarea model pe cuvinte, în măsură, a primului fragment. Pentru a obține rezultate de calitate, în liniste perfectă, profesorul intonează primul fragment de mai multe ori,

885

ajutat de un instrument:

- repetarea fragmentului pe cuvinte de către elevi, sau tactarea măsurii, profesorul folosește instrumentul. Fragmentul se repetă de mai multe ori, pînă în momentul cînd profesorul apreciază că elevii și l-au insușit corect. După insușirea corectă a fragmentului, profesorul atrage atenția clasei că, la o nouă repetare, pe cuvinte, se vor indica notele sunetelor pe scăriță de pe tablă, iar elevii vor trebui să intoneze fragmentul pe note.

- Repetarea fragmentului de către elevi, pe cuvinte. Concomitent cu repetarea fragmentului pe cuvinte, profesorul indică notele pe scăriță de pe tablă. În felul acesta, fragmentul se repetă pînă în momentul cînd profesorul apreciază că cei mai buni elevi sunt în stare să intoneze fragmentul pe note.

- Un elev intonează fragmentul pe note. În acest timp, pentru a ușura activitatea de intonare a fragmentului, elevul este ajutat de profesor care, concomitent cu activitatea de intonare urmărește notele pe scăriță. Fragmentul se intonează individual și de alți elevi.

- Intonarea fragmentului pe note, de întregul colectiv de elevi cu tactarea măsurii.

- Scrierea pe tablă a fragmentului de către un elev, ceilalți elevi scriu pe caiete. Elevul care scrie la tablă pronunță cu voce tare numele sunetului și duratale notelor în felul următor: - "Timpul întîi, sol pătrime, timpul doi, sol-mi optimi, bară de măsură, etc. În felul acesta, prin scrierea sunetului pe portativ el se insușește și se fixează în gîndirea muzicală a elevului, conștient și teminic. Prin vorbire elevul își insușește o serie de termeni și noțiuni de specialitate iar elevii din banci sud ce trebuie să scrie și corectează eventualo greseli.

- Intonarea fragmentului de către elevul care l-a scris la tablă. Elevul care intonează, cu brațul drept tactează măsura și cu mâna stîngă urmărește notele, în cazul optimilor, acestea se grupsă pe tempi astfel: sol pătrime, se arată cu degetele de la mâna stîngă, concomitent cu tactarea în jos a timpului întîi, brațul drept; sol-mi optimi, se indică cu o singură mișcare arătînd cu degetele, cele două optimi concomitent cu tactarea în sus, a timpului doi, brațul drept. Modul de a indica cele două optimi intr-o singură mișcare, evitînd indî��ea fiecărei optimi separate, ^{fiecare cu sej} evită fenomenul poliritmiei și astfel ușură activitatea de intonare a fragmentului, cu indicația notelor și tactarea măsurii. Poliritmia se folosește cu

succes în școală de muzică unde elevii sănătate selecționați și activitatea de a indica fiecare optime separat se desfășoară normal. În școală generală urmărim dezvoltarea deprinderii de a scrie notele pe tănci concomitent cu tactarea măsurii.

- Intonarea fragmentului pe note, în mod individual de către alt elev.

- Intonarea fragmentului pe note cu tactarea măsurii de toată clasă.

c. Cîntarea pe note, în mod individual, la prima vedere, din manual, a fragmentului următor. Fragmentul se repetă și da alti elevi, apoi se intonează colectiv. Fragmentele următoare, dacă este cazul, nu întîl se intonează individual la prima vedere și apoi se repetă colectiv.

La începutul anului școlar, elevii scriu la tablă și în cîteva ore un singur rînd melodic, iar în continuare, din neschual, fragmentele următoare se cîntă pe note la prima vedere, în mod individual, după care se repetă colectiv. După mai multe lecții, cînd elevii s-au obisnuit cu această manieră de lucru și și-au însușit deprinderea și a scrierii și cîntării primei vedere, se pot scrie la tablă mai multe rînduri melodice. În cazul acesta, tracerea de la fragmentul întîi la cel următor se realizează astfel: fragmentul întîi se intonează pe note, în mod colectiv, iar în continuare, fragmentul al doi-lea se intonează pe cuvinte numai de către profesor. Fragmentul se înșiră de către elevi și apoi se procedează căsprimul rînd melodic. Următoarele fragmente se cîntă din manual pe note la prima vedere, în mod individual. Activitatea se încheie cu solfegierea integrală a cîntecului.

Momentul se închide cu realizarea legăturii dintre cîntec și problema muzicală.

d. Intonarea cîntecului parțial. Pentru a încheia cu interpretarea cîntecului pe cuvinte vom renunța la activitatea de tactare a măsurii. În cîntarea pe cuvinte se va lăsa în considerare conținutul textului, tempo-ul și nuancesle indicate, urmîndu-se realizarea imaginii artistice printr-o interpretare expresivă. Interpretarea te cîtite prilejuiește trăiri emotionale plăcute, creații satișării estetice, crează dorința de a învăța și alte cîntec, creează bună dispoziție pentru ora de muzică, dispoziție ce se proclunează și în cîteva zile următoare.

Punctul culminant al lecției îl formează interpretarea artistică a cîntecului cu participarea activă și efectivă a întregului colectiv de elevi.

Aplicat cu pasiune și cu mult simț de răspundere, procedeul învățării cîntecului prin scriere combinat cu procedeul cîntării pe note la prima vedere, aceste procedee asigură formarea și consolidarea unor reale și folositoare deprinderi de solfegiere. Deprinderea de a cînta pe note se poate face în cadrul ansamblului de cor în abordarea unor piese cu un conținut literar și muzical mai bogat.

Această modalitate de studiere a cîntecului se utilizează începînd din clasa a III-a, și continuă cu clasa a IV-a, a V-a, a VI-a și clasa VII-a. În clasa a VIII-a, în orele în care se expun probleme de folclor muzical sau subiecte din istoria muzicii, predomină audîția, iar în celelalte ore de educație muzicală, elevii formează corul clasei și interpretează cîntece pe cuvinte, fără tactarea măsurii.

V. Studierea problemei muzicale

Problema muzicală face parte din teoria muzicii. Pentru a nu aluneca pe panta teoretizării lecției de muzică, momentului afectat problemei muzicale îi vom acorda un timp limitat. În vederea evitării unei teoretizări prelungite și pentru a obține rezultate din cele mai bune în atingerea obiectivelor privind scopul educației muzicale, cu exigență și cu mult simț de răspundere, toată atenția va fi îndreptată asupra momentului de intonare a problemei muzicale respective. Astfel în felul acesta, transformăm problemele muzicale teoretice în deprinderi practice de intonare. Acest moment este mult ușurat dacă profesorul a fost prevăzător și a procedat la formarea deprinderii respective din timp, în cadrul momentului de cultură auditivă.

Lăudând în considerare domeniul teoriei muzicale, în cadrul procesului formativ-educativ al educației din școală de cultură generală și avînd în vedere obținerea unor rezultate reale și de calitate, problemele teoretice le vom diviza în două categorii: probleme ce aparțin de domeniul melodiei și probleme ce aparțin de domeniul ritmului. În privința problemelor muzicale melodie, așa cum ar fi: reprezentările

sonore ale sunetelor, raportul dintre acestea-intervalele, gamele majore și minore cu toate intervalele din structura lor, sunetele alterate, modurile majore și minore cu structura respectivă, considerăm că acestea, trebuie apreciate cu exigență și simț de răspundere chiar de la începutul anului școlar.

In domeniul științei, în general, se pornește de la teorie pentru a ajunge la practică iar în procesul educației muzicale acest act se inversează. Începând cu grădinița și continuind cu clasele I-IV, V-VIII, în procesul formativ-educativ, pornim de la activitatea practică de cîntare și intonare ca pe parcurs, să descoperim și să ajungem la intelitoalizarea problemelor muzicale.

Profesorul care ia în considerare prevederile programei analitice în mod rigid după planul calendaristic și nu procedă în mod sistematic la formarea deprinderilor practice de intonare, nu se va bucura de rezultate, va fi robul planului, a programei analitice, iar elevii vor fi lipsiți de deprinderi practice de interpretare, intonare și cîntare pe note. Continutul programei analitice se aplică prin transformarea problemelor teoretice în deprinderi practice și acest lucru e posibil numai în cazul cînd pornim frontal, de la începutul anului, atacind sistematic formarea tuturor deprinderilor prevăzute în programă pentru anul respectiv. Descoperirea și conștientizarea problemelor muzicale, în cazul acesta, se realizează de către elevi cu minimum de efort, obținînd rezultate din cele mai bune.

Problemele care aparțin de domeniul ritmului: durata sunetului, pauza, semnul de repetiție, voltele, legato de durată, legato de expresie, coroana, termenii de mișcare, termenii de nuanțe, măsura, duratele cu punct, formulele ritmice cu saisprezeceimi, sincopa, contratimpul, etc., se înșușesc de către elev treptat, în mod inductiv, datorită activității practice de intonare, cîntare și interpretare. Deprinderile practice de ritmare a acestor probleme, se înșușesc mult mai repede decît deprinderile legate de înălțimea sunetului, fapt pentru care trebuie să le luăm în considerare în mod diferențiat acordînd prioritate melodiei cu problemele muzicale legate de ea. Să nu ne impresioneze continutul unor programe analitice care acordă prioritate problemelor ritmice, acestea fiind expuse, cu exemple pe multe pagini iar problemele legate de melodie sunt cuprinse într-o singură frază care, în majoritatea cazurilor nici nu este sesizată de către educator.

In școlile și liceele de muzică problemele muzicale sunt tratate diferențiat și mai profundat.

Pentru studierea problemei muzicale se utilizează diferite procedee.

1. Descoperirea problemei muzicale de către elevi

Descoperirea problemei muzicale de către elevi constituie cel mai important moment al predării. Utilizarea acestui procedeu ușurează înșuirea problemei muzicale în mod activ, conștient și temeinic. Descoperirea se realizează senzorial și intelectual. De exemplu, împredarea gamei minor-armonic, atenția auditivă a elevilor trebuie condusă pentru a descoperi intonația sunetului de pe treapta a VII-a, ca element esențial, prin care se deosebește de gama minoră naturală. După sesizarea și descoperirea elementului esențial, urmează anunțarea subiectului lecției și intonarea gamei minore-armonice pentru a servi ca bază la analizarea ei. Acest procedeu se utilizează cu eficiență în perioada de înșuirea sunetelor muzicale și apoi se utilizează în continuare la toate celelalte clase pentru descoperirea tuturor problemelor muzicale.

2. Anunțarea problemei muzicale

Procedeul de anunțare a problemei muzicale, se utilizează în anumite cazuri. De exemplu, după o pregătire aperceptivă realizată prin intonarea gamei Do major și a gamei Sol major, cu numele notelor și apoi cu silaba "ta", se anunță studierea gamei Fa major. Subiectul se scrie pe tablă. Sub subiect, pe portativ, se scrie gama Fa major. Astfel gama Fa major, prezentată de profesor constituie subiectul lecției. După prezentația gamei Fa major prin intonare în urcare și coborâre, urmează analizarea și explicarea ei. În liceul pedagogic, școală de muzică și unele școli generale, gamele se studiază după principiul cîntelor ascendențe și descendente cu rezultate din cele mai bune.

3. Extrageres problemei muzicale din cîntec

Pentru a utiliza acest procedeu, este necesar, mai întîi, să se prezinte cîntecul care conține problema muzicală ce urmează a fi studiată. În acest caz, cîntecul este considerat ca un fragment muzical mai lung. După prezentația cîntecului urmează intonarea lui. După intonarea cîntecului, se extrage

problema muzicală care poate fi o gamă, un mod sau un element ce spartine de ritm. După extragerea problemei muzicale, aceasta se anunță prin scrierea ei pe tablă, se intonează de către profesor și de elevi pentru a servi ca bază la analizarea și explicarea ei.

4. Extragerea problemei muzicale dintr-un fragment muzical

In cazul cînd problema muzicală e formează un interval, o formulă ritmică sau o măsură ce urmează să se constieneze, în acest caz, problema muzicală se extrage dintr-un fragment muzical special selecționat sau pregătit pentru acest scop. După prezentarea fragmentului ce conține problema muzicală, acesta se intonează, după care urmează extragerea problemei muzicale. După extragerea problemei muzicale, aceasta se anunță prin scrierea ei pe tablă, se intonează de către profesor și de elevi pentru a servi ca bază la analizarea și explicarea ei.

Aceste două procedee sunt asemănătoare. In cazul cînd problema muzicală se extrage din cîntec se ciștigă din timp în studierea lui, întrucât acesta se intonează și din acel moment, elevii îl învăță. In cazul fragmentului muzical care conține problema muzicală, acesta poate fi extras chiar din cîntec sau pregătit de profesor pentru acest scop. In fragmentul muzical special pregătit, problema muzicală poate apărea mai evident, ceea ce ușurează extragerea și insușirea ei de către elevi, în mod activ, conștient și temeinic.

Descoperirea problemei muzicale de către elevi, prezentarea ei de către profesor, extragerea ei din cîntec sau dintr-un fragment muzical special pregătit pentru acest scop, corespunde aspectului senzorial al cunoșterii, prima treaptă

Odată descoperită sau extrasă problema muzicală se intonează de către profesor, elevii o ascultă, o intuiesc auditiv și spoi o repetă, pentru a servi ca bază la analizarea și explicarea ei.

5. Analizarea și explicarea problemei muzicale

Fie că se utilizează procedeul descoperirii problemei muzicale, fie că ea se prezintă de către profesor sau se extrage din cîntec, sau dintr-un fragment muzical special pregătit pentru acest scop, indiferent de procedeu, după

acest moment urmează rationamentul, moment ce corespunde treptei a două de cunoaștere. În cadrul acestui moment se analizează și se explică ceea ce este esențial. De exemplu, pentru gama minoră armonică, se stabilește că aceasta se deosebește de gama minoră naturală prin sunetul de pe treapta a șaptea care se ridică cu un semiton. Ridicarea sunetului de pe treapta a șaptea cu un semiton produce modificări în structura gamei. Apare al trei-lea semiton între treapta a șaptea și a opta, apare o secundă mărăită între treapta a sasea și a șaptea, iar septima tonicei devine mare. Gama minoră armonică se compară cu cea naturală iar gama minoră melodică se compară cu cea armonică. În cadrul acestui moment în care se analizează și se explică problema muzicală, se stabilesc noțiuni, definiții și reguli legate de problema muzicală. Elevii scriu pe caiete ceea ce este esențial. Elementele analizate și explicate se demonstrează prin intonare de către profesor și de către elevi.

6. Exercitii de intonatie pentru insusirea practica a problemei muzicale

După ce problema muzicală a fost analizată și expusă, urmează exerciții de intonare pentru însușirea practică a problemei muzicale. Exercițiile de intonare constituie ultima treaptă a cunoașterii. Exercițiile de intonare sau tactare sunt necesare întrucât ele asigură însușirea problemei muzicale, asigură formarea deprinderilor practice de intonare sau de tactare. De exemplu, după analizarea și explicarea gamei minore-armonice, se realizează exercițiile de intonare a terței, sextei și septimei, se fac exercițiile de intonare a semitonurilor în urcăre și în coborâre, se intonează secunda mărăită, se intonează gama și arpegiul gamei. După realizarea exercițiilor pentru formarea deprinderilor practice, se intonează pe scăriță și apoi din memorie intervalele ce caracterizează modul - terța, sexta, septima tonicei, semitonurile, gama și arpegiul.

În cadrul exercițiilor de intonare se urmăresc următoarele probleme: prin sunete alăturate se intonează terța tonicei, sexta tonicei și septima tonicei după care urmează intonarea acestor intervale pe scăriță și apoi din memorie; prin sunete alăturate se intonează semitonurile după care urmează intonarea lor din memorie; prin intonarea sextei se ajunge la intonarea secundei mărăite. În încheiere se intonează

892

cele trei intervale ce caracterizează gama, semitonurile, secunda mărită, tonicele, gama și arpegiul.

După momentul în care se realizează exercițiile de intonare pe scăriță gamei, se procedează la exercițiile de recunoaștere pentru a verifica însușirea temeinică a problemei muzicale.

VI. Consolidarea cîntecului și a problemei muzicale, fixarea cunoștințelor.

Acest moment este necesar pentru a asigura consolidarea cîntecului, problemei muzicale și a asigura însușirea temeinică a cunoștințelor. Nerealizarea consolidării cîntecului, problemei muzicale și a cunoștințelor, duce la uitarea acestora și îngreuiază formarea altor deprinderi și conștientizarea altor probleme. În cazul cînd cunoștințele legate de problema muzicală se găsesc expuse în manualul școlar, acestea pot fi repetate de elevi în cadrul temelor pentru acasă. Însă, deprinderile practice legate de problema muzicală și cîntec, care se formează sub îndrumarea profesorului în ora de curs, acestea trebuie consolidate în clasă chiar în ora respectivă. Consolidarea lecției de muzică se realizează prin următoarele activități: repetare, recapitulare, sistematizare, recunoaștere și solfegiere la prima vedere.

Repetarea deprinderilor și a cunoștințelor legate de problema muzicală se realizează în ora în care s-au format deprinderile și s-au intellegantat cunoștințele privitoare la problema respectivă. Recapitularea deprinderilor și cunoștințelor dobândite în orse, precedente se realizează în ora de curs în care acestea se leagă de deprinderile și cunoștințele dobândite în ora respectivă. Recapitularea se utilizează în mod curent la terminarea unor capitole, la sfîrșitul trimestrelor, la sfîrșitul anului școlar, iar în unele cazuri, recapitularea se utilizează și la începutul anului școlar.

Sistematizarea deprinderilor și cunoștințelor se realizează prin reliefarea a ceea ce este esențial și caracteristic. Sistematizarea ușurează însușirea noilor deprinderi și cunoștințe. Procedeul sistematizării favorizează dezvoltarea gîndirii muzicale logice pe baza căreia elevii pot realiza singuri operațiuni de sistematizare.

Recunoașterea problemelor muzicale constituie dovedă unei însușiri temeinice a acestora. Această activitate se realizează prin exerciții de recunoaștere. Exercițiile de recunoaștere verbal sau în scris, trebuie folosite la toate

orele de educație muzicală întrucât ele contribuie la consolidarea temeinică a deprinderilor și cunoștințelor respective. Astfel se fac exerciții de recunoaștere a semitonurilor, a terței, sextei și septimei dintr-o gamă majoră, recunoașterea acestor intervale dintr-o gamă minoră natural, armonic sau melodice.

Solfegierea la prima vedere este una din activitățile de bază. Această acțiune începe în clasa a III-a și continuă pînă în clasa a VII-a. Ea se aplică în descifrarea cîntecelor fiind considerată stadiul cel mai înalt, cel mai avansat al deprinderii.

Momentul de consolidare și fixare începe cu ceea ce este eficient în realizarea scopului educației muzicale, adică cu cîntecul și apoi, după ce se stabilește legătura între cîntec și problema muzicală, urmează consolidarea acesteia.

- Consolidarea cîntecului învățat se realizează prin următoarele activități:

- cîntarea pe note, individual, pe rînduri melodice;
- cîntarea pe note integral, în mod colectiv;
- imbinarea cîntării colective cu cîntarea individuală;
- interpretarea solfegiului;
- interpretarea cîntecului cu text, fără tactarea măsurii.

Consolidarea problemei muzicale și fixarea cunoștințelor legate de problema muzicală respectivă, se realizează prin următoarele activități:

- intonarea problemei muzicale după care urmează conștiințarea cunoștințelor folosind metoda conversației; de exemplu:
- intonarea semitonurilor după care urmează următoarele întrebări: - între ce trepte se găsesc semitonurile în gama mi minor armonic ? - ce sunete sint pe aceste trepte ?
- folosirea comparației, de exemplu, se intonează gama Fa major, Sol major și Do major după care urmează o conversație cu scop de a evidenția asemănările și deosebirile dintre aceste game, alt exemplu, se intonează gama mi minor natural și gama mi minor armonic, după care urmează comparația respectivă, în continuare se intonează, gama mi minor melodic care se compară cu gama mi minor armonic. În momentul comparației se scot în evidență asemănările și deosebirile dintre problemele muzicale comparate reliefindu-se elementul esențial ce le deosebește.

In cadrul acestui moment se constată unele abateri. Unii profesori realizează unilateral numai fixarea

orele de educație muzicală intrucât ele contribuie la consolidarea temeinică a deprinderilor și cunoștințelor respective. Astfel se fac exerciții de recunoaștere a semitonurilor, a terței, sextei și septimei dintr-o gamă majoră, recunoașterea acestor intervale dintr-o gamă minoră natural, armonic sau melodice.

Solfegierea la prima vedere este una din activitățile de bază. Această acțiune începe în clasa a III-a și continuă pînă în clasa a VII-a. Ea se aplică în descifrarea cîntecelor fiind considerată stadiul cel mai înalt, cel mai avansat al deprinderii.

Momentul de consolidare și fixare începe cu ceea ce este eficient în realizarea scopului educației muzicale, adică cu cîntecul și apoi, după ce se stabilește legătura între cîntec și problema muzicală, urmează consolidarea acestuia.

- Consolidarea cîntecului învățat se realizează prin următoarele activități:

- cîntarea pe note, individual, pe rînduri melodice;
- cîntarea pe note integral, în mod colectiv;
- imbinarea cîntării colective cu cîntarea individuală;
- interpretarea solfegiului;
- interpretarea cîntecului cu text, fără tactarea măsurii.

Consolidarea problemei muzicale și fixarea cunoștințelor legate de problema muzicală respectivă, se realizează prin următoarele activități:

- intonarea problemei muzicale după care urmează conștientizarea cunoștințelor folosind metoda conversației; de exemplu:
- intonarea semitonurilor după care urmează următoarele întrebări: - între ce trepte se găsesc semitonurile în gama mi minor armonic ? - ce sunete sint pe aceste trepte ?
- folosirea comparației, de exemplu, se intonează gama Fa major, Sol major și Do major după care urmează o conversație cu scop de a evidenția asemănările și deosebirile dintre aceste game, alt exemplu, se intonează gama mi minor natural și gama mi minor armonic, după care urmează comparația respectivă, în continuare se intonează, gama mi minor melodic care se compară cu gama mi minor armonic. În momentul comparației se scot în evidență asemănările și deosebirile dintre problemele muzicale comparate reliefindu-se elementul esențial, ce le deosebește.

In cadrul acestui moment se constată unele abateri; unii profesori realizează unilateral numai fixarea

cunoștințelor fără a consolida deprinderile practice. Neglarea consolidării deprinderilor practice de intonare, constituie o greșală, deoarece acestea nu pot fi intonate - repetațe de o serie de elevi, în cadrul studiului individual, dacă nu su fost temeinic consolidate în clasă. Cunoștințele se pot repeta din manual, pe cind deprinderile practice trebuie consolidate în cadrul lecției în care au fost formate. De altfel, profesorul pasionat este prevăzător și se preocupă de formarea și consolidarea deprinderilor chiar de la începutul anului școlar. Asemenea preocupări optimizează relația dintre elev și profesor iar rezultatele se obțin cu minimum de efort atât din partea elevilor cât și din partea profesorului.

Momentul consolidării deprinderilor și fixării cunoștințelor se aseamănă cu momentul verificării de la începutul orei, deoarece în ambele cazuri se utilizează conversația, demonstrația și activitatea practică de intonare sau tactare. Însă, aceste momente se deosebesc prin scop și timp. În momentul verificării se urmărește consolidarea și fixarea celor învățate în ora precedentă cu scop de a aprecia calitatea deprinderilor și cunoștințelor insușite de elevi, iar momentul consolidării deprinderilor și fixării cunoștințelor se desfășoară în aceeași lecție în care acestea au fost insușite, spre sfîrșitul orei. În acest caz deprinderile și cunoștințele sunt proaspete, deoarece timpul dintre predare și consolidare este scurt. Pentru aceasta timpul afectat acestui moment este limitat. Deoarece timpul afectat acestui moment este scurt și scopul principal fiind consolidarea și fixarea în mod temeinic a celor învățate în ora respectivă, profesorul este obligat să se încadreze judicios, în timp și să realizeze acest moment corect pentru a obține rezultate de calitate. Elevii ce s-au evidențiat în acest moment pot fi notați pentru a servi ca stimulent în ceea ce privește participarea activă a elevilor pe toată durata lecției.

Momentul se încheie cu interpretarea cîntecului pe cuvinte. În timpul interpretării cîntecului pe cuvinte, profesorul dirijează iar elevii cîntă-interpretează cîntecul urmărind cu atenție aplicarea mișcării și a nuanțelor solicitate de educator.

VII. Stabilirea temelor pentru acasă

După consolidarea cîntecului și interpretarea lui pe cuvinte, urmează stabilirea temelor pentru acasă. De la început trebuie de menționat că profesorul va urmări realizarea unor caiete în care temele să fie prezentate ordonat și cît mai estetic. Amintim că această activitate concurează la dezvoltarea gustului și simțului estetic.

Scopul temelor pentru acasă este de a consolida cîntecul și problema muzicală însușită la lectie.

Activitatea de rezolvare a temelor stabilite pentru acasă formează deprinderi de muncă independentă în ceea ce privește studiul individual.

Temele stabilite pentru acasă trebuie să fie în concordanță cu conținutul lectiei respective. Elevilor li se stabilește învățarea cîntecului, învățarea problemei muzicale și scrierea pe caiet a cîntecului sau a problemei muzicale.

Studiul individual al elevilor în cadrul efectuării temelor pentru acasă, trebuie să se axeze în special pe repetarea cîntecului și a exercițiilor referitoare la problema muzicală.

In cadrul temelor pentru acasă intră și participarea elevilor la viața muzicală ocazională: audierea emisiunilor muzicale de la radio, televiziune, concerte, etc.

In general, la stabilirea temelor pentru acasă trebuie să avem în vedere că elevii au de studiat și la alte obiecte de învățămînt. De aceea temele vor fi accesibile pentru a nu le suprîncărca activitatea din cadrul munclii individuale de acasă.

Plan de lecție

Clasa a V-a.

Subiect: a.Cîntecul "Greieragul" de învățat.

b.Sunetele gamei Do Major, consolidare

Scop: a.Studierea cîntecului în mod concret și expresiv;

- realizarea trăirii emoționale de către elevi prin interpretarea cîntecului;

- folosirea trăirii emoționale pentru a trezi în sufletul elevilor sentimentul de dragoste pentru muzică;

- de a crea optimism și bună dispozitie pentru lecția de muzică și pentru lecțiile următoare, de la celelalte obiecte de învățămînt;

- consolidarea deprinderii de intonare, formarea auzului și vocii elevilor, a cîntării în tempo și nuante, a cîntării expressive;

b.consolidarea deprinderii de a percepe, recunoaște și reproduce sunetele și intervalele ce formează structura gamei Do Major.

Tipul lecției: verificare, învățare și consolidare.

Material didactic: scăriță, manualul școlar..

Metode folosite: demonstrarea, explicarea, exercițiul.

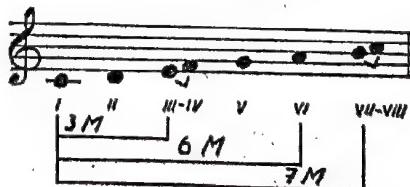
Dosofinarea lecției

I.Organizarea clasei pentru lucru

a. Aspect organizatoric: desenarea scăriței pe tablă, elevii pregătesc manualul, caietul, creionul și guma, ordine, disciplină;

b. Aspect musical: Exerciții de cultură auditivă pe scăriță

Scăriță:

Secunde mici - semitonuri:

Secunde Mari - Tonuri:

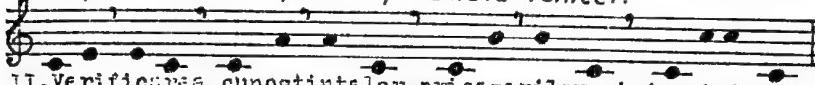
Terțe Mari - Majore:

Terțe mici - minore:

Terță , sextă , septima și octava tonicei:

II.Verificarea cunoștințelor, pricenților și deprinderilor muzicale dobândite în lectia precedentă.

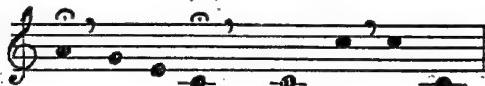
- a.Verificarea temelor scrise: se cercetează și se apreciază temele scrise;
- b.Verificarea cîntecului: solfegiere colectivă și solfegiere individuală, pe rînduri melodice; Verificarea se încheie cu interpretarea cîntecului pe cuvinte.
- c.Verificarea problemei muzicale.

I.In ce gamă este cîntecul pe care l-am intonat?

I.De ce gama se numește Do?

Un elev să intoneze tonicele:

Intonăm cu toții:

I.De ce gama se numește Majoră?

R.Gama se numește Majoră din două motive:

- terță, sextă și septima tonicei sunt majore;

- semitonurile sunt pe treptele 3-4 și 7-8;

Intonăm terță, sextă și septima.

Să intoneze un elev:

I.Ce sunete sint pe trepte: 3-4 și 7-8?

Un elev sa intoneze semitonurile:

Sa intonam cu totii:

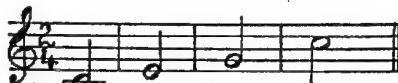

Interpretarea cîntecului(elevii nu tactează măsura).

III.Pregătirea bazelor aperceptive pentru lectia nouă

Intonam arpegiul în măsura de 2, astfel:

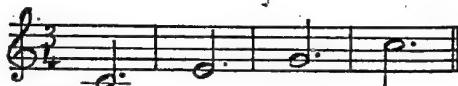
4

I.Citi timpi durează sunetul do-doime?

Intonam arpegiul în măsura de 3, astfel:

4

I.Citi timpi durează sunetul do,doime cu punct?

IV.Studierea cîntecului

Astăzi învățăm cîntecul "Greierul" în care se găseste doimea cu punct.

a.Cîntarea model a cîntecului.Cîntecul se interpretează cu vocea împreună cu instrumentul.

b.Studierea primului fragment prin scriere,Intonarea model pe cuvinte cu tactarea măsurii,a primului fragment;

Fragmentul se interpretează și cu ajutorul instrumentului, elevii tactează măsura.

Repetarea fragmentului pe cuvinte de către elevi, cu tactarea măsurii. Profesorul folosește instrumentul.

Copii, mai repetăm fragmentul pe cuvinte, dar, să fiți atenți! Voi indicați pe scăriță, notele sunetelor pe care se intonează fragmentul. Concomitent cu repetarea fragmentului pe cuvinte, profesorul indică cu bagheta sau arcușul viorii, notele pe scăriță de pe tablă.

Un elev să intoneze fragmentul pe note. În acest timp, profesorul îl ajută pe elev indicând notele pe scăriță.

Intonăm pe note cu toții. Elevii intonează cu tactarea măsurii, iar profesorul indică notele pe scăriță.

Scrierea pe tablă a fragmentului de către un elev.

Copii, un elev să scrie la tablă, iar voi scrieți pe caiete.

Elevul care scrie la tablă pronunță cu voce tare ceea ce scrie, astfel: măsura trei pătrimi, timpul întâi, do pătrime, timpul doi, mi pătrime, timpul trei, sol pătrime, bară de măsură, timpul întâi fa pătrime, timpul doi mi pătrime, timpul trei - re pătrime, bară de măsură, timpul unu și doi, do doime, timpul trei, re pătrime, bară de măsură, timpul unu, doi și trei, do, doime cu punct, bară de măsură.

Intonarea fragmentului pe note de către elevul care l-a scris pe tablă. Elevul care intonează, cu brațul drept tactează măsura, iar cu mîna stîngă urmărește notele.

Intonarea fragmentului de către alt elev.

Intonarea fragmentului pe note, cu tactarea măsurii, de toată clasa.

Copii, mai intonăm odată fragmentul întâi pe note, iar în continuare eu voi intona fragmentul doi, pe cuvinte.

Do, mi, sol, fa, mi, re, do-o-re, do-o-o.
Zi-i de zor, zi-i de zor in prid-vor

Învățăm fragmentul doi pe cuvinte.

Fragmentul doi se învață prin scriere ca și fragmentul întâi

- repetarea fragmentului pe cuvinte de către elevi cu tactarea măsurii;

- repetarea fragmentului pe cuvinte de către elevi, iar profesorul indică notele pe scăriță;

- un elev intonează fragmentul pe note;

- intonarea fragmentului pe note de întregul colectiv.

Profesorul arată notele pe scăriță de pe tablă.

- Scrierea pe tablă a fragmentului doi, de către un elev, ceilalți elevi scriu pe caiete. Elevul care scrie la tablă, pronunță cu voce tare, numele sunetului și duratele notelor astfel: timpul întâi, do pătrime, timpul doi-mi pătrime, timpul trei - sol pătrime, bară de măsură, timpul întâi-do, doi pătrime, timpul doi-si pătrime, timpul trei - la pătrime, bară de măsură, timpul unu și doi-sol doime, timpul trei - la pătrime, bară de măsură, timpul unu, doi și trei - sol doime, cu punct, bară de măsură.

- intonarea fragmentului de către elevul care l-a scris, cu tactarea măsurii.

- intonarea fragmentului de către alt elev;

- intonarea fragmentului de toată clasa;

- intonarea ambelor fragmente pe note, cu tactarea măsurii.

Copii, cîntecul este scris în manual la pagina... deschideți manualele. Intonăm pe note, din manual, cele două fragmente, cu tactarea măsurii. În continuare, un elev să intoneze pe note, la prima vedere, fragmentul următor.

Intonează și alt elev; intonăm cu toții.

Un elev să intoneze pe note, la prima vedere, ultimul fragment intonează și alt elev, intonează toată clasa.

Copii, intonăm cu toții de la început, pe note.

În ce portativ și în ce măsură găsim durata de doime cu punct?

Un elev citește textul.

Cîntăm pe cuvinte, pe fragmente și apoi integral.

Copii, cîntăm pe cuvinte, dar, fără tactarea măsurii, eu vă dirijez. Urmează interpretarea cîntecului.

Profesorul este exigent la interpretarea cîntecului prin aplicarea nuanțelor ce rezultă din cîntec. Se urmărește dezvoltarea sensibilității muzicale.

V. Studierea problemei muzicale.

- În ce gamă este cîntecul?
- De ce gama se numește do?
- intonarea tonicelor.
- De ce gama se numește majoră?
- intonarea terței, sextei și a septimiei;
- intonarea semitonurilor
- intonarea gamei Do Major
- intonarea arpegiilor.

VI. Temă pentru acasă

De scris pe cîrnat cîntecul "Greierasul", semitonurile, terță, sextă și septima tonică și arpegiul gamei Do Major.

Schema tablei

The image shows a musical score for the song "Greierasul". It consists of three staves. The top staff is a treble clef staff with notes. Below it is a fingering chart with seven boxes labeled 3M, II, III-IV, V, VI, VII-VIII, 6M, and 7M. The third staff is also a treble clef staff with notes. To the right of the staves are two sets of performance markings: a pair of dots above a brace and a pair of dots below a brace. The word "Greierasul" is written between the middle and bottom staves.

B I B L I O G R A F I E

1. Pavel Apostel
-Muzica proces de cunoaștere. Studii de muzicologie.
2. Grigore Bărgăoanu- Unele probleme ale învățământului muzical preșcolar. Studii de muzicologie vol.II
3. Anatolie Bârcă -Sistematizări, Reflexe în perioada scrierii muzicale.
4. St. Bârsănescu
G. Văideanu -Educația estetică
5. Maria Dolgoșev
Elisabeta Marinescu-Metodica educației muzicale în grădiniță de copii.
6. C. Moștras - Intonărie "Schită metodică a studiului viorii. Moscova 1960.
7. Ana Motora Ionescu
Elena Tudorie
Anton Scornea - Metodica predării muzicii în școală generală de 8 ani.
8. Ana Motora Ionescu
Eremia Albuțiu
Elisabeta Suciu - Muzica cl.III-IV - 1970.
9. Nicolae Paroescu - Accesibilitatea și rolul activ al educației muzicale a maselor "Muzica" 10-1963
10. Nicolae Paroescu- Despre particularitățile limbajului muzical și ale educației estetice prin muzică Studii de muzicologie Vol.I
11. Al. Roșca ,B.Zörgé-Aptitudinile
12. Gina Solomon - Metodica predării pianului

- 10 13.Ion Serfezi - Metodica predării muzicii
- 11 14.B.Teplev - Psihologia apătitudinilor muzicale.
Mesceva, 1947.
- 12 15.Magdalena Ursu - Culegere de cîntecă și îndrumări me-
todice pentru predarea muzicii în sta-
pa prenotării.
- 16.Petre Tipordei - Audițiile muzicale desfășurate în ca-
drul activităților obligatorii.
- 17.Ion D.Vicol - Cîntăm pe note - 1960
- 18.Psihologie pedagogică. M.I. Edit. didactică și pedagogică.
București 1967.
19. x x x - Jocuri didactice și exerciții distractive.
1972.
- 20.G.Breazul - Patrium Carmen -Cap.VIII - Educația și
instrucția - Editura "Scrisul Românesc" Craiova
- 21.Alex.Trifu - Muzica în școală de cultură generală
R.Muzica 2-3 febr.1959 pag.28 și pag.23

C U P R I N S U L

PROBLEME GENERALE

Definiție, scopul și sarcinile metodicii	1
Laturile metodicii	2
Diversificarea metodicii	3
Desvoltarea muziciei și metodicii în decursul timpului	5
Metodica în învățămîntul muzical religios	7
Metodica predării muziciei în învățămînt muzical din școlile primare și secundare	8
Metodica muziciei în învățămîntul muzical superior	12
Scopul muziciei în învățămînt	18
Sarcinile predării muziciei în învățămînt	18
Conținutul muziciei ca obiect de învățămînt	29
Lecția de muzică, proces de cunoaștere	31
Pregătirea lecției de muzică	32
Deprinderi necesare activităților muzicale	34
Educația muzicală cu elevi mai slav dezvoltăți auditiv	45
Planul de învățămînt	46
Programa de studiu și manualul școlar	47
Munca cu manualul școlar	48
Planul calendaristic	49
Material didactic muzical	49
Principiile didactice	55
Principiul intuiției	56
Principiul accesibilității	58
Principiul însușirii active și conștiiente	59
Principiul sistematizării	60
Principiul însușirii temeinice	61
Principiul legării teoriei de practică	63
Principiul realizării estetice	65
Metodele de învățămînt	68
Metoda demonstrării	68
Metoda explicării	70
Metoda exercițiilor	72
Metoda con vorbirii	74
Povestirea	80
Activitățea profesorului de muzică	81

Probleme speciale

Etapele învățământului muzical.

pag.

A.Etapa preșcolară

Metodica educației muzicale în grădiniță de copii 8

B.Etapa prenotării

Metodica educației muzicale în cl.I și a II-a
a școlii primare 11

C.1.Etapa notării

Metodica educației muzicale în cl.s III-a 155

C.2.Etapa notării.

Metodica educației muzicale în clasa a IV-a 205

D.Etapa studierii cîntecului pe baza cîntării
pe note.

Metodica studierii muzicii în gimnaziu 241

In cadrul unui repertoriu de muzică, de la înțele sănătoase, este necesară să reținăm observația conform criteriilor distincției, din următoarele de exemplu: o categorie, care în cadrul problemei muzicale, determină și cîntecul din repertoriul didactic și altă categorie de cîntec care satisfac gustul și meritul muzical care pe parte din repertoriul artistic. Cîntecul realizat conștiințător se află și în repertoriul didactic. Însă atunci cum acestea depresă, în ora respectivă, în lungă mîna, cu caracter didactic care este studiul, educarea tehnică sau respectiv lecția cu un cîntec din repertoriul artistic al clasăi. În repertoriile artistice ale clasei pot fi introduse și exemple din hîrboarele personale pe care o poartă eductorul.